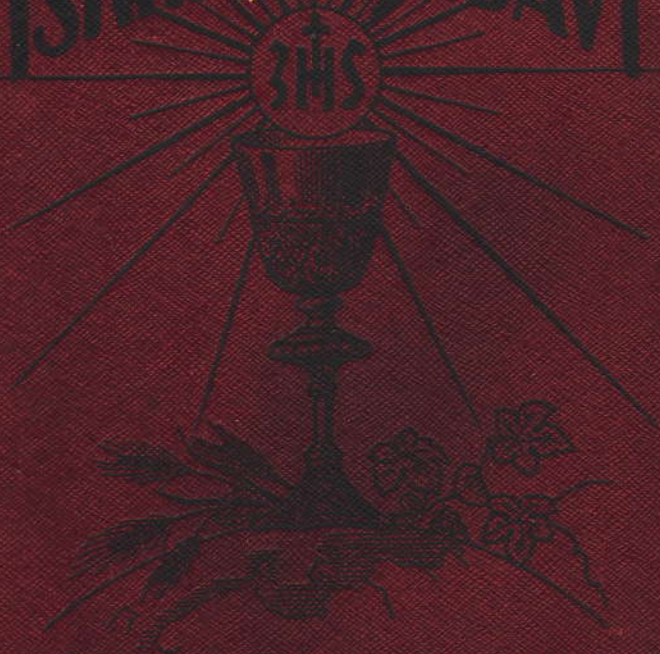
ISKRICE LJUBAVI



SVETOOTAJSTVENOMU ISUSU

Uspomena na euharistički kongres.



Zagreb, 18., 19. VIII. 1923.

Odobrenje crkvene oblasti.

Ordinariatus Archidioecesis Zagrabiensis.

Nrus 2440.

Nihil obstat.

Dr. **Josephus Lang**, episcopus consecratus.

Imprimatur.

Datum Zagrabiae, die 10. III. 1923.

Dr. **Dominicus Premuš.**

PRESVETOM SRCU EUHARISTIČNOGA ISUSA

I BEZGRJEŠNOJ MAJCI BOŽJOJ

U ZAHVALNOJ LJUBAVI ZA PRIMLJENE MILOSTI

1912-1922.

POSVEĆUJU

„ISKRICE LJUBAVI SVETO OTAJSTVENOM ISUSU"

MARIJINA DJECA KONGREGACIJE GOSPOJICA.

PREDGOVOR

Nadošla je lanjske godine desetgodišnjica naše kongregacije. Željeli smo da u zahvalu Majci Božjoj podademo njeki vanjski dokaz apostolskoga rada u literarnoj sekciji i sreća nas namjerila na prekrasno djelo: Die eucharistische Funken. Čitali smo to djelo i čitanjem se uvjerili, da je to ono, što našoj katoličkoj duši u hrvatskoj literaturi treba. Tu nam se prikazuje život Gospodina našega Isusa Krista u presvetoj Euharistiji na najednostavniji ali i najmiliji način, jer se prikazuje Spasitelja euharističnoga u najrazličnijim prilikama svakidašnjeg našeg života i prekrasno se crta odnošaj njegov spram nas i naš odnošaj spram njega. Sve je tuj srdačno i utješno. Tu se tajna ljubavi Isusove razotkriva i razumu i srcu, da, cijeloj našoj duši. I nama bude milo, nama bude predrago, što smo našli Onoga, koga ljubi duša naša.

Izvorno je djelo talijansko: scintille euharistische i izišlo je unazad dvadeset godina 1902. i 1903. u Turinu. Izašlo je u nekom malenom nabožnom listiću; činilo se, da će ostati neopaženo, ali kada je publika katolička upoznala ljepotu tih razmatranja,

porasao je broj pretplatnika na 200.000 egzemplara i poplavilo se malenim iskricama sav katolički talijanski svijet. Kasnije je izašlo djelo u 4 sveska, a raspačano u stotine tisuća egzemplara. Ljepotu i praktičnu vrijednost ovoga euharističnog djela upoznali su katolici Francuske i djelo je u brzo provedeno na jezik Francuski. U francuskom se prevodu namjerio i sadašnji metropolita vrhbosanski Dr. I. Šarić na to djelo i podao nam neka od ovih razmatranja u poznatom molitveniku »Zdravo Tijelo Isusovo«. Osim na francuski prevedeno je isto djelo na španjolski jezik, a i na njemački, te je i u njemačkom raspačano u stotine hiljada egzemplara.

Sve je ovo dokaz, kada djelo tako mlado od dvadeset godina nailazi u raznim katoličkim narodima na odaziv, na razumijevanje, kako je u tom djelu podano katoličkoj duši ono, što ona traži, da je tuj zadovoljeno potrebi naše vjere, naše ljubavi do Gospodina.

Sam sv. Otac Papa Benedikto XV. izrazio se na 24. II. 1921. o samome djelu, koje je on već prije dobro poznao, da blagosiva sve, koji se trude oko raširenja toga djela, kano i čitače njegove.

Čujmo i izjave visokih crkvenih dostojanstvenika o tom djelu.

U Rimu dne 5. marta 1919. preporuča ga Kardinal Vilhelm von Rossum; on veli pišući autoru samoga djela, da će čitanje izvrsnih ovih razmatranja bez sumnje oživjeti ljubav i poštivanje Presvetoga sakramenta u premnogim srcima i razotkriti nam onaj tijesni odnošaj izmedju Presvete Euharistije i pravog kršćanskog života. U današnje

doba, gdje cijelu dušu našu zaokupljuju abnormalne prilike u vanjskom radu, štovanje je Presvete Euharistije kadro ovom našem vanjskom radu podati nutrašnju Božanstvenu snagu. Uzoriti gospodin želi autoru od srca jakosti i zdravlja, da započeto djelo privede kraju.

Uzoriti gospodin Kardinal nadbiskup u Turinu Richelmy izriče svoju preporuku i to 1. aprila 1919. veleći, da su svesci ovoga djela na oko neznatni, ali u sebi kriju blago predragocjeno svetih misli i nabožnih osjećaja. Uz istine naukâ, kojima se prosvjetljuje i obogaćuje um, združeno je toplo osjećanje, koje podiže i tješi ljudsko srce. Ova su razmatranja kadra pružiti jakost svjetlu vjere, ali podati i hranu ognju ljubavi. Visoki crkveni dostojanstvenik želi rečenome auktoru, ali i svim onim revnim dušama, koje djelo prevode u različite jezike i trude se oko raspačavanja samoga djela, zahvalnu i veledužnu ljubav do Isusa Euharističnoga.

Iste godine na 17. aprila 1919. preporuča njemački prevod uzoriti g. Kardinal nadbiskup u Kölnu Felix von Hartmann; on kaže, da mu se knjiga vanredno svidja, da su ova razmatranja prava potreba duše i služe kano uzor povjerljivom prijateljskom saobraćaju s dragim Spasiteljem u Presvetom sakramentu.

Dodamo li ovima ocjenama i sud metropolite vrhbosanskoga preuzvišenoga gospodina Dr. Šarića, koji reče, da što ljepšega o Presvetoj Euharistiji još nije čitao u literaturi Euharističnoj, e onda se ne čudimo, što je sadašnji tajnik preuzvišenoga gospodina papinskoga

nuncija Monsgr. auditor F e l i c i u Beogradu izrazio želju jednom našem zagrebačkom ocu Isusovcu, da želi, da se to djelo prevede na hrvatski jezik i da preko njega Hrvati upoznadu što bolje Isusa Euharističnoga.

Mislimo, da smo time dosta kazali o ljepoti samoga djela, te nam ne preostaje drugo kazati već : uzmi i čitaj.

* * *

Na koncu smatramo dužnošću, da javno ovijem zahvalimo vele učenom gospodinu ravnatelju Milanu Langu, koji je aktivno sudjelovao i s velikom ljubavlju žrtvovao mnogo, da je djelo tako brzo i u lijepom hrvatskom jeziku osvanulo pred nama. Isus neka plati!

U Z a g r e b u, dne 20. svibnja 1923.

Marijina djeca kongregacije gospojica.

I. DIO.

1. Isus i ja.

Ja sam ovdje posvema sam .... zadubljen u moj posao .... nešto potišten .... a Isus me promatra iz Svetohraništa.

Danas u jutro kazao sam kod sv. pričesti Isusu: »Ja želim biti vas Tvoj« .... Kako me je Spasitelj na to ljupko pogledao .... A sada? .... O, kako su već daleko moje misli .... kako je daleko moje srce od Isusa .... kako daleko!

A zašto tako postupam s Isusom? Siromašni Isuse! On vazda misli na me, a ja na Njega tako malo!

Sa Svetohraništa Isus gleda na mene i prosvjetljuje mi srce .... prodire u dušu moju .... ispituje moje misli .... promatra sve moje sklonosti .... nijedno moje djelo nije Mu sakriveno .... nijedna moja pogrješka nepoznata .... o, koju li bijedu mora Isus tu gledati!

Pa ipak je Isus tako dobar, tako dobar, neizmjerno dobar, da opet i opet za mnom gleda u nadi, ne bi li otkrio ovu ili onu misao, koja bi Njemu upravljena bila .... barem jedna misao! .... On se zadovoljava i s onim najmanjim, — mili moj Isus!

Pa ipak i na ovo malo puštam Ga čekati satove i satove .... a možda i cio dan ....

Ja rađe mislim na stvari, koje laskaju mojem samoljublju, slabe moj duh, bune moje srce, dapače otpuhuju onaj dašak pobožnosti, što sam jutros poslije sv. pričesti donio kući.... Možda mi ima mnogu utješnu reći; no budući da ja na drugo mislim, Isus moj šuti....

O, kako je žalosno stanje duše one, koja ne sluša glas Isusov!

Kako je to moguće, da sam uvijek tako rastresen?

O, siromašno moje srce, krivnja je na tebi: ti ne ljubiš Spasitelja svojega.

Isus je ovdje u Svetohraništu i On je tamo sav poradi mene; sasvim je moj. Nijednu kapljicu predragocjene krvi svoje, — nijednu, ma ni najmanju česticu presvetoga svoga tijela nije pridržao za Sebe, kako i ni jednu jedincatu sposobnost Svoje duše, nijednu savršenost Svog božanstva.

Akoli sam dakle kriv i grijesima opterećen: Spasitelj je zapravo ovdje, da ih opere.

Jesam li slab i gladan: On je ovdje, da me nahrani, da me ojača.

Stenje li jošte moj duh u ropstvu tijela i krvi: On je ovdje, da me dovede do pobjede.

Prianjam li velikom privrženošću stvorovima: Spasitelj je tu, da moje srce oplemeni i za Boga osvoji.

Sve to On čini s potpunom predajom Samoga Sebe.

Čemu dakle da sam tako jako i tako često žalostan, spominjući se prošastih mojih grijeha, ili zapazivši na sebi još mnoge nesavršenosti? Zar nije u Svetohraništu lijeka svemu tome?.... A zašto ne mislim na to?....

Čemu se dajem shrvati ponizivanjima, slomiti se, zastrašivati se poteškoćama? Zar Isus možda nije u Svetohraništu, da me podigne, štiti i hrabri?

Isus je sve moje, a ja ne mislim na to, da otuda crpem veliku korist za sebe. Koliko li sam lakouman!

* *
*

Tko u tom trenutku zaista misli na me na tom velikom, širokom svijetu? Ah, po svoj prilici nijedna duša. Možda nema nijednoga srca, koje bi me bar malo ljubilo?.... Pa što me sve to zabrinjuje? Nije li Isus ovdje u svom Svetohraništu?.... To mi je dosta!

Jest, On je tu, koji me gleda nebeskom dobrotom i samilošću; koji mi pruža ruku Svoju i pokazujući na rane što ih On sam u srcu nosi, govori mi: »Ja te ljubim, dijete moje.«

Isus me ljubi! On skuplja s mojih usana moje bijedne molitve i sakriva ih u Svoje Presveto Srce, gdje ih Svojom milošću usavršuje i preobrazuje ih za me u strjelice ljubavi.

Isus me ljubi; On broji svu muku i sav trud cijelog moga rada dnevnoga; On ga blagosivlje i Svojom predragocjenom krvlju zapisuje u knjigu života. Danas na večer kad sam već tako umoran, te više ništa ne mogu, blagosivljajući položit će Spasitelj božansku Svoju ruku na tijelo moje i učiniti me opet svježim i srčanijim.

Isus me ljubi! On vidi moj plač i plače sa mnom; On čuje uzdisaje moje i uzdiše sa mnom; On vidi trpljenje moje i trpi sa mnom. Tuitamo pričinja mi se, kao da sam na križ razapet! .... Varam se! Isus me je svojim rukama zakrilio.

Isus me toliko ljubi, o veoma ljubi .... a ja ne mislim na to!

Siromašno moje srce, gdje si dakle? zar si mrtvo?

Skrajnje je već vrijeme, da se prenem iz mrtvila moga, a kod tog mi mora Isus pomoći.

Danas ga želim pohoditi, a sutra u svetoj pričesti primiti. Pa dok mi još budu usne vlažne od presvete krvi, dok mi srce bude posve Njim prožeto, zaklinjat ću Ga, neka bi On Svojom božanskom moći i dobrotom moje misli privezao za Svetohranište.

Molit ću ga neka me primora, da na Nj mislim, pa zatreba li, neka me šiba onom šibom, koju ima u pripravi za razuzdane duše.

Molit ću Ga, neka bude tako milosrdan, pa kad god Ga zaboravim, neka rani moje srce, eda me na taj način primora, da u Njega sama smjesta tražim potrebnog lijeka.

Kazat ću mu, da mi uzme srce ovo i da ga sakrije u sveti ciborij, te ga nikada više ne pusti napolje iz ovoga slatkog sužanjstva.

Kazat ću mu, da od moje duše učini goreću svetiljku, što vazda gori pred Njegovim svetohraništem .... gori .... dok je ne ugasne dah smrti.

A Isus je tako dobar, pa mi zacijelo ne će uskratiti ovih milosti.

Kako ću tada biti srećan, kad budem uvijek mislio na Isusa, kada budem vazda uz Njega u poslu, uz Njega u odmoru, uz Njega u nevolji, uz Njega u radosti .... uz Njega u žalosti .... uz Njega uvijek i svagdje! ....

A ne će li sve to biti već mali dio raja na zemlji?

2. Isus je moj!

Promatram li zemlju, doista na cijeloj njezinoj površini ne nalazim ništa, što bih mogao zvati svojinom, ma bio bogat i moćan poput Salamona. Upravim li pogled svoj prama nebu, o čuda li, tu vidim, kako će sve biti moje; jer Isus je moj!

Ako me je Bog nadario siromašvom možda već u kolijevci, ili sam Mu zavjetom posvetio svoj život, tada mi treba samo poći pred Svetohranište, eda si ruke napunim najdragocjenijim blagom: tamo će Isus biti moj!

* *
*

Isus je moj! ja mogu dakle Njime raspolagati po miloj volji; mogu se pokazati pred Bogom i sve Mu vratiti, što Mu dugujem.

I tako ja raspolažem Njime, da mogu dati Njegovu vječnom Ocu dužno poklonstvo; da Mu dadem potpunu zadovoljštinu nesamo za svoje grijehe, već i za grijehe cijeloga svijeta; da Mu dostojno zahvalim za sva neizmjerna dobročinstva, kojima me je dosele opsipao i kojima će me još obasuti, pa

napokon, da Ga molim za sve milosti, koje su mi potrebne za moje posvećenje i za moje vječno spasenje!

Dakle ima li itko na nebu i na zemlji bogatiji od mene ?

Isus je moj! On je moja svojina! Mimo mene prolaze kraljevi svijeta sa svojim kraljevstvima .... mudraci sa svojim znanostima... bogataši sa svojim blagom i bogatstvom.... oholice i preuzetni sa svojim častima, ... raskošnici sa svojim udobnostima .... gledam cvijeće i svu njegovu krasotu.... zvijezde i sav njihov sjaj.... svemir i sve njegove divote.... prođite! .... prođite! .... ne mogu da vam zavidim. I najsitnija čestica posvećene hostije neizmjerno je više vrijedna, nego li vi svi zajedno.

* * *

Isus je moj! Draži mi je od mene samoga; ja ću Mu dati najljepše mjesto u mome srcu, u mojoj duši. Ja ću Ga ljubiti najnježnijom ljubavi, opkolit ću Ga najnježnijim svojim mislima ; častit ću Ga najljepšim krjepostima.

Imam li pogled ljubavi i dobrote, bacit ću ga na Njega ; imam li da kažem srdačnu riječ, upravit ću je na Njega; imam li slatki smiješak na mojim usnama, Njemu će odletjeti.

* * *

Isus je moj ! Jao onom, koji bi mi Ga htio oteti! Smatrao bih ga svojim najgorim neprijateljem. Branit ću mog Isusa od sablazni svijeta, jer je On sreća u srcu mojemu ; branit ću Ga od napasti pakla, jer je On moja najsvetija ljubav; branit ću Ga

od cijele vojske strasti, jer je On moja jakost i sve moje ; branit ću Ga od mlakosti, jer On je živi oganj svete ljubavi; branit ću Ga od svakoga lakog grijeha, jer On je moja ljepota ; branit ću Ga od straha, jer On je moja nada; branit ću Ga od žalosti, jer On je moja radost. Da, ja ću Ga uvijek braniti od svega i od sviju, jer je On sve moje.

Isus je moj! i da On vazda ostane moj, spreman sam na svaku žrtvu. Hoću uvijek da živim u Njegovoj blizini i da Ga nikad ne ostavim.

Bude li potrebno, rado ću se zatvoriti u betlemsku štalicu, da u njoj trpim siromaštvo i studen ; rado bih progonjen i zapušten u pustinji trpio progonstvo, živio u dalekoj zemlji usred nemara ljudi tuđinaca .... samo bi Isus morao biti vazda sa mnom ....

Rado bih do umora radio u radionici nazaretskoj i kao siromašak putnik prosio svoj kruh po svijetu .... ali uvijek samo s Isusom.

Ljubit ću Njegov post, Njegovu molitvu, Njegova poniženja; podnosit ću mirno licemjerstva farizeja, progone Njegovih neprijatelja, poljubac Judin. . . ali, Isus mora biti uvijek sa mnom.

On neka bude uvijek moj : moj u Svojoj smrtnoj stisci na Maslinskoj gori ; moj u strašnom bičovanju u Jerusalemu; moj na križu golgotskom. I kada ne budem više osjećao topline Njegova života, niti ćutio kucaja Njegova Srca i nježnosti dobrote Njegove, već mi bude u naručju samo još mrtvo i hladno tijelo Njegovo : i onda neka je On ipak moj.

* * *

Isus je moj! Zato ću mnogi sat sprovesti uz Svetohranište, jer dijete ima pravo da stanuje pod istim krovom pod kojim i otac. Prisustvovat ću svetoj misi, jer grješna duša ima pravo da bude nazočna kod žrtve svog Otkupitelja. Primat ću često svetu pričest, jer bolestan i gladan ima pravo na kruh i na lijek. Uvijek ću ostati s Njim, jer On je moj!

* *
*

O moj Isuse, ti znaš, koliko trnja bode moje bijedno srce, ali podnosit ću svu tu muku strpljivo, pače donekle i veselo, jer je svaki trn namočen u Tvoju svetu Krv. Samo bol jednog jedinog trna ne mogu da podnosim, jednu jedinu bol odbijam, a ta je: da Tebe izgubim. Sama pomisao, jedan dan prož透ivjeti bez Tebe, strašna mi je. Bilo bi mi, kao da sam taj dan sproveo u pustinji žarkoj bez zeleni i bez vode. O mili moj Isuse, odričem se svega, ali se nikada ne odrekoh Tebe.

Opkoli život moj kušnjama, nadvij mi nad glavom hiljadu oluja, izmuči moj duh, rastuži moje srce . . . čini sa mnom što Te volja, ali mi ne odbij žarke molitve moje ljubavi! Molim Te, budi uvijek moj! . . . I kad pane večer mojega života, neka posljednja moja riječ bude o Tebi, o Isuse; neka moj posljednji pogled bude uprt u Tebe, o moj Isuse; neka posljednji kucaj mojega srca bude za Tebe, o Isuse, a moj posljednji dah nek utrne u Tvojem božanskom Srcu, o moj Isuse!

3. Reci samo riječ!

Često puta prođu dani i dani, a da ne čujem ni jednu dobru riječ; pričinja mi se, kao da je zaboravio na me cio svijet. Istina je, da sam ništa na svijetu. Živim ovdje kao mrav izgubljen u šumskom lišću. A ipak imam i ja srce, i to srce, kojemu je veoma potrebna utjeha.

Ah, samo jednu riječ! ja ih mnogo čujem, ali nijedna ne nalazi pravi put u unutrašnjost moje duše; samo me na čas raztresuju, a tada me opet ostavljaju hladna i žalosna kao prije.

O, kako li čeznem za riječju, koja bi zvučila slatkim zvukom očinskim, koja bi odgovarala mojim bolnim uzdisajima, koja bi bila puna života i ljubavi za me. A tko će mi je reći?

* * *

Koliko, koliko sam puta iskusio: samo iz Svetohraništa čujem toliko žuđenu riječ; i zaista razabirem tu riječ ponajvećma u času samoće; kada buka svijeta ne dopire do mene; kada sabran klečim do nogu Spasiteljevih. Želi li Isus govoriti, jasno je, da ne će drugih svjedoka do svojih anđela.

Ja ću dakle k Njemu poći i Njemu reći . . . da, da, što ću mu reći? Pričat ću mu o mojoj svagdanjoj bijedi, o mojim križevima, o mojoj nevolji. Učinit ću kao i Magdalena; nakvasit ću svete noge Njegove suzama mog trpljenja, balzamom misli mojih i mirisom ljubavi moje, a tada ću slušati, što mi Isus govori.

* *
*

O, Isuse, reci, jesi li zadovoljan sa mnom? Dali Ti je milo, kad Te posjetim?.... još više, kada Te primam u svetoj pričesti? Ili Ti pridajem jošte novu bol k onima, što Ti ih ljudi nanose?

Nalaziš li mnogo nesavršenosti u mojoj duši? .... a lakih grijeha?.... nije li ih mnogo u mene? .... Kod ispitivanja savjesti muče me često razne dvojbe: čini mi se na čas, kao da sam još gori, negoli sam prije bio, onda mi se opet čini, kao da sam se poboljšao, kao da sam pobožniji. Moje srce bije tada izmedju straha i nade, izmedju radosti i žalosti.

Svaki Ti dan obećajem toliko toga, a ipak potom ponovo padam u iste pogrješke. Zar me zato nemaš više tako rado?... Zar se možda srdiš na me?.... Otkuda inače ove dosadašnje rastresenosti? Čemu ova suhoća duše moje? Hoćeš li, da po tom oćutim kako me ponizuješ, ali i liječiš?.... Moj dobri Isuse, ta Ti dobro znadeš, da Te ljubim. Ti si vazda moja prva i posljednja misao, ja hoću da živim tako rekavši samo za Te.

Ah, reci mi barem samo jednu riječ, o Isuse! Ti vidiš pred Sobom dušu punu bijede, koja kroči veoma mučno na putu krjeposti, ali koja Te ipak tako srdačno ljubi i spremna je na svaku žrtvu iz ljubavi k Tebi, svaku — i najtežu; nije li ona vrijedna, da ostane u Tvojoj blizini?

* *
*

Svijet mi je tako odvratan; od vremena do vremena uzdišem za nebom, osjećam potrebu za njim. Doista smijem reći: Neka smrt slobodno dođe,

ja se je ne ću plašiti; barem bi bio kraj mojem trpljenju, a započela bi vječna pričest..... No da smrt sada dođe.... u taj tren.... bih li bio pripravan?....

O, Isuse, reci mi samo jednu riječ! Ja ne znam, kako će me zateći smrt, a rado bih se ipak dobro pripravio. Volio bih, da umrem poput svetaca Božjih pobožno i Bogu odano. Istina, nešto sam već učinio pokore.... dà, nešto pokore činim svaki dan — trpljenje je zarezalo duboko brazde u mojem srcu — a je li to već dosta?

Trsim se doduše, da sva svoja djela činim dobrom nakanom; ali, ne pokvarim li je mojom taštinom, mojom samodopadnošću, možda željom, da se svidim drugima, ili da me svijet hvali?

Ljubim krjepost i težim za njom, ali ne znam kako sam daleko dospio na tom putu. Ne znam, da li sam potpuno zadovoljavao milostima mojega zvanja. Ne znam, da li ću moći kod Tvog dolaska u ruci držati goreću uljenicu?

Moj dobri Isuse, reci, smijem li dalje poći istim putem ili mi se treba vratiti i s temelja promijeniti moj život! Reci samo riječ siromašnomu mojem srcu!

Ja doista sam ne znam, kako ću se odlučiti. Moram li misliti na svoju prošlost, ispitivati svoj prošli život?.... Ili, da mislim samo na budućnost, pa uznastojim učiniti što više dobrih djela?... O, prošlosti!... često me napunjaš brigom!.... Je li to skrupuloznost?.... Možda nježna savjest?...

Spasitelju moj! Ne budem li čuo od Tebe nijednu riječ, tada gubim svu hrabrost za dalji rad, jer po-

misao na moj grješni život, pomućuje sve u meni: molitvu, razmatranje i pričesti. Kroz tu tamu ne usuđujem se sam naprijed.

Budi mi milostiv! Pošalji tračak svijetla Svojega u tamu moju; pruži milu ruku Svoju na oluje što bijesne u srcu mojem! Daj mi nešto od mira Svojega .... dijelak vedrog neba! ... Ti vidiš dobro da Te ljubim, da Te želim uvijek ljubiti ... pa ako živim u takovoj tjeskobi, to je samo od straha, da Te ne izgubim ...

O, Isuse! toliko puta, o toliko si se puta sam darovao meni; od srca Ti zahvaljujem zato! Ali sada u tom trenutku, molim Te samo jedno ... ah reci samo jednu riječ! ....

Odgovor Isusov: Slušaj ispovjednika i pođi u miru! —

4. Dođi, o Isuse!

Moja siromašna duša zove Te, ona Te čeka. Dođi, i učini je sretnom! Jedini Ti si moja sladost, moja ljubav: dođi!

Daj mi, o Isuse, to Tvoje tijelo, koje je Duh sveti tako divno sazdao za me u djevičanskom krilu Marijinu, to tijelo, koje se umaralo za me, koje je trpjelo i umrlo za moje spasenje!

Daj mi i tu presvetu Tvoju krv, koju si već kano dijete počeo prolijevati za me; ta krv, koja je zbog potištenosti i žalosti kapala s Tvojega čela na Maslinskoj gori; tu krv, koju si u Tvojoj neizmjernoj ljubavi tako obilno prolio kod bičovanja i koja je do posljednje kapi istekla na križu.

Daj mi svoju dušu tako milu, tako lijepu, tako svetu; tu dušu, koja je imala za mene toliko misli, toliko briga, toliko žalosti.

Daj mi to Božanstvo, koje me je ljubilo od vijeka ljubavlju vječnom i koje, da me oplemeni, utisnu mi u dušu Svoju sliku i tako je posveti Svojom milošću.

O, Isuse, nijesi li Ti moje sve tamo u svetoj hostiji? Ti si mi dao pravo da Te primam i da Te imam .... dođi, dakle, o moj dobri Spasitelju, dođi! ....

Dođi, Isuse, uredi si stan kod mene! Ili, zar Ti se u mojoj duši ne sviđa bolje nego u Svetohraništu? Tamo si samo okružen kamenom i mramorom, a ti su tako hladni ... A u mojem srcu? ... naći ćeš barem iskricu ljubavi.

Taj srebrni ciborij ima samo nijemi sjaj, a ja ću Te okružiti sjajem kojegod krjeposti ili barem vrućom željom da Te ljubim ..

Ta mala svjetiljka baca tako slab plamečak. Dođi, ja želim da budem silan oganj ljubavi.

Oltar je samo prolazno boravište na Tvojem euharistijskom putu .... cilj putovanja — ovog putovanja što ga preduzimaš iz ljubavi, — sam ja. Dođi zato, o Isuse, i navrati se k meni!

Dođi o Isuse! Imam Ti toliko toga pokazati, Ti to znaš. Koliko oproštenja, koliko milosti imam od Tebe da zamolim, koliko tugâ imam da Ti ispripovjedim!

Ja sam tako umoran od buke u tom svijetu, da mi nije ni do čega. Potrebno mi je da ostanem malo

s Tobom, koji me razumiješ, koji me žališ, koji me ljubiš.

Moje je srce izmoreno i svuda traži počinka; pa ako toliko žeđa ljubavlju, Ti si ga takvim stvorio.... Pa zar ćeš ga sada pustiti da luta posred zamamna svijeta? Što će biti sa mnom, ako me pustiš sama? Ah, dođi, zaklinjem Te, dođi!.... Dođi, molim Te, i svrati se k meni! —

Dođi, o Isuse! Obećajem Ti, da će Ti biti lijepo u mom srcu. U njem ne smiješ više naći ni jednoga grijeha. Istina, moje je srce i pusto i prazno kao štalica betlemska, ali Ti ga možeš ispuniti samim Sobom bez straha, da će Te ubiti koji Herod.

Pozvat ću anđele, da Ti pjevaju hvalospjeve; ogrlit ću Te svojim rukama i ugrijati Te žarkim uzdasima svoje molitve. —

* * *

Dođi, o Isuse! U hramu moje duše Ti ćeš lijepo vršiti svete obrede Svojega vječnoga svećeništva, dok ću Te ja častiti kâdom tamnjana molitava mojih.

Dođi, i prikaži Tvojemu vječnome Ocu Svoje sveto poklonstvo i žrtvuj ga za me, nevoljna i nevrijedna da stupim pred Njega. Dođi i prikaži Mu pomirnicu žrtvu prinesenu za griehe cijelog roda ljudskog, osobito za mene, za moje vlastite grijehe, koji su tako teški i bezbrojni. Dođi i prikaži Mu zahvalu za sva bezbrojna dobročinstva, koja sam primio, jer sam tako bešćutan i nezahvalan. Dođi i prikaži Mu napokon Svoju molitvu za mene, jer sam tako rastresen i tako jako potreban milosti!

* * *

Dođi, o Isuse! Ti se, zar ne, spominješ maloga Zakeja? Dá, ali ja sam još slabiji negoli on; dođi i donesi mi spasenje, jer i ja sam čovjek grješnik. Ti se, zar ne, spominješ i one žene Kananejke? Ja sam mnogo nesrećniji od nje; dođi, i izbavi me od tolikih zamka duha paklenoga. Jesi li zaboravio Mariju Magdalenu? Gledaj, ako li sam griješio kao ona, hoću da je nasljedujem u pokajanju; dođi, oprosti mi mnogo, jer i ja hoću, da Te ljubim mnogo. A sveti Ivan? O, i ja bih htio biti takim prijateljem Srca Tvog. Dođi, dopusti mi, da otpočine glava moja na Srcu Tvojem! Ti se spominješ onih svetih žena, koje su Te tražile u grobu. Dobro, i ja ću se pridružiti njima. Pak mi dopusti, da te pomažem miomirisom mog pokajanja, moje molitve i moje ljubavi. A one dvojice na putu u Emaus — sjećaš li se? O, primi i moju ponudu: »Gospode, ostani kod mene, jer je večer blizu?«... Dođi, svrati se kod mene, i otpočini u stanu srca mog; a pri lomljenju se hljeba otkrij napokon mlitavoj duši mojoj...

* * *

Dođi, o Isuse! Ne znam, što će me još danas snaći? Toliko se nesreća može oboriti na me: a ja ću trpjeti samo u zajednici s Tobom; ja ne bih mogao trpjeti izim na Tvojim rukama; ne bih mogao plakati doli na Tvome Srcu.

A ako bi me sjutra zatekla smrt? O, moj dobri Spasitelju, zar da umrem bez pričesti?... da se borim smrću bez Tebe?... s paklom se boriti bez Tebe?... Izdahnuti zadnji dah svoj, a da Ti nijesi

uza me? .... Zar da sâm ulazim u vječnost? .... sâm sâmcat .... bez Tebe .... A smrt! Što se na smrtnom času trpi, znaš Ti posve dobro. Spomeni se boli, što si ih pretrpio na križu i smiluj se na me! Ti me nijesi ostavio nikad za života, pa zar ćeš me ostaviti u času moje smrti?

O, Isuse, molim Te dođi! Dođi, molim Te, ostani kod mene, da mi udijeliš milost, te ne umrem bez svete pričesti!

5. Hvala Ti, o Isuse.

On je sad u mojem srcu... ne vidim Ga, ali Ga osjećam .... ja nijesam više isti — postao sam živi tabernakul. Sad se Isus ne sakriva više pod prilikom kruha: On živi u meni. On je ostavio sjaj vječnog svijetla, e da potraži žar ljubavi moje. On je ostavio muk ciborija, da posluša govor srca mojega.

O ti moj dobri Isuse, ni,esi li se ipak prevario? Mjesto ognja nalaziš samo slabu iskricu; i jedina riječ, što Ti je reći znam, jest »Hvala!«

Kako je Isus dobar! Da imam zahvaljivati kojem stvoru, morao bih birati riječi zahvalnosti, jer ljudi ne čitaju tajne srca. Ali Isus prodire bolje u moje srce nego ja sâm. On vidi, kako sam sretan, što sam Ga primio. On vidi, da odsada ništa više ne želim na svijetu; On vidi, da mi je nemoguće iskazati sve što osjećam. Zato On sabire sve moje uzdahe, sve moje osjećaje, čuva ih u Svojem vlastitom Srcu.

Hvala ti o Isuse! Ne znam Ti šta bolje kazati. Pogledaj u moju dušu, pa ako nađeš u njoj išta dobro i lijepo, uzmi to za Se; nađeš li nešto dobre volje, koju želju za mojim posvećenjem, možda koju sjenku krjeposti, koju prinesenu žrtvu, koju tajnu suzu, koji sveti zahtjev, vidi, sve to neka bude posvećeno Tebi! neka bude izričaj moje zahvalnosti.

* *
*

Hvala Ti, o Isuse! ... To je sve, što Ti znam kazati. Prije nekoliko časaka pričinjalo mi se, da Ti imam puno reći .... a sada evo jedva da Ti mogu progovoriti. Što znači ova suhoća, koja me obuzela? Kako dolazi do toga, da Ti ne znam ništa reći? Možda me Ti sam činiš nijemim? Nije li to stoga, što Ti mjesto mnogih riječi hoćeš, da saberem sve moći duše svoje i sva nagnuća srca svoga, sve ih ujedinim i donesem Tebi na dar zaodjevši ih u srdačni »Hvala!«

* *
*

Ali Ti znaš dobro, o Isuse, što hoću da Ti kažem ovim »hvala!« Hoću time reći: osjećam se tako srećnim, da ne bih mogao nikomu ništa zavidjeti; ne osjećam, da više nijesam svoj, već da sam vas Tvoj; želio bih, da je moj cio život tek neprekidna sveta pričest; žalim samo, što nijesam svetac, pa da Ti ponudim u svom srcu mali raj; volio bih biti serafin nebeski, da Ti reknem hvalu dostojnu Tebe.

* *
*

Hvala Ti, o Isuse! Kako mi je sada dobro! Jučer sam toliko toga pogriješio, da sam bio žalostan cijeli dan. Bio sam tako zlovoljan, što osjećam u sebi tu neustrpljivost, to opadanje, ... tu znatiželjnost, ... tu rastresnost ..., a sve mi je to mučno padalo na savjest; činilo mi se, da sam Te i do suza rastužio. Bilo mi je žao ... ali pogrješke ostaše. No sada, kad si se Ti svratio u moje srce, svi su ovi mali grijesi isčezli kao magla pred suncem Tvojega Božanstva. Skinut je s mene teret, što je onako pritiskivao dušu moju. Hvala Ti, o Isuse! —

* * *

Tvoj dolazak, Isuse, nije bio nenadan, Ti si ga sâm pripravio u Svom velikom milosrđu. Dok sam ja još promišljavao, kako da Te što ljepše primim, već si me Ti napunio Svojom milošću. Ovi osjećaji ljubavi, želje, poniznosti, pokajanja, pouzdanja, koje sam želio probuditi u duši, zar nije sve to bilo djelo ljubavi i dobrote Tvoje, koja je podigla Sebi prijestolje milosti u duši mojoj? Nije Ti dostajalo, da mi donosiš Svoje tijelo, Svoju krv, Svoju dušu i Svoje Božanstvo, htio si još da i pretečeš Sebe tolikim kraljevskim darovima. Pa ako u ovaj čas boraviš u domu nedostojnom Tebe, to je samo učinak Tvoje Božanske veledušnosti. Hvala Ti, o Isuse, hvala!

Ti si sa mnom, zar nije istina, Isuse moj? Jesi li zadovoljan? Što želiš za uzdarje?

Ti si Sebe dao meni — i ja sebe dajem Tebi, Ti si meni dao Srce Svoje, i ja darujem Tebi svoje; dao si mi Dušu Svoju, i ja Tebi darujem svoju; Ti nijesi ništa pridržao Sebi; i ja sebi ne pridržajem ništa. Uzmi stoga sve! ... ja za se ne trebam ništa. Preostaje mi možda još nekoliko godina života, hoćeš li ih? Imam još malo zdravlja, uzmi ga, ako hoćeš! Imam malo sposobnosti za rad: ona neka je za Tebe. Imadem misli, osjećaja, osnova za budućnost; imam još koju nadu, koje preduzeće: uzmi sve, o Isuse! ...

Ja sam ubog i nevoljan, ali znam, da Ti toliko ne gledaš na dar, što Ti se daje, koliko na osjećaje, kojima Ti se dar daje. Dakle, ovo malo, što jesam, što imam, što radim, što trpim, sve — sve bez izuzetka, sve prikazujem Tebi! O reci mi! Primaš li to? Da? ... Hvala Ti, o Isuse!

Sada odlazim, o moj Isuse, jer me sveta volja Tvoja zove na drugo mjesto. Do viđenja sjutra! Doći ću srcem, koje još većma čezne za Tobom, — dušom, koja još više žudi Tebe, a Ti ćeš opet doći i donijeti ćeš mi radosti i veselje Svojega neba ....

O Ljubimče mojega srca, čuj mi još samo jednu riječ! Za svu tu ljubav, koja Te privezala za srce moje, udijeli mi još jednu jedinu milost — da moja sjutrašnja sveta pričest bude još bolja od ove današnje. Akoli mi to svaki dan udijeliš, o kako ću ubrzo postati svet. Svaki ću dan napredovati u savršenosti, više ću Te ljubiti, postajat ću sve sličnijim Tebi. A Ti? .... Ti ćeš — dolaziti s većim veseljem u srce moje; Ti ćeš mi dati novo blago milosti i u dušu moju utisnut ćeš pečat Svoje ljepote, one ljepote, koja zatravljuje blaženike.

O Isuse, sada odlazim; ali mi nemoj odbiti ove milosti! O reci mi, hoćeš li me uslišiti? Da? .... Hvala, o hvala Ti, Isuse moj! —

6. Zdravo, sveta hostijo!

Kada bi razum ljudski imao znanje sviju duhova nebeskih, još nebi shvatio što je hostija. Ovu tajnu može da dokuči samo božanska mudrost. A ipak je ta sveta hostija za mene, ja je moram proučavati; ja moram nastojati, da je što više upoznam i proniknem, a nadasve ja je moram ljubiti.

O dušo moja, raskrili krila svoja! Srce moje, ljubi ovu svetu Hostiju!

Kako li je velika! Čini mi se malena u posvećenim rukama, što je drže, a dopire sve do krajeva svijeta. Ona je bit i život, duša i srce cijeloga kršćanstva. Bez svete hostije bili bi naši prekrasni hramovi ledeni i pusti; velikani kršćanske umjetnosti ne bi imali nikakova nadahnuća, nikakova zanosa ; krjepost bi izgubila svoju duševnu snagu i veličinu; svećenik bi ostao bez oltara, a duše ne bi imale svijetla ni ljubavi, pa bi se brzo izgubile u tami i zabludi....

U carstvu svete hostije sunce ne zapada nikada. Njezin prijesto ne obori se nikad. Carevi i kraljevi mogu ostati najedamput bez podanikâ, ali sveta hostija ne ostade nikada bez štovatelja!

I ja sam evo pred njom! Kako sam malen i kao prašak sitan pred njezinom veličinom! O Isuse, Bože veliki! kako si se mogao tako nisko spustiti do mene! Zašto mene tražiti, mene zvati, mene

upravo nagoniti, da se približim Tvojemu stolu, mene siliti, da ostanem uza Te, da Ti se klanjam, da Te blagosivljem? O hostijo .... tako velika.... tako velika.... veća od vasionog svijeta, ja sam sav zbunjen pred Tobom .... padam preda Te na koljena ... ja Ti se klanjam! —

Kako je lijepa! Bogatstvo i sjaj je okružuje. Njezina bjelina privlači me više no dragocjeni mramor, više no zlato i srebro, više no drago kamenje, više no blistavo biserje. —

Gledam je ... promatram je ... i otkrivam u njoj samo beskrajnu milinu, ljepotu raja: Taj ures i sjaj, što su oko nje, umaraju mi oko; ali ne mogu da se dosta nagledam Hostije; ne mogu da s nje oko skinem, tako i toliko je ona lijepa! —

To je ljepota, koja mi začarava srce; tu ljepotu zapazio sam u mnogim svetim dušama. To je ljepota poniznosti, požrtvovnosti, velikodušja, nevinosti, u riječ: ljepota svih krjeposti kršćanskih.

Od ove hostije dolazi čar nevinosti, koja sja na čelu i usnama nedužna djeteta, smiješi se iz očiju njegovih, blista u suzama pokajnika; sijeva na čelu djevice i redovnice; sja na grudima apostola, na štoli svećenika, na tiari pape: ljepota je to samoga Boga.

A moja duša? .... O Isuse .... je li i ona lijepa u Tvojim očima? .. ja gledam Tebe, koji istražuješ bubrege i srca. I ja vidim samo Tvoju sjajnu bjelinu, a Ti, što Ti vidiš i nalaziš u mojoj duši? Hostijo! Tvoja je ljepota doista nebeska. Pa siđi u tu kukavnu nutrinju i uništi njezine grdobe i preobrazi je živim odsjevom svoje božanske ljepote.

Kako li je sveta! Iz nje izvire svaka svetost. Nemoguće je ostati samo jedan sat pred njom, a da ne postaneš bolji. Možda ne znaš, što ćeš reći svetoj hostiji... Ali ona zna i bez našeg znanja dobro djelovati u nama. Njena krjeposti i jakost silazi polagano i neopaženo u dušu, koja joj se klanja, pada na nju kao blagotvorna osvježujuća rosa, pa je sve malo pomalo čisti, grije, posvećuje.

O, kad bi grješnici samo za jedan čas znali, što je sveta hostija, onda se ne bi mogli oteti njezinu slatkom utjecaju; naskoro bi mlitavost, koja sije u njima sjeme smrti, izmakla pred bujnim cvjetanjem najljepših krjeposti. Isčezlo bi ono neraspoloženje, koje grješnika odvraća i udaljuje od svetih sakramenata, koje ga čini mlakim pod molitvom; iščezlo bi, pa bi općenje s nebom oživjelo sa više gorljivosti i revnosti.

O, Isuse, učini me svetim! Ti to možeš. Žalost, koja me često puta napane, ta tajanstvena praznina, koju osjećam u srcu svojem, djelo je Tvoje milosti, koja me hoće da dovede na put svetosti. Pomozi mi, o Isuse, da se povratim k Tebi!

Sveta Hostijo! Promatrat ću Te svaki dan, da Te obljubim sve više. Dolazit ću Ti svaki dan, da se upalim od Tvoje vatre. Primat ću Te svaki dan, da živim od Tebe.

Sveta Hostijo! Blizu već dvadeset vijekova pod Tvojim božanskim zrakom cvjetaju krjeposti u dušama. Zar ću ja jedni biti, kojemu ćeš uskratiti malko Svoje svjetlosti i Svojega sjaja?

* * *

Kako li je moćna! Ona se ne miče iz svetohraništa bez volje misnikove. A ipak je ona početak života i gibanja u svijetu dušâ. Na oko je tako slaba. Malo jače neka je se dodirne ruka njezina službenikà, već se lomi i dijeli po njegovoj volji. A ipak ona proizvodi junačka djela u svetaca. Hostija je neprestana žrtva Isusova i kamo god ona siđe, nosi sa sobom nezasitnu ljubav prema žrtvi. Hostija je podigla tolike junake apostolskog rada, u strahotama muka, u zakloništima bijede, na svjetlosti sunca, kao i u tajnama srca. Hostija vječno oslađuje put na Kalvariju.

O, Isuse, smiluj se mojoj slaboći! Ti si me pozvao, da nosim križ, da se odričem svojih ugodnosti, da se borim protiv zlih sklonosti. I Ti ćeš mi samo onda dati vijenac slave, ako budem, kao i Ti, nosio ovdje na zemlji vijenac od trnja. Ah, kako mi je teška svaka žrtva! kako joj se opire slaba narav!

Dođi dakle, moćna Hostijo! Dođi, pa mi ulij u dušu čudesnu snagu milosti svoje! Dođi, pa me poučí, kako ću obljubiti potpuno žrtvovanje Tvojim svetim željama. Dođi, pa me utješi s gorkostima Svoje muke; dođi, usreći me grčevima Svoje smrti!

Hostijo tako velika, — Hostijo tako lijepa, Hostijo sveta, Hostijo moćna, dođi! —

7. Zaklon Isusov.

U prošlim vijekovima crkva je bila mjesto, kamo bi se zaklonili krivci, koje je progonila ljudska pravda.

Danas Isus traži zaklon od zlostavljanja i uznemirivanja ljudi; a jedini hram, gdje se može zakloniti od povreda, jest srce moje. Kakav li je to zločin počinio Isus? Zločin je Njegov, što nas božanski ljubi... I strasti ljudske nijesu Mu mogle to oprostiti.

Kad On ostaje u zatišju i u tmini Svetohraništa, osjeća zaborav i nemar veoma velikog broja duša, koje Ga ostavljaju. Pokazuje li se na oltaru, rastuži Ga neštovanje ljudi bez vjere i s vjerom mlakom i mlitavom. Ide li ulicama, da nam dijeli blagoslov, da slavi slavlje, prečesto čuje kletve i proklinjanja, koje Ga sjećaju žalosna Njegova puta na Kalvariju.

Ali posred svih ovih gorkosti ne ostavlja Ga nada, da će ipak gdje naći kakav zaklon mira i ljubavi. Ispit će dragovoljno gorki kalež bezbrojnih boli, koji Ga suretaju, samo da u srcu mojem nadje ljubezan doček, kojemu se je nadao. Jedan samo sat ljubavi može učiniti, da On zaboravi godine boli.

Isus je znao unaprijed, što će Ga stajati ustanova presvete Euharistije; ali nije klonuo duhom gledajući buduće oluje, nadao se je, da će ipak naći siguran zaklon u luci mojega srca.

Oltar, Svetohranište, pokaznica, crkva nijesu li to samo mjesta, kroz koja prolazi ljubav Isusova? U hramu mojega srca želi se On stalno nastaniti. Kakova li nezahvalnost, akoli bi ovdje bio odbijen ili nedostojno primljen! Zar to ne bi bilo gorko razočaranje?

Činiti tolika čudesa, podnositi tolike žrtve, trošiti toliku ljubav, da onda vidjeti, gdje mu se razbijaju ponajljepše nade o grješni moj nemar!

Dušo moja, promatraj svog Spasitelja, koji čeka i traži, da nađe ljubazni zaklon u duši tvojoj. Gledaj, u kakovo Ga stanje stavila Njegova ljubav!

Na dugom i tegotnom putu iz krila svog nebeskog Oca u sveti ciborij morao je da prođe kroz toliko vijekova nezahvalnosti i grijeha! Putem je izgubio svu Svoju izvanju slavu, sav izgled moći i veličine Svoje; sada je samo mala čestica, koju može potresti dah malog djeteta ili uzdah čovjeka na umoru. Tako se je poništio, da se sakrio pod slabe prilike kruha. On se je spustio upravo do skrajnje nevolje; i evo sada kuca na vratima srca tvojega, da dobije zaklon.

O Isuse vidim Te... da, vidim Te... Slomljen i umoran sjediš na vratima srca mojega i čekaš da Ti otvorim... Ah, moj ljubljeni Isuse: quaerens me sedisti lassus... Tantus labor non sit cassus — tražeći mene sjedio si trudan... toliki napor daj da ne bude uzaludan!

•

Katkada mi moja duhovna lijenost prišapne pod raznim izgovorima, da propustim svetu pričest: moja nedostojnost... svagdanje nesavršenosti... strah da dolazim samo iz običaja... bojazan, da ću po čestom primanju izgubiti dostojno počitanje... i onda... Isus, koji nalazi ljage i na istim anđelima nebeskim... a i svagdanje me brige i muke odviše rastresuju... i onda...

Ipak Isus svakako hoće da uniđe. On moli, On prosi, da, On zaklinje, da Mu se otvori; On govori najnježnije, najmilije; On se pričinja putnikom izmorenim od duga putovanja i kazuje, kako su Ga

već mnogi ljudi odbacili; On obećaje veliko blago Svojega neba, a ne traži od mene ništa drugo, već samo jedan zaklon...

Dušo moja, kako ćeš Ga još dugo pustiti da čeka? Probudi se! I ako Ga već ne ćeš drage volje primiti, primi Ga barem iz sažaljenja!

O, Isuse, ljubazni putniče ljubavi, pustio sam Te predugo čekati!... Evo, vrata mojega srca su otvorena!... Dođi!...

Ti dobro znadeš, da Ti mogu dati samo kukavan zaklon; ali Tebi je dobar... i Ti ga hoćeš!... Dođi dakle, ja Ti ga dajem.

Dođi sa svim pouzdanjem. Neprijatelja ne ćeš u njemu naći. Ne ćeš, istina, u njem vidjeti sjajnosti Svojega neba, ali ćeš naći ljubazan doček jaslica.

Dođi! u ovom mome skromnom zaklonu nitko ne će doći rastužiti srce Tvoje: nema tu nikakve psovke, već samo odana ljubav, samo slatki osjećaji; nikakav poljubac Judin već zagrljaj Magdalenin; nikakav udarac biča već miline posljednje večere; nikakav križ već počinak; nikakav hladan grobni kamen, ne, već nježnost srca, koje Te ljubi.

Dođi, o Isuse! Ako si gladan, pripravio sam Ti već koju krjepost! Ako si žedan, prinosim Ti suze svoje. Ako si žalostan, razveselit ću Te pjesmama vjere svoje. Ako si ranjen, iscijelit ću te balzamom svoje ljubavi. Ako si umoran, otpočinut ćeš u mojem naručju; ako trebaš ljubavi... o slatki Isuse, tada baci u moju dušu iskricu sa svojega Božanskoga Srca i duša će mi planuti nebeskim plamenom tvojih serafina!...

8. Na bolesničkom krevetu.

Zašto, o mojoj Spasitelju, zašto sam odsuđen, da tako dugo ležim na ovom bolesničkom krevetu? U blizini Svetohraništa bilo mi je tako voljko! A sada da ne vidim više... ona mila vratašca... onu pokaznicu... Neka ostanem ovdje... posve sam... bez Tebe!

O moj Spasitelju, ne daj da ovdje ležim tako zapušten i bijedan; pošalji mi bar jednog anđela euharistijskog, koji će moje vapaje i molitve odnijeti i pohraniti u Presveto Srce Tvoje.

* * *

Evo, kako trpim! Moje je tijelo sve jedna rana; boli me izjedaju... Kod pomisli na strahote hladnoga groba, trnu mi sva uda moja.

Trpim, no ne ću se tužiti; spoznajem na svojem tijelu pravde Veličanstva Tvojega. Prinosim Ti sebe cijeloga za žrtvu.

Primi zato, Isuse moj, duh moj, koji je sve rjeđi; moj glas, koji je sve slabiji; moj pogled, koji je sve ukočeniji; moje lice, koje sve više blijedi; uzmi ruke i noge, koje su ohladile; uzmi moje cijelo tijelo, koje se raspada; srce, koje kuca sve laganije, život, kojeg nestaje.

* * *

I sâm sam sada na Kalvariji!

Trpljenje je moje veliko; no ljubav je moja k Tebi još veća. Kad bih mogao u srcu svojem sabrati

cijeli svoj prošasti život, da ga prinesem Tebi kano drago pomirenje! O, Isuse, primi sve bolove moje kao naknadu za sve grijehe moje.

Ovo bijedno tijelo, koje se tako često bunilo protiv volje Tvoje, može sada samo jošte trpiti; Ti vidiš njegovu nevolju, njegovu slabost, njegovu muku. Ne prezri moje pokore!

Ova duša, koja je tako često bila rob svoga tijela, evo ćuti sada teško breme njegove slabosti. Koliko dosade u samoći, žalosti u besnenim noćima, muke preko dana! Na časove pohodi me slatka nada; ona me gleda, smješka mi se i... i leti Svetohraništu... A ja?...

Ja čeznem za Tobom, o Isuse, i nadam se!

Nadam se, da ćeš moju bolest primiti kao pokoru za moje grijehe. Nadam se, da ćeš saslušati jadikovke i ublažiti svoju strogost. Nadam se, da ćeš moje boli združiti s bolovima pregorke muke Tvoje i tako im radi neizmjernih zasluga Tvojih dati veliku vrijednost. I kada će mi mrtvo tijelo donijeti pred žrtvenik Tvoj, da ćeš ga milo pogledati kao žrtvu, kojom je posve zadovoljeno Pravdi Božjoj.

* * *

Posve pravedno trpim; tijelo je moje jedna rana, a duša sama žalost; a moje srce?.... Znaš, o moj Isuse, kako je u njemu. Velika je bol — ali zahvalnost je veća. Trpim doduše, ali sam Ti zahvalan.

Dao si mi život, najveći od Tvojih darova, podlogu svima ostalim darovima. Hvala Ti za to, o Isuse!

Otkupio si me Svojom predragocjenom krvi, dao si mi milost i pravo zvati se djetetom Tvojim. Hvala Ti, o Isuse!

Zasladio si mi život Svojim utjehama, koje samo Ti jedini možeš ulijati u dušu žalosne djece Svoje. Hvala Ti, Isuse moj!

Pozvao si me tisuć puta k božanskoj gozbi, učinio si me živim svetohraništem ljubavi Svoje. Hvala Ti, Isuse!

Ti si me odlikovao zasebnim darovima ... onim nadahnućima milosti i ljubavi ... Ti znaš dobro, sa onim prednostima ... Hvala Ti, Isuse moj!

Napunio si mi srce gdjekada trpkom gorkošću, izvjesnim razočaranjima, koja su mi samo pomogla, da se posve privinem k Tebi. Hvala Ti, o Isuse!

Na tegotnom putu savršenstva i krjeposti vazda si me branio i vodio protiv svih neprijatelja. Od srca Ti hvala, o Isuse!

A sada, gdje sam već blizu posebnom sudu Tvojem, pošalji, molim Te, iz Presvetog Srca Svojega u srce moje svijetli tračak nade, koji će obradovati dušu moju i zasladiti joj smrtnu stisku. Hvala Ti, o Isuse!

Sa svog bolesničkog kreveta šaljem Ti u strahu i suzama svoju molitvu.

Molim Te, Spasitelju moj, ne daj, da sprovedem posljednje dane života svog u varavoj nadi, već u neprestanoj čežnji za Tobom i divnim nebesima Tvojim. Sve beskorisne misli na prošli život izbriši iz pameti moje, e da mi sve duševne moći misle samo na preblaženu vječnost.

Molim Te, o Isuse: kad mi se približi zadnji čas, dođi k meni i zadnji mi put oprosti; dođi i uzvrati mi mnogobrojne posjete, koje sam Ti činio u svetohraništu; dođi, očisti mi dušu od zadnjih ostataka grijehova mojih; dođi, blagoslovi me i uzmi moju izmorenu dušu u ranu Presvetoga Srca Tvojega.

Molim Te, o Isuse; ne ostavi me tako dugo, dok mi srce ne udari zadnji kucaj. Daj, da mi bude posljednji svečani čas moga života najčišća i najsvetija vježba klanjanja, kajanja, zahvale i molitve Veličanstvu Božjemu.

Još samo jedno, o Isuse! Kad umrem, osuši suze onih milih, koji će me oplakivati. Uvjeri ih, da ćemo se ondje gore opet vidjeti, e da se tada nikad više ne rastanemo.

Ne tražim cvijeća na mom grobu; dosta će mi biti, ako na njem počiva samo sveta sjena križa Tvojega.

Ne želim laskavog nadgrobnog slova, tek jednu riječ reci jednoć nad kostima mojima: »Ego sum resurrectio et vita« — »Ja sam Uskrsnuće i život!«

9. Siromašni Isus.

Plemenita se duša žalosti, kada vidi, kako se hladno vladaju mnogi prema Isusu! On je tu kano sužanj ljubavi i čeka na duše, da ga posjete; ali, tko misli na Nj?. . . Posve je neznatan trud da Ga posjetimo . . barem na čas . . . lako je na vratašca pogledati . . odletjeti barem mišlju do svetohraništa . . . reći Mu makar koju riječ . . . ali nažalost, što treba učiniti za Isusa, to je mnogim dušama upravo teret i križ, tolika hladnoća vlada njima!

Prolaze mimo crkvu, ali ne znadu pozdraviti Spasitelja svojega; susreću Ga na ulicama, ali se stide pokloniti Mu se . . . daleko uljudnije postupaju s velikim zločincima, bezbožnicima i neprijateljima Njegovim . . . Siromašni Isuse!

* * *

Isus moli neprestano u Svetohraništu; o kako On moli! Čini mi se, kao da Ga opet vidim u vrtu getsemantskom: lice Mu je blijedo . . . ruke uzdignute k nebu . . . tijelo krvavim znojem uznojeno . . . čujem, kako Mu se grudi nadimlju u smrtnoj stisci... Ah, kako mogu spavati Njegovi nekadanji prijatelji? Zašto ne dođu, da mole s Njime? Zar se ne boje napasti?

Ah, pustite Ga u miru bar na čas! Da, On se moli, a ljudi Ga pogrđuju; On moli i vapi, a oni Ga proklinju; On blagosliva, a oni kunu, On se prinosi za žrtvu, a oni za nju ne mare. Zaista, kad bi mogao trpjeti još jednom, zapao bi ponovno u smrtnu tjeskobu! Siromašni Isuse!

* * *

Davno je On postao hljebom života, već prije mnogo stotina godina, a već toliko stoljeća od gladi umiru nebrojene duše: Mnogi Ga nijesu nikad upoznali; drugi Ga iza prve svoje svete pričesti nikada više nijesu primili; neki ne će o Njemu ni da čuju i dosadno im je o Njemu i govoriti; drugi Ga prime tek onda, kada se boje Njegovih prijetnja . . . A On, koji ih je ljubio od vijeka, koji ih i dalje ne prestaje ljubiti, On ih vidi gdje ginu od

gladi i ne može ništa učiniti da ih spasi; priječi mu to njihova bešćutnost. Isus bez dušâ ! Siromašni Isuse !

* * *

Ima i takovih duša, kojima ne dostaje, da Isusa zapuste, na Nj zaborave, prezru Ga, odbiju; ne, ne, njihova nezahvalnost još je veća; žele se svetogrdno pričestiti. Isusovu sjajnu ljepotu valjaju po blatu; krasotu pogrđuju, ljubav Mu uzvraćaju mržnjom, a Njegovu nježnost naplaćuju grozotama zlobe ljudske. Presveto se Srce Njegovo ponovo sulicom probada, usne ponovo kvase žuči i octom, a duša se muči novim mučeništvom . . . Gore se postupa s Njime no na Golgoti! Spasitelj je odlučio, da svetogrdnu pričest ne kažnjava s mjesta, a svetogrdnici si preduzeše, da Ga zlostavljaju na svaki mogući način. Isus ostaje vazda mučenik golgotski, mučenik patnja, mučenik ljubavi. On želi iskazati svoju ljubav i milosrđe i najbjednijem grješniku, koji se k Njemu obrati, ma i u posljednjem času. Vidi, umire raskajan i taj je prvi, koji ulazi s Njime u nebo.

Dobrota Isusova vazda je ista. On se ne mijenja. Sa svima mogućim sredstvima ponizne i strpljive ljubavi kuca On u času smrti na vrata srca Svog neprijatelja. Želi ga još prije smrti oprati u predragocjenoj krvi Svojoj; utisnuti mu na čelo cjelov mira — kazati mu, da mu sve — sve oprašta; želi ga privući k Sebi i odnijeti ga na Svojim rukama u nebo. Ali dugotrajna izopačenost tvrdokorno odbacuje božansko milosrđe Njegovo, mili poziv Njegov odbija kletvom, a ustrajnom okorjelošću prezire Njegovo oproštenje i umire u nepokori. A Isus? . . . Umjesto

utješen veseljem anđela, odlazi odavle progonjen zloradošću prokletnika. Siromašni Isus!

A ja? . . . kako ja postupam sa Spasiteljem? . . . Ta On ipak tako često dolazi k meni . . . ja uživam Njegovu najnježniju ljubav . . . Ako se zlo vladaju prema Njemu oni, koji Ga ne poznaju, ili koji javno govore, da im nije stalo do Njega, da Ga mrze, onda je i to već zaista dosta žalosno. Ali, da Ga ja žalostim, ja, koji svaki dan ozbiljno govorim, da Ga želim ljubiti! . . .

Da, baš u moje se vladanje uvukla neka neuglađenost spram euharistijskog Spasitelja; moram se duboko stidjeti, ako je isporedim sa svojim vladanjem prema ljudima. Toliko se puta pričešćam, a ipak ustručavam se pridonijeti gdjekoju žrtvu . . . napose žrtvu moga samoljublja! Dođem, da Ga pohodim, ali jedva čekam čas, da Ga ostavim. Susretnem li Ga na ulici, poklonim Mu se, istina, ali moram priznati sebi na sramotu, da bi mi bilo milije, da Ga nijesam susreo. Prisustvujem sv. misi, ali u onaj čas tako malo mislim na Kalvariju, da mi se sv. misa čini predugom! Mogao bih Ga pratiti, kad Ga nose bolesnima i umirućima, da ih tješi i okrijepi . . . uistinu vrlo mi se sviđa taj običaj pratnje svete popudbine k bolesnima . . . ali . . . ne činim toga iz obzira ljudskog. Siromašni Isuse!

* * *

O moj Spasitelju, jako mi se smiliš! . . . Kako si Ti dobar, a kako Ti se Tvoja dobrota zlim vraća! A moram s bolju priznati, da sam često puta i sâm ogorčio život Tvoj u presvetom sakramentu nesavršenostima svojima!

Čuj! Spasitelju moj, obećajem Ti, da ću se u buduće spram Tebe bolje vladati; ali izliječi sâm moje bijedno srce i užezi ga ognjem ljubavi Svoje. Opaziš li, da sam mrzovoljast, ravnodušan, da mi je dugočasno kraj Tebe, probudi mi grižnju savjesti, koja će me privesti većoj, veledušnijoj ljubavi, a s tim i k pravome miru.

Molio bih Te još jedno a to je, da me gdjekad ponešto utješiš duhovnom utjehom, koja mi veoma godi. Čini mi se, bit ću bolji . . . ljubit ću Te mnogo više . . . no možda Ti hoćeš da mjesto toga ispijem nekoliko kapi iz kaleža muka i boli Tvojih, koje sam Ti zadao prijašnjom hladnoćom, ravnodušnošću . . . neka bude, iskapit ću i taj kalež . . . ali poslije toga daj da otpočinem na Presvetom Srcu Tvojem. —

10. Dobro mi je ovdje.

Sretniji sam od one trojice apostola na gori Taboru; ja mogu ovdje ostati uz Isusa, kako dugo hoću! Ne obasjavaju me istina zrake slave Njegove, ali me grije žar Srca Njegova. Ne čujem glasa Ilijina ni Mojsijeva, ali čujem u osami božanski glas ljubavi Njegove; ne čujem ni glasa vječnoga Oca iz tajanstvenoga oblaka: »Ovo je Sin moj ljubazni!«, ali čujem, gdje me sam Spasitelj uvjerava, da sam ljubljeno dijete Njegovo. O, kako je dobro biti uz Isusa!

Mnogo me, često puta, koje šta tišti, a o svemu tome ne mogu ni s kime govoriti; nitko me ne shvaća; srce bi jadno moralo da pukne, kad ne bih mogao sve to povjeriti Srcu Isusa moga.

Njemu mogu ispripovjediti dugačku povijest svojih grijeha, On im se ne čudi; On me ne prezire. Naprotiv, On me sokoli, da zloće svoje oplakujem sve više i više do nogu Njegovih i da ih operem u predragocjenoj krvi Njegovoj. O kako je voljko plakati u naručju Isusovu, koji sve oprašta! . . .

Plačući uzdižem oči svoje prema Hostiji i čini mi se, kao da vidim Spasitelja u onom milom i božanskom držanju, koje je prikovalo Magdalenu uz noge Njegove.

Ah, ovdje se doista može reći, da je jedan sat sprovedem pred svetohraništem bolji, nego hiljadu provedenih u šatorima grješnika. —

Ovdje ostajem zamišljen . . . moleći . . . malo razmatrajući. Više puta bludi mi misao putevima i poljanama Palestine. Pa kad mi je pamet već puna uspomena, kad mi je mašta sve u jedno sabrala: i nekoliko kamenčića oko jaslica i komadić zida nazaretske kućice . . . i malo ograde sihemskoga studenca i smokvu jerihonsku . . . i sobu u Betaniji . . . i blagovalište u Jerusalemu . . . i deblo od kojega će se načiniti križ . . . kada sam još uskinuo nekoliko klasova pšenice i jedan grozd s loze . . . i kada sam razabrao pijev anđela . . . i vidio osmijeh Marijin . . . tada se opet zagledam u sv. Hostiju i opet nađem Isusa, samu dobrotu, koji je podigao ruke, da me blagoslovi, koji je raširio svoj plašt, da me zaštiti i obrani; koji me privija na svoje grudi i ne da mi, da ikuda odem . . . govori mi glasom otajstvenim, nježnim: »Siromašno dijete, dođi, otpočini na Srcu Mojemu!« O, kako je dobro biti uz Isusa!

Kad bi ljudi čuli, što ja sve Isusu govorim, nasmijali bi se mojoj bezazlenosti.

Ja bez reda skupim po svojoj duši sve što vidim, da je bolje. Zajedno stavim i osjećaje ljubavi i straha za budućnost, strah od vječne propasti, nadu spasenja, hvalospjeve, bolove pokajanja, . . . spomen primljenih dobročinstava, prošnju za nove milosti, uspomenu na djetinjstvo, osnove za starost: trnje i ruže, suze i podsmijeh . . . od svega toga savijem kitu pa je mećem pred tabernakul . . . Isus prima sve, ne odbija ništa; od srca prima na Srce.

I dan na dan pletem ja tako isti vijenac, a Isusu ne dosadi nikada da ga prima i da me sasluša. Dapače, njemu je draga ta moja zbrka misli i riječi. Ovo malo ljubavi što je nalazi u meni, učini, da On zaboravi na sve moje slaboće

O, kako mi je dobro uz Isusa!

•

Oltar mi je kutić neba prenesen na zemlju. Ovdje unaprijed kušam radosti i slasti raja.

Što me najviše tješi jest nada, da ću se ovdje popraviti; da ću postati bolji. To me sokoli, što se nikada ne udaljim od tabernakula, a da ne oćutim u sebi novu snagu u borbi protiv mojih zlih sklonosti.

Kad se jedan sat klanjam, opažam, da mi je molitva postala sladja, da mi je krjepost lakša, posao me manje umara. Strpljiviji sam u protivštinama, puno odaniji u kušnjama, voljniji u trpljenju. Križ mi se pričinja lakšim; tabernakul me sve više privlači k sebi, a Isus? . . . Isus nalazi sve više ljubavi u mojem srcu.

Svaki ću dan dolaziti ovamo k Isusu. Dolazit ću za sebe, dolazit ću za one duše, koje kao da Ga ne ljube. Klanjat ću se mjesto onih, koji Ga pogrđuju; zahvaljivat ću Mu mjesto onih, koji su Mu nezahvalni. I dolazit ću, da zaplačem pred Njim za grijehe sviju i da se molim za sve.

A kad više neću moći zbog bolesti pred tabernakul, onda ću se duhom i srcem prenijeti amo, da izjadam Isusu mojem jade svoje i bolove svoje. I kad će moja duša raskriliti krila svoja da poleti u vječnost, o Isuse, daj, da se ona i tad malo zaustavi pred Tvojim tabernakulom, prije no ode, da Te me sve vijeke gleda u svjetlosti slave Tvoje! —

11. Spomeni se, čovječe, da si prah.

Spomeni se, čovječe, da si prah i u prah ćeš se pretvoriti! Put mog progonstva primiče se kraju. . . za malo godina . . . možda već za nekoliko dana . . . bit ću na cilju.

Strašne li pomisli, Svetohranište za uvijek ostaviti. . . više se ne ću moći svetoj hostiji klanjati, a niti ću se moći pričestiti .

Kada će moj život morati ugasnuti od ledenog daha smrti, tada barem ti, mala, vječna svjetiljko Isusa moga, baci u ime moje još jednoć tračak svojega svjetla na ona mila vratašca tabernakula!

Premnoge će još duše slaviti ovdje s neokaljanim Jaganjcem otajstveni pir . . a ja . . . mene više ne će biti . . . Nebrojene još duše dolazit će, da se okrijepe na besmrtnim izvorima života, a ja . . . ja ne ću više dolaziti. Hiljade glasova pjevat

će dalje euharstijske hvalospjeve, okruživat će Te molitvama i uzdasima, a ja . . . ja ću tada već biti nijem.

Još nekoliko svetih pričesti . . . nekoliko svetih misa . . . par pohoda Isusu u svetohraništu . . . i onda . . . onda je sve svršeno, dušo moja siromašna! Jedni će za tebe pjevati Requiem . . . drugi se moliti . . . a ti sam više ne ćeš moći.

Sve je na zemlji kratkog vijeka, pače i najčišća radost u saobraćaju s Bogom.

O moj Spasitelju, je li istina? Pošto sam u nazočnosti Tvojoj toliku slast uživao, toliko unaprijed kušao rajsku slavu, moram da se rastavim sa svetohraništem i da legnem u hladni grob?

*

Da, ovo će bijedno tijelo jednom pasti u grob; a duša će moja poletjeti put neba k Isusu!

Vidjet ću Ga! Ne ću Ga gledati pod neznatnim prilikama kruha i vina; o ne; gledat ću Ga na sudačkom prestolju, u sjaju slave Njegove.

Tražit će ondje od mene račun! . . . Račun o presvetoj Euharistiji! Morat ću Mu odgovarati, kako sam Mu se klanjao, kako sam primao svetu pričest . . . koju korist odatle crpao!

Redat će mi se tada pred očima mojim spomen na svaku svetu pričest, na svaku svetu misu . . . na svaki pohod Isusu otajstvenome! . . . morat ću odgovarati, da li sam ikada svetu Euharistiju zanemario, ili joj se približavao s ravnodušnošću, možda i zlovoljom; koliko sam joj posvetio prostoga vremena, da li me je navika ili ljubav vodila k Njemu;

da li . . . da li . . . Dosta, moj Spasitelju, predosta! Stišće mi se srce od bola.

Molim Te i zaklinjem, o Bože ljubavi, akoli zbilja grijesi protiv svete Euharstije terete savjest moju, smiluj mi se, da ih okajem, da ih oplačem, oprosti mi ih!

Prije no kucne čas obračuna, želim Te tako nježno ljubiti, te će moja ljubav dostajati da ispravi svu moju prijašnju hladnoću i ravnodušnost.

Što sve da ne učinim, samo da si osiguram milostivu osudu! želim Ti se klanjati poput serafina nebeskih; pjevati Ti hvalu i slavu poput anđela nad štalicom betlehemskom; plakati poput Marije Magdalene na Kalvariji, a sve bih to rado činio sve preostale još dane moga života. Želio bih, da mi je žiće zrno tamjanovo; neka gori i izgara pred Tobom.

*

Pasti u grob! a onda? . . . Tada ću sigurno prema volji Isusovoj ući u nebo. . . Ako je Spasitelj naredio Presveti Oltarski Sakramenat i ako on uvijek ostaje na oltarima, ako se svraća u srce moje i milo Mu je boraviti u njem: biva to ipak samo zato, da mi napokon dade Svoj raj.

Ah raju! . . . Isusa promatrati!

Gledati Spasitelja! no ne više pod kopremom kruha; ne više ponizna i siromašna u svetohraništu... ne, gledati Ga kakav je u istinu, kako Ga vide anđeli, sveci i Prečista Djevica Marija! . . .

Gledati Njegovo sveto tijelo preobraženo, sjajno poput munje . . . dušu Njegovu . . . božanstvo Njegovo . . . a napokon . . . i ono sveto lice . . . oči one,

koje su me tako često motrile . . . ona usta, koja su mi tako često govorila . . . one ruke, koje je danomice pružao, da me blagoslovi . . . ono Srce Presveto, koje me je toliko ljubilo!

O nebo! . . . Ljubiti Isusa!

Njega ljubiti, ali bez i najmanjeg grijeha; Njega ljubiti, ali u potpunoj sabranosti; Njega ljubiti, ali onako, kako dolikuje Njemu. Ljubiti Ga, ali onakim srcem, kojemu je žar ljubavi podvostručen. O, kako mora da je lijepo u divnome nebu!

Pa ako je ova iskrica neznatne ljubavi moje prema Isusu sada već moja najveća sreća, najdragocjenija naplata mojemu trpljenju, što će tek onda biti moja ljubav prama Njemu, kada mi tijelo pane u grob? Onda ću biti u vječnosti, moja ljubav prema Isusu bit će vječna! a to i jest potreba srcu mojemu, da Ga uvijek i vječno ljubim . . . Što me čini ovdje na zemlji upravo sada tako malodušnim, jest onaj strah, da ne ljubim dovoljno Isusa, pače, da bi mogao doći dan, u kom bi Ga prestao ljubiti. Ali u nebu Isus će biti vječno sa mnom i ja ću biti sav Njegov... sav . . . i zauvijek. Ništa nas ne će više rastaviti.

Sjutra kod svete pričesti, neposredno nakon što će se Isus svratiti u srce moje, predočit ću si živo sliku vječne moje pričesti na nebu.

Predočit ću si, kao da sam već doista kod Spasitelja na nebu . . . . počivam na svetim grudima Njegovim kao ljubljeni Ivan . . . . slušam Njegove mile i slatke riječi . . . . gledam božansko Njegovo lice . . . . Promatrat ćemo se . . . . izmijenit ćemo svoje misli, čuvstva . . . i moje će srce utonuti u Njegovu. O koje li sreće! Oko mene pjevat će anđeli »Veni sponsa Christi — Dođi zaručnice Kristova« i onu »Inveni quem diligit anima mea — Na đoh, koga ljubi duša moja«. Sveti će me anđeli Božji okružiti i radovati se sa mnom. A majka će mi Božja doći ususret i reći mi »Dijete moje, ti ljubiš Isusa . . . . gledaj, ja sam majka lijepe ljubavi!« Koli će lijepa biti sutrašnja moja pričest — nadam se!

O, moj Isuse, je li uistinu moguće, da ću Te moći onkraj groba zauvijek gledati i ljubiti?

Dà, odsada ću s nasladom gledat grob svoj kano vrata, koja me imadu da uvedu u vječni tabernakul Isusove ljubavi. Pripravit ću se na taj čas kao knez, koji ide da zasjedne na svoj prijesto . . . I kada napokon dođe svečani čas, da zakuca mrtvačko zvonce javljajući smrt moju . . . . o tada ću skupiti još jednoć svu snagu duše moje, poslat ću Ti iz dubine srca mojega u svetohranište posljednji povik ljubavi moje: Pruži mi mile ruke na susret, slatki moj Spasitelju; uzmi dušu, koja Te toliko ljubi . . . . Tebe toliko ljubi ! . . . .

12. Bogu hvala !

Koliko brzo prolaze moji dani, toliko se puni srce moje slatkim uspomenama. Tabernakul me sjeća nebrojenih dobročinstava, kojima je Isus obasuo moj život, kao put posut cvijećem . . . .

Najvolio bih na harfi anđeoskoj pjevati ovo milosrđe Isusovo; svim stvorovima pričati, kako mi je Isus bio dobar, e da sve potaknem, da Mu zahvale mjesto mene. Htio bih govoriti jezikom nebeskim, da Mu kažem, koliko Ga ljubim . . .

O, sveti Kottolengo, o sveta dušo! koji si živio samo za Isusa, daj, da jeka Tvoje divne pjesme ljubavi odjekne u meni; učini, da se i u mojem srcu oglasi Tvoj : Deo gratias — Bogu hvala!

O Isuse, Bogu hvala!

Ti si bio sunce mojega života! Ti si rasvijetlio moje prvi dane svijetlom svete vjere; kasnije si izlijevao cijele potoke svjetlosti Svoje ljubavi na čitavo moje biće i do groba obasjat ćeš me Svojom sjajnošću, koja ne gasne nikada.

Ne prođe mi dan, ne prođe mi sat, a da ne bude obilježen kojim Tvojim dobročinstvom. Ako nijesam nikada zašao s pravog puta, ako sam uvijek vjerovao u Te, ufao se u Te, ako sam Te ljubio : sve to bijaše osobito djelo dobrote Tvoje, o Isuse, koji ostaješ ovdje zasužnjen u svetohraništu . . . . a iz ljubavi spram mene.

*

Moje je siromašno srce oćutjelo puno gorkosti i razočaranja, pretrpjelo straha i boli, podnijelo muka svakojakih, ali u Tebi je uvijek našlo svojega tješitelja. Na moje bolne pozive . . . Ti si mi uvijek odgovorio riječju ljubavi. Bludeći po tminama zapuštenosti tražio sam Te tisuće puta i svaki put sam Te našao na Tvom časnom mjestu — u Svetohraništu. Ti si me jedini razumio, jedini Ti si znao sa mnom razgovarati, kad su se moji vapaji gubili u vrevi toga nemilostivoga svijeta. Bogu hvala, o Isuse!

Došao je i žalostan dan grijeha ; ja Te uvrijedih. Ali ni srce Tvoje, ni pravednost Tvoja nijesu se razgnjevili na me; ne, Ti si me i nadalje ljubio. Ti jedini poznaješ tajanstvene i slatke putove, kojima

si me doveo do nogu Svojih skrušena i raskajanja. Izlio si na me cijeli kalež predragocjene krvi Svoje, da me opereš i očistiš. I kad je dobrota Tvoja obladala bijedom mojom, posađivao si me za Svoj stol euharistijski . . . često . . . da svaki dan! . . . . — O svete pričesti! . . . O dani prekrasni! . . . O predragi moj Isuse!

Koliko sam puta u ovom božanskom zagrljaju i zaplakao . . . . a Ti si mi uvijek otro suze; Ti si uvijek uslišao skrušenu moju molitvu; kadgod sam Ti što svečano obećao, Ti si to pohranio u Srce Svoje! Odlučio sam, da ću hrabrije nositi svoj križ i Ti si mi dao više jakosti, da ga podnesem; kad sam težio za nebom, Ti si mi pomagao stupati prema nebu ; koliko sam Te ljubio, a Ti? . . . Ti si me ljubavlju obasuo. Bogu hvala, o Isuse!

*

Satrven sav pod strahovitim teretom duga prema Bogu Ocu, osjećao sam nemoć da ga namirim; i Ti si pohitio u pomoć mojoj nemoći i prikazivao si Sebe njegovoj pravdi svaki dan u žrtvi sv. mise.

Bijedno ja i siromašno stvorenje, ne bih bio kadar neizmjernom Veličanstvu Božjem prinijeti poklonstvo onakovo, koje bi odgovaralo Njemu, i Ti si Mu se mjesto mene poklonio.

Opterećen grijesima nikada ne bih bio mogao ublažiti srdžbu Njegovu, pa da sam prolio i posljednju kap krvi svoje; i Ti si zadovoljio za sve grijehe moje Svojom krvlju.

Slabašno srce moje nikad ne bi bilo moglo dati dostojnu hvalu velikome Bogu za sva iskazana mu dobročinstva, i Ti si mu zahvalio mjesto mene.

Moj glas bijaše preslab da se digne do Njegova prijestolja, a moje molitve bijahu nedostojne Njegova uslišaja; i Ti si molio za me.

Bogu hvala, o Isuse!

Što bi bilo od mene, da nijesam imao Tvoje svete Euharistije u svim smutnjama toga svijeta, u svim zasjedama paklenoga duha, u svim strastima što se otimaju o srce moje? ... Što bih učinio bez mise, bez pričesti, bez pohoda sv. sakramenta? O, sigurno bih povećao broj neprijatelja Tvojih .... izgubio bih vjeru .... izdao bih savjest svoju .... navjestio bih rat ljubavi Tvojoj ... i sad bih možda već bio u paklu i proklinjao Te. Tvoj me je presveti sakramenat spasao.

Bogu hvala, o Isuse!

*

Čuj me, mili moj Spasitelju! Vrijeme može učiniti oko mene sve pusto i prazno; može navaliti na me breme nesreće; može mi otkinuti od mojih usta zalogaj kruha, odijelo s mojega tijela; može me protjerati ispod krova mojega, dapače može i uskratiti grob ostacima mojima; ali ovo Ti obećajem: to vrijeme ne će nikada moći ugasiti u mojem srcu zahvalnost, koju Ti dugujem; anđeli nebeski koji me čuju, ne će nikada moći reći, da si ljubio nezahvalnika.

Ljubit ću Te, o Isuse, žarko ću Te ljubiti, da budem neprestani živi izražaj neprekidnog: Deo gratias — Bogu hvala!

Želim Te ljubiti, Spasitelju moj, tako srdačno, da mi cio život bude jedan vječni: Bogu hvala!

13. Božanski sužanj.

Isus ljubi siromaštvo osobitom ljubavlju; zato je došao i potražio ga na zemlji, jer ga nije našao na nebu.

Iz nebesa nije ponio ništa sa sobom. Ono nešto hvale i časti, što mu je ljudi iskazuju, prima On od dragovoljnog milosrđa djece svoje. Da mu se uskrati danas komadić kruha, ne bi mogao boraviti kod mene, On, Gospodar svemira! Da mu ne ulijemo u uljenicu kraj svetohraništa nešto ulja, On bi morao boraviti u tami. On, presjajno svijetlo divnog neba. Od onoga časa, otkako je ležao u siromašnim pelenicama, živio je životom siromaha; od dana u dan bio je sve veći siromah, dok mu konačno nije preostalo ni koje drugo odijelo — do priproste koprene prilika kruha.

Veliku je Svoju ljubav do siromaštva razotkrio javno u najgorčoj formi. On, poput skrajnjeg siromaha obilazi i prosjači .... Ah, kako su Ga često odbijali! Koliko je doživio surovosti, koliko je morao podnijeti prezira i izrugivanja!

Svojevoljno se snizivši do krajnje slaboće dopušta, da Ga porobe iz tabernakula, da Ga na pod izbacaju iz kaleža. Zapušten leži On ovdje poput Lazara i moli mrvu sućuti od prolaznika.

Kada je u kaležu zatvoren ili izložen na javno klanjanje, ili Ga nose u procesiji ulicama gradskim, uvijek mi se pričinja poput siromaha, koji pruža ruku; pričinja mi se, kao da Ga čujem vapiti žalosnim glasom: »Pružite barem malenu milostinju siromašnom vašem Isusu, ah, budite tako dobri!«

U isti je čas nazočan na tisuće i tisuće oltara, da mogne što brojnijim dušama bliže biti, da može na sve strane prosjačiti, gdje se nađe ma i samo jedno samilosno srce.

Tako živi u spodobi prosjaka već tisuće i tisuće godina .... A što kažeš na to?....

Isus moli od nas samo malo ljubavi; ona je hrana gladnome Isusu, ona je voda žednome Isusu, ona je okrepa umoru Njegovu, utjeha u Njegovim bolovima.

Istina, On bi mogao svima i zapovijedati, da Ga ljube; ali On zna, da se ljubav može u srce ljudsko udahnuti, ali se ovo ne može prisiliti na nju; poniznost Njegova u svetom sakramentu ne dopušta Mu, da se posluži pravom kraljevske svoje časti. On traži zato put k srcu mojemu tužnim pogledom, usnama otvorenim na molitvu i rukama od čavala probodenim.

Isus moli! A što?!

On moli barem jednu dobru riječ, kad prolazim mimo koju crkvu.... od vremena do vremena kratku molitvicu.... jedan pozdrav kad s visokog zvonika ozvanja zvono.... dà, on moli barem misao, samo jednu misao, kad sam u osami. Jednu riječ.... jednu samo riječ ne bih uskratio ni najgorem zločincu. A Isusu?.... Koliko riječi imam za Njega?

On moli za kratko društvance. Satove i satove On je posve sam! O da, kako li mu je potrebno, da sam Mu blizu! Malo bi me truda stajalo, da Mu posvetim nekoliko časova u danu; a ipak radije se

dugočasim čitave satove, no da na čas posjetim Isusa; radije se umaram tražeći raztresenost, no da panem do nogu Njegovih.

Isus moli za malo ljubavi!

Promatraj Ga, dušo moja! ....Nedaleko od tebe stoji još netko, tko također od tebe nešto traži.... to je sotona!.... želi od tebe barem jedan laki grijeh.

O moj Spasitelju, koje li užasne spoznaje za moju savjest! Tvoj i moj najgori neprijatelj traži od mene sotonskom nasrtljivošću, da mu svaki dan bar u nečem doprinesem bilo kakvu žrtvu na račun moje krjeposti.... ah nažalost, malo kada, da mu dnevno ne poklonim nešto od neustrpljivosti, taštine, oholosti, sebeljublja; još je manje kada, da me ne zavede na znatiželjne poglede, neuredne razgovore, ružne misli i grješne sklonosti.

A Tebi, — Ti Bože duše moje, Tebi uskraćujem žrtvu molitve, pokajanje, dobre odluke.... Usuđujem se Tebi da uskratim pohod od četvrt sata, da slušam sv. misu, da primim sv. pričest.... Mojim strastima popuštam tako rado i lako, a samo spram Tebe sam tvrda srca.

O Isuse, kad bih Ti mogao preveliku mjeru dragovoljnog Tvojeg siromaštva što ga radi mene podnosiš, barem nešto da naknadim veličinom ljubavi svoje! Kad bih Ti mogao ova Tvoja premnoga poniženja, što ih Ti kao sužanj podnosiš, osvježiti i okrijepiti puninom preraznih krjeposti kojima Te želim proslaviti!

Čuj me, dobri moj Isuse! Budući da si se odlučio nastaviti život Tvog sužanjstva, zato Te srdačno molim, ostani vazda kod mene, na vratima srca mog. Kucaj, otvorit ću Ti vazda; moli, primit ćeš uvijek. Dat ću Ti vazda sve što samo želiš: sve moje misli, riječi, nagnuća, utjehu krjeposti, žrtve, suze, djela pokornička, sve, sve, dapače i svoj život; sve, sve neka je Tvoje; samo jedan uvjet pridodajem: Želio bih da budem prožet tolikom ljubavlju prema presvetoj Euharistiji, da mojoj ljubavi ne će biti granica.

14. Isus me ljubi.

O kad bih mogao da zaboravim cijeli svijet i da ujedinim sve misli duha svojega u ovoj jedinoj istini: Isus me ljubi! Ova će mi istina kazati razlog, zašto sva ta čudesna djela božanskog Učitelja, pa će upaliti u mojem srcu oganj ljubavi. I zašto da ne ljubim najsrdačnije Isusa, kad se uvjerim, da je On mene ljubio ljubavlju beskrajnom?... Moja ravnodušnost i hladnoća srca mojega dolaze samo odatle, što prečesto zaboravljam ovu istinu.

Razmatraj dakle o tom, dušo moja; zamisli se malo u to, bit će ti spasonosno ovo razmatranje.

Svijet još nije bio; nije bilo još ni svoda nebeskog posutog sjajnim zvijezdama; nije bilo još ni anđelâ, da pjevaju slavu Bogu... a Isus me je već ljubio. Proći su morale tisuće i tisuće godina prije no sam upoznao ime Njegovo, a ipak On me je već ljubio. Posred svih ljepota i savršenosti, koje su imale jednoga dana proizaći iz Njegove svemoguće stvaralačke moći, od vijeka je On bacio pogled svoj

na me i ljubio me. On me je ljubio i čeznuo je za onim sretnim časom, kad me bude vidio na podnožju oltara Svog, gdje će saći osobno, da sakrije, pohrani neizmjerno Veličanstvo Svoje u dubini srca mojega.

Niti zloća nezahvalnih naraštaja, pa ni moji vlastiti grijesi nisu bili kadri odvratiti pogled Njegove ljubavi od nevolje moje. Da dođe do mene, morao je pretrpljeti strašna izdajstva, bičovanja, pogrda, kletava, svetogrđa; ali On je to sve pregorio, sve nadvladao, samo da mogne doći u srce moje.

I evo Ga, On je sada ovdje ... u svetoj hostiji... posve blizu mene... u mojem srcu.... On, koji me ljubi, je ovdje!

... A ja? Kako sam se odazvao Njegovoj ljubavi?...

Isus me ljubi lično. Ljubav, kojom On ljubi mojega bližnjega, ne umanjuje ništa ljubavi, koju On ima prema meni samome, upravo kao što se ne umanjuje vrijednost svete hostije zato što je i drugi primaju. U svetoj pričesti daje se meni Isus bez pridržavanja; daje mi dakle cijelu Svoju ljubav. On me tako ljubi, kao da bih ja jedini bio na svijetu... On me ljubi, kao da bi samo mene ljubio... Veoma Ga razveseljuje: slava i pjesme neba, klanjanja i hvale serafina, čašćenje blaženih, čitavi oblaci kâda od tolikih miljuna duša vesele Ga, ali Ga ne rastresuju ni za čas u Njegovoj ljubavi naprama meni... A ja?... Dosta je puno puta samo jedna riječ, jedan znak, jedan prašak, da Ga zaboravim.

Isus i ja.... Kakav razmak, ali kakovo sjedinjenje! Sveta nam Euharistija sama pravo tumači ovu tako zlo shvaćenu riječ: Ljubav!... Dä, ovdje je Isus sam, koji se spušta u dubinu moje nevrijednosti, e da me podigne na vrhunac veličine svoje!...

Isus me ljubi! Ja! siromašno, jadno stvorenje, ljubljen sam od kralja anđela; ja, jedna neznalica, ljubljen sam od vječne mudrosti. Ja, pun pogrješaka i nesavršenosti, ljubljen od Svetoga nad svetima; ja tako niskog roda, ljubljen sam od Sina Božjega. Ja, slabić i nejačak, kakav sam, ljubljen sam od jakoga, silnoga Boga svemožnoga; ja, bez ičega, što bi privlačilo, ljubljen sam od vječne ljepote! Ja, siromah čovjek, ljubljen sam od gospodara svijeta! Ja.... da, ja.... ljubljen od Isusa?

I kao da nije dosta ova ljubav, ne stidim se toliko puta prosjačiti u stvorenja kakav osječaj hvale i ljubavi.... a znam, da ne može udovoljiti mojih želja!

Isus me ljubi! Zašto sam dakle žalostan, ako ne mari svijet za mene, ako me ne gleda? Zar možda ne dostaje ljubav Isusova, da me utješi u svim bolovima?

Ni hladnoća ljudske ravnodušnosti, — ni zahvalnost sebičnosti — ni sumnjičenje i ogovaranje zlobe — ni utruđivanje napora — ni trnje žrtava — ni tama i strah pred smrću, — ne će više unijeti u moje srce tuge i malodušja! Ljubav Isusova bit će odsada vazda moja jakost, moja slava, moj život i moje blaženstvo.

O Isuse, kako si velik u Svojoj ljubavi! U Svojoj si beskrajnoj ljubavi učinio, da se natječu sva djela naravi i milosti, a samo u tu svrhu, da mene, siromašno stvorenje, privedu k nogama Tvojim, e da tu primam neprestane svete izljeve vječne ljubavi. Ćutim se pobjeđenim. Evo me uza Te! Da, baci pogled Svoj na ovu siromašnu dušu, koja želi odsada živjeti samo od Tvoje ljubavi Razaspi plamen ove Svoje ljubavi na čitavo biće moje! Napuni razum moj mislima ljubavi Svoje, moju pamet uspomenama Svoje ljubavi, a volju moju željama Svoje ljubavi. Neka ova ljubav bude dah mojih grudi, svijetlo mojih očiju, kucaj srca mojega, pjesma mojega glasa, smiješak mojih usana, život moje duše, i na čas smrtni neka bude jedina sila, koja će me otrgnuti od zemlje, da me ponese u sveta nebesa!....

15. Nakon grijeha.

Ne bih se ja više usudio stupiti preda Te.... tako sam bijedan!.... Gledaj, koliko ima ljaga na mojoj duši!.... Kako je žalosno stanje duše moje!... Ali, moj Spasitelju, upravo zato, što se više osjećam krivcem, to više osjećam i potrebu, da panem pred Tvoje noge. Za životom najviše žudimo, kada nam se približava smrt.... a nijesi li Ti moj život, o Isuse!

Krivac sam, nezahvalnik sam! Iza kako sam okusio tolike slasti pred Tvojim oltarom, htio sam još piti iz čaše naslada ovoga svijeta. Iza čiste radosti kod stola Gospodnjega za znak zahvale pripravio sam Ti muke golgotske. Iza Tvojega očinskoga zagrljaja dao sam Ti poljubac Judin.

A ipak. . . . usprkos mojih grijeha osjećam potrebu da se dovučem ovamo do Tvojega Svetohraništa, svjedoka tolikih izjava ljubavi i vjernosti... jer osjećam, da Te u dnu srca još ljubim, o Isuse! Grješnik sam. . . . ali se vraćam k Tebi.

*

Sastaju se ovdje dvije oprečne pojave: uz Tvoju savršenost — moja nedostojnost, božanski Spasitelju. Kakva opreka! Ali, kakovo svijetlo za moj razum!. . . . Poredim li Tvoju beskrajnu dobrotu s mojom nezahvalnošću . . . . ukazuje mi se u novome sjaju!. . . Poredim li moje grijehe s Tvojom svetošću. . . ah, što moram vidjeti u sebe? . . . . Sramotu. . . . i ništa drugo no strahovitu sramotu. . . . Grozne li slike!. . . A poredim li tek moje srce s Tvojim, tada mi se otkriva dvojaki svijet: svijet božanske ljepote i svijet čovječje rugobe.

Pravo je, da više puta promatram ovu opreku, da tim bolje upoznam ljepotu Tvojega oproštenja, a i grdobu mojega grijeha.

Dopusti mi stoga, da ostanem još koji časak uza Te; dopusti mi, da mi ova čista, sveta hostija prikaže najočitije rugobu duše moje.

Satrven ovako pod bremenom mojega grijeha kakovu radost mogu još da nađem uza stvorenja? Kakovu nadu mogu mi ona još pružiti? Grješnici potražit će me svojim varavim pljeskom; oholice primit će me svojim preziranjem, što ponizuje; ravnodušnici susretat će me hladnim sažaljevanjem; tvrdokornici povući će me u još gore zlo. . . Jedino dobri će me ohrabriti, da se vratim k Tebi; ali nitko mi ne će moći povratiti odjeću moje nevinosti.

Doklegod budem udaljen od Tebe, o Isuse, osjećat ću u sebi grizodušje i očajanje, u savjesti mojoj ne će više biti mira ni pokoja ni utjehe. Nijesi li Ti osudio očajnika? Dobri Spasitelju, nijesi li ipak odriješio pokajnika?

Ovdje Ti mogu prinijeti i svoju krv i svoje suze: ta to je najdragocjenija žrtva, koju ti moja skrušenost može da prikaže. U neizmjernoj bijedi, u koju me je bacio moj grijeh, ostalo mi je samo bogatsvo mojih suza. . . . pa ću ih evo proliti pred Tobom!

Kako je to voljko zaplakati pred Bogom, koji je osušio tolike suze. . . . Njemu smjeti povjeriti srce puno boli! . . . .

Što ćeš Ti za mene učiniti na povratku, moj božanski Spasitelju? Ah, ja to već osjećam: Ti ćeš rastvoriti opet rane na Svojim rukama i nogama, izlit ćeš na me svu predragocjenu krv Svojega božanskog Srca. . . . I evo me pripravna, da taj dar primim; tome se nadam, za to molim i za tim čeznem, jer će to biti za mene novo otkupljenje. . . . Evo ja uzimam mjesto Magdalene. Ponizujem se pred Tobom, padam ničice . . . . srce moje razbija se, kao posudica od alabastra u rukama grješnice, da se pred Tvoje noge izlije miomiris moga pokajanja.

Plakati pred Tvojim križem nije mi dosta. Hoću da se lično primaknem zbilji, da Te opet nađem živa. Hoću da se uvjerim, da me tamo Tvoje oči pune milosrđa gledaju, da me Tvoje milostive ruke blagosivljaju; da mi Tvoje srce puno dobrote oprašta. Hoću da nađem svojega Spasitelja lično, jer samo Njega ja tražim i samo od Njega iščekujem riječ milosrđa, ljubavi i života.

*

Dobri Isuse, jedino je Tvoja ljubav, koja me privlači k Tvojemu tabernakulu. Ti si bio onaj, koji si mi dao u presv. Euharistiji sigurno utočište grizodušju. Dovrši dakle djelo, što si ga započeo po Svojoj milosti. Izlij Svoje svijetlo na moju pomućenu savjest i daj mi da upoznam svu težinu i strahotu svojega grijeha. Izlij barem tračak ljubavi Svoje u moje srce, da stvorim čvrstu i stalnu odluku — nikada više ne uvrijediti Tebe.

Ti si kruh anđeoski: povrati mi čistoću moje mladosti! Ti si kruh jakih: ah, ispravi u meni nesreću grijeha; Ti si Bog ljubavi: užezi u meni — u mom srcu plamen svete ljubavi! —

O Isuse, sada ću poći k Tvojem namjesniku, da primim oproštenje svojih grijeha; ali povratit ću se naskoro. Moram da se vratim iza tako tužne zapuštenosti. Hoću da se obradujem, kad vidim, kako je moja duša opet postala lijepa od Tvojega božanskoga dodira. Vratit ću se, da svojom nazočnošću ispuniš prazninu, što ju je grijeh ostavio u mojem srcu. Bit ću naskoro tu.... A Ti, Ti ćeš mi pripraviti gozbu... Ah, sveto Tvoje tijelo... svetu krv Tvoju ....Tvoju dušu....i Tvoje božanstvo!....kako ih dugo nema!....Kako su često beskonačno duga izvjesna oklevanja!

Moj mili Isuse, molim Te, pričekaj me... naskoro ću biti tu!...

16. Nakon oproštenja.

Izlazim iz sudnice Tvoga svetog milosrđa, o moj Isus gdje mjesto osude nađoh samilost i milosrđe, zadobih oproštenje! Bio sam okovan teškim negvama

grijeha svojih, a Tvoja me milost evo odriješila; bio sam poput gubavca osut gubom, a sada me resi odijelo nedužnosti; bio sam mrtav, a sada si me oživio na nov život; o sramote, bio sam se prodao sotoni, a sada počivam u Tvojem naručju.

Ta Ti si, Gospodine, koji si proizveo ovo čudo, Ti si me tako preobrazio.

Ne vidim više munje Tvojega božanstvenoga gnjeva da križa naoblačenim nebom.... sve se opet lijepo razvedrilo. Molim se, a molitva se moja diže iz srca čista, iz srca, što ljubi. Gledam raspelo i slike mile Gospe Marije.... ne vidim na njima više onaj prijašnji bolni i strogi pogled. Približujem se tabernakulu.... i kano da se preda mnom otvaraju ona sveta vratašca.... Isus izlazi, da me zagrli i da mi dadne cjelov mira.

Ili je to možebit samo varka očiju ? Ali, o moj Isuse, zar nije istina živa, da me Ti voliš ovdje vidjeti.... dušu pomirenu, srce očišćeno, skrušeno

Ah kolike li radosti! Kad bi kojim čudom spala bijela koprena, koja Te sad krije mojim očima! Kada bih Te mogao vidjeti onakova, kakav si zaista.... okružena zborovima nebeskih duhova, koji Ti se klanjaju.... o radosti, ja se više ne bih trebao stidjeti.... i k Tebi i k njima mogao bih uzdignuti svoje zahvalne oči.... ta Ti si opet postao moj Otac, a anđeli opet moja braća.

•

Pa kako to, o Isuse, da si mi sve oprostio? Zašto si zaboravio kazan, da na me izliješ milosrđe Svoje? Zašto si zaboravio na srdžbu, a opsipao me

dobrohotnošću svojom? Zašto mi iskazuješ ljubav odabranu mjesto strogosti?

Ti mi se smiješ i rukom pokazuješ Svoje Srce? ... Razumijem Te sada, o moj Isuse! to su uzvišene tajne Tvojih djela. Ti ljubiš: tu je taj veliki: Zašto. Ti se nijesi promijenio kroz dvadeset vijekova Svojega euharijskoga života. Nesretnici nalaze uvijek u Tebe smiješak i oproštenje, a ja sam sigurno jedan od najvećih.

Hvala, hiljadu puta hvala, o mili moj Spasitelju! Hvala! ... Ja i ne mogu da izustim druge riječi! A zar Ti i iščekuješ kakvu drugu riječ? ... sada, kada sam opet Tvoj i to sav Tvoj.

*

Nema više mojega grijeha! Prijateljski su odnosi s mojim božanskim Učiteljem euharistijskim opet uspostavljeni. Dobio sam opet pravo, da budem među onima odabranim dušama, koje Mu se klanjaju i koje Ga primaju u srce svoje; opet imam pravo, da ujedinim svoj glas sa hvalospjevom anđela i da zatražim u svećenika Tijelo i krv Isusovu; siguran sam, da sam obradovao blaženu Djevicu Mariju ostavivši grješnike, koji vrijeđaju njezina božanskog Sina na Kalvariji, da odsele živim uz Njega za Njegovim stolom, gdje ću moći otpočinuti na Njegovu Srcu.

Koje li sreće opet biti u milosti Božjoj! Sjene smrti više mi nijesu mračne; pokvarenost svijeta više me ne plaši, brige za život bivaju lakše, nemoći i bolesti gube svoju gorčinu, pa i sama smrt više mi nije strahovita. A sve to stoga, jer je Isus opet postao Učitelj mojemu htijenju i djelovanju, jer

je izlio u moje srce slatki miris, koji je predokus vječne radosti nebeske.

Ah, da, dok sam god živ, o moj Isuse, ja Te više nikad ne ću uvrijediti!

* * *

Isus će opet biti zadovoljan sa mnom! On može čekati u mojoj duši čistoću mojih namjera; On će vidjeti u mom srcu ljepotu Svojih darova: i čistoću i ljepotu, što On jedini poznaje i cijeni, jer su djelo Njegove milosti.

On će biti zadovoljan sa mnom! O kad bi Mu ja tu sreću mogao osigurati zauvijek, da Ga utješim u žalosti, što je osjeća kraj tolikih otpornih, tvrdokornih duša, koje su gluhe na Njegov glas, bešćutne za Njegovu ljubav, odbojne spram Njegove milosti.

On će biti zadovoljan sa mnom, jer ne ću prezreti Njegove boli, Njegovu muku i Njegovu smrt; jer ću ostvariti u sebi veličajno i božansko djelo Njegova utjelovljenja.

O moj Spasitelju! tamnica Tvoja, tabernakul, donosi Ti svaki dan hiljadu boli i žalosti, ali u isto vrijeme mnogo utjehe i radosti ... U ovaj čas tješim Te ja ... Kako sam mogao doći do toga, da tješim Srce Tvoje?

O anđeli nebeski, pjevajte! .. Pjevajte pjesme radosne, jer sam utješio mojega Isusa!

* * *

Čini mi se, da bih ponovno pao, kad ne bih pohodio smjesta Isusa u Presvetom Sakramentu donoseći mu svoju novu odjeću nevinosti.

On prvi ima da se divi djelu Svojega milosrđa; obradovati se osvježujućoj rosi, što ju je izlijao za okrepu moje duše; neka On prvi ubere cvjetove, što nikoše na životnim zrakama Njegova oproštenja.

Moja je duša puna radosnih pjesama i hvalospjeva. Nigdje drugdje ne zvuči tako svečano i čisto pjevanje preporođenje duše kano pred Svetohraništem, gdje mu se zahvaljuje, gdje se raduje, gdje se moli.

Primi dakle, o Isuse, prvijence mog novog života; uberi u bašči duše moje, za koju si toliko trpio, plodove sazrele na suncu Tvoje ljubavi; Ti si je zalijevao i oplodio presvetom krvi Tvojom. Dajem Ti sve. Ti si me preporodio milošću Svojom; ja hoću da živim u Tvojoj ljubavi, ja hoću da umrem u Tvojem naručju.

Sa životom milosti nanovo dobivene vratio mi se glad i žeđa... glad za Tvojim tijelom, o Isuse, žeđa za Tvojom krvlju. Bijelo odijelo, vječni prsten i cjelov Tvojega oproštenja nijesu mi više dosta: mnogo više hoću . . . da, Tebe hoću, o Bože moj!

Dođi, o Isuse, dođi i prebivaj u srcu, koje si osvojio tolikim žrtvama. Dođi: sve ljepote kraljevskoga dvora iščezavaju, kada u njemu ne boravi vladar! Dođi i unesi u moju dušu velebnost Tvojega Veličanstva; dođi i zavladaj u njoj Svojom vlašću; dođi i obogati je Svojim bogatstvom; dođi, rasvijetli je Svojim svijetlom; dođi i usreći je Svojom ljubavi.

O, Isuse, sada, kada si me preporodio, ne daj, da ginem od gladi daleko od Tebe. Ti si me zov-

nuo . . . ja sam se natrag vratio . . . evo me . . . ali ja sam gladan, Ti to znaš! . . . daj mi taj Kruh, koji hrani dušu za vječni život!

17. Skroviti život.

Isus je život, ali mi se pričinja, kao da ne živi. Vjera mi doduše govori neizrecivo mnogo, no moje oko ne vidi ništa. U životu običavao se Isus sakrivati mnoštvu kadgod bi učinio čudesa.

U tišini kućice nazaretske izvršila se tajna svetog utjelovljenja. Rodio se u tami hladne noći zimske; ustanovio je presvetu Euharistiju u kasnu večer u dvorani nekog prijatelja; otkupio je cijeli ljudski rod u začudnoj tami Kalvarije; a i sakramentalni život provodi On u tolikoj skrovitosti, da je taj skroviti život začudan umu i srcu ljudskom kad pomisli, da je tu Svemogući Bog.

O, Isuse, ja Te ne vidim . . . ja Te ne čujem . . . o, kako snažno ponizuješ upravo Tvojom skrovitošću moju taštinu, moju oholost.

* * *

Iz malenog, neznatnog okruga svete hostije proizlazi jakost, koja cijeli svijet uzdržava i upravlja. Tu u svetoj hostiji je ona ruka, koja upravlja u svemiru bezbrojnim zvijezdama na neistraženom njihovu putovanju. Iz ove svete hostije proizlazi onaj glas, koji neprestano zove na život nove naraštaje. Ondje je u svetoj hostiji ona ljepota, ljepota, koja potiče duše, da ispituju ovo tajanstveno vrelo, da za njim čeznu. Samo u ovoj svetoj hostiji stanuje ona istina, koja toliko duhove prosvjetljuje, koja je

podala svijetu mudrace, a katoličkoj Crkvi crkvene oce i naučitelje. Sve, sve, što god je na ovom svijetu istinito, lijepo, dobro i što će biti do najpoznijih stoljeća, sve će proizaći odanle, iz svete hostije, od Isusa u Presvetom Oltarskom Sakramentu.

Pa ipak ondje... ne vidi se ništa... ne čuje se ništa.

Upravo je ništa naša zemlja sa svim svojim ljepotama, ako je usporedimo sa svijetom milosti, koji je usredotočen u svetoj hostiji, iz koje se crpa sav vrhunaravni život. Iz ove svete hostije svaki dan, pače svaki čas, oslobađa Isus premnoge duše od veriga grijeha; On ih jača darovima Svojega duha, posvećuje ih po najvišem sjedinjenju sa samim Sobom, On ih čini među oholima poniznima, među škrticama darežljivima, među nečistima čistima, među kukavicama hrabrima.

Pokazuje im put k bogumilom zatišju samostana, pošilja ih u divlje još krajine na apostolsko djelovanje, — pomaže im da se proturaju na stratišta mučenika, oduševljuje ih za patnje, muke i smrt; zaslađuje im progon i tamnicu; On ih podiže do razmatranja istina Božjih i do jasnog gledanja; On ih dovodi do vrhunca svetosti. — A od svega toga ne opažam ništa, pa ma kako oprezno razmatrao ovu svetu hostiju.

*

Isus je sama svetost, ali ja ne vidim od nje ništa do male bjeline... Ova blještava bjelina jedini je vanjski znak, koji me sjeća na krjeposti Isusove; inače ne vidim ništa.

Ovdje ispod ove bjeline... nalazi se poniznost, ali nema tu oborenog čela, nema sagnuta vanjskog držanja; tu boravi siromah, ali On ne pruža ruku na milostinju; tu živi sama dobrota, ali se ne očituje ni prijatnim smiješkom, ni nježnim pogledom; ovdje stoluje milosrđe, ali nema ruke, koja bi jače zagrlila raskajana grješnika; tu je bezdno strpljivosti, ali ne vidim leđa, koja bi izmicala pod bremenom križa; tu je sjedište beskrajne ljubavi, ali ne ćutim srca, koje bi kucalo... Tu je... a što je uopće lijepa i sveta, a da se nebi nalazilo u svetoj hostiji!

Tu je sve, jer je tu Isus!... Tu je pravi život, najsavršeniji život, život vječni, ali skroz i posve skroviti život!

Pa kad Isus tako voli skrovito življenje, ma kraj toga bilo poniženo Njegovo Veličanstvo; ako se pod prilikom kruha sakriva oku ljudskom i uz pogibao, da Ga mnoge duše ne će uopće ni spoznati ni ljubiti: to je tu najjasniji, najsigurniji dokaz, da je život toliko svet, koliko je skrovit.

Sada razumijem gdjekoje želje moje duše, koje ju često muče nakon jednosatnog klanjanja pred Presvetim. Isus sam budi u meni težnju za skrovitim životom, da tako što tješnje živim iz Njega.

Od dana u dan sve većma gube u duši mojoj vrijednost stvari ovog svijeta; ništa mi nije milije, ništa ljepše, do li klanjati se Isusu u Presv. Olt. Sakramentu, primati Ga u svetoj pričesti, slušati pobožno svetu misu i prisustvovati svetome blagoslovu... sve to je moja najveća radost. Slatki moj Spasitelju, kad bih mogao, snimio bih Tvoju bijelu

koprenu, da se obavijem njenim naborima, te se potpuno pred svijetom sakrijem.

O da, htio bih Te Spasitelju moj, ljubiti srdačno, da, srdačno, ali tako, da to nitko izvana i ne naslućuje; najvolio bih u Tvojoj blizini, u sjeni Svetohraništa Tvojega, tako se sakriti, da za sav ostali svijet uopće ne živim; rado bih bio u duši svojoj svet, ali kao običan čovjek; najvolio bih, da se iz ljubavi spram Tebe posve istrošim i živem neopažen u svijetu.

Jedino bih Tebe htio imati svjedokom svega mojega mišljenja, svega mojega čustvovanja i svega rada mojega.

Daj mi ovu milost, o moj Spasitelju;stavi me u duboku zaborav, sakrij me pred očima svijeta... Daj, da me okruži dvostruki red svetih Tvojih anđela, koji će načiniti — tihani i sakriveni put, koji vodi jedino do Svetohraništa i do svete rane Presvetoga Srca Tvojega... dođi, o moj Isuse, dođi k meni i sakrij se posve u zatišje siromašne duše moje, pa daj i meni da dođem k Tebi, e da se posvema izgubim u tajni Presvetoga Srca Tvojega.

Isus je sa mnom... ja sam s Isusom... o anđeli nebeski, radujte se i veselite: ja uživam ovdje na zemlji slast života u Isusu sakrivena.

18. Moja knjižica.

Isus je najbolja knjižica za proučavanje Isusa. Sve knjige svijeta ispisane ljudskom rukom, pa bile napisane i od najvećih svetaca, nijesu nikada ono, što je ovaj mali listak: »sveta hostija«! Nije tu čo-

vjek, koji u njoj o Isusu govori, ne, tu je Isus sam, koji o Sebi govori. Oči tjelesne ostaju samo na prilikama, ali vjera naša ide dalje, ona pita... ona odgovara... ona se čudi... ona se divi ljepoti Isusovoj... ona joj se klanja. Pa u čitanju ove knjižice združimo pogled tjelesnih očiju sa pogledom svete vjere, tada ćemo ponajbolje moći upoznati Isusa, najlakše Ga proučavati.

Sveta je hostija nalik na knjižicu, koju je vidio sv. Ivan u tajnom Otkrivenju (Ot. 5, 11): »Ispisana je izvana i iznutra«. Unutra su napisane veličine Isusove, izvana njegova poniženja. Ova dva dijela knjižice objasnjuju se međusobno: veličina Isusova upoznaje nas s Njegovim poniženjima, a Njegova poniženja tumače nam veličinu Njegovu! Divna je to opreka, iz koje Isus izlazi proslavljen. U svetoj je hostiji zatvoren Spasitelj, ali duši, koja promatra Euharistiju, ovaj se grob doskora ukaže slavan, to je zora vječnog uskrsnuća.

Čitam dakle moju euharistijsku knjižicu.... Evo hostije! Promatram je.... bijela je.... nosim je.... lagana je.... dotičem se, nema topline nikakove....

No ja je promatram dalje.... ta bjelina mijenja se u nebeski sjaj.... ta lakoća je potporanj svemu tjelesnome i duševnom svijetu.... ta hladnoća je plamen srca Isusova, jest vatra božanstvene ljubavi.

*

Čitam dalje.... Ali ne vidim ništa napisano: ni riječi, ni slova!... Vidim samo priprostu sliku Raspela, kojega otisak zamijeni kadikad kakav drugi otisak.... Gledam dalje.... i čitam još....

Nu, sada pod ovim komadićem hostije vidim vječnu riječ Božju »Verbum Dei«. Ova riječ bila je u ustima proroka, u srcu patrijarha, u peru evanđelista ; razlijegala se je poljanama Palestine ponajprije tihano u kućici nazaretskoj, onda svečano na gori Blaženstva ; padala je strahovito u dušu farizeja, silazila blaga i mila u srce nesretnika ; obećala je oproštenje Magdaleni ; donijela milosrđe svima.

Ova riječ čula se povjerljivo i tužno u dvorani posljednje večere, uzdišući i predano na Maslinskoj gori, ustrpljivo i tjeskobno na Golgoti, rječito i otajstveno u grobu. Ova je riječ predana apostolima, a ima se čuti do krajeva svijeta ; riječ je to, što ozvanja sa usta Crkve, što stvara sakramente, propisuje zakone za 500 milijuna vjernika ; sve tmine razpršuje, ublažuje svaku bol, pere svaku ljagu, posvećuje i vodi do u nebo; ova će riječ na kraj vijekova sići na pravednike da ih po posljednji put pozove : »Dođite blagosloveni Oca mojega ! . . . .«

Ima li divnija knjiga od ove knjižice Hostijine ?

Hoću još više da čitam . . . . Na sv. hostiju pada slabo svjetlo jedne svjetionice i maleni plamen od nekoliko svijeća . . . . svjetlo i plamen, koji predstavljaju ljubav klanjalaca. Ali iza ovoga blijednog svjetla ima drugo, življe, jače, sjajnije . . . . i ja čitam . . . . to sakriveno svijetlo je . . . izljev ljubavi Isusove spram mene.

Ja čitam . . . . ali sve što čitam nije tek list, ne, to je čitava knjiga, koja se počinje i svršava u vječnosti. Moj Isuse, koja li ljubav !

Sva povijest ove ljubavi napisana je u svetoj hostiji. Ona je živi skup vječne ljubavi kroz sve

vijekove; u njoj čitam, da je Njegova najveća radost stanovati s djecom ljudskom ; da je srce moje konak, na kom se Isus odmara od — Svoga dugog putovanja, što ga je prevalio, a koji Ga je vodio iz krila vječnoga nebeskog Oca do djevičanskog krila Blažene Gospe ; od jaslica do križa ; od križa do presv. Euharistije, a od svete Euharistije do mojega srca. Čitam tu njegovu veledušnu, gorljivu ljubav, koja Ga je lišila upravo svega poradi mene. Tu čitam svečano obećanje, da me ne će nikad ostaviti, da će me uvijek tješiti, da će mi biti od pomoći na umoru, da će primiti dušu moju na kraju ovoga života i ponijeti je u nebo.

O, predivna je to knjiga ova sveta hostija ! Nju je doista sam Isus napisao.

*

A što ću učiniti s ovom knjižicom? Učinit ću, što i Sv. Ivan (Otk. 10, 10) . . . . On je vidio knjižicu, koju mu je nudio anđeo, i on ju je uzeo iz ruke angjelove i progutao je . . . . i bila je u ustima njegovim kao med slatki.

Obuzet sav ljubavlju Isusovom svaki ću dan ići na svetu pričest, da progutam svoju knjižicu. Hoću da čitam njene stranice sa još više ljubavi i vjere ; hoću, da se svaka njezina riječ tako duboko utisne u moju dušu, da ništa na svijetu ne mogne u njoj izbrisati ni najmanjeg slovca . . . .

U mojoj euharistijskoj knjižici naći ću životno pravilo za sve svoje djelovanje; s njom ću se posavjetovati u svojim dvojbama; iz nje ću crpsti oduševljenje kako da Boga slavim, kako da pomognem svojim bližnjima, kako da obnovim sebe samoga.

Ona će urediti moje odnose prema nebu; ona će utišati svu buru mojih strasti; u njoj ću čitati misli najuzvišenije; u njoj ću naći osjećaje najplemenitije; u njoj ću crpsti snagu za čuvstva duše moje, za djela najsvetija.

Čitat ću je u crkvi, na putu, kod kuće. Čitat ću je zdrav i bolestan . . . radeći i odmarajući se . . .

Čitat ću je svuda i svagda . . . i nadam se, da je ne ću izgubiti nikada; nijedan neprijatelj ne će mi je moći oteti, jer ću je nositi uvijek na svome srcu!

19. Izbliza.

O, kako je dobro biti uz Isusa! Euharistijski sat — uvijek mi je najljepši sat u danu. To je sat radosti, mira i odmora.

Istina, dogodi se, da često puta upravo ne znam, što da kažem Isusu: gledam oltar . . . vječno svijetlo . . . pokaznicu . . . i konačno zaustavim svoj pogled na Hostiji, a sve bez riječi. Srce je moje prepuno, ali usta nemaju riječi.

Ova me šutnja ipak ne žalosti, jer ni sami anđeli ne govore; oni misle i ljube. Sav je njihov govor u tome, da prikazuju Isusu svoje misli i ljubav. Isus vidi, prima, i to je dosta.

Ovako od prilike i ja: Otvaram pred dobrim Spasiteljem cijelu dušu i srce i prepuštam Spasitelju, neka čita u njemu po miloj volji. Ne sakrivam Mu ništa, a On može svojim božanskim pogledom proniknuti čitavo moje biće. Kakav pogled! . . . kakvo dobročinstvo! . . . Iznajprije me podilazi neka blaga toplina . . . nestaje studeni! Ne bih umio

pravo kazati, što se događa u meni: Iza jedan sat osjećam se očišćen. Doduše to je još uvijek moja narav sa svojim pogrješkama, ali ona je bolja, čišća, milija i strpljivija.

Ubogi ljudi svjetovni! Sažaljuju me, što ja, umjesto da tražim zabave, ostajem uz Isusa. Vide me, da se u Njegovoj nazočnosti ponizujem, smatraju me obeščašćenim. O, kad bi oni znali, kako se ja osjećam velikim, kad se tako ponizujem pred svetom Euharistijom!

Dok se ja klanjam Isusu, ne činim drugo, van zauzimam mjesto, koje mi pripada. Ta ja sam Njegovo stvorenje, Njegov sužanj, Njegov sluga; kad bih bio daleko od Njega, zalutao bih.

Ovdje, pred Svetohraništem, uzdižem se nad svaku ljudsku veličinu . . . a svi obožavatelji zlatnog teleta kudikamo se dublje ponizuju nego ja.

Tu sam u društvu svetih anđela . . . a gdje su te ljepote zemaljske, što bi se uzdigle do naravi anđeoske?

Tu se sakupljaju najčišće, najsvetije, najplemenitije duše . . . a kako malo imade takih duša u blizini velikana ovog svijeta!

Ovdje se raspravlja o najvažnijim i najznamenitijim pitanjima na svijetu: o Bogu, o duši, o vječnosti, o krjeposti, o junaštvu, o žrtvi, o nebu . . . a gdje je na svijetu kraljevska palača, u kojoj bi se govorilo o ovakovim stvarima?

Tu se postaje bolji . . . ali daleko od Isusa u društvu s ljudima duša uvijek gubi nešto od krjeposti!

U nazočnosti Isusovoj vazda nalazim ono, što mi svijet toliko sakriva: spoznaju samog sebe. U svjetlu svete Euharistije otkrivaju mi se sve pogrješke i grjesi prošlosti kao i sadašnjosti, a ovo spoznanje budi u mome srcu skrušenost i pokajanje. O, kako se ćutim bijednim u nazočnosti Isusovoj, a ipak, kako su slatke i ugodne suze, što ih prolijevam uz Isusa za svoje krivice!

Kad ne bih dolazio amo, gdje bih na svijetu našao kutić zemlje, da ga orosim suzama svojim, pa da na njemu iznikne nježan cvijetak nade? Tko bi mi mogao osim Isusa reći: »Pođi u miru, opraštaju ti se grijesi!«

Oholice ovoga svijeta samo s preziranjem gledaju onoga, koji je pao. Jedini Isus umije dušu, koja se želi podignuti, izvući iz blata; Isus joj jedini daje cjelov mira obnovljenim prijateljstvom.

Šatori grješnika nijesu mi više mili; jedno jedino mjestance, gdje ću naći pravi mir — jest tabernakul mojega Isusa.

Svaki sat mojega života označen je kojim dobročinstvom Isusovim; svaki će sat moje budućnosti pokazati, kako mi je neophodno nužna pomoć Spasiteljeva. Iz toga slijedi, da sav moj preostali život mora biti prožet srdačnom zahvalnošću i smjernom prošnjom Gospodinu.

Ovdje u Njegovoj nazočnosti sve ću dane života srdačno Mu zahvaljivati za sva dobročinstva, kojima me je opsipavao u prošastom životu. Jednako ću Ga ponizno moliti, da mi i ubuduće ostane: otac, prijatelj, Otkupitelj i Bog moj . . . A Isus, koji je toliko velikodušan spram duša, koje su mu barem

donekle zahvalne, podvostručit će Svoju nježnost, Svoju milost, a i Svoju ljubav. Poznajem ja Presveto Srce Isusovo, znam ja, kako je ono dobro; od Njega se nadam svemu.

Nije li to Tebi, o Isuse, najveća sreća, da ja ostajem uz Tvoj tabernakul? . . . Nijesi li Ti ustanovio presvetu Euharistiju zato, da Svoj stan udariš među nama? . . . Dakle . . .

O, Isuse, Ti nijesi dopustio Petru, Jakovu i Ivanu, da u sjajnosti gore Tabora podignu šator; a hoćeš li dopustiti meni, da ja svoj šator podignem uz Tvoje Svetohranište? Ovdje ću biti uza Te, u Tvojoj presvetoj nazočnosti; moći ću govoriti s Tobom, čuti Tvoj glas, uživati u Tvojoj ljubavi.

Svaki ću dan na oltar Tvoj staviti koji cvijet iz vrta moje duše: cvijet poklonstva, cvijet pokajanja, cvijet zahvalnosti, cvijetak molitve. A Ti, moj Isuse dobri, učini tada ovako: spleti vijenac od svega tog cvijeća i stavi ga oko Srca svog; dopusti, da Ti suznim očima kažem: odviše me boli, kada gledam Srce Tvoje samo trnjem okrunjeno!

20. Izdaleka.

Udaljen sam jedva nekoliko koračaja od Isusa, a pričinja mi se, da sam vrlo daleko. Predmeti, koji me okružuju, zidovi moje sobe, u kojoj se sada nalazim, sve kao da mi govori, da Mu nijesam dosta blizu. Svjetlost dana kakogod je lijepa, ipak rađe gledam plamsanje one malene svjetiljke. Osobe, što su oko mene, usrećuju me svojom ljubavlju i dobrotom, ali još većma razveselit će srce moje,

kad ih vidim, gdje kleče pred Presvetim. Govorim i čujem oko sebe govoriti o hiljadu stvari, ali ništa me tako ne utješi kao šapat pred oltarom Gospodnjim.

Izbija sat . . . Slušam i brojim . . . kako otkucavaju satovi na uri tornja . . . i nekom žalošću pomišljam na Isusa, koji tolike satove osamljen boravi iz ljubavi za nas u Svetohraništu . . . i to posve sam . . . Sat mog pohoda, čas, da pođem k Njemu, još nije kucnuo. Iščekujem ga . . . Kako mi je dugo čekati . . . kako si daleko, o Isuse!

Moje misli, a još više moji pogledi skreću k Isusu; ja Ga izdaleka tražim . . . znam, gdje je . . . ali između mene i Njega prolaze ljudske taštine . . . prolaze požude zemaljske . . . i da moje srce stigne do Njega, treba da vesla mučno morem gorčine.

Od vremena do vremena pošaljem Mu koju brzu molitvu; ali jao, ne moram li se bojati, da će se izgubiti putem među tolikim hulama i psovkama, ili možda prispije do Isusa bez života i ljubavi.

Istina, vjerom gledam Spasitelja, a Spasitelj poznaje mene; istina je, susretaj dvaju pogleda jest susretaj dviju duša; no to me ne zadovoljava. Hotio bih, da moje oči u susretaju počivaju na Njemu . . . hotio bih, da one mogu promatrati svetu Hostiju.

Ah, kako je lijepa, ova bijela Hostija!

Tko zna, klanja li se tko Isusu u ovaj čas?

Možda je sam? Imali koja pobožna duša, da tišinu one samotne crkve prekine molitvom, pozdravom, uzdahom?

Molio sam svog anđela čuvara, da ostane umjesto mene klanjajući se kod Isusa . . . ali koliko bih bio sretniji, kad bih sam mogao ostati ondje. Ali još nije nadošao čas . . . meni ne preostaje drugo negoli da ovdje čekam . . . udaljen od Njega!

Slušaj! . . . Zvonce! . . . Spasitelj naviješta posjet nekome bolesniku. Hoće li imati dostojnu pratnju? Ah, možda se tu teškom mukom i iz nužde našle dvije, tri stare bakice, koje Ga prate. Ah, kako bi Ga ja rado pratio; činilo bi mi se, kao da idem nebeskom stazom . . . a ja . . . moram ostati daleko od Njega.

Zvona zvone . . . Sveta je misa. Isus će se žrtvovati na novoj Kalvariji i prikazati za sve. Hoće li se tu naći nekoliko pobožnih žena, da Ga tješe, da Ga oplakuju, da promatraju Njegove boli? . . . Ili će Spasitelj biti okružen mučiteljima? Kad sam u crkvi, žalosti me nepoštivanje mnogih. Najvolio bih biti udaljen da ništa ne vidim! Kad sam pak udaljen, najvolio bih biti ondje, da mogu opet sve popraviti; ipak je bolje trpjeti u blizini s Isusom, no u daljini mir uživati . . . Mir? . . . kakav mir mogu naći, kad se moram bojati, da će mog Isusa zlostavljati?

Kadikad osjećam neku utjehu, kad se nalazim u prirodi Božjoj. Iz tamnog zelenila proviruju po brežuljcima nadaleko i široko rasijane prijatne bijele crkvice. Isus je tamo u Svetohraništima, a možda sam samcat, ili mu se možda klanja koja sirota starica.

Kamogod pogledam, svagdje vidim bijedne stanove Isusove. Osjećam, kao da sam Njime odasvud

okružen, premda sam od Njega tako udaljen. Ja sam kano središte, u kojem se stječu tolike zrake euharistijske ljubavi Isusove? Zar mi ne svijetle sa svih strana zrake Srca Njegova? Ah, kako bih rado bio žarištem, iz kojega bi vrcale iskrice ljubavi na sve strane. O, neka lete te iskrice u svaku od ovih crkvica i panu ondje na sveto Srce Njegovo.

Kako je utješno vidjeti Isusa posvuda na obzorju! Ali kakova muka vidjeti Isusa na tolikim mjestima, a na nijednom ne moći mu se približiti.

Htio bih ubrati sve cvijeće po obroncima brežuljaka, po bujnim poljanama, na hladnim vodama potoka i donijeti ih Isusu; ali ovako izdaleka mogu Mu ga poslati samo u duhu, a za uzdarje iščekujem isto toliko zraka sunca euharistijskoga.

•

Kad putujem željeznicom, vidim kako ispred mene hrle čedne seoske crkvice; tamo dalje uzdižu se ponosne katedrale, koje lagano i svečano iščezavaju . . . a na obroncima brežuljaka pomaljaju se druge crkvice, kao da se jedva miču . . . koliko je to pozdrava ljubavi izmijenjenih između Isusa i mene!

No ovaj bijeg, ovo udaljivanje, ovo rastajanje muči me. — Zašto idem ja i Isus protivnim smjerovima? Čemu taj tako nagli odlazak? Ne ljubi li me Isus više? O, kako bih ja mogao na ovoj brzoj vožnji u svakoj ovoj crkvi ostaviti makar nešto duše moje!

Gle, tamo u daljini pojavljuju se opet drugi zvonici . . . oni se gube jedan za drugim na vršcima

i obroncima gorja . . . Daljine iščezavaju . . . a Isus sve većma raste pred očima mojim u onoj mjeri, u kojoj ja prevaljujem put svojim brzim vlakom. Doskora sam na cilju, ja ću izaći . . . u blizini Njegovoj. U onom gradu, u onom seocu, gdje me ne očekuje nitko! . . . nitko! . . . Ali ondje je Isus, koji me pozna! . . . On me iščekuje! . . . On me prima raskriljenim rukama! Nikoja zemlja na svijetu ne će mi biti tuđa i strana, doklegod u njoj imade za mene koja sveta Hostija!

•

Dapače iz daljine ljubit ću uvijek svojega Isusa, jer svaka udaljenost napunjuje me čežnjom za Njim. Daleko od kruha svakidašnjeg još ću više osjećati glad, koja me muči. Daleko od izvora žive vode žeđat ću jače. Daleko od mojega liječnika osjećat ću želju za ozdravljenjem. Daleko od mojega oca, čeznut ću još većma za njegovim zagrljajem. Daleko od mog Isusa uzdisat ću življe i glasnije za Isusom.

21. Gospodine, nijesam dostojan!

O, koliko Te ja trebam, o Isuse moj! . . .

Moje srce čezne za Tobom . . . a ipak bi me osjećaj moje nedostojnosti htio još da udalji od Tebe. Zar Ti ne osjećaš kakvu odvratnost, o Isuse, da siđeš u moju dušu? A zašto želiš doći? Zar Ti nije još dosta poniženja? Zar Ti još nije dosta skrovitost u Svetohraništu, hladnoće u ciboriju, tjesnoće u Hostiji? Zar ne vidiš, kako sam bijedan i siromašan?

Ah, koja li razlika između primanja mojega i primanja Blažene Djeve Marije! Pred mojom nedostojnošću ne ćeš li žaliti za siromašnom kućom u Nazaretu?

•

Sveti ciborij, istina, nema osjećaja; ali barem je čist, često i sjajem umjetnosti urešen; ja naprotiv imam samo nedužne želje, a krjeposti očekujem od Tebe.

Moje su oči nedostojne da Te promatraju: oči, koje traže samo taštinu ljudsku, kako da znadu gledati nebo i oplakivati moje grijehe?

Moj je jezik nedostojan, da Te se dotakne: jezik, koji je izgovorio toliko taštih, beskorisnih, grješnih riječi; jezik, koji ne zna ni moliti.

Moj duh, tako malo vičan razmatrati, nije dostojan da Te primi, Tebe, vječnu Istinu!

Moje srce tako hladno, tako o stvorove privezano, da nije dostojno da primi Tvoje srce, koje plamti ljubavlju!

Moje tijelo tako mlitavo, tako sporo u slušanju duševnih nadahnuća, nije vrijedno da se sjedini sa Tvojim tijelom, koje se sve iscrpilo i izmorilo od apostolskoga rada i koje je za mene prolilo i posljednju kap svoje krvi i za me se dalo na križ razapeti!

Moja krv, koja se katkada uzbuni dahom strasti — nije dostojna da se pomiješa s Tvojom, koja je prolivena samo za otkupljenje svijeta!

Moja duša mnogim grijesima iznakažena; moja duša bez zanosa i žara, — nije dostojna da primi Tvoju dušu tako lijepu, tako čistu, tako svetu!

Moje čitavo biće, koje je, čini mi se, više stvoreno na sliku ilovače negoli na sliku i priliku božanskog daha, ne će biti nikada dostojno, da se ujedini s Tvojim Božanstvom!

Među najsretnijima, koji su dosada primili posjet milosrđa Tvog, sigurno da je jedva tko tako nedostojan kao što sam ja.

Ti si došao da povratiš zdravlje i život: gubavima, uzetima, slijepima, kljastima i hromima, gluhim i nijemima, dapače i samim mrtvima. Ali sve ove bolesti i ta smrt nijesu bile nikakov grijeh, nikakva krivnja, već samo nesreća. Ako pak ja imam gubu na duši, moja je to krivica; ako su tamo uzete moći moje duše, moja je krivica; ako li sam slijep za nebeske stvari i opet je moja krivnja. Moja je vlastita krivnja, akoli ne idem pravo putem krjeposti, akoli ne razumijem ljepotu molitve, akoli ne slijedim Tvoja nadahnuća, ako sam mrtav. Nesretnici u evanđelju mogli su Te ganuti na milost i samilost, dok ja mogu samo da izazovem Tvoju odvratnost.

A ipak, daleko je to od Tebe, da me prezireš; Ti još hoćeš k meni doći; Ti dapače blago moliš, da Ti otvorim srce svoje.

O, Isuse, kako možeš tako zaboraviti moju nedostojnost i Tvoju veličinu? Što nalaziš u meni, da ne gledaš na prava neizmjernog Veličanstva Tvojega? Zar ne vidiš, kako sam bijedan i siromašan? Kako sam grješan i kažnjiv? Zar ne vidiš, kako sam zapravo ništa u Tvojim očima?

Pođi, nastani se radije u drugim dušama, koje resi anđeoska čistoća, ljepota i ljubav. Tamo ćeš

naći kolijevku divnim cvijećem urešenu, hram zlatom pozlaćen, Svetohranište dragim kamenom obloženo. Pođi k njima... ja ću pak iz ponora svoje nedostojnosti promatrati to sveto ujedinjenje, to slavlje ljubavi i te božanske radosti. A pogled na sreću i ljubav Tvoju ublažit će za čas moju nesreću.

A zašto se ne udaljuješ od mene? Zašto ne ćeš ostati u rukama svećenika, koji se približuje k meni? Zašto, o Isuse, zašto? O, kako sam nedostojan, a Ti ipak želiš doći! Ne ću više dulje da se opirem otajstvu Tvojih poniženja... Dođi, ah dođi samo, moj Spasitelju... Akoli u meni ne nađeš pravog odjeka na glas Tvoje ljubavi, a ono ćeš barem naći široko, pusto polje, posve otvoreno Tvojem milosrđu.

Dođi!.. ali zaboravi, da si vječni, svemogući Bog, kojemu kerubini i serafini pjevaju »Svet, svet, svet!« Zaboravi na svoja prava i spomeni se samo svojih poniženja!

Dođi!... ali spomeni se svakako milosrđa, koje Te je sa nebesa spustilo u jaslice; spomeni se ljubavi, koja Te je nastanila među djecom ljudskom; spomeni se predanosti, kojom si podnio zapuštenost na Maslinskoj gori, poniženja na sudu, udarce bičovanja, muke na Kalvariji i smrt na križu.

Dođi!... ali sjeti se suza, koje si prolio na grobu Lazarevu; Tvoj plač bio je pretečom njegova uskrsnuća. Spomeni se i suza, koje si prolio nad nezahvalnim Jeruzalemom... suza, koje nijesu zapriječile svečani Tvoj ulazak u njegove zidine!

Dođi!... Naći ćeš do nogu Tvojih najnedostojnijega među svim stvorovima... Naći ćeš

jednoga gubavca... jednog slijepca... jednog mrtvaca...

Digni tada Svoju ruku, o Isuse; progovori, daj da čujem i razumijem Tvoju božansku, svemoguću zapovijed... Učini čudo i doskora će iz mojeg ništavila izaći glas, da zapjevam Hosana najvruće zahvale i najčišće ljubavi!

22. Što da vratim Gospodu?

Primio sam Spasitelja... Kako bi veliko moralo biti moje veselje... a ipak osjećam se zbunjen i posramljen.

Isus je u mom srcu... ono milo djetešce, što je počivalo u jaslicama. Ovaj dječak, koji je radio u radioni nazaretskoj; onaj apostol, koji govori dušama; onaj čudotvorac, koji je učinio tolika čudesa. U duši je mojoj onaj mučenik, koji je prikazao svoju žrtvu na Kalvariji; ono žrtveno jagnje, koje je počivalo u grobu; onaj pobjednik, koji je slavno uskrsnuo; onaj gospodar, koji upravlja nebom i zemljom. On je u meni... a što mi još ostaje da poželim, kad imam Isusa?

Imam Isusa! A tko mi Ga je dao? On sam — On mi se sam dao na dar. Kraljevi zemaljski mogu mi dati svoje blago, ali mi nikada ne mogu dati ono što su oni sami. Ovo velikodušno darivanje samoga sebe pridržano je jedino Isusu i On se jedini služi time, e da moje bijedno srce napuni dobročinstvima. Ja, zemaljski crv, jedno ništa, imam Svemogućega!.. Kakova zabuna!

A sada što da vratim Spasitelju?

Htio bih Mu dati dušu kao sunce sjajnu od čistoće i ljepote... a moja duša je tolike bijede puna.

Htio bih Mu se moliti pobožnošću jednog serafina ... ali osjećam se mnogo rastresenim.

Htio bih Mu prikazati krjeposti velike, mile i herojske krjeposti... a ne nalazim u sebi nijedne.

Htio bih Mu žrtvovati plemenito, velikodušno srce; srce, učinjeno po Njegovu božanskom Srcu; ali moje srce toliko je puta nalik na jedan trnav grm.

Htio bih imati barem želju za svetošću, ali ja se dadem uplašiti svojim prošlim, tako mnogobrojnim nestalnostima.

Htio bih, da cijelo moje biće bude potpunoma na raspolaganje Njegovoj svetoj volji... a ja osjećam u sebi gvozdene okove samoljublja.

Htio bih Ga uvjeriti, da je sva moja sreća ostati kraj Njega... ali umjesto toga.. opažam, da nijesam gotovo nikada žalostan, kad Ga moram ostaviti.

Htio bih rado ... ah, ja bih mnogo toga rado učinio ... ali za kratak čas ne ću već ništa ... jer ne mogu sam po sebi ništa ...

*

O dobri Spasitelju, ja nemam ništa, da Ti dadem; ali, kad si Ti sam hotio dati Sebe posve meni, smatram sebe, u zajednici s Tobom, za gospodara sviju stvari i prikazujem Ti cijeli svemir.

Prikazujem Ti zemlju sa svim njenim divnim djelima ... Neka veličaju slavu Tvoju: veličanstvo gorja; beskrajnost pustinja; bure velikih mora i bijes oluja!

Neka veličaju ljepotu Tvoju: cvijeće na poljima, boje duge na nebu, bjelina snijega, modrina neba! — Neka pjevaju dobrotu Tvoju: plodovi zemlje, zrak što ga udišem, svjetlo što ga gledam, život kojemu se radujem. — Neka veličaju neizmjernost Tvoju: sjaj zvijezda, sunčani traci, blijeda svjetlost mjesečeva, nedokučive dubine prostora. — Neka veliča moć Tvoju: petnaest stotina milijuna djece Tvoje, koja žive na zemlji; njihovi glasovi neka se ujedine sa pokoljenjima od šezdeset vjekova, kojima je vjetar raznio prah na sve četiri strane svijeta. Neka Te hvale i veličaju bezbrojni glasovi iz kolibica kao i palača; iz gradova kao i pustinja; iz polja, kao i šuma, iz radionica, kao i hramova, iz zemlje i nebesa, iz vremena i vječnosti.

O, moj Isuse, ja ne znam posve ništa; ali pogledaj, što Ti sve prikazujem! Prikazujem Ti sve krjeposti i zasluge, kojima je svijet bio i bit će pozornicom do konca svijeta, počevši od krvi pravednoga Abela do posljednjeg uzdaha zadnjega pravednika, koji će Te posljednji na zemlji zazivati i posljednji sveto Tvoje Ime izgovarati.

Prikazujem Ti vjeru patriarha, nadu proroka, revnost apostola, krv mučenika, ljubav priznavalaca, čistoću djevica.

Prikazujem Ti nevinost djece, žar mladosti, snagu muževne dobi, dostojanstvo staraca. Prikazujem Ti muke i umore svećenika, uzdahe vjernika, suze pokornika, mrtvljenje neznanih pustinjaka, uzvišeni zanos Tvojih svetaca.

Htio bih biti na usnama onoga, koji Ti se moli; u srcu, koje Te ljubi; u duhu onoga, koji Te raz-

matra; u očima onoga, koji Te gleda; u rukama onoga, koji Te grli; na čelu onoga, koji Ti se klanja, i u duši onoga, koji Te posjeduje. Htio bih sabrati u svoje ruke sve misli, želje, polete, uzdahe, zavjete, ushite, zanose duša, koje Tebi pripadaju; pa ih kao zrnje tamnjana staviti u kadionice, što ih drže andjeli oko Tvojega Svetohraništa i odatle bi se tad podigli mirisi ljubavi bez mjere.

O nebo nebesa! otvaraj svoja vrata od zlata! O vi anđeli Gospodnji, siđite dolje i okružite Isusa, koji napunja srce moje. Dođite, opjevajte Njegove slave, Njegove pobjede, Njegovu ljubav. Klanjajte Mu se, zahvaljujte Mu i ponizno Mu se molite za mene! Govorite s Njime jezikom nebeskim, jer moj je govor samo zemaljski. Hvalite i uzvisujte Ga vašim napjevima, jer moj pijev odviše podsjeća na tužaljku. Ljubite Ga žarom svojim nebeskim, jer je moja ljubav premlaka.

O sveta Djevice Marijo, dođi ovamo k sinku svome u Presvetom Sakramentu i izvrši još jedamput uz njega službu svoju. Reci mu, neka me posveti kako si Ti sveta; neka mi udijeli Tvoju čistoću, Tvoju poniznost, Tvoju poslušnost Njegovoj milosti, Tvoju odanost u Njegovu svetu volju. Tvoj duh samozataje i Tvoju čežnju za nebom. O majko, nasmiješi Mu se umjesto mene, izljubi Mu probodene Njegove ruke i tada Ga ogrli mjesto mene i moli Ga, neka mi sve oprosti, neka me blagoslovi i neka me jednoć zauvijek sa Sobom povede u nebo.

I ti vječna svjetiljko, i ti progovori Isusu o meni; Tvoje slabo i maleno svjetlo neka mi isprosi oproštenje za slabu i mlaku ljubav moju; drhtanjem svoje

svjetlosti isprosi mi milosrđe za moju nesigurnost i nestalnost u krjeposti; tišinom, koja te okružuje, izmoli mi milost za muk mojega srca; tvoje tihano plamsanje neka mi izmoli nešto malo strpljivosti u mojim žalostima; a odrazom tvojega svjetla na Svetohraništu reci Spasitelju, neka pozove moju dušu, da se posve preda Isusu; tvoje polagano gorenje i izgaranje neka mi napokon isprosi milost, da život moj bude goreća žrtva ljubavi, koja će pomalo, konačno posve dogorjeti za Isusa.

O vječna svjetiljko . . . o Marijo . . . o anđeli . . . o zemljo, o nebo, hvalite, blagosivljajte i uzvisujte svi Isusa umjesto mene!

23. Milosrđe.

Često me muči ova misao: »kako sam nedostojan, kako zao«; napastuje me, da ostavim Isusa i napunja mi srce nepovjerenjem; a ipak ova bi me misao morala prije potaknuti da se djetinjim pouzdanjem približujem Isusu.

Kada se je Isus zakanio boraviti među ljudima u presvetoj Euharistiji, zacijelo nije to učinio zato, jer je mislio, da će živjeti među samim svecima; ne, ostao je među nama upravo zato, da prebiva ovdje u sredini nesretnika i grješnika.

Ljubav Isusova nije mogla uživati na nebu jednu od najvećih slasti: nije mogao činiti milosrđe; zato je došao na zemlju . . . Velika moja bijeda privukla Ga k meni, učinila Ga mojim sužnjem i predala mi Ga posve; Njegova moć slavi pobjedničko slavlje, ako joj podje za rukom da me popravi.

Milosrđe ne razvija nikada toliku djelatnost kao upravo u času strašne nesreće; pa zato, što je veća moja bijeda i slabost u kojoj se nalazim, to ću većma zadovoljiti milosrdne namjere Isusove, ako mu se posve predam.

Spasitelj bi imao malo posla kad ne bi imao da liječi duševne bolesti, slabe da jača, dvoumnima da savjetuje, krivcima da oprašta, pa da izvlači duše iz kala grijeha i privodi ih k nebu, kad ne bi privodio duše iz gliba grijeha novome životu milosti. On hoće, da ondje proklija ljiljan čistoće, gdje gori oganj putene naslade; da ondje miriši cvijetak poniznosti, gdje u duši oholost vlada; da ondje cvate cvijetak ljubavi prema bližnjemu, gdje škrci lihvare.

Ovo milosrđe Isusovo, koje je zapravo proizvelo otkupljenje cijelog roda ljudskoga, nije se zaustavilo pred vrataščima Svetohraništa; ne, ono je s Isusom unišlo unutra, da tamo prožme cijeli Njegov euharistijski život.

Pa jer sam sav bijedan, zar da se uistinu hotimice udaljujem od Spasitelja? . . .

Kad bih htio, da sa strahom jednostrano razmatram samo Njegovo neizmjerno Veličanstvo, to bih time teško vrijeđao milosrđe Njegovo.

Zar nije Isus svoje božansko Veličanstvo upravo zato sakrio pod koprenu kruha, da me ne zabliješti sjajem Svoga Veličanstva; i zar se nije upravo zato dao za hranu duše moje, da me ovim najnježnijim dokazom Svog milosrđa k Sebi privuče? Zašto Mu dakle uskraćujem utjehu da me izliječi u mojoj bolesti? Zar si mogu još umišljati, da Ga slavim, kada

malodušnošću svojom stavljam zapreke dobroti Njegovoj.

Isus me ljubi, a upravo zato, jer me ljubi, hoće nada mnom da izlije sve milosrđe Svoje.

Ne mile Mu se grijesi moji; ne, ali baš zato, što sam grješnik, On me voli, jer me želi učiniti svetim. Prema tome, On me ljubi, jer sam neustrpljiv, rastresen i ohol; On me ljubi, jer nema u mene duha pokore i jer sam u svojim odlukama nevjeran, jer sam pun pogrješaka i nesavršenosti. Da Isus nije ljubio grješnike, zar bi bio umro za nas? A da ih vazda ne ljubi, zar bi se za njih žrtvovao danomice u svetoj misi?

Ljubav se očeva ponajbolje tada pokazuje, kad se njegovo dijete bori sa smrću; umrije li, tada otac gorko plače.

A zar nije Isus moj otac? . . . Zar Srce Njegovo nije najbolje srce? . . . Zar ne će Njegovo milosrđe upotrijebiti svu moć milosti Svoje, da me oslobodi od grijeha.

Da li je ikada gdje rekao ili ma bilo čime pokazao, da nije spreman svu Svoju presvetu krv da prolije, da me posveti i spasi?

Pa smijem li pomisliti: već tako dugo čeka On, da mu otvorim svoje malodušno srce, da se On u njemu mogne nastaniti i u potpunom sjaju Svog milosrđa u njem vladati!

»Bezdan bezdanu zaziva« kaže psalmista. Da, jedna propast privodi u drugu, osobito u nizu milosti. Propast bijede traži bezdan milosrđa; a gdje se bijeda i milosrđe sastanu, ondje se rađa vrhunac svetosti.

Dakle: Iz dubine vapijem k Tebi, Gospodine! O, dobri Isuse, sidji s Tvojim svjetlom, s Tvojom riječi i s Tvojom ljubavlju u strašnu dubinu duše moje. Dođi, jer si radostan, kad možeš razvaline grijeha iznova podići. Dođi k meni, kod mene ćeš naći puste ruševine, koje odgovaraju Tvojemu velikom milosrđu. Poput izgubljenog sina s velikim i poniznim pouzdanjem prepuštam se Tvome milosrđu. Strašno sam gladan, zaprljao sam haljinu svoju, razderao je; izgubio sam prsten, što si mi ga dao. Ćutim se pred samim sobom poniženim . . . Ali ipak na ovim razvalinama ostala mi jedna nada: ufam se, da će mi po svetoj Euharistiji doći milost, te će moju dušu kojom već provejavaše dah smrti, opet probuditi na nov život. Ma da mi je grijeh i oteo čast djeteta Božjega, ljubav Očevu nije mogao ugušiti.

24. Posljednja ljubav.

Različne bolne mijene ljudskoga života pričinjaju nam se znakom Božanske strogosti, dok su u uistinu izraz božanskoga milosrđa. Svaka bura, što se uzvitla nad mojom glavom i sve opustoši, osvjetljuje svojim munjama s tim jasnije sam oltar. Zub vremena ruši i uništuje stotinu kumira, — ali sliku milog Spasitelja prikazuje nam sve većom i ljepšom. Ako i jest put progonstva orošen suzama, duša nalazi to više utjehe i radosti, što tješnje se združi s Isusom euharistijskim.

Preostaje mi još kratko vrijeme života na zemlji; možda mi je već iskopan grob; možebiti još godinu, dvije, a onda morat ću saći u nj, da u njem pre-

bivam. Još mi preostaje kratak tijek moga života, a taj želim pokloniti Isusu. Malo je, znam, ali je još uvijek dosta, da omilim Isusu, da dušu posvetim.

Moj razum slabi od dana u dan, potamnjuje sve više i više, — smjeli mu polet nestaje, on umorno vrluda naokolo. Pamćenje moje gubi malo po malo ono znanje, koje je u nizu dugih godina tako mučno pribiralo. Volji ponestaje snage da stvara što novo, — živi još samo od tečevina starih. Zdravlje se gubi bolešću. Bogatstva, moći, časti u mene nema. Ali imadem srce, koje je uvijek mlado, uvijek vatreno i živo — ta, ono ne stara nikad. Akoli već nijesam ni za što sposoban, ljubiti mogu još uvijek . . . Preostaje mi dakle jedna jedina zadaća života, zadaća velika . . . uzvišena; ona je dostojna i najvećeg sveca: — ljubiti Isusa.

Ljubav i nije ništa drugo no savršena žrtva samoga sebe. Na koncu života u beskrajnoj ljubavi ostavio nam je Spasitelj oporučno Sebe samoga za naše spasenje u Presvetom Sakramentu.

Tek nekoliko koračaja dijeli me od groba, a zato želim po mogućnosti zahvaliti Isusu; i ja hoću da učinim oporuku, — da sama sebe posvetim Isusu.

Ostavljam Isusu u Presvetom Sakramentu ovo bijedno tijelo moje, da ga učini poslušnim slugom duše, da to tijelo posveti Svojom bivstvenom nazočnošću i da u nj usadi klicu budućega slavnog uskrsnuća.

Ostavljam Isusu u Presvetom Sakramentu srce svoje, da Spasitelj u njem vlada kao neograničeni gospodar, — svaki kucaj srca da ravna, da mu do-

pusti ljubiti Njega i samo ono, što se Njemu svidi, ito u onoj mjeri i na onaj način, kako On sam u tome radost nalazi.

Ostavljam Isusu u Presvetom Sakramentu razum svoj, da ga On nauči razmatrati i proučavati čudesna djela presv. Euharistije; da ga prosvijetli istinama tajne ljubavi svoje.

Ostavljam Isusu u Presvetom Sakramentu pamet svoju, da nikada ne zaboravi na dobročinstva, koja je uživala u saobraćaju s Isusom euharistijskim, već da se neprestano sjeća Njegove beskrajne ljubavi, kojom me je iz moga ravnodušja i pozivao k ljubavi Svojoj.

Ostavljam Isusu u Presvetom Sakramentu volju svoju, da ništa većma ne želi i ne ljubi, nego svom snagom, svim žarom svojim, sve do smrti da štuje presvetu Euharistiju!

Ostavljam Isusu u Presvetom Sakramentu ovo kratko vrijeme, što mi još preostaje života, da bude svaki sat posvećen činom ljubavi k presvetoj Euharistiji, da bude do zadnjega daha milošću proslavljen i okrunjen oproštenjem Spasiteljevim.

Svjedoci ove moje posljednje ljubavi, neka budu anđeli, što se dan i noć klanjaju Isusu u Svetohraništu, kao i cijeli dvor nebeski. Predragocjena pak krv Isusova i suze moje neka budu pečatom oporuke moje.

Pošto sam se lišio sviju dobara svojih, ne preostaje mi drugo nego da se bacim do nogu Tvojih i od ovog časa da započnem preostatak svoga života samo tako sprovoditi, da Tebe ljubim.

Ja Te dakle hoću da ljubim, o Isuse, ja Te hoću za uvijek da ljubim. I u koji god Ti drago čas dođeš, da me odvedeš na vječni pir, želim, da me nađeš vazda gotova gdje držim u ruci goreću svjetiljku ljubavi Tvoje.

Ja Te hoću da ljubim u zatišju i tišini samoće moje, sretan da mogu pred Tobom samim dovršiti žrtvu, za koju nitko ne zna i ne sluti.

Ja Te hoću da ljubim s mojim doduše najneznatnijim silama, ali sa svim veledušjem srca mojega znajući dobro, da Ti je mnogo milija i mala iskrica čiste božanske ljubavi, negoli velebni hram od hladna mramora.

Ja ću Te ljubiti u svim razočaranjima i gorčinama, koje me možda još čekaju u predvečerju mojega života; ali suze moje nikada ne će moći utrnuti onoga plamena, što gori u mome srcu.

Ja ću Te ljubiti i u starosti. Pa ako bi mi i procvala tuitamo još po koja radost, usprkos sijedih vlasi mojih — i te ću položiti pred sveto otajstvo Tvoje.

Ja ću Te ljubiti u smrtnoj borbi; moje smrtno bljedilo, posljednji moji trzaji, teško disanje, hroptanje, sve to neka bude izlijev moje ljubavi spram Tebe.

Ja ću Te ljubiti i na času smrti, siromašan žižak duše moje bit će sretan, što će moći ugasnuti pred Svetohraništem, da se namah zapali na vječnom svijetlu Slave Tvoje.

Nad grobnim humcima ukazat će se jednog dana anđeo Tvoj . . . i grobljem će odjeknuti snažni glas njegove trublje . . . i tada će izaći duša moja, da oživi onu šaku praha, koji je još topao od ognja božanske ljubavi Tvoje, o moj slatki Isuse! —

II. DIO.

1. Čežnja za Spasiteljem.

Iz bezdna zloća mojih čeznem za Tobom, o moj Spasitelju!

Ah da imam krila anđeoska, da poletim k Tebi! O da mi je žar serafinski, da u Tvojoj blizini za Te sav izgaram! O, da imam vlastito srce Tvoje, da već ne živim ja, nego Ti u meni . . . No ja sam samo šaka praha, nevrijedan da sjena svetih nogu Tvojih pane na mene.

Dobri moj Spasitelju, sagni se k meni; trgni me iz mog mrtvila i siromaštva i pridigni me k Sebi Daj, da poklik bolnoga mojeg uzdisanja postane — himnom radosti i ljubavi.

Dođi o Isuse! ispuni tamu i prazninu srca moga! Gle! ta ja nemam ništa ovdje na zemlji, što bi me moglo usrećiti . . . Smrt i razočaranja stvoriše oko mene strašnu pustoš, u kojoj nema nade niti je moći naći ma samo kap utjehe. I u ovoj beskrajnoj pustoši nailazi oko moje još samo na jedno: na Svetohranište, malu hostiju, na Tebe samog, moj Isuse!

Dođi i ne ostavi me nikad više! Tko zna, nijesu li dani mog žića odbrojeni i ne primiče li se već kraju put mojega života.

Dođi! Premnoge bure i oluje, nesreće života uništiše zloću moju, iskorijeniše veliku oholost moju

i leže sada do nogu Tvojih . . . Tvoj je pogled potresao dodna srce moje . . . Tvoja je sveta ruka dosegla vrhunce taštine moje — i razpršila je poput dima na vjetru . . . Ja nemam ništa više . . . posve sam sâm i jedino čežnja za Tobom preostala mi je u duši. Dođi, o moj Isuse!

Ćutim se tako osamljen i čeznem za Tobom! Što znači ova neutaživa potreba za ljubavlju, koja biva to snažnija što većma gubi svijet u mojim očima svoj čar i privlačivost? Što znači ona neodoljiva sila, koja me privlači k Tvojim oltarima, kada se razkrinka laž i neiskrenost u stvorovima? A što će tek značiti onaj bolni poklik, što će se vinuti iz mojih grudiju, te će htjeti silom narušiti tišinu Svetohraništa Tvog, kada budem u prevelikoj boli pozdravljao smrt kao osloboditeljicu svoju? Zašto pružam ruke svoje za svetom hostijom, kad će mi smrt ugrabiti sve mile i drage? Zašto me obuzimlje neobična težnja, kad ne ću već vidjeti crkve . . . kad ne ću vidjeti ni jedne hostije? . . .

Čemu ta odvratnost od svjetskih stvari? . . . ova čežnja za presvetom Euharistijom? O, objasni mi to ! ?

Nije li to možda djelo Tvog milosrđa, koje razkida lanac grijeha i opačina mojih, i vraća mi svetu slobodu djeteta božjega ?

Dođi s toga, o dobri Isuse !

Čežnja mi za Tobom ne da mira. Od rane zore do kasne noći čezne mi duša za Tobom, moj Isuse! Kad mi osvane pred očima mojim jutarnja zora u svoj krasoti i čaru svojem — tada mislim na Tebe,

o Bože moj. Ti si sunce mojeg života! Dođi i razprši tmine razuma moga, što mi zastiru divnu ljepotu ljubavi Tvoje. Dođi, razsvijetli razum moj svijetlom milosti Tvoje!

I kad o podne padaju na me topli sunčani traci u svoj snazi svojoj, tada mislim: Ti si predragocjeni život srca moga. Dođi, o žarko sunce duše moje... daj mi žar ljubavi svoje, pa uništi na žarkom plamenu svojem preostatke tako mnogobrojnih grijeha mojih. Dođi i daj da propupaju u srcu mojemu premnogi pupoljci svetih odluka ; daj, da se rascvatu u divno cvijeće i pretvori ih u slatke plodove svetosti.

Kad buče u duši mojoj bure i oluje, tad čeznem za Tobom, jer Ti si svemoć, što zapovijeda burama i olujama i nastaje mir. Dođi, donesi mir sirotnom djetetu Tvojem, koje se već toliki niz godina bori za Tebe. Dođi te mi pruži napokon palmu pobjede, koju si obećao hrabrim boriocima Svojima.

I u čarobnom sjaju večernjega sumračja, u onome času, u kojem se gorje tako tajanstveno sja, čezne duša moja zasebnim načinom za Tobom. Onda mislim, kako se i moj bijedni život od dana u dan sve većma naginje kraju, a Ti mi ostaješ čudnovato svjetlo posljednjih mojih godina... zadnjega mi časa. O dođi i baci na žiće moje, koje lagano gine i vene, ružičast sjaj i zlatni žar veselja Svojega! Dođi u onome času, kad ljudi već ne znadu govoriti s umirućim — plašljivo zanijeme, — tada neka odjekne slatki glas Tvoj, koji mojoj duši obećaje mir, pokoj, ljubav i vječno blaženstvo.

I u tami noćne tmine čeznem za Tobom; svijetlo Tvoje ne trne nikada. Dođi, i usadi u srce moje klicu neumrloga života. Pa i u mojem tamnom grobu . . . kraj sve hladnoće i ravnodušnosti ljudi, koji će me ubrzo zaboraviti — uzdrži u meni iskricu života, koja će tinjati do posljednjeg dana i mora da me probudi na živi oganj, koji je preodređen da na njemu izgara tamjan vječnoga klanjanja.

Ja čeznem za Tobom . . . No nije li Tvoja čežnja za mnom još žarča, o moj Isuse?

Ja Te tražim . . . Ja Te zovem . . . ali zar ne želiš i Ti već više od tisuću godina božanskim žarom da dođeš u dušu moju, da bude sva Tvoja?

Ja sam preslab da se do Tebe vinem; ne budeš li se Ti snizio do mene, sva čežnja za Tobom donijet će mi samo razočaranje za razočaranjem. Istina će doći do prijestolja Tvog Veličanstva, ali srce moje ostat će na zemlji, a upravo to srce treba i te kako Tebe.

Sva moja čežnja nedostaje da se podignem k Tebi; no čežnja Tvoja ima vazda moć, da Tebe privuče u srce moje.

Zato, dođi moj Spasitelju, dođi! Premilostivo sniženje ljubavi Tvoje nema više nikakove zapreke. Dođi! Pa budući da je u Srcu Tvojem tolika čežnja za djetetom Tvojim . . . evo me ovdje!

Širim ruke svoje, e da Te sjetim na križ Tvoj. Otvaram usne svoje, da Ti otkrijem molitvu i glad moj za Tobom. Otvaram Ti srce svoje, da u njemu prijestolje Tebi pripravim.

Moj dobri Spasitelju, dođi, vladaj sa mnom!

2. Neka čuva dušu tvoju!

Svakog jutra vidiš poniznost svećenika, kako uzlazi stepenicama k oltaru. On nema uvijek znanja, što bi moglo zadiviti svijet, ali ipak nosi u ustima riječ, koja krijepi svaku dušu. Nema zemaljskoga blaga, što bi ga mogao podijeliti među siromahe, ali u ruci mu darovi nebeski. Možebit je njegovo srce rastuženo sa hiljadu briga i tuga, možda je pogrdama zasićeno, a ipak je ono izvor iz kojega izvire svima mir i blagoslov; izvor, koji je sam Bog blagoslovio.

Vazda, kada ti pruža hostiju, govori ustima i srcem divne riječi: »Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam« — »Tijelo Gospodina našega Isusa Krista neka čuva dušu tvoju«! On ne zna, tko si ti; on ti ni imena ne zna, a ni tajne srca tvoga; dosta mu je, da te vidi gdje klečiš pred oltarom, pa odmah razumije, da trebaš Isusa . . . . i on izgovara svete one riječi, koje ti donose mir i blagoslov.

Isus neka čuva tvoju dušu! Siromašna dušo! Što bi bilo od tebe, da moraš sama putovati u vječnu domovinu trnovitim putem, okružena neprijateljima? Vojska paklena, koja ti zasjeda na putu sa ovih strana, ne mari da te liši svih tvojih zasluga i krjeposti, da te svu izrani i onako napola mrtvu ili dapače mrtvu prepusti tvojoj sudbini. Znaš i sama, koliko puta tijekom dana navale napasti bezobzirno na vrata srca tvojega.

Jao tebi, ako se u tome času nitko ne nađe na pomoći! Ne boj se ipak! Sjeti se one krasne rečenice: »Jesus custodiat animam tuam!«

Ti si možda tek odnedavna počeo služiti Gospodu. Istina, počeci donose oduševljenje, ali ih snađe gdjekada i malodušje.

Volja se s nekom odvratnošću opire novome jarmu; zle navike, što su postale drugom nam prirodom, opiru se tvrdokorno, kad ih treba skučiti; pomisao na rad usavršavanja samog sebe, koji se tek poslije smrti svršava, djeluje porazno i naopako; spoznaja, da sam ništa, da sâm ne mogu ništa, raste sve jače i jače i stavlja na put savršenstva gotovo nepremostivu zapreku malodušja.

Pomisao na prije učinjene odluke, koje u nestalnosti volje nijesu ostvarene, boji se da čini nove; možda mi se primjeri o nekim dušama, koje su započele vedra jutra a dokončale večer života strašnom olujom, zasjekli u pamet kao stroga prijetnja . . . A onda . . . duboka, nedokučiva tajna milosti preodređenja, . . . nemiri i različne dvojbe o zvanju . . . Ne boj se ništa, neiskusna, uboga dušo! Čuj svetu riječ misnikovu: »Tijelo Gospodina našega Isusa Krista neka čuva dušu tvoju!« Kad te Isus čuva, zacijelo ćeš se spasiti.

Eto već godine i godine služiš Gospodu; a poteškoće se nijesu umanjile, dapače pričinja ti se, što dalje ideš, da se umnožavaju.

Savršenstvo, za kojim težiš, širi samo utoliko svoje obzorje, ukoliko se primičeš vrhuncu; strasti donose svaki dan novih zapreka, a krjeposti ti zadaju novih poteškoća. Nastojanje oko oplemenjivanja duše zahtijeva neprestani rad i borbu; jedan samo dan besposlice dostatan je, da potamni ljepotu; potraje li ta besposlica i dulje, duša će biti

tada sve više i više iznagrđena. Istina, duhovni napredak povećava energiju volje, ali baš ova energija oslabi, ako se istroši u neprestanu novu i žestoku borbu, koja tek dovodi do svetosti.

Na časove obuzme te čuvstvo malodušja, kad pomišljaš, da je smrt još daleko — da je put borbe još velik. Gubiš tada svaku nadu, da ćeš ikada stići onamo, kamo te Bog tvoj zove i gdje te On čeka.

Dušo siromašna! dušo napastovana! Utisni si živo u pamet, kad ideš na svetu pričest, one svete riječi: »Neka čuva dušu tvoju!« Akoli živom vjerom vjeruješ u Isusa, da je On čuvar tvoj, nestat će sva bojazan duše tvoje.

Kad bi bio tako bogat milostima, da si već postigao stupanj savršenstva koji ti je Bog odredio, moraš ipak otvoreno reći: poteškoće su se povećale, umjesto umanjile. Kojekakove misli obaraju se na dušu tvoju kao kakav orkan, da te posve unište. I ti počinješ tada razmišljati i dvojiti, da li te Bog još ljubi . . . Duh ti tada potamni, a srce otvrdne . . . Dozivaš si u pamet grijehe, koje si već često okajao, pred više godina ispovjedio i za nje zadovoljio . . . Volja se ima boriti protiv raznih poteškoća; dvojbe i spočitavanja izmjenjuju se u duši i nastoje, da omraze molitvu, da oduzmu utjehu svete pričesti, da svako dobro djelo zaodjenu tugom i mrzovoljom. Potamnilo je razumijevanje božanskih stvari, slomljen je plemeniti zanos za krjeposti i srce ne kuca više prožeto veselom ljubavlju k Bogu, ono je kao ukočeno; moglo bi se reći da je mrtvo.

Tišina vlada u tebi i oko tebe. Nigdje nitko ni slovca . . , tu tjeskobnu šutnju prekida jedan glas . . . Svećenik je to . . . On možebiti ne sluti, kakovo je stanje duše tvoje, a ipak veli i tebi: »Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam«. Ti držiš, da si ostavljen, izgubljen . . . o ne boj se ništa: Isus te čuva, ti ne ćeš propasti.

Uboga dušo! Stajao Isus vazda uza te, stanovao u srcu tvome, da te čuva, da te štiti i da te spasi!

Neka te čuva u času, kad strasti hoće da zbace s tebe jaram tvoje budnosti i da te povuku u grijehe, koje mrziš i kojih se toliko bojiš. Neka te čuva, kad vijor nevolja i tuga zavija u tišini tvojega srca i srtaš u pogibao, da te slomi bijes srdžbe i neustrpljivosti. Neka te čuva, kad te lijenost pod izlikom umora nuka na odmor, a ne traži toga ni ljubav ni potreba. Neka te čuva, kad prosto pogled na pogrješku bližnjega uzbudi u tebi zao sud, ili kada osjećaš čuvstvo odvratnosti spram bližnjega, koji prije zaslužuje samilost no prijekor. Neka te čuva, kada ti oholost šapuće misli taštog samoljublja za ono malo dobra, što u životu činiš; kada te riječi taštine zavedu, da o sebi govoriš, a pri tom dobra djela bližnjega prešućuješ; i onda, kada ti se srce rastuži, akoli drugi imadu veći uspjeh, veće priznanje negoli ti. Neka te čuva, kada paneš žrtvom nekih strasti, za koje si držao, nakon višegodišnjeg čistog i neporočnog života, da ih je već nestalo iz srca, a onamo one još i sad izjedaju tvoj cvijet, što si ga ogradio i branio trnjem pokorničkih djela; neka te čuva u času nenadanih napadaja neprijatelja čistoće, e da cvate u tebi svaka krjepost i ljiljan čistoće.

Neka te čuva, kad ti se duh gubi u taštim mislima, kad ti mašta odviše prianja uza zemaljske stvari, kada ti srce traži utjehu ljudsku, a čuvstvo vreba sa zamamljivim posmjehom.

Spasitelj tvoj neka uniđe u tvoje srce, kao u najjaču, najsigurniju tvrđavicu Svojega kraljevstva: On te neka čuva, On neka se za te bori, On neka obori sve tvoje neprijatelje, On neka ti osvoji krunu nebesku!

3. Za onu dušu . . .

Dobri moj Bože, jadam Ti jade svoje! Mnoge si već duše vidio gdje kleče do nogu Tvojih, koje Ti u jecaju tuže boli svoje i vape za milosrđem. Baci i sada mili pogled Svoj na sirotno stvorenje, koje u ovom času kleči pred Tobom . . . nesretnijeg jedva si ikad i vidio! Godine i godine snosim mučeništvo . . . . ali sada više ne mogu.

Ne molim se za se . . . ja sam sav Tvoj i nadam se do vijeka biti . . . ali, molim Te, zaklinjem Te za onu dušu . . . ah, Ti znadeš dobro . . .

Nesretnica! Nekoć je bila tako dobra, tako poslušna — pobožna . . . Jutro njenog života bilo joj tako vedro, očekivalo se od nje mnogo . . . . . ali doskora je zapala u tamnu noć . . . punu bijede i nevolje!

Odgojena u vjeri Tvojoj, o koliko puta razveselila te nevinošću i čistoćom srca svojega! Kako li često pojavila se ovdje pred oltarom Tvojim kao nađeo nebeski! A tada? . . . Jednog dana . . .

dođe sotona!... I Ti si vidio, kako se šuljao u njenu blizinu ... kako joj je strgao bijelo ruho nevinosti! ...

A sada... hoda grješnim putem... Ne sluša me, više mi ne vjeruje; ona je nijema glasu ljubavi i vjere; možda se tek izrugiva mojem bolu.

Padam ovdje u prah i od silnog bola ne mogu Ti moju bijedu izreći, i u taj čas ona sigurno hoda lakim korakom onuda, gdje se ubire drač grijeha... po broncima opačina... po strminama pakla... Dok ja ovdje čeznem za blagim i samilosnim pogledom Tvog milosrđa, valja se ona sigurno u kaljuži opačina ... prodaje u bescjenje poštenje svoje... a đavao joj se izrugiva sotonskim smijehom ... Dok se ja ovdje Tebi u živoj vjeri klanjam, Tebe srdačno ljubim, obeščašćuje ona jadnica srce svoje klanjajući se jadnome kumiru. A kako dugo će to još tako? ... O Isuse moj, kako dugo? ...

Nekoć smo stanovale zajedno pod jednim krovom ... sjedjele za istim stolom ... zvale se istim imenom ... prožete istim kršćanskim ufanjem ... Sada pak ne klečimo više pred istim oltarom ... ja sam ovdje pred Tobom ... sama samcata s mojim suzama ... ona se udaljila ... daleko od Tebe ... daleko od mene! ...

A što će tek u budućnosti biti od nje? O Isuse, koji sve znaš, reci mi, što će od nje biti? Zar će si i dalje trovati srce otrovom grijeha? da ga sve dalje izjeda? Zar će umrijeti žalosnom smrću bezbožnika? doći u pakao? ... O veliki Bože, ova me sumnja napunja užasom... ne da mi mira ni pokoja.

Zar da pobožnost prijašnjih godina nije ostavila nikakav korijen u onoj duši, iz koje bi još mogao niknuti krasan cvijetak pokore? Zar da tolike molitve, tolike pričesti ne donesu nikaki plod? Zar se uzalud nadam? Zar će se ona tvrdokorno braniti protiv Tebe, pa možda da se ni u času smrti ne će obratiti? Zar da na koncu života onim istim rukama, kojima te je na križ razapinjala, odbije i svete sakramente? ... možda da se ne će ni da ispovjedi? Zar joj u času smrti više ne ćeš htjeti biti Bogom njenoga krštenja? Zar ćemo ostati rastavljeni za cijelu vječnost? ... daleko jedan od drugog? ... Ja možda tamo gore, gdje ću Tebe hvaliti i častiti, a ona ... možda među prokletima, gdje ... O Isuse srce mi se lomi od bola; duša mi krvari. Budi joj milostiv! Imaj sućut s njome!

O, kada bih bio svetac božji, da TvojePresveto Srce žarkom i pobožnom molitvom sklonem te da Te time mogu kao prisiliti, da mi udijeliš onu milost ... ah, ta ti znaš sam koju ... Reci mi, što bi moglo ganuti dobrotu Tvoju božansku? Kako, na koji način najlaglje? Došao bih pred Tebe, e da tako laglje i sigurnije sklonim ljubav Tvoju.

Kako bih rado dao za spas one duše čavlima probosti ruke i noge, okruniti čelo trnovom krunom, nositi na leđima križ i srce probosti, neka bi bila duša moja žalosna ća do smrti, samo da što sigurnije, kao živa slika Tvojih boli, zaslužim onoj bijednoj duši milosrđe Tvoje.

Umjesto toga, ćutim, da sam nažalost ništa, da ne zaslužujem ništa.

Ali vidi, moj Spasitelju, ranom zorom današnjega dana svratio si se u srce moje, sada stanuješ u njemu . . . ne živim više ja, ne, Ti sam si, koji živiš u meni. Tvoje suze napunjuju sada oči moje, Tvoji uzdisaji pune usta moja, Tvoje brige srce moje, kalež je krvi Tvoje u mojim rukama. Pogledaj me, moj dobri Isuse, i čuj me! Na taj način htio bih, da Tvoja vlastita molitva euharistijske ljubavi prodre u srce Tvoje, da tako nađem milosrđe, što više, da Te prisilim, da se smiluješ onoj besmrtnoj, a jadnoj duši. Iz ljubavi spram Sebe budi milostiv onoj siromašnoj ovčici, koja je zabludila.

Dobri Isuse, ti običavaš svoje milosrđe izlijevati najobilnije ondje, gdje vlada nepravednost. Pa zar ćeš ostati strog samo onoj duši . . . te je nemilosrdno odbiti?

Nastojiš već više stoljeća, da i najokorjelije srce obratiš, pa zar ćeš mi uskratiti tu radost, da s Tobom slavim pobjedu Tvoje milosti nad tvrdokornom voljom?

Onu si dušu Ti stvorio; nijesi je prezreo, već si radi nje uzeo na Se i čovječju narav; radi nje dao si Se na križ razapeti; uvijek si je ljubio, a ljubiš je i sada sve do ovog časa. O dobri moj Spasitelju, molim Te, prosvijetli joj pamet, — umekšaj joj okorjelo srce . . . grizodušjem probudi joj savjest, rani je i pohodi teškom nesrećom i sudbinom, koje često puta izvrsno djeluju . . . Sve to Tebe malo stoji, predobri moj Spasitelju.

Konačno molim Te ipak samo ovo: Ti sam možeš da doživiš veliku utjehu, neka presveta krv Tvoja nije uzalud protekla. Tvoj sakramenat ljubavi

neka ima jednu dušu više, koja će mu se klanjati i veličati Ga do vijeka.

Možda je to previše? Zar odviše tražim? Učini dakle čudo, moj Spasitelju; tada će ona duša mirna i srećna vratiti se opet ovamo, da se pred Tobom ponizuje i da Ti se smjerno klanja. Ona će doći da Ti zapjeva u zanosu svetoga veselja: »Te Deum«, te da na žarkom ognju ljubavi spali prošaste griehe svoje; doći će, da se u pobožnoj molitvi pomlađuje Tvojom ljepotom i kiti svetošću Tvojom.

Ali zar bi bilo moguće, da se upravo ovdje pred oltarom Tvojim raspirši sve ufanje moje? Je li moguće, da mi Presveto Srce Tvoje ne odgovori? O Isuse, to nijesam nikad vjerovao, ne vjerujem ni sada, pa ne ću nikad vjerovati.

Ne susreću li se oba naša srca u svetoj pričesti upravo zato, da se razveseljujemo međusobnim darovima? Da u ovom trenutku dajem Ti ono, što imam najljepše i najbolje: poklanjam Ti najsrdačniju svoju ljubav, moje neograničeno pouzdanje. A ti? . . Reci mi, što Ti uzvraćaš meni ? . . . . Ništa Te drugo ne molim, negoli daj mi dušu onu . . . . ta Ti si ih već na milijune i milijune spasao . . . .

U mojem neizrecivom bolu došao sam ovamo, da nađem u Tebi pomoć i utjehu. Zar da odem nesretniji negoli sam došao?

O moj Isuse, kada će kucnuti čas milosrđa Tvojega?

Ja sam ovdje, čekam . . . . Srce moje hoće da pukne od bola . . . . glas mi se guši . . . . molitva se moja prekida od jecanja . . . .

4. Ostani ovdje!

Isus govori:

Kako to? .... Jedva si u crkvu došao, a već smišljaš, kako ćeš izaći... Nekoć ti je bio užitak ostati kod mene, a sada ti je postalo dosadno.... Kako to?.... Otkuda ova promjena? .... Nijesam li više tvoj Bog? .... Ili, zar ti nije više milo kod mene?... Bojiš li se? Što se zapravo s tobom dogodilo, da si tako jako uzrujan?

Kad sam ti dušu napunjao slatkom utjehom, prošao ti je sat klanjanja kao čas. Ti si se molio.... molio .... o kojom si gorljivošću molio! A sada kada ti pružam nešto od gorkoga kaleža svojega, nešto od zapuštenosti svoje, ćutiš u sebi neku odvratnost spram mene, ostaješ ovdje nijem, tvrd poput tvrda kamena.

Zar su to možda tvoje odluke, što si ih učinio? za koje si nekoć molio blagoslov moj? .... Koliko puta i kako često si me prije uvjeravao, da sam ja jedina tvoja ljubav, jedina utjeha, tvoj jedini, tvoje sve. Čini mi se, da je tvoje srce veoma zaboravno. Nijesi li možda našao koje drugo stvorenje, koje je u tvojem srcu moje mjesto zauzelo? .... Zar je moguće, da si našao nešto boljeg od mene? .... Zašto dakle, koji je uzrok tome, da hoćeš već otići?

Zar se ne stidiš, što ti je dugočasno preda mnom? Zar mi nemaš a ma baš ništa reći?... Pripovijedaj mi nešto od onoga, što drugima neprestano pripovijedaš! Čuj: žrtvuj nešto malo ljubavi, pa mi onda mirno pričaj sve, jedno za drugim.... Pričaj mi o neugodnostima, koje su te snašle ... o brigama, koje te štite ... o planovima, koje spremaš.... o poteškoćama, koje te čekaju..... možda se bojiš sastati s osobama, koje ti nijesu naklone ... ili bojiš li se, da te ne snađe nesreća.... da doživiš razočaranje? .... da te snađu gorka iskustva? .... Ukratko, čuj: pričaj mi sve i sva!

Gdjekada si tuitamo zaista začudan. Kada se mora srce tvoje boriti s raztresenošću, kloneš duhom i naprosto bježiš. A zar ne znaš, da se i sama rastresenost može pretvoriti u prekrasnu molitvu? .... Ah, da se samo malo trudiš, lako bi to vidio.

Možda si raztresen zbog tvojih svagdanjih poslova? .... zbog tvojih zvaničnih dužnosti? .... smetaju te u molitvi? .... Dobro, a zašto mi sve to odmah ne pripovijedaš? .... zašto mi ne povjeravaš cijelu stvar? Skupi sve to zajedno, donesi ih i položi mi ih do nogu. Pogledaj, čuj, blagoslov moj pratit će ti svaki tvoj korak i svemu tvojemu radu i trudu podijelit ću uspjeh i napredak.

Jesi li rastresen zbog bilo koje radosti, koju želiš ili joj se nadaš? .... Pravo, ali zašto mi ne kazuješ o željama srca svoga? .... zašto mi ne otkriješ ono, što želiš? .... Tko zna, neću li ti moći samo ja pružiti onu sreću ... tko zna, ne ću li ja jedini moći učiniti tu sreću trajnom i savršenom?

Možda si rastresen, jer te što uvrijedilo i ražalostilo? .... zašto mi to odmah ne kazuješ? .... Govori mi samo o svojoj srdžbi, o svojoj ljutitosti, zlovolji, o svetim mislima ... zašto mi ne kazuješ, kako je uzrujana tvoja duša, kako je srce napunjeno gorčinom? ... Zar misliš, da mi nije moguće da

uspostavim mir u duši tvojoj, da ti sladošću zalijem rane tvoje? Budi stoga hrabra, djetinja dušo, zabavljaj se sa mnom o svemu, i na taj ćeš način svoju rastresnost pretvoriti u prekrasnu molitvu.

Često se puta tužiš, kako za tebe nema baš nitko na zemlji lijepe riječi.... Ti si žalostan, jer se nitko ne zanima.... za tebe.... Uboga dušo! Gledaj, ja sam tvoj krivac! ja sam te sam stavio u ovu žalosnu pustoš; ja sam te okružio tom osamljenošću i tišinom!.... Zar nijesi to još nikada opazio?.... nikada pravo shvatio?.... Time ne želim drugo da postignem, nego da te primoram ostati kod mene.... hoću, da budeš vas moj; nitko ne smije imati prava na te. Zatvaram svima usta, jer hoću da samo ja govorim s tobom. O da znaš, koliko ti toga imam reći! Ali ako se brzo udaljiš, kako ćeš me onda uopće i čuti? U vrevi se svijeta gubi glas moj.... jer glas je moj blag, on je tih kao kucaj tvojega srca..... hoćeš li ga ćuti, — ćut ćeš ga samo u tišini i samoći.

Ti misliš, da se razgovor sa mnom sastoji u tome, da samo ti govoriš!.... Ne, ne, ne ide to tako, želim i ja koju da kažem;.... imam ti savjetovati mnogo, da te prekorim, da te utješim; akoli nemaš vremena, da me slušaš, ako izlaziš ubrzo napolje, kako će onda ostati i to u duši Tvojoj?

Ostani dakle tu!.... Samo šuti.... ja ću već sam govorit.... ali moje riječi neka ne prolaze kao dah vjetra; neka ostanu utisnute u duši Tvojoj kao biljeg ljubavi moje. Ostani stoga ovdje, iskusit ćeš, da ima još netko, koji Te ljubi, koji Te razumije, koji želi s tobom da govori, koji je vas tvoj?

Čuj, toliko imade ljudi, koji uopće ne znadu, što bi i kako sa mnom počeli. A ipak sam ih opsipao tolikim dobročinstvima. Kako sam ih nebrojeno puta utješio!.... No čini mi se: na dobročinstva zaboravljaju, a za utjehe otvrdnulo im srce. Kako je užasna ta nezahvalnost! Sramota je to i ljaga čovječjeg srca! I taj žalosni prizor moram neprestano da gledam. Ah, da znadeš, kako mi se ta pojava gadi!..

Barem ti ostani časak ovdje kod mene; reci mi barem ti, da me ljubiš; da nijesi zaboravio na suze, što si ih nekoć prolijevao do nogu mojih, te da se sjećaš nebrojenih utjeha, kojima sam obradovao srce tvoje. Reci mi, da bi te vihor boli, koji te okružuje, davno već bio bacio u ponor očajanja, da nije bilo milosti moje; jest, milostivoj ruci mojoj imaš zahvaliti, što ti život nije postao nesnosan.... Ne možeš ni pomisliti, kako mi je mila i draga ona duša, koja se sa zahvalnošću spominje mojih dobročinstava.

O da ti znaš, što li ja sve ne moram vidjeti i čuti iz mog Svetohraništa! Grijesi.... i samo grijesi.... pogrde i opet pogrde.... izbliza i izdaleka, sve to pada na lice moje. A ja moram sve gledati.... sve podnositi.... sve to pada na srce moje kao tuča nesmiljena. Ali, molim te, zašto tako brzo odlaziš, ostani još časak kod mene.

Reci mi, čemu ta hitnja? zašto bježiš tako brzo? Zar ne vidiš, kako upravo dolazi neka suhoparnost od tvoje hitnje? Ti se meni tužiš, tužiš se i svome ispovjedniku, ma svima, koji te samo hoće da slušaju, kako ne nalaziš više u pobožnosti svojoj nikakve sladosti ni utjehe. Pogledaj, ta ti uopće

ňemaš ni vremena, ni strpljivosti, da boraviš časkom kod mene.... kod mene.... na izvoru svake slatke utjehe. Ti se tužiš, da si hladan, a ne ćeš ostati ni pola sata ovdje kraj ognja, da se ugriješ na žarkom plamenu ljubavi moje.

Zato ne odilazi tako brzo.... ostani kod mene.... moli.... razmišljaj.... ispituj savjest svoju.... Pa akoli ništa drugo ne razumiješ, ostani samo i slušaj, što ću ti ja reći. Gledaj na Svetohranište, divi se, kako sja hostija pred tobom u bjelini svojoj i trsi se, da kroz ovaj bijeli veo, koji me sakriva oku tvojemu, nešto razabereš, i otkrit ćeš barem nešto, sigurno ćeš razabrati makar riječ.

Ti znaš dobro, da sam te stvorio i otkupio, da možeš ostati za sve vijeke kraj mene. Uživaj dakle ovdje malen dijelak nebeske slave, okusi neznatan tračak buduće tvoje rajske sreće. Poslušaj me, kršćanska dušo,.... ne idi odavle.... budi dobra i ostani još neko vrijeme!

5. Nagrada.

Kako je ipak Spasitelj dobar! On jedva može dočekati čas, u kome će te nagraditi za svako dobro djelo tvoje, koje učiniš Njemu za ljubav. Punim bi pravom mogao tražiti i zahtijevati od tebe doživotnu službu, a da ti u to ime ništa ne obećaje, do li nagradu iza smrti. Ali videći Isus, kako se za Nj danomice žrtvuješ i trudiš, ne bi mogao srcu Svojem odoljeti; zato te danomice nagrađuje i to uzvišenom nagradom; tek nebesa sama mogla bi je nadilaziti.

Vidiš li ovdje ovu hostiju? Nije ona samo Tvoja pobuda, tvoja pomoć, tvoj život, već je i tvoja nagrada.

Ovdje je isti onaj Bog, koji je obećao Abrahamu samoga sebe za nagradu onoga, što je On od njega tražio.

Ono malo ljubavi, što je iskazuješ Spasitelju svaki dan, promatra On u svojoj dobroti kao primljeno dobročinstvo. Srce je njegovo tako ganuto ljubavlju tvojom, da odmah smišlja, kako bi ti najljaglje mogao iskazati Svoju zahvalnost.

Između tisuće sredstava i puteva, koja su Mu na izbor pripravna, bira On ponajljepše.... daje ti Sebe samoga....

Čuj! istina On bi ti mogao dati sunce za prijestolje; rumenilo jutarnje zore za plašt; boje dugine za odjeću; diadem zvjezdica za krunu: mogao bi ti dati četu ponajljepših anđela da ti bude podložna; svoju svemoć pružiti ti za žeslo; melodije nebeske dati ti za glas: sva ova čudesa Njegove Svemožnosti mogla bi doduše zadovoljiti nesavršenost tvojih želja, ali nikada i nikada ne bi bila kadra da zadovolje Njegovu zahvalnost. Da, ti ne slutiš veličinu nagrade, koju ti želi On dati; On ide dalje, daleko nad sve granice tvojih želja.... On ti daje Presvetu Euharistiju.

On je tako veseo i sretan radi tvoje najneznatnije ljubavi, da te odmah preobrazuje u prijesto Svojega Veličanstva. On te Svojom dragocjenom krvlju pere; odijeva te milošću Svojom; On te kruni zaslugama Svojima; pruža ti samog Sebe na raspolaganje i želi da bude tvoja svojina! Pa kada bi

imao još išta većega od samoga Sebe, ni časka ne bi časio, da ti i to daruje!.... A zašto sve to?....

Zato, jer si Mu jedan jedini dan nešto vjerno služio.... A sjutra treba da Mu opet iznova započneš vjerno služiti, tada ćeš i opet dobiti od Njega nagradu euharistijsku.

Shvaćaš li sada, što za te znači ova tako malena i tako neznatna čestica, što je primaš u svetoj pričesti?

Gledam, kako se danomice trudiš, da vjerno ispuniš svoje dužnosti, da si stečeš krjeposti, da podnosiš dnevne križeve.... a da li i misliš kod toga, što zapravo činiš?.... Nijesi li još nikad došao na tu pomisao, kako si time od sata do sata, da od časa do časa dnevno zaslužuješ svoju nagradu i da je Spasitelj ganut tvojom ravnošću i marom i da dragost Njegova ne miruje?.... On ti dolazi kao svake dobre misli, kod svakoga pobožnog osjećaja, kod svake vježbe u krjeposti primakne se korak bliže... a sjutra rano, kad je već kod tebe, reći će ti smjesta: hvala, dijete moje, hvala na svemu, što si učinio za mene.... evo, ovo ti je tvoja nagrada, primi me i budi vas moj!....

Srcu, koje doista ljubi, ne treba mnogo da se napuni najtoplijom zahvalnošću, da zakuca skrajnjim veledušjem. Isus te ljubi prekomjerno! Možeš li dokučiti, kolikom radošću i oduševljenjem dolazi On k tebi i svraća se u srce tvoje, a sve to zato, da ti dokaže, kako su Mu mili bili svi znaci tvoje pobožnosti i revnosti. Poslije svete pričesti zahvaljuješ se pobožno i srdačno Spasitelju, kako već možeš.... a u tom času upravo je sveta pričest božanska zahvala Isusova, koju On prinosi za kukavnu, sirotnu dobrotu tvoju.

Kako? Isus da bude meni zahvalan?.... Zar je to moguće? I ti još možeš da sumnjaš o tome nakon toga, što ti je dao taku nagradu?

Preslaba je tvoja vjera; upravo zato postaješ odmah malodušan i brzo prosudjuješ, da su ljudi, što se nalazi u okolini tvojoj, slijepi.... nitko ti ne priznaje dobro, što ga učinš.... nitko ti ne zahvaljuje ni najneznatnijom hvalom prijazne riječi?.... To te žalosti, i gotov si da osudiš druge zbog nezahvalnosti.

Sirotna, zaslijepljeno dušo! Sama si slijepa i ne vidiš, što se pred tobom zbiva u prostoru četiriju stijena tabernakula.... Isus je tu.... pazi! On sakuplja božanskom pomnjom svaki cvijetak, što procvate u bašči duše tvoje;.... On broji sve zasluge tvoje i pripravlja ti zato nagradu u času svete pričesti.

Upamti dobro: što su stvorenja škrtija svojom odanošću, to darežljiviji bit će Isus Svojom nagradom. Na zemlji možda ne primaš ni jednog slovca priznanja.... s tim bolje.... tada ti dolazi sva nagrada iz ciborija; odanle hiti tebi ususret vječna riječ Božja.... Riječ, koja je tijelom postala! Zar to ne vrijedi više, negoli sve drugo.... više vrijedi no sve riječi zahvale ljudske?....

Pazi dobro, nemoj nikada puninu euharistijske nagrade zamijeniti taštom željom zemaljske zahvale. Čuj! budeš li od ljudi tražio i dobio zahvalu i priznanje za svoje krjeposti, tad ti može Isus punim

pravom reći u času svete pričesti: »Što još očekuješ ovdje od Mene? Primio si već nagradu svoju«. Mnoge duše primaju svetu pričest bez revnosti i djelovanja, a to samo zato, što donose sa sobom svoje zadovoljeno samoljublje.

Nađe se gdjekada i među pobožnim katolicima gdjekoja čudnovata duša: mnoge naime duše, kad se radi o gospodinu Bogu, obično se posluže zarđalom tezuljom, koja — razumije se — ne pokazuje tačno. Ovakovim je ljudima sveta pričest tek na drugom mjestu; stanovite druge milosti podređenog značenja čine kod njih prevagu. Da ozdrave u bolesti .... da ne budu napastovana od zloga i opakog svijeta i od đavla .... da uživaju ćutliju radost ... da ih nitko ne smeta u pobožnosti; .... da sačuvaju sabranost u molitvi .... da im uspiju zakanjenja njihova djela; .... za ovakove i slične stvari istroše svoje najbolje moći duševne; pa ne budu li uslišane u svojim željama, potpuno su razočarane, izgube ljubav za svetu pričest i konačno dođu do uvjerenja, da je napokon svejedno, da li primaju svetu pričest ili ne ....

Zar ti Spasitelj ne vrijedi više, nego sve ostale zamišljene milosti? Pa ako tjeskobe snađu dušu i tijelo, što ti sve to može naškoditi, kad Spasitelj načini od tvojega tijela l i duše tvoje tabernakul Svoje ljubavi ? .... Da, kada znadeš, da Spasitelj mjeri nagradu samoga Sebe prema težini odanošću snašanih boli, pa zar tu nije bolje doći k svetoj pričesti sa srcem, u kojem su podignuti svakojaki križevi? A zar nebeski kruh nije kadar, da stiša težnju

srca našega za radostima koje istina mogu biti dobre, ali ipak vazda ostaju zemaljske, prolazne?

Dušo kršćanska! uredi konačno temeljito želje srca svoga i odvažno probudi opet svoju dobru volju. Odluči ozbiljno, da ne ćeš nikada više težiti ni za kojom drugom nagradom, doli za Isusom u sakramentnu ljubavi. Riječi priznanja, pohvale sjetilne i utjehe prepusti djeci ovoga svijeta, onakovoj, koja čeznu za vremenitom utjehom; cilj svakog tvojeg dobrog djela mora biti nešto više; Isus neka ti bude središtem svega tvog mišljenja i nastojanja; upravi samo na Nj sve štogod iščekuješ. Gorčine, prigovori, zapuštenost, nezahvalnost, nemaju za tebe tako dugo nikakvog značenja, dok te ne odaleče od svete pričesti. Naprotiv svaki su put od velike vrijednosti, ako ti srce oslobode od ma koje zemaljske ljubavi i privrženosti te ga zato ogorče mirhom trpljenja. Na taj način utiru ti put, da što brže i svetije dođeš do Isusa!

6. Fiat: neka bude!

Gustom tamom vrta getsemanskog povlači se nujno i nijemo blijedi sjaj mjesečev i pada na smrtno izmučeni obraz Isusov .... On je vidio kalež muka Svojih.... ipak, strpljivo i odano Ga snoseći vapi: »Fiat« — budi volja Tvoja!

Sada — pada titravi slabi tračak svjetiljke na Svetohranište .... Isus izlazi .... blijedi, drhtavi traci svjetiljke osvjetljuju bijelu priliku kruha ... i On opet vidi gorki kalež, što ga čeka! ... i tiho ... ah tiho opet ponavlja svoj ganutljivi: Fiat!

Onda Mu ga pružio otac nebeski.... danas pružaju Mu ga ljudi... da, ja Mu ga pružam! — — —

Tada je Isus stajao pred višim od Sebe, koji bijaše veći od Njega, s obzirom na Njegovu čovječju narav — a zato je Njegova podložnost i shvatljiva. Danas ima pred Sobom stvorove Svoje, kojima bi mogao punim pravom iskazati svu moć Svoju i prijezir Svoj. Zato nam i ostaje velikom tajnom Njegova poniznost, strpljivost i ljubav Njegova, da On, koliko god Mu se pruža i ponovo pruža žuč i opet žuč, zna samo za mirnu i blagu riječ: »Fiat!«

Onda Mu je kucnuo čas smrti, u kojem se On svojevoljno predao u ruke neprijatelja svojih; danas — naprotiv — vrijeme je života, u kojem se On predaje ljubavi djece Svoje.

Tada je dopustio neka pravo trpi — a danas je na vrhuncu prava Svoga: da Ga ljubimo.

Tada mu je odanost diktirala Njegov: »Fiat!« — danas Mu ga nezahvalnost ljudska meće u usta. Pa ipak opetovano govori isti tihi i strpljivi: »Fiat!« — a uzdiže ga i govori upravo radi mene.

Da, poradi mene!.... U svetoj se misi Isus žrtvuje za mene nebeskom Ocu. On Mu žrtvuje nepregledni lanac Svojih boli, koje je snašao od jaslica sve do smrti na križu; napose Mu se prikazuje i žrtvuje gorku smrt i muku Svoju. Sve boli i vapaji, muke i suze, strašno bičovanje i potoci krvi, trnje, čavli i križ, žuč i ocat, strah i smrt nižu se pred očima Ocu nebeskom; sve su to kano glasovi velebnoga koncerta, u kojem moli i vapi za milosrđe i oproštenje. Jaganjac se božji žrtvuje za mene, Isus umire za mene! — — —

A ja?... ja stojim pred ovako potresnom dramom pospana srca, mlake duše, rastresena duha ... U tom času mislim prije na sve drugo negoli na Isusa! Ja razmišljam o mojem sićušnom trpljenju, neugodnostima, brigama i mukama; razmišljam o nepravdi meni nanesenoj, a pri tom mi se srce puni težnjom za osvetom. Dopuštam, da teče predragocjena krv Isusova iz svih rana, a i ne mislim pri tom, da je za mene prolivena, te da se njome poslužim za posvećenje duše moje i time si privrijedim neizrecivo blago milosti od beskrajnih zasluga Njegovih. U tom času i ne mislim, da se zahvalim Spasitelju, što je posljednju kap krvi presvete za me prolio . . . Odlazim iz crkve praznih ruku, prazna srca . . . a Isus, koji je sasma nešto drugo očekivao od mene, spusti žalosno glavu Svoju i tihano uzdiše: »Fiat!«

A sveta pričest? Moj Bože, kako to žalosno izgleda! . . . Često sam puta duhom kojekuda rasstresen, kada se molim. Dapače i moje vanjsko držanje pokazuje lijenost i neveselost. Spasitelj bi mi rado dao mnoge krjeposti... a ja, tako bijedan kako jesam, ne znam ni da molim za njih, . . . a da nijesam primio ni najneznatniji dijelak milosti . . . udaljujem se od Isusa; dakle i opet praznih ruku! Zaista! Isus bi mogao imati mnogo razloga, da se razgnjevi pravednim gnjevom na me, ali On se predaje mojoj mlitavosti i ravnodušnosti i opetuje bolno svoj: »Fiat!«

Idem u crkvu da molim. Isus se nada, da će iz moje pobožnosti crpsti kaku utjehu. Siromašni Isus! . . . možda Mu nitko od prisutnih satove i

satove ne posvećuje ni najmanji dokaz pažnje . . . a za naknadu svemu tome dođem i sam, te se nepristojno vladam spram Njega. Molim se, ali se ne borim protiv rastresenosti; molim se, ali dopuštam, da mi oči svukuda naokolo kruže, te nazočni lako zapaze, kako se dugočasim; molim se, a srce moje spava; pjevam s drugima, ali bez čuvstva, — glasu manjka izraz ljubavi; križam se, klanjam se, no vjera nema tu učenika svog, jer su to samo mehaničke kretnje i ništa drugo. Moj pogled pane na Svetohranište, ali se zaustavi tek na vrataščima i ne prodire dublje.... Kada bih imao dosta živu vjeru, tada bi odmah na prvi pogled upoznao Spasitelja; primjetio bih, kako me bolno i sažalno gleda, kao da želi isprositi od mene kakav darak — kratku i srdačnu molitvicu.... vidio bih, kako svoj pogled pun odricanja podiže prema nebu . . . čuo bih, kako njegove usne šapuću: »Fiat!«

Spasitelj se obično služi osobitim govorom, koji ne dopire do ušiju, već ga samo srce razumije. Blagi je to i pouzdani glas božanskog prijateljstva, koji me milo pozivlje, svečano mi obećanje daje, slatku utjehu pruža, ali me i blago prekorava . . . A ja? . . . Ja ne marim zato i ne pazim na to.

Ovaj se glas jasno ozvanja u savjesti mojoj, kada mrmljam i prigovaram i kaže mi: Šuti! — Hoću li uskratiti svom uvreditelju pozdrav, prijatnu riječ, tu me glas moli: Govori! Hodam li lijeno, jesam li veoma udaljen od Svetohraništa, taj glas me pozivlje: Dođi k meni! — Hoću li bezrazložno ostati dulje u krevetu iz lijenosti, opominje me: Ustani! — Jesam li pohlepan u jelu i pilu, zapovijeda mi: Dosta je! — Podajem li se žalosti poradi povrijeđenog mog samoljublja, dovikuje mi: Hrabro! — Prijanja li srce moje odviše za stvorove, tada mi nalaže: Gledaj gore k nebu! — Pa dok mi tako Spasitelj govori pun mudrosti i ljubavi, nedostojno se hotimice odazivljem ovome glasu.

A On se nikada ne razljuti, ta On je već i onako privikao na zapostavljanje.... On opetuje samo mirno i tiho svoj »Fiat!«

Nebeski je otac Božanskom Spasitelju pružio samo jednoć gorki kalež . . . dok ja naprotiv činim to dnevno. Isus mi pruža svaki dan kalež krvi Svoje, a ja mu dnevice uzvraćam zato kalež moje ravnodušnosti. On mi poklanja život, a ja obnavljam smrtnu stisku Njegovu. Teško Ga vrijeđam, a On žalosno odgovara: Bože, budi volja Tvoja!

Kako je to moguće, da si to nijesam nikada spočitavao, nikad oćutio nemir? Sramota! Navika, da Isusa vrijeđam i žalostim, posve mi je otupila savjest; postao sam spram Njega bešćutan i nemilosrdan.

O klanjanja vrijedni moj Spasitelju! Tvojom milošću prosvijetljen i potresen upoznao sam napokon ljepotu i veliku vrijednost Tvojega »Fiat!« . . . Kako mi se sada sviđa! . . . kako ga sada ljubim! Molim Te, pokloni mi ga, moj Isuse; pomno ću ga čuvati u ranama srca moga — ah! moje bijedno srce krvari iz tolikih rana . . . —

Dobri Spasitelju, kadgod idem na svetu pričest, svaki put utisni na moj jezik Tvoj: »Fiat!«; odsada će on biti stalni refrain svih mojih tužaljki. I kad uniđeš pod krov tijela mojega, tada posveti i ojači

svaki kucaj srca mojega Tvojim dirljivim: »Neka mi bude!« — tako da ja napokon razumijem ispunjavati klanjanja vrijednu svetu volju Tvoju.

Ostani uvijek kod mene, o Isuse, i govori Ti za mene! Traži li od mene dužnost i poslušnost osobitih žrtava, koje su mojim prirodnim nagnućima dosadne, poduči me tada Tvojim milim: »Fiat!«

Orose li se oči moje suzama poradi nevolja i briga, bolesti i nesreća, tada neka odjekne iz grudiju mojih pjesma mojega: »Fiat!« . . . i napokon, kad dođe smrt, da zatraži od mene posljednju i najtežu žrtvu mog života, tada, o dobri Spasitelju, uzdrmaj još jednoć srce moje, otvori još jednoć moje usne za onaj najposljednji i najsvetiji: »Fiat!« —

7. Nov život.

Bijesni valovi vremena udarali su često o stijenu života mojega, da me zahvate i progutaju me; ali svaki put spasila me Tvoja milosrdna ruka, o moj Isuse! Nadvio si nada mnom ruku Svoju i umirio njihovo bjesnilo. Nebrojene si duše u tom času pozvao na Svoj sud . . . ali mene si poštedio; ja sam još ostao živ i zdrav uz tabernakul Tvoje ljubavi.

Među ovim dušama bijahu gdjekoje velike i svete duše! Okruživale su Tvoju hostiju vijencem najvećih krjeposti; njihove žarke molitve napunjale su oltar Tvoj poput miomirisa tamjanova; u hramovima Tvojim razlijegala se danju i noću pjesma njihove požrtvovnosti i nevinosti . . . A ipak! Smrt ih je ugrabila nesmiljeno . . . A ja s mojim bezbrojnim grijesima . . . ja sam još ovdje, ja se još uvijek smijem osvježavati na Tvojem euharitijskom vrelu.

Pričinja mi se, kao da još vidim sve ove duše gdje kleče pred Tobom zadubljene u molitvu; vidim kako je pogled njihov upiljen u svetu hostiju, pobožno im sklopljene ruke uzdignute k pokaznici i gledam stvorenja preobražena u anđele nebeske! Pa ipak, slatko ovo viđenje sada je samo san, ta njih je već nestalo sa pozornice ovoga svijeta . . . A ja sam još ovdje sa svima svojim slaboćama, mlakošću i ravnodušnošću. Zašto, da, zašto si me još ostavio na životu, o Isuse ? ! . . .

Vanredna je to milost, kojoj je razlog sakriven u nedokučivoj dubini mudrosti Tvoje. Velika je to tajna dobrote Tvoje; ona odgađa čas pravednosti, da dade mjesta milosrđu. No možda je to i posljednje sredstvo, kojim Gospodin iskušava iskrenost mojih odluka, jakosti moje volje.

Pomisao na prošaste godine mog života žalosti me i ponizuje me!

U crkvi, gdje sam bio sretan boraveći kraj Tebe, mučila me — koje li sramote — dosada, i činila mi čas klanjanja teškim. Kako su me često zaokupljale svjetovne misli! Kako je samoljublje često izjedalo moje srce ! Stajao si preda mnom, o moj Spasitelju, očekivao si barem nešto ljubavi od mene . . . a ja? . . . što sam Ti dao?

Primio sam Te gotovo svaki dan u srce svoje . . . Tvoje tijelo davalo je slabome mojem tijelu svetu životnu jakost . . Tvoja je krv kapala na moju studenu dušu, da je osvježi i okrijepi. Tvoja mi je duša došla ususret, da posveti moju, a Tvoje

božanstvo donijelo mi je u srce čitavo nebo! A ja? A ja? . . . Nijesam znao, kako da Te srdačno dočekam; da Ti zahvalim, kako dolikuje Tebi! Zašto? . . . ne znam ni sam zašto; samo znam, da sam postupao s Tobom bešćutno.

Ti si mi govorio k srcu; obećao si mi blagoslov nebeski, kojim ćeš mi nagraditi sve one male žrtve, koje si tražio od mene . . . da nadvladam svoju narav . . . . da se više otrgnem od stvorova . . . . da se dignem iz lijenosti svoje . . . . Ti si želio čišću nakanu u djelima mojim, u mislima mojim, malo više blagosti u mojim riječima, više dobrote u postupanju vanjskom, malo više uviđavnosti prema uvrediteljima. Ja sam dolazio samo zato, da crpim slatku utjehu Tvoju, a moje vladanje?! . . . za Tebe i za svojega bližnjega imao sam u sebi samo žuč i gorčinu.

Usprkos svega toga Ti si me vazda snašao strpljivo i obzirno; pozivao si me uvijek k Sebi, uvijek si mi iznova sve praštao, što više, blagosivljao si me blagoslovom Svojim dnevice.

Spasitelju dobri, nezahvalnost moja nije Te mogla pobijediti; a hoće li moći Tvoja ljubav pobijediti mene?

Dosta mi je već, Isuse, mlakosti moje! Savjest mi mnogo predbacuje, što sam se na ovakav način približavao Svetohraništu i ovako neplemenito s Tobom postupao. Moja mi savjest ne da mira! Doista, skrajnje je već vrijeme, da se trgnem oda sna i da započnem nov život. To je moja vruća želja, kao što i Tvoja volja, o moj Bože, a milost Tvoja može to izvesti u meni. —

Da, ovdje pred Tvojim Svetohraništem, gdje su nebrojene duše crple jakost da se posvete, odlučujem čvrsto i ja, da ću preostali dio moga života provoditi životom euharistijskim. Ti ćeš odsada biti glavna misao moje duše, pobuda svih djela mojih, svrha svega mojeg djelovanja. U svakom ću svojem teškom radu pomišlati da sam kod Tebe, u tišini i sabranosti kućice nazaretske. Tamo ću stajati Tebi na uslugu, dnevni ću svoj posao činiti u nazočnosti Tvojoj i moliti Te, da ga primiš i blagosloviš.

U času dopuštenog odmora neka su moje misli kod Tebe, kod svetohraništa Tvojega. Neka budu svi časovi mojeg odmora time posvećeni, da moje misli lete češće k Tebi, a Ti da milostivim okom pogledaš na me.

U nastojanju svojem da se popravim, ne ću tražiti druge svrhe, van da omilim Tebi, radovat ću se, ako me ljudi zaborave, ako me kore, a Ti me sam nagradiš i pohvališ. Rado ću snositi svaku gorčinu, svako razočaranje, svaku bol u nadi, da će se time u srcu mojem utirati put Tvojim utjehama. Svaka će mi žrtva biti slatka, svaki prigovor lak, svaka muka ugodna, akoli mi samo ne oduzmu Tvoju milost, te me nikada ne spriječe onamo doći, da s Tobom govorim, da Te primim, da Te ljubim i od Tebe da živim.

U Tvoje Presveto Srce, o Isuse, polažem sve svoje dobre odluke; molim Te! neka ih milost Tvoja oživotvori.

O slatki Otkupitelju, k Tebi dižem sirotne ruke svoje. Gledaj, sputane su teškim okovima; o kako su ranjave, izmučene od nošenja teških njegvi!

— Prinosim Ti moje bijedno srce; oslabljeno je dugim snom moje mlakosti — i radi toga sada trpi mnogo. — Šaljem Ti molitvu svoju, koja je opet postala usrdna i topla. — Evo ovdje imaš i moje pouzdanje, koje je nanovo oživjelo i osvježilo se pomišlju na milosrđe Tvoje. Ti si život! Naoružaj me svetom snagom krjeposti, podaj mi nužnu jakost u boju protiv grijeha, sigurnost za pobjedu i slavu.

Pa akoli mi svijet stavi pred oči nove zamke, pokuša li da me zavede u prijašnje zablude, ovamo ću doći i bacit ću pogled svoj na vratašca svetohraništa ili na bijele prilike Tvoje ljubavi. Očima vjere divit ću se neprestanim žrtvama Tvojeg života u svetoj hostiji. Nadam se, da ćeš me u tom času poučiti, kako je lijepo i uzvišeno i život svoj žrtvovati, samo da stečem krjepost.

Moja slaboća, koja kuša da me u svakoj prilici nadvlada, zacijelo će pokušati, da mi prikaže konačnu svetost i krjeposti nedostiživima. Ne ću zato da gubim odvažnosti. Uvjeren, da sam po sebi na mogu ništa, ali ubijeđen o neizmjernoj moći krvi Tvoje pohitjet ću tada k svetim ranama Tvojim, da iz njih crpem nužnu hrabrost, žar, polet, da stignem na Kalvariju . . . na Tabor . . . u nebo Tvoje . . . Nadam se, da će me voditi Tvoja moćna i milosrdna ruka ovim teškim i strmovitim ali hvalevrijednim putem, i dovesti me do vrhunca, gdje me čeka kruna vječne nagrade.

Bude li đavao nastojao, da opet probudi moje stare strasti, da njima služim njemu, te na taj način uništi u meni sve dobre odluke moje, tražit ću zaštitu u sakramentu ljubavi Tvoje, eda ga nadvladam

i oborim. Nadam se, da ćeš dopustiti da pobijeda u srcu Tvog siromašnog djeteta: poniznosti Tvoje duše, nevinosti Tvog srca, požrtvovnost tijela Tvoga, sjaj božanstva Tvoga.

Ako bi me svladala mladodušnost, očaj, nepouzdanje radi ponovnog pada u grijeh ili radi spominjanja na stare opačine, požurit ću se Tvojem Svetohraništu i tamo ću slati pred prijestolje Tvog milosrđa tužbu pokajanja nad nesrećom mojom; pouzdano se nadam, da ćeš mi veledušno oprostiti moj pad i neznanje.

Božanski Spasitelju, u tom času nade i ljubavi sjećam se opet, kako su se premnoge duše Tvojom milošću posve obratile: iz gliba strasti, grijeha, opačina i dovinule se najveće svetosti . . . Zar da iskrena moja želja za novim životom samo za mene bude pusta varka ? !

8. Jučer.

Isus govori :

Prije no što pristupiš k svetomu stolu mojem, zaustavi se malo i promisli . . .

Jučer si mi kod svete pričesti štošta obećao . . . a zatim ? . . . Nijesi još pravo ni izašao iz Crkve, a već si gotovo zaboravio mene ! Istina, teških grijeha nijesi počinio . . . ali koliko lakih ! Zar ih možeš izbrojiti ? Ja sam te obasuo tolikim dokazima ljubavi, a kako si se ti spram mene ponio ?

Malo samo ispitaj savjest svoju, i vidjet ćeš ! Rastresenost je preotela mah u svakoj tvojoj molitvi ; neko si se vrijeme borio protiv nje . . . ali

to ne potraja dugo; — rastresenost je preotela mah tako, da nijesi bio kadar sabrano izmoliti ni jedan »Oče naš«. A onda . . . što ću da reknem o tvojem razmatranju ? . . . . što o duhovnom čitanju . . . . Možeš li se još uopće sjećati, na što si mislio ? . . . Glavom ti se vrzle kojekake druge stvari! Mislio si na svoje poslove, na svoje križeve . . . svoje brige i poteškoće ; dakle na sve drugo, samo ne na mene ! Da, mislio si više na ono, što ti je šaputalo tvoje samoljublje, a kako bi bio onda još dospio slušati moja nadahnuća ? Uzalud sam nastojao, da iz mog Svetohraništa dopre moj glas do tvoga uha . . ti si se vladao spram mene kao da sam tuđinac.

Jučer sam se bio spustio na tvoj jezik da ga posvetim, pa da siđem u srce tvoje. A ti . . . kako si se jučer služio jezikom svojim ? . . . Izbroj, ako možeš, sve one riječi mrmljanja, taštine, neustrpljivosti, da i ne govorim o riječima nepotrebnim i neumjesnim ! Ne bi li bilo bolje, da si umjesto toga izvinuo k meni koji uzdah, koju strjelovitu molitvicu ? Kolika li taština i samodopadnost u izvršivanju tvojih zvaničnih dužnosti ! Kojim zadovoljstvom promatraš samoga sebe ! Ne proizlazi zadovoljstvo tvoje iz toga, što bi mene slavio svojim djelima, ne, već si zadovoljan samo zato, što ti to laska i zadovoljava samoljublje tvoje. Svaka ti se pohvala čini zaslugom i ubijeđen si, da si je zaslužio. I najmanjim prijekorom ćutio si se teško povrijeđen, kao da ti se učinila velika nepravda ! Da li je tako ili ne ?

Često sam te puta opomenuo, da se malo mrtviš, pridonesavši mi koju žrtvu ; ali ti si — a da se nijesi baš ogriješio neumjerenošću — ipak nastojao zadovoljiti želju za jelom. Iza kako si jutros promatrao oltar, hostiju, posvetio si pogled svoj tolikim svetim euharistijskim ljepotama, da bi bio morao ćutiti odvratnost spram stanovitih nekih stvari . . . a ti si naprotiv dopustio očima da naokolo kruže . . . tražio si rastresenost i dapače . . . napast . . . mislio samo na to !

A kako si se jučer spram tvog bližnjeg ponio ? Jesi li se brižno trudio, da ublažuješ žestinu svoje ćudi, eda s bližnjim u slozi i ljubavi živiš ? Jesi li se odricao svoje volje, da se podložiš volji drugih ? Jesi li ćutio kakvu odvratnost ili još više, jesi li tražio priliku da budeš ljubezan prema onima, koji su te uvrijedili ? Jesi li nesamo strpljivo i šuteći već i s ljubavlju snosio pogrješke bližnjega ? A što je s djelima milosrđa ? Jesi li dijelio milostinju iz vrhunaravnih razloga ili od sebeljublja ? Nijesi li prikrio plaštem kršćanske ljubavi ono, što je u sebi bilo samo naravno nagnuće ? . . nijesi li pod izlikom da druge popraviš ili da ih na put pravde privedeš, gojio u srcu osvetljive misli ? Izvana se možda gradiš, da si nijesi srce prilijepio o stvorove, a kad tamo pod plaštem ove lijepe krjeposti krila se u srcu možda odvratnost prema bližnjemu ? Nijesi li samo zato izbjegavao neka lica, što su ti otajno u duši bila mrska ? Jesi li strogi sud u riječima i djelima primjenjivao stvarima koje su doista bile vrijedne ukora ili si oštro osuđivao lica, koja su ti bila mrska i odvratna ?

Eto vidiš ! Jučerašnji dan rastužio je srce moje . . . Iščekivao sam od tebe nešto sasvim drugo!?

Kada si jučer iza svete pričesti išao kući, pratio sam te svojim pogledom i svojim srcem; nadao sam se, da će to biti jedan dan revnosti i dan, koji će me obradovati . . . a kad tamo ? . . .

Promisli dobro, o dušo kršćanska ! da ja milosti svoje ni čime ne ograničujem, samo ako ima odziva s tvoje strane, ako si joj vjeran. Obvezao sam se, da ti po svetoj pričesti dadem dovoljno milosti i da se vineš do velike savršenosti ; ali ako ostaješ uvijek isti kao jučer, ne budeš li bolje odgovarao milosti, kako ćeš onda napredovati na putu u nebo ? Nijesi još doduše sustao, ali kako si teško ranjen i bolestan ! . . . kako nemoćan ! . . . ah, pobuđuješ na samilost !

Kad budem sjutra ujutro došao u srce tvoje, moje će Srce biti prožeto jednakom neizmjernom ljubavlju, kojom je nekoć gorjelo na Posljednjoj večeri. Duga navika, da se dajem tebi, nije ništa umanjila moć ljubavi moje. A zašto si se ti promijenio ? zašto nijesi više ono, što si bio prije ? . . . . Reci, kako to ? Usporedi jučerašnji dan sa danom prve svete pričesti. Koje li razlike ? . . . Koje li opreke ! Da si jučer umro, bi li bio kakovu utjehu crpio iz tvoje ujutro primljene svete pričesti?

Znaj, da naziv »pobožni«, kojim te ljudi nazivaju, ne zaslužuješ nikako. Svi, koji te vide češće kod mog stola, sudeći po vanjštini uvelike te štuju; možda te promatraju nekom zavišću i mole me — i to si pamti dobro — da im udijelim nešto od tvoje svetosti . . O, kad bi vidjeli broj i odurnosti tvojih pogrješaka . . . . ne bi ti više zavidjeli, što više, molili bi se sigurno za tvoje obraćenje.

Premda ostaju drugima dobro sakrivene sve tvoje svojevoljne nesavršenosti, meni su one očite Ja sam onaj, koji vidim tvoju mlakost i pospanost, sve tvoje nevjernosti ja brojim jednu za drugom.

A sada ? . . . . zapravo što hoćeš ti tu ? Hoćeš li zar danas ponoviti jučerašnji dan ? . . . . najprije se pričestiti, a nato započeti bičovati me svojim mislima . . čustvima svjetovnim ?

Da, zar ćeš opet reći, da me ljubiš, a odmah zatim djelima pokazati, da me ne ljubiš ? Zar te nije stid, što si gotovo posljednji među pobožnim dušama ? . . . . Ne osjećaš li zbog toga nikakvog pokajanja, grizodušja ? Usuđuješ li se još pogledati na svetu hostiju ? Reci, što si odlučio ?

Nadam se, da konačno uviđaš, kakav si uistinu !

Tako ? — Zato, što sam ti spočitnuo tvoju nevolju, gotovo si već odlučio, da se više ne pričešćuješ ! To je dakle tvoja poniznost ? . . . . Držiš možda, da moram na sve šutjeti ? da te pustim i dalje tako živjeti, a da te ljudski ne prodrmam, da te ne prekorim ? Gledaj, kako si pun sebeljublja ! Zar ne znaš, da je upravo jedan od najdivnijih učinaka svete pričesti taj, da čisti dušu od njezinih svagdanjih malih grijeha ? No što zapravo hoću da postignem time, šta ti otkrivam tvoje pogrješke ? . . Ništa drugo neću nego da te prisilim, da ih bolje upoznaš . . . da se za njih što poniznije pokaješ, da zamoliš oproštenje i ozbiljno mi obećaš ubuduće se popraviti! Ali ako ne dođeš k svetome stolu mojem, kako bi sjutra mogao biti bolji no što si bio danas ?

Svladaj svoju oholost! U svoj poniznosti priznaj, da si bolesna duša, koja iskreno želi ozdraviti, obećaj, da ćeš danas više i bolje paziti na se, nego li jučer. A tada? . . . Pouzdaj se, ne u svoju volju već jedino u milost moju! Nemoj drugim grijesima pridodati još i taj, da ideš bez mene, jer sam te ponizio. Sjeti se, da su moji prijekori samo siguran znak moje ljubavi. Ja te još uvijek ljubim; čeznem za tobom; ostajem ovdje i zovem te. I kao što si pridržajem potpuno pravo, da te ponizim sve do u prah, jednako tako zauvijek si pridržajem pravo, da te privinem na grudi svoje i opojim te žarom svoje ljubavi.

Dođi, samo dođi! O, da znaš, kolike sam ti ovdje pripravio milosti!

9. Spasitelju u susret.

Kako se usuđujem danas poći k Isusu? . . . u takovom duševnom stanju? . . . Moj je duh uvijek rastresen, a ubogo srce moje puno je svakojakih zemaljskih sklonosti. Istina je, da sam skup nesavršenosti i nevolja i bijeda. A ipak . . . ipak u tom metežu ostaje u meni nepokolebiva živa i jaka misao: na svetu pričest. Da, osjećam potrebu, da Te primim; moj Spasitelju, ja Te moram ljubiti . . . drugačije ne ide!

Kakav bi mi bio dan, da ne primim sada svete pričesti? Predobro znam, kako bi mi bilo: tajnu neku prazninu, neku tugu, muku neku, neku potištenost, osjećao bih u srcu svojem. Čini mi se, da bi moj anđeo čuvar zbog toga ostao žalostan, a ja

se ne bih više usudio kao jučer radosno pogledati ni na nebo ni na tabernakul ni na zlatnu pokaznicu — sa svetom hostijom. Držim dapače, da bih Tebe, o Isuse, tebe najboljeg prijatelja uvrijedio, a večeras, kad bih Te posjetio, možda bi me kaznio, umjesto da mi udijeliš Svoj običajni blagoslov.

Dobri Spasitelju, budi ipak nešto samo strpljiv sa mnom! Moram priznati, da bez svete pričesti ne bih mogao živjeti. Da, upravo je tako: svakako moram vidjeti, kako se Tvoj tabernakul jutrom otvara, kako se Ti spuštaš niza skaline i kako mi u ruci svećenika dolaziš ususret, da zađeš u srce moje — inače ne bih bio sretan. Nije li ova moja smjelost, o dobri Spasitelju, prevelika . . . no zapravo Ti si sam tome kriv, moj Spasitelju, jer si stavio u mene ovu čežnju.

Ti si me sam priučio čestoj svetoj pričesti; ona je postala dio mog duhovnog života; kako rekoh, bez svete pričesti ne mogu živjeti. Jedan dan bez svete pričesti za mene je kano dan bez sunca, bez kruha, bez počinka. Što ja mogu zato, kad si me sam naučio kušati svu slast Tvojega tijela i krvi, Tvoje duše i božanstva Tvojega? Jesam li ja kriv, što si me Ti naučio ovako kušati slasti svetaca na zemlji i anđela na nebu?

Ne čudi se dakle ni malo, ako te i danas opet molim, da siđeš u siromašne jaslice moje duše. Razumije se, da sam po sebi nijesam ništa i ne mogu ništa, ali ja ću prizvati Tvoju i moju majku, Presvetu Djevicu Mariju i molit ću je, neka Te ona gleda i miluje . . . anđeli neka budu uz nju, neka

Ti poju hvalu Tvoju . . . Neka dođu pobožni pastiri i neka Ti prinose čedne darove svoje . . .

A ja ? . . . Ja nažalost nemam ništa . . . ja osjećam svoje ništavilo . . . Zadovoljan sam, da Tebe imam ! To mi je dosta, više ne tražim.

Reci mi, o Isuse moj ! nemam li ja neko pravo na Tebe ? zar ne smijem od Tebe ništa zahtijevati ? . . . Nema li stvorenje pravo da posjeduje svojega Boga ? Sin nema li pravo da ide k ocu svojemu ? . . Gladan nema li pravo da jede kruh svoj ? . . . a srce nema li pravo da ljubi ono, što ga usrećuje ? I kad primam svetu pričest, služim se samo svojim pravom ? Ti si mi to sam kazao : »Uzmi i jedi; uzmi i pij !« Možeš li me dakle prekoriti, ako se odazivam Tvojemu pozivu i osvanem kod Tvojega stola ?

Kako sam bijedan i siromašan, pun nedostataka i pogrješaka, nedostojan da Te ma samo i promatram na oltaru Tvojemu ; to si Ti već prije mene znao. Pa ipak si kraj svega tog ustanovio za mene presvetu Euharistiju ! Da sam nesposoban da Te dostojno primim, i to si već otprije znao, znao si od vijeka. Pa ipak od mene zahtijevaš da dođem k Tebi, da Te primim.

Još više ! Da svladaš u meni svako opiranje, Ti si mi tumačio svoje Otajstvo ljubavi već u najnježnijoj dobi djetinstva i nalagao si mi pod kazan »Tko se ne pričešćuje, ne će imati života u sebi !«

Nakon svega toga zahtijevam li onda odviše, što Te silim, da ostaviš tabernakul svoj i da dođeš u srce moje ? A onda i to ! . . . zar si ustanovio klanjanja vrijednu hostiju zato, da njome počastiš

ograde od tamnice Svoje ljubavi i zlato od ciborija Svog ? Ili pak zato, da posvetiš hram duše moje ? Pa kad si Ti ustanovio ovaj čudesni sakramenat za mene a ne za tabernakul, nije li onda dosta, što Te on ima dan i noć, dok Te moje siromašno srce ima tek nekoliko časova ?

. . . Dođi dakle, o moj Isuse, jer Tvoje božansko poniženje pripoznaje sveto pravo, što mi ga je milostivo podijelila Tvoja beskrajna dobrota !

Molim Te, nemoj se uvrijediti, moj Isuse, ako sam spram Tebe tako slobodan. Ti znaš, da to nije stoga, jer Te ne štujem, već jer Te neizmjerno ljubim. Nijesam sposoban za velika djela, pače prije sam spreman da Te teško uvrijedim; no ipak u dubini srca osjećam, da Te ljubim . . . da Te uvijek ljubiti moram. Drago mi je, kad vidim, da Te drugi časte, a bude mi žao, kad vidim, da Te grješnici vrijeđaju. Želim, da Te sav svijet upozna, da Te ljubi, da Ti služi i da Ti se klanja. Kad god upanem u koju pogrješku, potišten i malodušan sam poslije toga — jer sam Tebe uvrijedio. Učinim li koje krjeposno djelo, zadovoljan sam — jer sam time Tebe proslavio. Srcu mi godi boraviti kraj oltara, a kada sam daleko od njega, ćutim žalost.

Pa zar sve ovo nije ljubav ? Ah, moj Isuse, zar bi Ti bio zadovoljniji, kad bih ja veličao samo beskrajnje Tvoje Veličanstvo, a da pri tom zaboravljam Srce Tvoje ? da Te ljubim, da Ti se klanjam ropskim strahom ili hladnom dušom jednog janzenista ?

Ljubim Te dakle, moj Isuse, iz dna duše svoje, i jer Te ljubim, hoću da budeš vazda sa mnom, u

meni sada i svagda. Da boravim ovdje u Tvojoj prisutnosti i da gledam, kako se svraćaš u duše mnogih — samo u moju ne — to bi bilo odviše za moje srce; sada, kad Te poznajem, ne bih mogao to podnijeti! Znati i osjećati, da sam stvoren za Tebe, znati i osjećati, da dolaziš na oltar jedino za moju dušu . . . a ipak ostati bez svete pričesti . . . to bi bila muka, koje ne bih mogao da podnosim.

Dolazim dakle k Tebi, moj Isuse, bacam se u naručje Tvoje, da se sav izgubim u svetim i dubokim beskrajnostima Srca Tvojega; ali dolazim i zato, da Ti pribavim svu radost, što Ti je može donijeti jedno ljudsko biće; ta, Ti sam zahtijevaš više no ja, da me vidiš kod stola Svojega. Ja dolazim vrlo rado, da Ti dadnem četvrt sata euharistijskog ujedinjenja. Dolazim k Tebi, jer me želiš... jer me zoveš . . . jer me tražiš. Dolazim, jer me krijepiš Svojom milošću i sokoliš me Svojim obećanjima... Evo me ovdje, božanski Spasitelju! dolazim, jer bi bila crna nezahvalnost, duboko bih Te uvrijedio, kad bih Ti hotio uskratiti ovu pričest — to ja dobro znam.

Ali kako je to moguće: Srce Tvoje traži neko blaženstvo, a traži ga u sjedinjenju s mojim? . . . Zar me zato zoveš, zar me zato tražiš? Je li to u istinu tako? . . . Ako je to tako, o Isuse, onda je to pravi ugovor, što si ga ugovorio sa mnom, ako po ovoj mojoj svetoj pričesti pristajem na želje Srca Tvojega — nemam li onda pravo, da od Tebe tražim za uzdarje koju od Tvojih milosti? Ne sili li Te Tvoja ljubav, da ispuniš želje srca mog?

Dobri moj Isuse, ne mogu da shvatam. Ja uopće ne razumijem ništa više . . . Ćutim se sav opkoljen jednim otajstvom svijeta... vidim, a da ne vidim ništa, — čujem, a da ne čujem ništa, — razumijem, a da ne razumijem. A što to sve znači? A ipak, tako je to! Između Tebe i duše najsvetije u pričesti, Ti si, koji uživaš najviše. Ti me tako ljubiš, pače radost je Tvoja, da ostaviš nebo, te ga zamijeniš bijednim srcem mojim. Tko može ovakovu ljubav dokučiti? Izbavi me, molim Te, dobri Isuse, od jedne strahovite napasti! Nije mi teško, da nepokolebivo vjerujem u Tvoju stvarnu nazočnost u Presvetom Oltarskom Sakramentu — ja ne vidim doduše ništa, a opet sve vjerujem — ali teško će mi biti vjerovati, da me Ti toliko ljubiš, te više težiš da se sa mnom sjediniš negoli ja sam; to ne pojmim, kako možeš toliko ljubiti tako bijedno stvorenje, kako sam ja. — Eto, to je moja dvojba, to je moja napast!

Dobri Isuse, sačuvaj mi vjeru od opasnosti, da ne uskoleba pred beskrajnošću Tvoje ljubavi; učvrsti mi je sve više u tvrdom ubjeđenju, da me ljubiš, da ti je slast prebivati u mojem srcu i da rado ostaješ ovdje na zemlji, jer Ti ne zatvaram vrata svog srca.

O Isuse, ja vidim kako mi pružaš ruke svoje i kako mi nasusret izlaziš . . . Vjerujem, da me ljubiš . . . O ja čvrsto vjerujem, da Ti puno više negoli ja želiš ujedinjenje naših tjelesa, naših duša, srdaca! ja vjerujem, ja se ufam, ja Te ljubim . . . gledaj, eto hrlim k Tebi, dođi, o dođi k meni i nikada me ne ostavi!

10. Na gozbi kod Isusa.

(Poslije svete pričesti.)

Napokon smo se sastali, svratio si se u moje srce! Ti stoluješ i vladaš u njem, a ono radosno kuca, ujedinjeno s Tobom. Kako da Ti zahvalim zato, milosrdni Isuse, kako da Ti zato uzvratim dostojnu ljubav!

Ma da ostajem bijedno stvorenje sada kao i prije lutajući ovom suznom dolinom — ipak sam zadovoljan i sretan. Imam Tebe, moj Isuse. Ovdje na zemlji što mogu boljega željeti i za čim većim težiti?

Pred očima mojim iščezava svaka druga ljepota i jeka radosti ovog svijeta i ne dopire do vratiju srca moga. Pričinja mi se u ovaj čas nemoguće, da sam prolio toliko suza u prošlosti, toliko gorčina iskusio i proživio. Duga povijest mojih bolova jošte živi u pameti mojoj, dok je srce moje posve zaboravilo na nje. To je još Tvoja tajna, da znaš ublažiti gorčinu prošlosti slatkoćom sadanjih radosti. Kako si ono nekoć samo jednom jedinom riječju izliječio neizlječive rane, tako je sada i moja duša dodirom presvete Euharistije izliječena od svake žalosti i svake tuge.

Neka budu blagoslovena prijašnja moja trpljenja i boli, ako su služila zato, da otvore put Tvome milosrđu, da siđeš u srce moje.

Danas moje srce ima svetkovinu! Kako sam sretan i zadovoljan! Čini mi se, o Isuse, da se Tvoja velika radost, radi toga što u meni boraviš, odsijeva u mojoj duši. Pričinja mi se dapače, kao

da je primila nešto od Tvojega velikodušja; nijesam više onaj stari čovjek, osjećam u sebi novu silu, koja me tjera na put žrtve i pregaranja.

Ti si mi dao tijelo svoje... Ja Ti prinosim svoje! Akoli misliš, da bi ti moje trpljenje bilo na slavu, pripravan sam na sve. Pripravan sam pače, ako je to sveta volja Tvoja, da preostale još dane života svoga sprovedem na bolesničkom krevetu, sretan ću biti i zadovoljan, što se mogu žrtvovati za Tebe... Ali ipak pod jednim samo uvjetom: Tvoje Tijelo neka bude svakidašnja hrana duše moje.

Ti si mi dao Krv Svoju... uzmi moju! Akoli može poslužiti da utvrdi koju istinu vjersku u duši kojega vjernika, o kako ću rado zato proliti i posljednju kap krvi svoje... Koja li čast umrijeti za Te smrću mučeničkom! Razumije se samo sobom pod uvjetom: Tvoja Krv neka me jača u tom teškom času kušnje.

Ti si mi dao svoju Dušu... evo Ti moje! Ako sjeta, žalost, tuga, muka, u jednu riječ: sva ta zla, što ih je stvorila pravda Tvoja, da kazni grješnika, što ih je izumjelo milosrđe Tvoje, da očisti grješnu dušu... mogu barem malo povećati slavu Tvoju, onda dobro mi došle! Pripravan sam primiti svu tuču kleveta, zapuštenost, progonstva, nezahvalnost, izdajstva neka se na mene izliju — rado ću kalež getsemanski do posljednje kapi iskapiti... samo neka se ne odijeli Tvoja duša od mene.

Ti si mi dao svoje Božanstvo... ja Ti darujem zato svoje bijedno čovječanstvo. Nađeš li u njem nešto dobra, što Ti se sviđa, raspolaži njime po svetoj Svojoj volji. Što se mene tiče, imam još

samo jednu želju i volju: da izvršujem sav svoj posao Tebi za ljubav... na veću slavu i čast Tvoju.

Odsada neka budu upravljene sve moje misli prema tabernakulu, da ondje iščeznu; moje želje i moja čuvstva neka počivaju na srcu Tvome; moja djela neka budu okrunjena ljubavlju Tvojom; moje riječi neka budu odjek istine Tvoje; moji koraci neka budu upravljeni Tebi; moj odmor neka uživa slatki mir Tvoj; moj posao neka ćuti snagu milosti Tvoje; svaki kucaj srca neka ima svoj početak u Tebi; i da svaki moj korak ka grobu neka me približi Tebi... pod uvjet: Tvoje Božanstvo neka Svojom milosti zavlada cijelim mojim bićem.

Zadovoljan sam, dobri Spasitelju. Kada si k meni došao, nijesi mi ništa donio što pripada ovome svijetu... ni grudu zemlje, ni probite pare, ni krpicu odijela, a ni lovor vijenaca, ništa... upravo ništa! Siromašan sam kao i prije, a ipak sam zadovoljniji, no da sam postao gospodarom cijelog svijeta; moje pravo blago si Ti sam; ja sam sada bogatiji od sviju mogućnika, koji Te ne primaju. Kad Ti prebivaš u mom srcu, onda mi nije stalo, moram li noćas spavati pod vedrim nebom, u sjaju zvijezda; ne smeta me, ako sam prisiljen od vrata do vrata prosjačiti koru kruha! S Tobom, slatki Isuse, ja sam bogat i u dobrom društvu; ta ni Ti nijesi imao kamo da nakloniš glavu svoju, o Isuse slatki!

Sretan sam, o mili Isuse moj! Zemaljskih radosti nijesi mi doduše donio... nikakve slatkoće ustima mojim, nikakve glazbe mojem uhu, nikakve ugodnosti mojim sjetilima, nikakva počinka mojem

umoru, a ni polakšicu u bolovima mojim. Moram sada kao i prije trpjeti i svoj križ nositi. Kraj svega tog ipak sam zadovoljan, jer kad Ti prebivaš u mom srcu, slabi su zahtjevi sjetilnog života; znadem tada cijeniti glad i žeđu, što se stišavaju mirisom ljiljana Tvoje čistoće. O kako ih volim: one pjesme, što se razliježu tako čisto i jasno samo kraj oltara Tvojih; one umore, što se odmaraju samo na križu; one gorke tjeskobe samrti, bol tvojih čavala, šiljato trnje u kojima se nalazi sakriveno toliko sladosti! Tvoja mi prisutnost, moj Spasitelju, pribavlja svaki užitak, što se zamisliti dade.

Sretan sam, moj Isuse! Nijesi mi okitio čelo lovorvijencem, a ni u ruke nijesi mi dao palmu slave. Ono malo dobra, što za Te činim, sakrio si pred drugima. Nijesi me ni opravdao pred ljudima ni hvalio ni slavio ni jednom riječi; i ja ne uživam kano ni prije nikakav ugled pred svijetom. Možda bi me svijet čak i prekorio za ono djelo, što sam ga za Te počinio, dok mi Ti za to daješ utjehe dobre savjesti. A ipak sam neizmjerno sretan, što Ti prebivaš u mojem srcu; znam: poglavare slušati, bližnjega štovati, s podložnima dobro postupati — to su djela, koja će mi donijeti slavu Tvoje poniznosti.

Da, činiti dobro, a ipak ostati nepoznat; izbjegavati zlo, a ipak biti osumnjičen i okrivljen; dizati se prema Tvojemu svijetlu i biti oblaćen: sve to ne će pomutiti moje vedrine, ne će raniti moje samoljublje, jer kad sam uza Te, dosta sam čašćen, moj mili Isuse!

Ja sam zadovoljan, moj Isuse... ali dokada? Teško mi je kod takove pomisli. Zar će mi zbilja

sveta radost ove pričesti iščeznuti kao san?... Ja ću se podvrći, akoli je Tvoja sveta volja, da nosim križ — drage ću ga volje nositi; samo Te jedno molim, ne ostavi me nikad. Neka vani puše bura, oluja bijesni, što mi je stalo, samo kad srcem mojim vlada nepomućeni mir ljubavi Tvoje.

Zato Te molim, o Isuse, da udaljiš od mojeg duha nesreću i pogibao da Te uvrijedim, ne dopusti nikad, da Te ma samo na časak izgubim. Učvrsti u meni slatko osvjedočenje, da sam sav Tvoj i Ti moj.

Učini, da kad god pogledam na križ, ne oćutim grižnju savjesti, da sam zlo upotrebio otkupljenje Tvoje! Čedna euharistijska luč neka me ne sjeća, da sam donio k oltaru Tvojem dah pun oholosti, bez ljubavi; tihana molitva pobožnih duša neka nikada ne probudi u mojem srcu spomen na buru strasti mojih; sveti oltar Tvoj neka me ne odvodi na strahote odsude moje; bjelina svete hostije Tvoje neka ne čini da se odviše pokažu ljage duše moje. Pogled na toliko duša, koje pristupaju k stolu Tvoje svete gozbe, neka me nikada ne sjeti kakve pogrde ili grješne nemarnosti, a ni ravnodušnosti moje; sjajno svjetlucanje Tvoje pokaznice neka mi ne bude slika Tvojega posljednjega dolaska na sudnji dan, u kom ćeš se ukazati oštrim licem usred blijeska i grmljavine; naprotiv Tvoj svagdanji večernji blagoslov neka mi bude zalog slatke riječi na večer života moga i na sudnji dan: »Dođite blagoslovljeni!«

Premili moj Isuse, kako ne čeznem za drugom milošću ne očekujem druge nagrade, do li ljubavi Tvoje, učini da na zemlji nemam druge sreće, nego da Tebe ljubim i od Tebe da budem ljubljen!

11. Žalosno spominjanje.

Jedva da sam ugledao svijetlo svijeta, već je Spasitelj je hotio da me imade uza Sebe; a jedva što su me prenijeli preko crkvenoga praga, primila je duša moja sakramenat svetog krštenja, postadoh Njegov... a onda?

Ja sam si morao tamo stvoriti stalan stan, gdje je započeo moj pravi život. U blizini svetohraništa postao sam katolik; bila bi mi dužnost, moja radost, a i bogatstvo da iz ovog tabernakula crpim hranu duši svojoj. A ipak, Spasitelj mi nije bio sadržaj svih misli mojih, jaki štit mojeg pouzdanja, a ni predmet sradačne moje ljubavi. Moja je krivnja, da moja vlastita krivnja, što sam tako slab, tako siromašan na krjepostima. Ja sam eto upravo premalo živio sa Isusom svojim.

O spominjanje izgubljenih godina, kako si žalosno!

U poniznosti padam ničice pred oltarom Tvojim, moj Isuse; pun raskajane duše priznajem Ti grijehe svoje i zazivam milosrđe Tvoje.

Moram priznati, da su svijet i stvorenja zaokupili sve misli moje. Dopustio sam, da osvoje duh moj sjetilne stvari tako, te sam zaboravio prisutnost Tvoju. Nijesam više pomišljao na to, da si Ti uvijek ovdje za me nazočan u presvetoj Euharistiji. Slabo moje nastojanje da budem sabran u molitvi, uništiše najneznatniji vanjski dojmovi; jedna riječca, jedan pogled, prolazna naslada, kratkotrajna bol dostajale su da raztresu sve moći duše moje.

Ja sam doduše išao u crkvu, k svetoj misi, svetoj pričesti . . . ali moje misli nijesu bile tamo . . . one su kružile daleko . . . u daljinu! Kako si me često puta zvao slatkim pozivom vjere! . . . uzalud! . . . Odziva u meni nijesi našao, ja sam bio zato gluh. Ako se zapravo uzme, u cijelosti sam slabo mario za Te, Ti to znadeš, o Isuse . . . Ti si bio za mene predmet pobožnosti, kao i sve ostalo. Ti nijesi više bio vladar duha moga, ah jedva da sam Te podnosio . . . da, katkada bio si mi neprilićan.

Čežnja za srećom, koja je bivala sve žešća i jača radi razočaranja i gorčine života, ta me je trebala k Tebi privući; a umjesto toga svoje sam pouzdanje stavio u stvorove i na zemlju.

Ti si bio uvijek prisutan u Svetohraništu, da saslušaš povijest moga trpljenja; ja sam šutio, samo da poklonim stvorovima svoje pouzdanje. Bio si vazda pripravan, da mi ondje osušiš suze moje, a ja sam lutao suznih očiju pustim stazama života. Bio si uvijek ovdje nazočan, da izliječiš rane duše moje; a ja sam tražio lijeka u taštini i raztresenostima. Ti si bio ovdje, da me tješiš, a ja sam tražio utjehe u nevjernim stvorovima.

Da sam promatrao budućnost kroz kristalno staklo pokaznice, sve bi mi se pričinjalo kao raj; no ja sam je promatrao kroz varavu koprenu ljudske taštine.

Vjernost u obećanju, veledušje u držanju, stalna dobročinstva, nježna pažnja bijahu mi neprestani darovi ruke Tvoje; laskajući si tražio sam ih negdje drugdje, ne u Tvojoj blizini, ne; ja sam ih tražio i tražio negdje drugdje . . .

Ah, da sam se vazda pouzdavao u Tebe, moj Isuse, bio bih mnogo sretniji, a manje razočaran!

A sada evo ovdje, u svijetlu svete Tvoje euharistijske ljubavi, vidim sve pred očima svojim; sve mi se vraća opet u pamet . . . sve . . . ah, to je spominjanje, koje mi razdire srce.

Ti si mi stvorio srce, da Tebe ljubi. No koju si ljubav u meni našao? Ništa drugo no mlakost, neveselost, neodlučnost, trenutačne odluke, nestalna čuvstva . . . Moje je srce oslabilo samoljubljem, a ipak, kako se moglo ojačati i očeličiti u krjeposti, da je jedinog Tebe ljubilo! . . .

U duhu mi se reda pred očima mojim čitavi niz pričesti, koje sam primao ako ne baš u grijehu, a ono s velikom ravnodušnošću. Moje su oči svom raztresenošću neprestano kružile po stranicama molitvenika; srce Ti nije znalo ništa reći. Riječ je moja bila kod ljudi vatra i plamen, samo sam kod Tebe osjećao umor i dugočasnost.

Ti prodireš u dubinu srca moga, moj Isuse, ti poznaješ žalosnu povijest mog života . . . Ti mi nudaš dragulje neba, a ja sam tražio cvijeće na zemlji, a to je već ocvalo i povenulo!

Bezutješni dani, izgubljene godine! Žalosno spominjanje!

A kad pomislim na prvu svetu pričest!

Kako je krasno započelo jutro mog života! A onda? . . . Onda mi je bila duša nježan cvijetak sjajnih boja, ugodna mirisa. Rosa Tvoje milosti uresila je alemom i biserjem nebeskim i učinila je dragocjenom, vrijednom svake krjeposti.

Sjećam se još posve dobro, koli dubok dojam učinila je na me ona malena bijela Hostija, kad mi se s njome približavao svećenik . . . kad mi ju je na jezik spustio . . . Malo sam onda razumio ovu veliku tajnu, ali ćutio sam neki svijet pun sreće, ćutio sam se ko u nebu! . . . Još gledam moju bijelu odjeću . . . čujem naše dirljive pjesmice, naše djetinje molitve . . . Pa onda onu radost, ona vedra lica mojeg milog oca i dobre majke! A onda? . . .

Jutro mi je bilo prekrasan izlaz sunca . . . danju su pak zahujale strašne bure, koji puta i divlji orkan . . . a večer? . . . Moj dobri Isuse, kakova će biti večer mog života?

Zar ću morati snositi ovo bolno spominjanje sve do hladna groba? Zar ne će nakon prekrasne jutarnje zore — prve svete pričesti — zasjati večernje rumenilo popudbine? Bez popudbine umrijeti? . . . Moj Bože, koja li strašna pomisao! A ipak bi s pravom zaslužio ovu krajnju zapuštenost! . . . Veliki Bože, zar bi to moglo dopustiti Tvoje srce puno milosrđa?

Ah, kad bi se mogao obratiti tako, da mi prošlost opet iznova osvane cijela pred očima mojim; kada bih mogao svoj život opet iznova započeti, da svu svoju hladnoću i cijeli niz dugotrajne moje raztresenosti sažežem u ljubavi svojoj! . . . Beskorisne su želje . . sve je prošlo . . . smrt me tjera neumoljivo naprijed . . . vječnost mi pridolazi ususret. Htio bih suzama svojim izbrisati bolna ova spominjanja . . . no Tvoje me oproštenje jedino može očistiti!

Prosti mi, moj Isuse, oprosti! Neka bi iskrenost i srdačnost kajanja mojega učinila, da zauvijek zaboraviš prijašnju slaboću moje vjere, mojeg ufanja i ljubavi moje.

Evo tu kleči Tvoje dijete ponizne duše. Gledaj, kako mi srce krvari; pogledaj, kako su mi oči izmorene od plača. Ti si bio vazda milostiv spram svakog koji je k Tebi došao, da izmoli oproštenje grijeha; jedan jedini uzdah ljubavi i pokajanja bio je dovoljan da probudi u Tebi samilost. Imaj milosrđa sa mnom, pusti da zasine Tvoja dobrota nad bijedom mojom, pretvori me žrtvom paljenicom ljubavi Tvoje.

Pa kad je moja prošlost puna bolnog spominjanja, budućnost neka bude odsada puna najboljih odluka i najutješljivijeg pouzdanja. Obećajem Ti, da ćeš mi odsele biti Ti jedini život srca moga, ljepota duše moje, skup mojih želja, poticalo mome radu, naknada mojih žrtava i utjeha svemu trpljenju. Ali se čvrsto nadam, da ćeš položiti ruku svoju na oči moje, da mi prikriješ pogled u prošlost i da ovdje još u vrijeme i u sjaju lica Tvoga sa zadovoljstvom promatram hostiju na sve vijeke.

12. Srdačan poziv.

Isus govori:

S neba sam na zemlju sašao, ustanovio sam svetu Euharistiju, da ostanem stalno kod tebe i po svetoj pričesti doista prebivam u duši tvojoj . . . a ti? kad si doista kod mene? . . . U svetoj te pričesti posjećujem; a ti? kad ti mene dođeš pohoditi? Tebi je dosta sastati se sa mnom u jutro; mojem Srcu

nije dosta. Ja te još jednom želim vidjeti u mojoj prisutnosti, prije noći. Iz tog razloga te pozivljem. Primaš li poziv?

A čuj, zašto te molim za tvoj pohod; pazi dobro! Ja sam tvoj Gospodin i Bog tvoj; stvorio sam te, uzdržavam ti život, jer ja sam Gospcdar svemira; ja sam onaj, koji upravlja svjetovima . . . a ti si u očima mojim samo sitan prašak, šaka pepela. Imam prema tome potpuno pravo na tebe i tražim od tebe, da mi se klanjaš. Imam pravo, da te vidim prostrta u prahu pred nogama mojima. Imam pravo, da budem od tebe voljen, blagoslivan, slavljen, pa ma bilo i pod cijenu tvog uništenja. Ne misli, da je bjelina moje hostije pravo lice moje božanske prirode; o ne! Da mogneš samo jednim pogledom zaviriti u nebo, vidio bi, tko sam ja. Vidio bi, koja svjetlost, koja uzvišenost, koje veličanstvo je tvoj Spasitelj; vidio bi, kako se nebeski duhovi u mojoj prisutnosti preda mnom prostiru i u strahu se klanjaju. Ne čudi se stoga ništa, što ovdje vidiš samo jednu bijelu hostiju; i pod ovom neznatnom prilikom ja sam tvoj veliki Bog.

Znaj, da ne primam nijednog dara od tebe, da ne uslišam ni jedne molitve tvoje, akoli nijesu popraćeni poklonstvom; pohodi me zato često, da mi se pokloniš. Sve, što učiniš, — sve što imaš, sve što jesi, položi pred noge moga neizmjernog Veličanstva; sve to neka gori i izgara kao zrno tamnjanovo pred Veličanstvom mojim. Zapamti dobro, da bi to bila za te najveća slava, kad bi mogao makar samo na jedan čas pokloniti se meni pa bilo i pod cijenu vlastitoga života!

... Pohodi me; dođi da mi iskažeš svoju zahvalnost. Ako je itko, a ono sam te ja obasuo dobročinstvima. I ti se još usuđuješ iskazivati zahvalu svoju stvorovima, koji su kudikamo manje učinili za tebe negoli ja.

Dođi, jednu jedinu riječ očekujem od tebe: prosto »hvala!« Očekujem ju za onaj život, što sam ti ga dao i što ti ga još i sada uzdržavam; za onu vjeru, koju sam ti ulio u dušu; za nebrojene one pohode, koje sam učinio tvojemu srcu u svetoj pričesti; za nebrojene milosti i dobročinstva, što sam iz mojega Srca prelijevao u tvoje. Misli samo na zvanje svoje! To zvanje od svijeta napadano, po meni obranjeno! . . . to zvanje . . . tako lijepo . . . tako uzvišeno.

Ah! kada bi zvijezde nebeske mogle znati kao ti što znaš, da one imaju od mene svoj opstanak i svoju svjetlost, doletjele bi iz dubine svemira, da mi iskažu ovdje svoju zahvalnost i svoje štovanje; sve bi došle, jedna za drugom, da se poklone svome Stvoritelju i za znak svoje zahvalnosti stvorile bi oko monstrance vijenac slave nebeske... A ti, koji si me stajao mnogo više negoli ijedna zvijezda, jer sam za te svoju krv prolio — zar ne osjećaš potrebu da mi rečeš jednostavnu riječ »hvala« — barem jednoć u danu. Ova riječ »hvala« sama po sebi tako je nešto maleno i neznatno, ali mojemu je ranjenu Srcu ipak velika stvar! Ta to je gotovo sve i jedino, što mogu od tebe primiti za sva moja dobročinstva tebi učinjena, pa zar se ustručavaš učiniti mi ovo malo? Kad bi ti znao, kakoli to boli, imati posla s nezahvalnima! A koliko ih je, da koliko je tih ne-

zahvalnika prema meni! Spadaš li i ti medju nje?... Pazi stoga! Akoli je srce tvoje otvrdnulo — skruši se! dođi, pokloni mi se i reci mi, da si grješnik, ali ni pod koju cijenu ne ćeš da se ubrajaš u broj nezahvalnika.

Dođi, da zadovoljiš za grijehe svoje. Znadeš li, koliko si ih počinio? Zar si zaboravio, kako sam umro na križu za grijehe tvoje? Znadem, da se rumeniš od stida pri pomisli na neke opačine svoje; ali ne smiješ se stidjeti oplakivati ih, popraviti ih.

Dođi dakle ovamo i zauzmi mjesto Magdalene; dođi, plači i moli za oproštenje! Ponajprije mi suzama operi noge moje, a onda malo pomalo popni se do Srca mojega... vidjet ćeš, koliko je u njem ljubavi za te sakrivene. Dođi samo!

Dođi, da me zadovoljiš! Svaki dan imaš nešto trpjeti... svaki ti dan šaljem po jedan svoj trn. I taj trn polažem jednom na put tvoga života, da te otrgne od svijeta; drugi put pak na čelo tvoje, da ti pročisti i kazni misli tvoje; onda opet u srce tvoje, da ti oplemeni čuvstva; ili pak u dušu tvoju, da je trpljenjem oplemenim, pobožanstvenim. Što ćeš učiniti sa svima svojim bolima? Hoćeš li ih prepustiti vjetru, da ih odnese kao beskorisne jadikovke? Ne!...donesi ih amo! Kaži mi: pravo uzevši podnosiš li dragovoljno ili barem posve odano — svoje muke kao kazan i zadovoljštinu za grijehe tvoje. Vidiš, tvoje zloće i zablude nanijele su mi mnogo zla. Kaži mi, da si gotov radosno podnositi u duhu pokore sve tjeskobe i duševne boli. Samo jedna suza, jedan jedini uzdah raskajana srca nad svojim grijesima neizrecivo će obradovati moje Srce!

Dođi i donesi mi svoje odluke, da ne ćeš više griješiti; one su mi najjači dokaz tvojega pravog pokajanja; da, i njih će ubrzo nestati, ako ih oprezno ne staviš u siguran zaklon. Dakle znaj: čim ti svoja slaba, promjenljiva obećanja staviš pod zaštitu moga tabernakula, tada znaj, da si u sigurnom zaklonu. Zaštićena će biti od zabluda ljudske slaboće, jer ih ja čuvam, ja ih branim protiv sviju nasrtaja neprijatelja; ja ih jačam i činim ih djelatnima. Što bi ti koristilo cijelu noć probdjeti u molitvi i u suzama pokajnicama, ako bi potom moralo izaći sunce nad tvojom nestalnošću. Dođi dakle i prinesi mi svoje odluke, pa ćeš vidjeti, kako će biti uspješne.

Dođi amo i učini blagi juriš na Srce moje! Vjeruj mi, da je molitva pred tabernakulom uvijek moćna. Ovdje u ovoj euharistijskoj povjerljivosti ne mogu ti ništa odbiti. A ti?... a koliko ti toga nije nužno, što li sve ne trebaš?...

Zašto da se zadovoljavaš molitvom izdaleka, kad mi možeš govoriti izbliza? Zar nema za tebe ništa ovdje pred oltarom mojim, što bi te činilo sabranim, što bi ti ulijevalo pouzdanje i probudilo u tebi srdačniju ljubav? Sjeti se, kako si bijedno stvorenje... puno nesavršenosti, puno grijeha; ta ti se lišavaš svakog dobra. Spomeni se i toga, da ćeš naći u mojem Srcu i u mojim rukama sve, što ti treba da postaneš svet i bogat u krjepostima. Jesi li ohol, tašt, neustrpljiv — nešto malo imaš već od sedam glavnih grijeha — a ja imam ovdje sedam darova Duha Svetoga.. Pa zar ćeš biti tako lud, da ih se lišiš, i to samo stoga, što treba nešto samoprije-

gora, nekoliko koračaja, nešto malo vremena da dođeš i da mi se pomoliš?

Dobro pazi, daj si truda, da razumiješ što ti hoću reći. Slušaj: Djelom klanjanja ti se bacaš u prah! Ovako zauzimaš mjesto, koje te jedino ide preda mnom. Ovo djelo poniženja čini sklonim Srce moje, da ti podijeli sve milosti svoje. Akoli prosjak ne zauzme ono mjesto, koje mu pripada, malo ima nade, da će primiti milostinju iz ruku bogatoga dobrotvora. Takav prosjak si ti... tvoje je mjesto u prahu. Zahvalnošću svojom potvrđuješ mi, da znaš pravo cijeniti od mene primljene milosti, kojima sam te obdario, i tako mi pokazuješ, da nijesam nezahvalnome uzalud darivao darove svoje. Djelom pak pokajanja čistiš sve više i više svoju savjest, poljepšavaš na taj način dušu svoju, koju sam preodabrao riznicom blaga svojih milosti. Pa kada dođeš preda me s ovim raspoloženjem ovih triju krjeposti, što su mome Srcu tako drage, zar ne uviđaš, da se ja tada upravo nikako ne mogu oprijeti molitvi tvojoj.

Dođi dakle pa sprovedi svaki dan koji čas uza me. Četvrt sata je kratak! Dođi, da se porazgovorimo od Srca k srcu! Ti ćeš mi razotkriti svoja poniženja, a ja ću ti za uzvrat dati zalog časti i slave. Ti ćeš mi donijeti svoju zahvalu, a ja ću te nagraditi novim milostima. Ti ćeš mi do nogu staviti ufanje i pokajanje svoje, a ja ću te zaodjeti kraljevskim grimizom krvi svoje. Ti ćeš mi žrtvovati molitve svoje, a ja ću staviti sve blago svojega Srca u tvoje srce. Dođi, pa ćeš vidjeti! —

13. Sveta misa.

I ja sam danas pozvan na lijepo hodočašće! ... na hodočašće na brijeg Golgotu. Tamo Isus pridonosi za me veliku žrtvu, tamo On umire za mene. Tamo gore, na dalekom horizontu, vidim, gdje se otvara nebo! .. Bog se Otac ukazuje u svoj slavi Svojoj na prijestolju neizmjernog Veličanstva Svog, okružen cijelim dvorom nebeskim! . . . Pozvan sam, da vječnome Ocu prinesem žrtvu Njegova jedinorođenog Sina, a Svemogući je Bog ovdje, koji od mene iščekuje žrtvovanje Jaganjca Božjega. Koja li uzvišena, nedokučiva tajna!

Sveta misa nije drugo nego krvava žrtva na drvu križa, koja se Bogu danomice doprinaša na oltarima našim. Ista žrtva . . . ista krv . . . isto tijelo . . . isti Isus. Ja sâm, istina, ne vidim ništa . . . ne čujem ništa . . . a ipak se na oltaru prikazuje ista žrtva, kao ona na Golgoti . . .

Prikazivanje ove žrtve obnavlja se tisuć i tisuć puta u danu; žrtva sama jest i ostaje uvijek ista, ona ista žrtva kao nekoć na Golgoti; ona se i ne bi trebala obnavljati, jer je njena vrijednost neizmjerna; jedan jedini put prikazana potpunoma bi zadovoljila za sve vijekove Bogu za sveukupne grijehe cijelog čovječanstva.

Žrtva je Golgote od nas odijeljena dobom od devetnaest stoljeća, a između mene i krvavoga onoga vrhunca, gdje je Spasitelj svoju dušu ispustio, prostire se nepregledno široko more. Kako da ja učinim, ja, siromašno i bijedno stvorenje tek kratkoga vijeka, da tamo dođem, da se popnem na Golgotu? Je li to moguće? Kako da na to i pomislim?

Posve mi je nemoguće, da se vratim unazad devetnaest stoljeća, da prebrodim more i dođem u Palestinu! . . . Ne čini to ništa! . . . Isus mi sam dolazi ususret! On mi sam prinosi na oltaru moje siromašne, priproste crkvice ono, čime nas dijeli vrijeme i prostor! . . . Pred Njegovom ljubavi, Njegovom moći iščezavaju minula stoljeća, gore, doline nepregledno more.

Sveta je pretvorba — podizanje minulo! Isus je sada nazočan na oltaru. Nije li ovaj oltar postao sada središtem, gdje se susreće pogled Oca nebeskoga s pogledom mojim. Što vidi tamo nebeski Otac? Što vidim ja?

Bogu nema udaljenosti ni u vremenu, a ni u prostoru; sve što se je u prošlosti dogodilo i što će se još u budućnosti dogoditi, pred Bogom je sve sadašnjost; jer On je vječan i svudašnji.

Prema tome, kad za Boga nema nikakvog vremena, vidi Bog Otac na oltaru, pred kojim ja klečim, Božanskog Spasitelja, kao da je još uvijek u jaslicama, u Nazaretu, u Jerusolimu, na križu, na Golgoti; što je Isus nekoć bio, ostaje On Bogu uvijek isto. Bog ga dakle Otac uvijek ima pred očima kao: djetešce, kao odraslog, kao mladića; Bog ga vidi u svim fazama njegova vremenitog života, On ga vidi u svakom pojedinom času njegove gorke muke, kao i u času umiranja. On ga ne gleda tek pamćenjem — ne, On ga ima pred sobom u svoj njegovoj biti; jer za Boga nema, kao za nas, neka prošlost, budućnost — ne — u njegovim je očima sve sadašnjost. — Njemu je sve nazočno.

Isus je dakle ovdje na oltaru, a njegov ga nebeski Otac opaža na Golgoti: On vidi kako će biti na križ razapet, kako će krvnu žrtvu polagano dovršiti. On vidi kako dragocjena Krv Isusova iz svih žila njegovih sve do zadnje kapi teče niz drvo križa . . . On vidi njegovu smrtnu muku . . . On ga vidi gdje umire. Pred očima njegova nebeskoga Oca, kojem ostaje sve u sadašnjosti, pridonosi prema tome Isus krvnu žrtvu na oltarima našim! Ista je to žrtva sa žrtvom na križu, samo što se nekrvnim načinom prikazuje.

No a ja? Što vidim ja? . . . Ja sam posve blizu Isusa, jer klečim u neposrednoj blizini svete Hostije; ja sam odijeljen od Isusa samo koprenom euharistijskom, samo me prilike kruha i vina priječe da tjelesnim očima gledam bitnost Isusa, koji obnavlja ovdje veliku žrtvu kalvarijsku, ali dakako nekrvnim načinom; samo zato ne mogu razlikovati, što se zbiva ovdje pred očima mojim.

Zato: unatoč toga, što žrtva Isusova ostaje pred očima Njegova nebeskog Oca ista s onom krvnom žrtvom na križu — pred mojim je očima nekrvna. Ma da mi bijela euharijstijska koprena sakriva bitnost Isusovu, to me ne može priječiti, da ne bih stojao blizu žrtve Isusove na križu i bio dionikom iste žrtve a da tu žrtvu i ne vidim.

Kada prisustvujem svetoj misi, prisustvujem tada uistinu krvnoj žrtvi na križu, ma da i ne vidim Otkupitelja a ni Njegovu krv, ni Njegove rane, ni Njegovu smrt, dakle, ništa od svega onog, što se uistinu zgađalo pred očima Vječnog Oca.

Svaki dakle put, kad slušam svetu misu, ja sam posve, posve blizu Isusa, kraj onog Isusa, koji je trpio i umirao za mene. A što vidim kod toga? Vidim samog sebe, siromašno, bijedno, griješno stvorenje, koje si je svijesno velike krivnje spram pravednosti Božje, te je gotovo smrvljeno pod teretom svojih krivnja; vidim tada neizmjerno Veličanstvo Božje, Boga Oca samog, koji traži od mene potpunu zadovoljštinu za sve moje grijehe, pa i za one najneznatnije . . . I evo: između mene i ovoga uzvišenog Veličanstva — o čuda ljubavi i milosrđa! — vidim svog Spasitelja koji je za mene trpio, koji za mene umire na križu. Sve Svoje boli, Svoju smrt, sve Svoje zasluge stavlja mi na raspolaganje i kazuje mi: »Dođi sada, pa crpi povolji iz ovog vrela neizmjernih milosti, da Bogu, Ocu nebeskom, dadeš potpunu zadovoljštinu za grijehe, kojima si ga uvrijedio«.

Uistinu, Spasitelj mi daje u svetoj misi sve boli bezbrojnih rana Svojih. On mi pruža rane ruku i nogu probodenih; pruža mi probotke trnjem okrunjene glave Svoje; poklanja mi svu Krv Svoju od prve do zadnje kapi; poklanja mi brigu i zapuštenost duše Svoje; poklanja mi ljubav Srca Svog; poklanja mi Svoju smrtnu muku i strah — poklanja mi i smrt Svoju . . . Poklanja mi neizmjerne zasluge Svoje . . . A ja? Pozvan sam, da sakupim sve ovo blago i bogatstvo rukama svojim, pa da ga prinesem Bogu Ocu kao dostojan dar poklonstva, zahvale, mojeg kajanja i zadovoljštine, kao i dar prošnje moje.

Ma da ne shvatam ni malo pravi pojam klanjanja, klanjam se Bogu pod svetom misom i to sa poklonstvom Isusovim; ja mu se ne znam pravo zahvaliti, a ipak ovdje se zahvaljujem Bogu sa zahvalom Isusovom; nijesam kadar da zadovoljim ma samo i za jedan grijeh, ali ovdje prinosim Bogu zadovoljštinu Isusovu; pače, nijesam sposoban ni pobožno da se molim, a ovdje šaljem Bogu molitve Isusove.

O vječni Bože, ćutim se posve poništen pred neizmjernom tajnom ovom! . . . Za ljubav Isusovu molim Te, daj mi konačno milosti, da ipak jednom spoznam, shvatim i razumijem: što je sveta misa?

Veliki Bože, od danas vidjet ćeš me svaki dan na Kalvariji. Redovito ćeš me naći tu pred križem Tvojeg i mojeg Isusa. Akoli mu ravnodušnost mlakosti u vrijeme smrtne stiske uskrati svaku utjehu, ako li strašni Njegovi mučitelji vazda novim gorčinama napunjaju Njegovo Srce, ja sam spreman iskapiti kalež Njegove krvi; a tada, kao opojen ljubavi, samilosti i boli, govorit ću s Tobom. Iskazat ću iskreno moje pokajanje, moju ljubav, a i zahvalu i povjerit ću Ti raznovrsne želje bijedne duše moje.

Dok budem govorio s Tobom, obratit ću se na Njega, na Isusa, kako na križu visi i u najvećim se mukama bori sa smrću . . . A u isto doba neka moje molbe i prošnje nađu put do Njegova presvetog Srca i tako neka prispiju do Tebe posvećene ustima umirućeg Sina Tvojega.

Eto, na taj će način Razapeti uvijek nanovo za mene govoriti, a Ti, Svemogući veliki Bože, uslišat ćeš vazda molitve moje, jer su to na koncu ipak usne Isusove, koje su za mene govorile! —

14. Sveta pričest.

Sveto nam evanđelje češće pripovijeda, kako je Spasitelj u svom vremenitom životu već time liječio bolesne, da je samo na njih ruke položio; mrtve bi uskrisivao time, da bi upravio na njih samo riječ Svoju. Kad je tada tako bilo — a o tom ne smijemo sumnjati — što li će On sve sada u Svojem euharistijskom životu djelovati i učiniti? Sada On ne prolazi samo mimo mene, ne upravlja samo riječ na mene, već se On svraća u moje srce, da se najtješnije združi sa mnom.

U svetoj se pričesti Krist ne zadovoljava samo time, da umnoži u meni život milosti — ne — On dapače poklanja Svoj vlastiti život! I tako biva, da ne živim više ja, nego On sam je, koji živi u meni. Prema tome ukazuju se pred Bogom sva moja djela zaodjevena i urešena onom cijenom, koju imadu djela Isusa Krista.

Akoli je moja pričest sveta i dostojna, t. j. ne nađe li Isus u meni nikakovu zapreku grijeha, tada On u neku ruku pobožanstvuje mene samog i sva djela moja . . . tada dobiva sve, što bi inače ostalo bez vrijednosti — a dakako, hvala svetoj pričesti — neizrecivu i vrhunaravnu vrijednost u meni; tako na primjer: moj odmor, moj rad, moje muke, moji troškovi sve će biti posvećeno milošću i ljubavlju Isusovom.

Slatke li pomisli: provoditi u očima svijeta život posve ponizan, sakriven, nepoznat, dapače beskoristan i prezren, a ipak si biti kraj toga svijestan, da je naprotiv taj život u očima Boga Svemogućeg

svet i zato od velike koristi i blagoslovan za cijeli rod ljudski — jer Isus živе u meni! Koja li veličina i dostojanstvo! Koje li utjehe za siromašne i prezrene! . . . Ja ne pazim na to i ne mislim na to, ali je istinito: dok sam zabavljen običnim poslovima, možda i najnižima, kod toga ne gleda vječni Otac moje ruke gdje se miču, već ruke Isusove; dok spavam te nijesam ni pri svijesti, vidi vječni Otac čovječju narav Svojega najsvetijega Sina gdje spava; i tako se Bog veseli nada mnom, jer je to Sin Njegov ljubljeni, koji u meni živi.

Moram priznati nakon što sam primio u svetoj pričesti božanskoga Spasitelja, da ono što činim, ne cijenim dosta; i zato me tako lako i tako često snađe žalost, bezutješnost. Ja se molim, a ipak Isus je, koji u meni moli, i zato postaje moja molitva molitvom Isusovom u Getsemanu i molitvom u tubernakulu. Probuđujem čin poniženja, strpljivosti, ljubavi k bližnjemu, a Isus je, koji neizmjernom blagošću Svojeg srca nosi snosi svu bijedu i prigovor; Isus je, koji je svima sve, koji snagu Svoje svemogućnosti stavlja u službu svima. Ja slušam, a moja poslušnost — poslušnost je Isusova. Nastojim da budem čistog srca, ali moja čistoća — čistoća je Isusova. Nastojim, da se riješim prevelike privrženosti stvorovima, a moje siromaštvo duhom — siromaštvo je Isusovo. Ako su dakle djela moja djela Isusova, zašto da se onda ludo bojim, da ne ću nikada ništa dobra učiniti? Velim djela Isusova, jer su više učinjena svetom milošću, koju mi On podaje, negoli mojom dobrotom, ali slabom voljom.

Često su puta moje molitve beskorisne, bez uspješne? Zašto? Ne mislim na to, da sam se pričestio. Samo časkom da pomislim na to, znao bih odmah, da u meni Isus moli. Je li to doista istina? Sigurno jest! jer ako Isus uistinu u meni živi, iz toga slijedi, da On u meni i moli, jer uvijek ostaje istinita riječ sv. Pisma: »On živi uvijek, da se za nas moli«. To dakako vrijedi za ono vrijeme, dok je Isus u meni po svetoj pričesti.

O moja mila majko, prečista Djevo Marijo! Kada klečeći pred oltarom Tvojim molim, da me blagosloviš, da me štitiš, da me spasiš, tad Ti ne vidiš toliko moje koliko većma Isusove sklopljene ruke; Ti ne vidiš moje suze već Isusove u mojim očima; Ti ne čuješ moj glas već sveti glas Isusov: Ti ne ćutiš kucaj mojega već kucaj Srca Isusova... Bi li Ti dakle mogla moje molitve prezreti i odbaciti?... Tako biva, kad imaš Isusa po svetoj pričesti u srce svome.

Veliki Bože, Ti dakle tada, kad prigibam koljeno svoje Tebi pa Ti se klanjam, po meni primaš poklonstvo Isusovo, a kad Ti zahvaljujem za sva iskazana mi dobročinstva, tada primaš zahvalu Isusovu; molim li za oproštenje grijeha svojih, tada vidiš u meni bol i brigu Isusovu; molim li Te, da mi i nadalje pružaš milost i dobročinstva, Ti tad primaš sa usana mojih molbe Isusove. Žrtvujem li Ti moj cijeli život, Ti tada vidiš Isusa, kako podnosi bičovanje i trpi muke križa; posvećujem li Ti odsada svoju smrt, kao žrtvu ljubavi i naknade, tad vidiš Isusa blijeda i izmučena, gdje se bori i umire... ja živim, ali Ti vidiš Isusa, koji u meni živi; jer

poslije svete pričesti ne živim više ja, nego Krist živi u meni, dok Isus ostaje u meni.

Po svetoj pričesti postaju sva moja djela djelima Isusovim, On ih čini vlasništvom svojim. Ali nikada si On neće prisvojiti ma i najmanju od mojih pogrješaka. On može i hoće prikazati nebeskom Ocu čuvstvo kajanja, ali se protivi biću Njegovu kao Sinu Božjemu, da Ocu Svojemu nebeskome prinese ma i najmanji samo grijeh. Hoću li dakle, da sve moje svete pričesti budu dostojne, tad moram raskinuti sve veze, koje bi me još mogle vezati uz grijeh; moje će svete pričesti postajati sve to savršenije, što ću se više čuvati lakoga grijeha.

Isus se na primjer ustručava skroz i posve, da si prisvoji moje lakoumne znatiželjne poglede; jednako odlučno odbacuje: sve riječi mojeg mrmljanja, moje oholosti i taštine, moja čuvstva srditosti, preziranja, osvete, samoljublja, sva djela moje lijenosti, ravnodušnosti, neumjerenosti, kao i sve druge strasti, ma koje bile. Akoli su pak moji mali grijesi toliko brojni, da okuže sva moja dobra djela, e što će onda preostati Isusu? Da li će tu još štogod naći, da Sebi uzme i da može prinijeti Svom nebeskom Ocu? Malo će tada za nj preostati! Zato i jesu plodovi mojih pričesti tako često nevjerojatno maleni.

Ja ne znam, ali kad pomišljam na moju neznatnu pobožnost, ipak si spočitujem i moja se duša uznemiruje i napunja se brigama, jer svojim malim grijesima kano da vežem Isusu ruke, koje rade oko posvećenja moje duše. Isus bi htio u vrtu mojega srca ubirati cvijeće, da ga posveti Bogu, ali kakvo

li bijedno cvijeće nalazi tu! Cvijeće satrto burom tolikih strasti, uništeno grijesima svojevoljnih nesavršenosti, prekriveno prahom. To je stalno, da se ne bih usudio ubrati u vrtu takovo cvijeće za ures crkvi! A Isusa ipak gotovo da silim, neka to čini. O kad bih ipak imao živu vjeru?!

Što mi dakle valja učiniti, da popravim svoje pričesti? Moram moliti Isusa, da mi Svojom milošću pomogne pripraviti se valjano prije negoli ću se približiti stolu Gospodnjem.... Sigurno moje molitve ne smiju manjkati! Tada moram svoje misli na pričest, koju sam danas u jutro primio i koju ću sutra još primiti, vazda živo u pameti podržavati i tako neprestano s Isusom u društvu živjeti i raditi.. Dä, to ću i učiniti! Jednako moram od vremena do vremena pobuditi pokajanje za neizbježive svagdašnje pogrješke. Na taj način pružat ću Isusu ako baš i ne miomiris krjeposti, a to ipak sućut pokajanja... I to ću učinit! A onda?... Onda ću se prepustiti Isusu, da radi sa mnom što hoće; On me može karati, kazniti, sa Sobom na križ razapeti, samo neka mi ne dopusti da bez Njega živim!...

15. Bogu Ocu.

Veliki Bože, pred neizmjernim Veličanstvom Tvojim padam na koljena! U svoj poniznosti priznajem, da nijesam ništa i da ne mogu ništa. Moja samosvijest o velikim dužnostima spram Tebe napunja me tolikim strahom, da bih jedva mogao odoljeti napasti malodušja, da nije izmedju moje bijede i Tvog Veličanstva onaj oltar kao luka spasenja. Ja znam, da se ovdje nalazi neiscrpivo moje blago i ja si mogu jedino prikupiti blago, koje neophodno nužno trebam, da mogu zadovoljiti za sve nedaće svoje.

Gledaj, dobri Bože, ovdje se na oltaru nalazi Sin Tvoj ljubljeni. Ovdje ga imaš pred očima kao nekoć na Kalvariji: na križu gdje visi, kako Ga muče strašne boli, obuzima Ga strah.... kako se sa smrću bori... kako umire... žrtveno Jagnje vlastite ljubavi i mojih grijeha. A taj Isus je Onaj, kojega Ti ja žrtvujem sada za znak priznanja svih prava Tvojih nada mnom. Zaklinjem Te, o Bože, neka počiva samo na Njem Tvoj pogled, na Njegovim zaslugama, a nemoj misliti na moje siromaštvo ni na moje uboštvo.

Prikazujem Ti Njegove molitve.... Iz Njegova se Srca visoko vija molitva do Tebe poput tamjana, kakova se sa zemlje još nikada dizala nije. Nijedno stvorenje ni na nebu ni na zemlji nije Ti se moglo nikada klanjati, kao što Ti se sada ovdje klanja Isus sa oltara tog; nikada još nijesi bio tako savršeno proslavljen, kao ovaj čas.

Isus ostaje najsvetije, najčišće i neoskvrnjeno žrtveno Jagnje, koje kroz sve vijekove prolijeva Svoju krv i daje život svoj Tebi na slavu. I upravo ovo žrtveno Jagnje je ovdje u mojoj neposrednoj blizini, leži ovdje pred očima Veličanstva Tvojega, ono se ovdje žrtvuje. O Gospode, promatraj Ga u dobroti i zadovoljstvu, pa primi i sirotnu žrtvu mene samoga s istim zadovoljstvom, kojim primaš ovu najsvetiju žrtvu.

O Bože, neka Te potaknu na samilost i smilovanje dirljive molitve, koje Isus ovdje na oltaru na Tebe upravlja; neka Njegov blagi pogled, što ga spram neba svraća, milo rani Srce Tvoje; neka razvedre Tvoje gnjevno čelo Njegova duboka poniživanja, koja idu sve do skrajnjih granica pravednosti Tvoje i neka Te svlada i uzvelića hvalospjev, koji odjekuje s Njegovih božanskih usana, iz milog Njegova Srca i iz njegovih nebrojenih rana.

Ne razumijem, kako da Ti hvalim, još manje, kako da Te veličam, da se za Te žrtvujem; ali mogu Ti pružiti ovu veliku žrtvu hvale, zahvale i ljubavi.... O veliki Bože, koji ne odbacuješ klanjanje anđela i svetaca na nebu, primi milostivo ovu žrtvu; Isus je onaj, koji je umro za to, da spasi mene, a Tebe proslavi.

Moj Bože, moj Stvoritelju i moj dobročinitelju, htio bih Ti dati neku naknadu za sve ono, što si mi učinio, htio bih Ti zasvjedočiti svoju zahvalnost nekom žrtvom, koja bi bila dostojna neizmjernoga Veličanstva Tvoga! Međutim nebo i zemlja nemaju ništa, što bi stajalo u mojim obvezama i Tvojim pravom; ništa osim ovog oltara, ove hostije.... ništa osim Isusa. Gledaj dakle ovdje jedinu naknadu, koju Ti mogu dostojno prinijeti za sva iskazana mi dobročinstva.

Ti si mi dao uz tjelesni žvot i organsko tijelo, koje je kraj sve bijede naravi grijeha, čudesno djelo Tvoje svemogućnosti i mudrosti Tvoje. Za znak zahvale žrtvujem Ti tijelo i predragocjenu krv Isusovu..... Pogledaj to tijelo.... pogledaj na krv ovu!.... Kolika li savršenost! Kolika čistoća!

Kakova li ljepota! Primi sve to kao dokaz najsrdačnije zahvale srca mojega.

Dao si mi dušu! Kako je velika ova moja duša, ali kako je grješna i bijedna! Nedužnu sam je od Tebe primio.... grijeh ju je iznakazio. Nije ona više žrtva Tebe dostojna. Umjesto nje prikazujem Ti dušu Kristovu u svoj njenoj krasoti i ljepoti, u svoj njenoj svetosti sa svim savršenostima njezinim.... Ona je duša raj, u njoj je radost i dopadnost Tvoja. Uzmi je.... pridrži je.... više Ti ne mogu pružiti.

Dao si mi vrhunaravni život po Svojoj milosti; Ti si mi dao »vjeru«, koja mi otkriva blago Tvoje istine; »ufanje«, po kojemu na nesretnome ovom svijetu živim za nebo; »ljubav«, kojom me na rukama nosiš....

O Bože, primi žrtvu moje velike zahvale: gledaj, prikazujem Ti božanstvo samoga Isusa; Ti si mi dao milost, a ja Ti prikazujem Boga same milosti. Tvoji darovi za mene imaju granicu, jer sam malen i bijedan; a nasuprot dar što ga prinosim je neizmjeran, i Ti ne možeš ni na zemlji ni na nebu ništa većega željeti, ništa većega naći.

Vječni Bože, grijesima sam opterećen i ne zavrijedim drugo do li kazan pravde Tvoje. A što bi Ti imao od toga, ako bi u Svojoj božanskoj pravednosti smrvio ovo bijedno stvorenje? Gdje bi bila Tvoja pobjeda? Gdje Tvoja radost?.... Tebi doliči samo zadovoljština, i to Tebe dostojna.... a ovdje, na ovom oltaru imaš Isusa!.... Ne zadovoljava li Te ova žrtva pomirnica?

Gledaj, dobri Bože, prikazujem Ti trpljenje Tvog ljubljenog Sina: suze Isusove prikazujem Ti kao zadovoljštinu za grješne moje poglede, koje sam bacao na stvorenja; smrtnu muku Njegova Srca za neobuzdane grješnike strasti, kojima sam se podavao svijetu; trnje svete Njegove glave za sve nečiste misli, koje sam u duhu gojio i čuvao; žeđu ustiju Njegovih i gorčinu za sve one riječi i zabave, kojima sam se tako često ogrješio o krjepost; probodene Njegove ruke za sva nepravedna djela cijeloga niza godina svega života mojega; probodene Njegove noge za sve beskorisne učinjene korake na putu propasti; nebrojene rane Njegove, kojima je bilo cijelo tijelo Njegovo skroz na skroz pokriveno, za sve grijehe, koje sam učinio da zadovoljim svojim osjetilima. I njegov Ti život prikazujem, kano naknadu za veliki dio mog života, što sam ga sproveo u uvredama Veličanstva Tvojega; da i ovaj sveti život, koji je ugasnuo za ona nedjela, koja sam ja učinio!

O Bože, promatraj Isusa, koji je ovdje — na ovom oltaru — regbi bez života, promatraj onu krv, koja još topla teče po tom svetom tijelu, a koja je nekoć natapala i kvasila zemlju; gledaj Isusa, kako pun odanosti i svete radosti... i bez oklijevanja Tebi prinosi najsavršeniju žrtvu sama sebe. A sada, o Bože, pogledaj moju naknadu... naknada je to Isusa sama!... Možeš li mi uskratiti oproštenje?

Zaklanjam se u sjenu križa Kristova; objeručke posežem za ovom trofejom ljubavi i boli i podižem je spram neba. Gledaj, prikazujem Ti nanovo žrtveno Jagnje, a u isti čas sa svom poniznosti upravljam Tebi jednu molbu. Ali ja Te više ne molim samo u Njegovo ime — ne, ja Te sada molim, pošto Ti prinosim božanskog Tvog Sina, kao najveće blago, koje mi daje pravo da budem uslišan.

Žrtvujem Ti dakle Isusa, a Ti, veliki Bože, daj mi milost, da Te onako ljubim kako zaslužuješ; daj mi milost, da ovaj život u Tvojoj milosti i ljubavi završim. Žrtvujem Ti Isusa, a Ti mi udijeli milost, da svu snagu tijela i duše svoje upotrebljavam samo za izvršene svete volje Tvoje. Žrtvujem Isusa, a Ti mi konačno ipak udijeli onu poniznost, koja se toliko protivi oholosti mojoj: udijeli mi milost, da se tako otrgnem od stvorova i svijeta, čemu se opire tako snažno moja putenost; onaj duh mrtvenja, koji je požudama mojim skroz na skroz oprečan. Žrtvujem Ti Isusa, a Ti mi daj milost, da mu postanem sličan, pa da uzmognem križ svoj, pun odanosti, uzeti na sebe, te ga strpljivo i ustrajno nositi, da ga smatram mojim najvećim odlikovanjem, te ga rado u ljubavi snašam; pa da radije žrtvujem i život svoj negoli da ga od sebe odrinem.

O vječni, neizmjerni, sveti Bože! Kao što si nekoć ljubazno pogledao žrtvu Abelovu, Abrahamovu i Melkisedekovu, tako pogledaj milostivo sada u Tvojoj neizmjernoj očinskoj dobroti na žrtvu, koju sam Ti ja jutros prinesao. Gledaj, združujem se s ovim božanskim žrtvenim Jagnjetom; molim Te smjerno, primi i mene zajedno s Tvojim božanskim Sinom Isusom Kristom u Tvoj naručaj, da mogu ondje uživati i veselje vječne ljubavi!

16. Malovjerniče, zašto si tako plašljiv?

Isus govori:

Od nekoga doba vidim te, da si se nekud vas promijenio; ti sam moraš priznati, da više nijesi isti.

Prije — sjećaš li se još?... Jedva što je zvono zazvonilo na svetu misu, već si hitio u crkvu, veseo, kao da ideš na gozbu, srce i korak dobili su krila. O, kako se sve promijenilo! Sada ti se pričinja, kao da se moraš uspinjati na Kalvariju!

Nekoć si čeznuo za svetom pričešću kao za časom najčišće sreće. Ali sada se toga bojiš, kao da će se na te svaliti kakova nesreća. Pognute glave stojiš preda mnom, žalostan i potišten, nesposoban za svaku pa i najmanju molitvicu. Pane li slučajno tvoj pogled na vratašca Svetohraništa, odvratit ćeš se odmah od njega sa čustvom straha i odbojnosti.

Kad bi mogao svetu pričest neopazice propustiti, često puta bi to doista rado učinio, a da ipak dolaziš, zbiva se to samo zato, da ne paneš ljudima u oči.

I što se više i više približava svečani čas, tvoje srce kuca življe; veoma si uzrujan, te kako sam kazuješ, pun si grižnje savjesti. I zaista tvoja priprava, ures tvojega srca, više je nego skromna. Kako se ti zapravo pripravljaš? ... na što misliš kod toga? Prije svega misliš na ukor ispovjednika, ako ne pristupiš pričesnoj klupi; misliš na svoje mane nedostatke i grijehe; na savjest, koja te sve jače uznemiruje; na sablazni, što si ih mogao dati; strah i stisku, akoli nato i smrt dođe; da, misliš dapače na svetogrđa... ukratko: tvoja je duša

uzburkano more. A zašto sve to? ... Ti sam ne bi mi znao to valjano protumačiti; no budi samo strpljiv, ja ću ti već reći »zašto?«

Ti si si utuvio u glavu, da se česta sveta pričest, — a dakako još više svakidašnja sveta pričest — ne slaže sa nedostacima i lakim grijesima, koje svaki dan sa sobom nosi. To je tvoja zabluda, to je zapravo uzrok svemu tvome strahu i tjeskobi tvoje savjesti i grizodušja njezina.

No čuj! Daj si malo truda, pa slušaj i razumij dobro, što ću ti sada reći:

Ja uistinu nijesam ustanovio svete pričesti za svece božje na nebu, već za one duše, koje žive u sredini raznovrsne bijede čovječje; ono veče na posljednjoj večeri vidio sam unaprijed posve jasno, što me čeka svaki put, kad ću se nastaniti u kojem srcu ljudskom. Pa ipak to nije bio za mene dostatan razlog, da ustanovim presvetu Euharistiju. Znao sam dobro, da ću u većini slučajeva naći više dobru volju nego li pravu krjepost u srcu; znao sam dobro da ću se gotovo uvijek morati svratiti u bolesne duše i kod njih se nastaniti; znao sam i to vrlo dobro, da ću nailaziti na neuljudnosti, na nedostatak čuvstava i osjećaja, da će me susretati sve gorko, što sam već prije u mome zemaljskome životu snašao i da ću to morati još neprestano snositi i u mome euharistijskom životu. Usprkos svega toga trnja nijesam se dao poplašiti... Hotio sam postati hljebom života i smrću sam se prijetio svakome, koji od toga hljeba ne blaguje.

Razumiješ li dakle? »Ja sam hljeb!« Prema tome, jesi li slab, ne preostaje ti ništa drugo već da

mene blaguješ. »Ja sam lijek!« Jesi li bolestan, moraš me ponovno primiti, ako hoćeš da ozdraviš. »Ja sam put !« Nijesi li kadar hodati dvadeset i četiri sata uzastopce putem savršenstva, moraš se k meni privinuti. »Ja sam život !« Napunjaju li te strahom pred smrću tvoji mali grijesi, slaboće i nedostaci, tada se moraš sa mnom najtješnje sjediniti.

Dakako, da bi sveta pričest imala u duši tvojoj većih učinaka, kad bi bio savršen, umjesto što si takav, kakav jesi. No s time ti ne ću reći, da svetu pričest propustiš, i to samo zato, što ona u tebi ne prizvodi sve one učinke, koje bi mogla proizvoditi. Kad bi htio čekati sa čestom i svakidanjom svetom pričešću sve dotle, dok se oslobodiš svakog malog grijeha, znaj, da ne bi uopće nikada više mogao nijedne primati u cijelome svom životu. U toj se stvari možeš posvema smiriti. Kakogod ćeš dugo živjeti, uvijek ćeš opet padati u nesavršenosti i lake grijehe usprkos svih tvojih dobrih odluka — svega tvoga iskrenoga nastojanja i kraj sve tvoje dobre volje. Hoćeš li znati za uzrok ? Čuj, ja te želim dnevno ponizivati, da ostaneš za vazda ponizan i čedan. Razumij dobro: Duša duboko ponizna mnogo mi je milija sa svim njezinim nedostatcima od duše sa brojnim krjepostima, no koja je protkana ohološću

Zar ti možda misliš, da ćeš postati bolji, ako se rjeđe pričešćuješ? . . . Ti sirotna, zaslijepljena dušo ! Kad si već sada tako slaba i bijedna, gdje svaki dan dolaziš k meni, reci, što će s tobom biti, ako budeš morala dulje vremena živjeti bez mene ! Nijesi li se već sama uvjerila, da si bez svete Euharistije više padala no se pridizala ? . . . da si postajala gora mjesto bolja ? Priznaj istinu !

Na noge ! jednoć za vazda svrši s isprikama svojega malodušja!

Uostalom, zar si već opet zaboravio djelovanje svete pričesti? Zar ne znaš više, da ona čisti od svakog lakog grijeha, za koji se iskreno kaješ, i da je to jedna od njezinih najljepših i najutješnijih prvenstava ? . . . Prema tome, ako se doista kaješ, što danomice padaš u tolike nedostatke, moraš me primati s tim većom čežnjom i ljubavlju, s čvrstim uvjerenjem, da će sva tvoja nevolja, svi svakidašnji laki grijesi odmah iščeznuti, čim dođeš sa mnom u dodir.

Radi prevrtljivosti tvoga duha moram mnogo trpjeti. Ne vjeruješ li, koliko me boli, kad te gledam tako bijedna, a ipak ti ne mogu pomoći, kako bih htio? A to samo zato, što bježiš od mene.

Silim te na to, da te danomice vidim kod sebe, a kad tamo, moram gledati, kako ostaješ daleko od mene. Žao mi je, što se ne daš ozbiljno voditi od svog ispovjednika, pače moram spoznati, da ostaješ tvrdokorno neposlušan na njegove savjete, opomene, prijetnje. Ali tako ne smije više da bude! Pomisli, ako ti ja jednoga dana za kazan tvoje tvrdoglavosti oduzmem onaj žar i čežnju za svetom pričešću ? . . . ili — dopustit ću da paneš u smrtni grijeh! . . . A što onda? . . . Pomisli dobro! Ničega se ne treba toliko bojati, koliko prezrene, odbačene ljubavi . . . Nije bez razloga u apokalipsi govor o srdžbi Jagnjeta (6, 16.): »Ja sam noeskvrnjeno jagnje, ali ja sam i lav iz plemena Judina«.

Vidi, kako me daleko tjeraš sa svojom tvrdoglavošću. Ti me siliš na oštru riječ, dok je srce moje puno najnježnije ljubavi. Ja te zovem, čekam te, čeznem za tobom, prisiljen sam da ti se prijetim, što ne ćeš doći k meni. Ja sam te za se stvorio, ja sam te otkupio da budeš moj, a zato sam te obasuo svima mogućim dobročinstvima. Nosiš li možda na prstu moj zaručni prsten? djevičansku koprenu vjerenice moje?... Evo vidi, ja sam ovdje u Svetohraništu bijelom koprenom zastrt?... Zar ti to ne kazuje, da pripadamo jedan drugome? . . . da moramo zauvijek zajedno živjeti? A zašto te toliko truda stoji sveta pričest? Zar si me već možda sit? Ne nalaziš više na meni nikakova ukusa?

Bojiš se, da bi se drugi, koji poznaju tvoje nedostatke, sablazni videći te svaki dan kod sv. pričesti. Ne boj se! Nastoj se samo za svoje nedostatke iskreno kajati, nastoj se popraviti, to je za te glavno! Sam ću tada probuditi u srcima drugih takova čuvstva i mišljenje o tebi, da se ne će nad tobom nesamo sablazniti, već će od tebe i tvog vladanja biti probuđeni na pobožnost. Oni će već uvidjeti, da ja jesam i ostajem onaj Isus, koji raskajana grješnika toliko ljubljaše... da su Magdalene, kad mi do nogu kleče, još uvijek vrijedne sažalijevanja.

Uostalom, da se nebi možda ova bojazan — da će drugi o tebi zlo suditi ako ispunjaš moju volju — pretvorila u zao i grješan sud? Zašto odmah misliš, da drugi pretjerano strogo i nepravedno sude? Čemu vjerovati da se drugi hoće postaviti sucem

meni i mom ispovjedniku? da bi drugi bili tako smjeli te naprosto i nepromišljeno mogli osuditi ono, što ja želim, i zahtijevam, što ja zapovijedam? Kada hoću da te zadržim od svete pričesti, reći ću ti to po tvom ispovjedniku i po nikom drugome. Pamti si to jednoć za uvijek!

Budi opet hrabra i vedra lica, kršćanska dušo! Uloži u svoje nedostatke i lake grijehe iskrenu želju da ćeš se popraviti, kao i iskreno pokajanje, što si ih počinio, a tada pođi opet mirno svaki dan svetoj pričesti. Jednom za vazda stani na kraj svojoj žalosti i ne propuštaj nikad više svete pričesti.

17. Suze žalosnice.

Nastala jesen! Livade i poljane, doline i šume skidaju svoj sjaj, ljepotu i čar . . . njihov život izumire lagano. Još samo kratak čas i sva je priroda pokrivena bijelim mrtvačkim plaštem . . . mrtvac što ga ka grobu nose. Izgleda, kano da i samo nebo želi odložiti svoj sjaj i ljepotu; zaodjelo se u tamne haljine, a krupne kaplje kiše kano suze žalosnice padaju lagano na zemlju . . A ja, živeći u ovoj suznoj dolini sjećam se svojih milih pokojnika i plačem . . .

Groblje! Groblje je za nas, izagnanike iz raja zemaljskog, posljednje mjesto zadovoljštine, a zajedno je i zadnja karika beskrajnog lanca trpljenja, koja zaslužujemo kano kazan grijesima našim. A ipak, kako nam je mila ova gruda zemlje, kako li se rado svraćamo na to sveto mjesto!

Kada stojim na ulazu onih dugih nizova grobova — bili oni svježe iskopani ili stari, časni spomenici — kako nam svježi zrak dolazi s one strane, poput miomirisa vječnosti, koji oživljuje, koji mi olakšava teško disanje . . .

Tihana su i nijema ta počivališta . . . A ipak, ova duboka šutnja pruža mojoj duši čudnovate melodije . . . pjesan je harmonije, što umiruje i najžalosnije duhove. Nije li smrt utješni melem za naš ubogi i mučni život? Teško iskušanoj duši ljudskoj, bolesnome tijelu smrt donosi balzam, koji je razblažuje.

O groblje! Zar nijesi ti hram Božji? Vi grobni humci nijeste li vi oltari ispod kojih počivaju kosti tolikih svetaca? Slatki Isuse, Ti si Uskrsnuće i Život, gledaj, ovdje počivaju tolika srca, koja su u ljubavi samo za Te izgarala; tolike kosti, koje su Tvoje i Tebi mile, jer su bile živi hramovi Tvoji. Ne prolaziš li Ti nikada ovim širokim hramom? Ne šećeš li nikada između ovih oltara? Pazi, ima ih tu toliko, što čekaju božanski glas ustiju Tvojih.

Razmišljam ovdje i plačem . . . kako sam bio nekoć sretan! Živio sam u krugu odanih bića, koja me ljubljahu . . . Između neba i mene bilo je slatkih srdaca, u kojima se sjala ljepota vrhunaravna . . . Ja sam ih gledao, uživao sam njihovu nježnu i svetu ljubav . . . osjećao sam se, kao da sam u nebu, da, osjećao sam se, da sam stvoren, da ih ljubim, uvijek . . . A sada, gdje su ta srca? Kamo su otišla? Ah, jednog dana prošla je pokraj mene nesmiljena smrt . . . gledao sam je, kako se sve više približuje . . . najednoć stane u mojoj blizini, pogleda

me tajanstveno dvjema očnicama punima vječnosti . . . zatim je pružila svoju isušenu košćatu ruku i u jednom trenu ugrabi mi moje mile! . . . Kamo ih je odnijela? . . . Moj Isuse, koji sve znadeš, reci mi, kamo je smrt odnijela moje mile?

Dani mi se sada provlače samotno, a i srce mi u osami ovdje bije. Moja mi se duša pričinja kao harfa razbijena, izložena vjetrovima pustinje; nema zvuka, nema slatkih melodija, žice su joj pokidane, ona može još samo jecati i uzdisati! —

Osjećam se tako zapuštenim! Ona slatka imena, koja sam još u kolijevci naučio tepati i danomice ih tepao, još mi i sada u mojim bolnim časovima života dolaze na pamet . . . ali nitko me ne čuje, nitko mi ne odgovara . . . ne nalaze jeke . . . Ja zovem moje mile pokojne; držim, da ih moja bol mora natrag dovesti . . . uzalud! . . . Nema prijateljskog lica, nema lijepe riječi, nema smiješka! . . . Nema više one nježne ruke, da mi pomiluje čelo, da mi otare suze u očima mojim . . . Ne, nemam više nikoga . . . nikoga! . . .

Dobri Isuse, odgovori mojoj boli: Gdje su moji mili pokojni? Nekoć sam ih gledao ovdje pred Tobom gdje kleče i mole se; vidio sam, kako si se svratio u njihova srca . . . vjerovah, da euharistijsko sjedinjenje ne će nikad prestati, a sada . . . Ti si uvijek ostao ovdje, a moji mili pokojni kamo su otišli? Jesi li ih odbacio od Sebe?

Nekoć sam mislio, da će i moje srce oćutjeti breme godina, da će se malo pomalo upoznati sa staračkom dobom, te da će sile njegove malo pomalo oslabjeti na putu života i napokon samo

ostarjeti. Nadao sam se, da će ono s vremenom izgubiti snažnu moć ljubavi. Kako se prevarih! Moje tijelo ćuti, kako mu je nakon tolikih borba snaga smalaksala, pognulo se, ukočilo se, iscrpilo. I duša moja osjeća, kako joj od dana u dan slabi moć mišljenja i moć sjećanja... ona je kao bolesnica, koja se sprema na veliko putovanje . . . Ali srce, o Isuse, moje srce, ono ostaje uvijek mlado, uvijek žarko, ono neprestaje nikad, nikad ljubiti . . . uvijek se okreće k onim grobovima . . . Smrt mi je pokosila toliko dragih bića, ali moje srce nije mogla usmrtiti, nije mogla oteti moći trpljenja . . . nije ga mogla pogoditi . . . Porazni dah, što je uništio toliko života, samo još raspiruje žar u mojem srcu.

O vi moji pokojnici, ja vas još uvijek ljubim i ljubit ću vas dovijeka. Čujte bolne uzdisaje moje ljubavi; pogledajte: kako je moja ljubav zastrta žalošću, kako se guši od suza! Ja boravim ovdje kraj Božanskoga Spasitelja i plačem... i molim za vas.

Moje ubogo srce! ti naličiš spomenicima na groblju; oni ostaju ondje vazda nepomični i mirni, tope li ih sunčane zrake obasipljujući ih zlatnim sjajem svojim, ili ih trese bijes bure i oluje . . oni ostaju nepomični . . . slika stalnosti sred čovječje raspadljivosti. Tako se zgađa i s tobom, siromašno moje srce; ni ono nešto malo radosna sjaja sreće, što ti je obasjavalo život, kano ni bjesneći orkani nesreća što su se nadvijali nad tobom, nijesu te promijenili; ostalo si u životu nepomično, da unatoč svemu izvršavaš svoju nježnu dužnost ljubavi. Ali koliko moraš zato trpjeti? Tvoja bol, duboko usađena bol budi se svaki put kod pomisli na grobove

tolikih milih i dragih; vjera tu bol blaži i posvećuje, ali brazgotine starih rana ipak ostaju.

Moj Spasitelju, da li je zlo, što ja još uvijek ljubim moje mile pokojne? Ako ih oplakujem i žalim za njima, što ih više nema? Ta, nijesi li mi Ti dao ovo srce? . . . Da sam se sam stvorio, možda bih bio umetnuo u grudi svoje mjesto srca tvrdi kamen. Ti si mi pak dao srce, koje može i mora da ljubi, a zato Ti i ne želiš, da izgine pod udarcima ravnodušnosti! Nijesi li Ti sam plakao nad milim grobom blizu Betanije? . . . Kako bi mi dakle mogao spočitavati, ako plačem na grobovima milih mojih pokojnika?

O moj dobri Isuse, Ti, koji vidiš i upravljaš svijetom duhova, Ti znaš, gdje su duše mojih siromašnih pokojnika. Moraju li još trpjeti u čistilištu ili su već kod Tebe na nebu? Akoli su gore na nebesima u radosti vječne ljubavi, sjeti ih, molim Te, da za mene mole. Reci im, da ja još uvijek plačem ovdje na zemlji; danomice sve to više žudim da dođem k njima; osjećam potrebu njihova smiješka, njihova onako dragoga mi pogleda . . . da čujem one blage riječi, što su ih samo meni znali govoriti . . . pripovijedaj im o žalosti mojoj; reci im, da sam ostao sam s teškim svojim križem, jer nemam nikoga da mi ga pomogne nositi.

Akoli pak još trpe muke u čistilištu, zaklinjem Te svim žarom srca moga, smiluj im se! Svako jutro uživam krv Tvoju, moj Spasitelju! Zapovjedi svetim anđelima Tvojim, koji okružuju Svetohranište Tvoje, da bar jednu kap ove predragocjene Krvi uzmu s mojih usana i stave u zlatne kaleže, pa da je onda

odnesu u onaj zatvor pravde Tvoje, da je ondje izliju na utjehu i oslobođenje onih trpećih duša. Tebi je to tako lako, da odašalješ mojim milim pokojnicima barem jednu kap Presvete Krvi Svoje; ta one su još uvijek Tvoje, a i ljube Te neizmjerno . . . a zašto bi im i uskratio Krvi iz jedne od premnogih Tvojih svetih rana?

Svijet sa svojim razočaranjima, bol sa svojim gorčinama učiniše mi moju samoću milom . . . Živim u bašči uspomena, a miris njezina cvijeća razveseljuje dušu moju. Na svakom koraku cvjetaju cvjetići kojima su gusto posuti osamljeni moji putevi. Svako mi ih mjesto pruža . . . sad je to jedna sličica . . . sad pismo . . . sad knjiga . . . pa opet prazno mjesto za obiteljskim stolom . . . tišina moje sobice . . . svagdje ih nađem. Iz uspomena ovih pletem vijenac i savijam ga oko srca moga te time krunim moju bol. Naličim nesretnome kralju, koji vlada opustošenom zemljom, kojoj je kuga, glad, rat ostavio prazne gradove i opustošene pokrajine. I ti, srce moje, bilo si nekoć kralj . . . kako si nekoć smjelo uživati postojanu vjernost, požrtvovnost i ljubav! Tvoje se kraljevstvo pretvorilo u otok mrtvih, a prijestolje tvoje u prijestolje žalosti, odakle vidiš samo tamne čemprese.

I tako dalje živim sa svojim milim pokojnicima . . . govorim s njima, čekam ih, dok dođu po mene, ogledavam se ne bi li ih vidio, kako se natrag vraćaju. O Isuse, reci mi, zar ih ne ću nikada više vidjeti?

Ah, znam, osjećam, vjerujem, vidjet ću ih opet. Spasitelju moj, Ti ćeš biti sam onaj, koji ćeš ih privesti natrag mojemu srcu. Bit ću s njima, s mojim milim pokojnima na novo združen . . . i ostati . . za uvijeke s njima . . .

18. Smiješak smrti.

Kad nastaje zima, ne donosi sa sobom samo krutu studen, već joj se pridružuje i velika krasota i čar. — To je slika smrti.

Smrt čini, da naš život malo pomalo gine, ali nas zato okružuje dražestima, koje imadu nešto od sjaja same vječnosti.

Kako god snijeg i led pomalo prikriva zemlju, tako postaje nebo vedrije i jasnije. Zvijezdice sjaju tako jasno, kao da se trude, te bi se pred očima našim ukazale još sjajnijima, izgleda, kano da su nam se većma približile.

Kako hladan zrak struji iz grobne dubljine! . . . Zaista velika opomena! . . . Čini mi se, da se cilj mog putovanja primiče kraju! . . .

No otkuda onaj blagi, topli dašak? . . . Duše on iz male pukotine tabernakula i obećaje mi skori mir . . . da počinem u mojoj domovini! . . . Na jednoj mi se strani dakle grozi smijući se strašna prikaza, na drugoj mi se smješka Isus! . . . Ja drhćem ali se ujedno i veselim.

A ipak zasto drhćem? Boji li se moja duša, da će ugledati lance pokidane i biti slobodna da poleti put neba? Jesi li Ti, Spasitelju moj, u onoj noći u vrtu getsemanskom jednako možda drhtao od straha

pred vječnosti? Nije li to bio više prirodni strah pred smrću? Pa kad si Ti tada imao anđela, koji Te je tješio, zašto, ne bih i ja imao jednog takvoga?... A nijesi li Ti sam taj anđeo, mili moj Isuse?... Ti sam, koji dolaziš k meni u svetoj popudbini?...

U tim mislima, da me smrt združuje sa Spasiteljem, pričinja mi se ona lijepom i privlačivom.... Sunce obasjava i ogrijava upravo hladnu pustoš mjesečevu.

Na gori Kalvariji bio je između Spasitelja i smrti potpisan ovaj ugovor: Isus je udijelio smrti potpunu slobodu, da ga usmrti, ali ipak pod taj uvjet, da smrt jednog dana nadoknadi Propetome sa Golgote sve žrtve, koje si je On iz čovještva ponio. I taj ugovor bijaše krvlju Boga zapečaćen. No smrt je u ispunjenju svoje misije posve bezobzirna i nemilosrdna; ali sudnji će dan pokazati svima, da ne će biti nevjeran, kad treba održati svoje obećanje.

O Isuse, mnogi kažu, da je smrt strašan; akoli je promatram svijetlom vjere, tad je viđam zaodjenutu u ruho anđeosko. A svaki anđeo ima nešto od ljepote Tvoje, moj Spasitelju, jer on je stanovnik neba. Pa kome bi to na pamet palo, da prikazuje smrt kao kakav kostur?.... Ti si nam je sam opisao kano glas zaručnika koji dolazi da sa dušom vječni pir piruje.... Zašto bi dakle zvek milog glasa.... tako dirljivog poziva, probudio u meni strah i zgražanje?....

Smrt ima kosu. Neka ima! Ali dok ona prekida tanahnu nit, koja me ovdje veže za moj zatvor — istodobno prekida ona i euharistijsku koprenu Tvoje skrovitosti.... Tada ću Te napokon vidjeti, moj dobri Spasitelju! A Tebe gledati, zar je to možda nesreća?....

Slušajte! kako vjetar zuji, koji se otkida sa vječnih dubina ponora.... Slušajte, kako fićuka, kad se provlači suhim, ukočenim kostima ovoga kostura... Ali to je fićukanje, koje probuđuje moju vjeru u Tvoju nazočnost, pouzdanje u Tvoja obećanja i ljubav prema Tvojem milome srcu.

Smrt se sve više i više približuje.... Jednim će me zamahom uhvatiti.... pod pritiskom njenim pucat će moje kosti.... svojim hladnim, otrovnim dahom utrnut će mi dah moj i život će moj prestati!... Moja će duša na to odletjeti s ovoga svijeta i izišavši kroz kostur poći će putem vječnih zvijezda. A smrti ne će ništa drugo preostati nego .... hladna lješina. Moja će se duša otrći zagrljaju njenu, da poleti u Tvoj naručaj, o slatki Isuse! Kako li ću tada zahvaljivati smrti, što me je za vazda privela k Tebi.

Ja sam se smiješio životu; ja sam ga uvijek ljubio; Ti to znaš, moj Isuse. Ti znaš i to, koliko me suza, mnogih zabluda, mnogog razočaranja stajala ta ljubav. Ali sada, u sve većoj mojoj čežnji da Te vidim kakav si uistinu, pričinja mi se smrt sve ljepšom. Gotovo mi se čini, da bih njenu lubanju mogao gladiti i na srce je pritisnuti; gotovo bih joj mogao zahvaliti kao najboljoj dobročiniteljici čovječanstva, koju je ikada zemlja proiznesla za spas roda ljudskoga.

Smrt vreba na mene.... Malo pomalo odstranjuje me sa puta života mog.... ja je vidim, ćutim

je gdje dolazi.... još nekoliko dana.... i sada će doći! Ta će me tiranica baciti na bolesnički krevet ....gdje?.... to ne znam. Njezina suhonjava ruka posegnut će za mnom.... svoj će mi prst položiti na čelo i na njem će utisnuti znakove smrti... Ona će mi svoju šaku staviti na grudi, da uguši moje siromašno srce.... Ona će nada mnom raskriliti svoja tamna krila i zamahivat će njima kao bijesna, i gle, bjelkasta će prašina odatle padati na me.... postajat ću sve bijedi.... bijel kao kreda.... Iz mojih iscrpljenih grudiju čut će se još samo kratko hroptanje....a onda?.... Onda ću svršiti....

Tada će se onaj nečovječni, bešćutni kostur odaleciti od mog ležaja i porugljivim će se smijeskom sakriti među čemprese na groblju; tamo će me čekati, da pozdravi hijenskim izrugivanjem moju lješinu, kad će je donijeti na groblje.

A što se to sve mene tiče?... Ne boj se, moja dušo, budi hrabra! Jer prije no će odar slaviti slavlje, Svetohranište će donijeti vijenac pobjede! Ti o moj Isuse, dopustit ćeš, da moja neumrla duša slavi pobjedu nad poraženim tijelom.... I poput harfe u koju prebira Tvoja nježna, neizreciva ljubav pjevat će ona svoju pjesmu neumrle nade.... a grobni spomenici ponavljat će je divnom, mnogostrukom jekom.... tako će za vazda prekidati muklu šutnju u carstvu mrtvih.

Kako nam se sasvim drugačije ukazuje pojava Isusova, kako utješna i slatka!

Dakle jednog će dana.... jednog sata.... smrt doći i stati uz moj krevet.... Na jednoj će strani stajati smrt, a Ti, moj Isuse, na drugoj strani....

Smrt će mi pokazivati moj grob.... a Ti put k nebu.... Iz svoje prazne, crne lubanje bacat će na me varavo svijetlo i promuklim, hrapavim glasom šaptat će mi tajanstvene riječi u nekom neprijatnom jeziku.... a ti ćeš me, moj Isuse, pogledati blagim i vedrim pogledom, sličnim jutru nebeskome. Ti ćeš mi reći: »Tko vjeruje u mene, uskrisit ću ga, makar je već i umro«.

Kod Tvojih milozvučnih riječi okrenut ću se spram Tebe i ne ću ništa više drugo promatrati, do svete Tvoje osobe. Kako lijep, kako uzvišen ukazat ćeš mi se u ovaj sveti, veličanstveni čas. Vjera, koja mi Tebe još zasada sakriva, slikat će mi tada u mojoj mašti poteze Tvoga svetog lica; ona će dopustiti da mi svijetli Tvoj pogled, govorit će mi utješne Tvoje riječi, Tvoj će me smiješak začarati i pokazat će mi nježnu ljubav Tvoju. Tražit ću rub haljine Tvoje, a Ti ćeš mi pružiti ruke Svoje. Upravit ću pogled svoj na rane Tvoje, a Ti ćeš mi otvoriti Srce Svoje; tamo ću naći opisane nebeske puteve. Ti ćeš me privući k sebi i tada ću oćutjeti kucaj Srca Tvoga, izražaj neizmjerne Tvoje ljubavi, koja je opisana u evanđelju što ga čitaju anđeli i sveci na nebu. Podignut ću tada ruke svoje prema Tebi i da Te držim i da Te nikad više ne pustim.... I na jednoć ću čuti glas svećenika koji mi kaže: »Evo Jaganjac Božji.... evo ovdje Tvoje popudbine!«.... A onda?... A tada nestat će Te pred očima mojim....Ti se se u meni samom sakrio.

Kada će smrt doći? Ja to ne znam, a i Ti, moj Isuse, ne reče mi to. Tebi je draže, da me njome iznenadiš, umjesto da udovoljiš moju znatiželju. Ja je

očekujem, ali je kod Tebe čekam, jer si neizrecivo vrelo života. Međutim sjećam se, kako sam vidio često puta, gdje se smrt od srditosti i od jada trese i to osobito onda, kad je imala da vojuje naporni boj s dušama koje su se svijetu pribljubile neurednom ljubalju i srce svoje prikopčale dobrima zemaljskim. Kako li je one vezove, one čvrste spone raskidala! Svom je snagom morala udarati i udarati, da ih skrši!... Svako je opiranje dovodi u jad i učinilo je nemilosrdnim, strašnim krvnikom umjesto anđelom oslobođenja.

Dobri Isuse, molim Te, učini posao moje smrti manje strašnim. Počni odmah time, da srce moje odvraćaš od zemlje, od stvorova i od mene samoga. Tvoja je ruka moćna, ali ujedno i nježna. Ako i moraš izvesti nužnu operaciju, pružaš odmah rani i ljekoviti balzam. Ti imaš moć, da napunjaš srce radošću i onda, kad ga provodiš putevima boli.

U času moje smrti ne bih se hotio boriti sa smrću; zato joj olakoti njenu zadaću, moj dobri Isuse! Započni od ovog časa skidati sve okove, koji me prejako vežu o zemlju. Razumije se, da ću kod toga morati mnogo trpjeti, ali tisuć puta radije trpjet ću na putu progonstva ljubeći Tebe, negoli da trpim na pragu vječnosti drhćući pred smrću.

Za nekoliko godina... možda još i prije... lagano i svečano šetat će se smrt u tihoj, tamnoj noći i kraj mirnog snivanja zemlje između grobnih junaka.... Tu će ispod svoje crne mantije ispružiti košćavu ruku — smjerom mojega groba. I prstom pokazivajući na moje zadnje počivalište gromkim će

glasom ta kraljica mrtvačkih lubanja izreći oholu riječ: »Pobijedila sam!«

Čekaj! — Ne!.... Pobjeda nije tvoja, ti, bešćutna prikazo!.... jer će mi u isti čas u susret doći Isus sa nebeskih svetih dvora i vazda zelenog, dražesnog vrta rajskog. I tamo, u palači kralja živih, odjeknut će onaj glas, koji je i ostaje uvijek istinit: »Smrt je pobijeđena!«

III. DIO.

1. Budućnost.

Zora sviće . . . novi dan se rađa . . . Hoću li ja njegov večer doživjeti? . . . .

Dà, hoću li čuti, gdje bije posljednja ura ove godine? . . . . ove godine, koja je danas započela u svečanoj tišini prirode, dok su se međutim moja umorna uda krijepila zasluženim slađahnim snom?

Gledam li naokolo, vidim gdje iz tisuće ljudskih srdaca niču cvjetići najljepših nada. Ali ova nada, koja mi se u nizu tolikih godina ljupko smiješila, sada mi pokazuje sasvim promijenjeno lice . . . žalosno me promatra . . . . žalosno poput mramornog anđela na grobnome humku . . . . Tako bih rado od nje štogod saznao o mojoj budućnosti! . . . . Pun iščekivanja pitam je . . . . međutim danas ona više nema jakosti, da vidi u daljinu, ne poznaje ona više čara, kojim mi je nekoć tako ružičasto slikala stanovite tajne budućih dana . . . Ona šuti! . . . . Proročica bez nadahnuća! — Ipak — još jednoć podiže ona umornu svoju ruku pokazujući mi na Svetohranište . . . .

Dà, tamo je budućnost moja, gdje je vječni Kralj svih vijekova sazdao u vremenu prijesto ljubavi svoje . . . . Neka slabost obuzimlje mi srce moje, koje hoće da skupi posljednje svoje sile, e da barem

još jednoć iskaže Spasitelju svu ljubav, svu nadu i odanost svoju.

Na dugom putu života tako sam često skupljao iz rana duše moje tamjan žalosti, da ga pred licem Isusovim spalim kao žrtvu paljenicu i pomirnicu. A sjutra?... što ću sjutra pokloniti Isusu?.... Suze? .... ili poklik neočekivane radosti?.... Međutim, hoću li doživjeti još koji »sjutra?«

Knjiga moga života možda je već ispisana do posljednje stranice.... naskoro će se zatvoriti!.... O Isuse, koliko li praznih stranica vidim u njoj!... Koliko zamrljanih — ali sada već svetom Tvojom krvlju očišćenih!.... Na koliko stranica gledam zabilježena grizodušja i stvorene odluke, a Ti si se nad njima razočarao!....

Naskoro će pravednost Tvoja iznijeti preda me tu knjigu, da iz nje čitam — svoju osudu vječne propasti — ili vječnoga blaženstva. — O Bože, daj mi vremena, da koju od tih stranica iznova uredim, da ih otarem svojim suzama pokajničkim i da uzmognem na njima napisati povijest bar jedne krjeposti.

Kako sam prožet veličinom Božanstva Tvojega! Nijesam Te ni molio, a Ti si mi jednoć otkrio duboke tajne vječnosti Svoje. Ti si mi govorio o ljubavi Svojoj, koje plamen bukti do mene iz dubina stoljeća, te mi želi u srce izlijati zrake blaženstva. A sada, kada Te molim da makar malom riječcom odaš koju o »sutrašnjici« — Ti šutiš!....

Reci mi ipak, hoću li Te moći još često ovdje posjetiti?.... često još pristupati k stolu Tvojem? .... mnoge još satove sprovesti u društvu s Tobom?.... Hoću li Te još dugo veličati pjesmom svojom — ili — možda već čeka spreman onaj, koji će zapjevati requiem kraj mog odra?.... Otkrio si mi tolike tajne mudrosti Svoje, pa zašto si satkao tako gustu koprenu oko budućnosti moje?

Klanjam se šutnji Tvojoj, Božanski Spasitelju. Ne ću da svetogrdnom rukom razotkrijem koprenu, koja mi krije čas smrti moje. Ali ipak ćutim kako kroz nju probija zagušljivi zrak groba, a s njim me hvata drhtaj i groza.... Posljednji se dan života moga približuje.... gledam ga gdje juri strjelohitro već kroz više godina na mene.... Hoće li to biti za me dan pun oluje ili dan obasjan šarenilom duge? Hoće li to biti dan srdžbe Tvoje.... ili dan ljubavi Tvoje?

U dragoj crkvici, gdje se sada molim, na mjestu gdje sada klečim.... klanjat će Ti se tada druga koja duša i stavljati do nogu Tvojih svoje prošnje. Pa ipak ne će ona nikada saznati, što se je zbivalo između mene i Tebe. Ali Ti ćeš, dobri Spasitelju, zacijelo naći veliku razliku između one duše, koja je jučer ovdje boravila i one, koja će sjutra doći na njezino mjesto.... Jučer bijedno stvorenje, sjutra možda anđeo serafinske ljubavi... možda koji propao anđeo?.... dà, možda?... — Jučer ja — a sjutra tko?

Moj Isuse, Ti koji govoriš tako jasno i snažno pojedinim dušama, pa kad vidiš koju dobru, milu, samilosnu dušu, gdje ovdje kleči, nadahni je dobrom mišlju, potakni je na djelo milosrđa, da se pomoli za onog nesretnika, koji je prije nje ovdje oplakivao grijehe svoje i čeznuo za ljubavi Tvojom! Rijetki

će se mene sjetiti kada budem umro i pokopan. Mrtvi se brzo zaboravljaju. Ali Ti, dobri Isuse, zar ne? Ti ćeš već gdje komu usaditi molitvicu za pokoj siromašne moje duše! Kako li me muči pomisao, da će me svi skoro zaboraviti...

Meni je svejedno, ako se za moj grob nitko ne će brinuti.... ako ostane bez naslova, bez imena, bez spomen-ploče, bez cvijeća, obrastao dračem i korovom ljudske nezahvalnosti.... dà, svejedno mi je. Ali dušu — moju dušu, slatki Isuse, ne ostavi nikada bez zagovora kojeg samilosnog srca.

* *
*

»Sjutra« za mene ne vrijedi ovdje upravo ništa. Stoljeća prođu, dok se kamen raspadne; ali malo dana dostaje, da se nebrojene uspomene posve izbrišu iz pameti ljudske.

Da mi je za života bilo priušteno, da Tebi na slavu i čast sazdam crkvu, da Ti podignem oltar, uzgojim svećenika Božjega... Ali ja nijesam ostavio ni malen tračak ljubavi svoje prama Tebi; ah, nijesam toga razumio... ili nijesam mogao... A tko da se sjeti mene iza moje smrti, ako ne Ti, slatki moj Isuse?...

Iz Svetohraništa čuo si molitve moje... Koliko si uzdisaja i tužbi razumio! Koliko si suza izbrojio? .... — Pa sve to da je netragom prošlo mimo Srce Tvoje?... — Zar bi me i Ti mogao zaboraviti? Molim Te, već od smilovanja nemoj zaboraviti na žalosne dane života moga. Sjeti se, kad već budem počivao u grobu, one moje »Vjere«, koja me je tijesno vezala s neshvatljivom tajnom svete hostije... sjeti se onoga »Ufanja«, po kojem sam se u teškim časovima smijati mogao, sjeti se i one »Ljubavi«, koja makar je bila tako neznatna i sirotna, ipak me je vazda jačala u borbi za krjepost. Sjeti se, da sam vjerovao Tvojoj riječi, ufao se u Tvoje milosrđe, a Tvoj sakramenat nadasve ljubio. Tvoje je ime bilo vazda zapisano u mom srcu.... a moje ime zar da bude izbrisano iz srca Tvoga, kad postanem šaka praha?...

Međutim ja stojim ovdje s uljenicom svojom u ruci čekajući na dolazak Tvoj. A Ti, kad ćeš Ti doći?... Eto, suton se večernji već hvata, noć se približuje brzim korakom, naskoro će me zaogrnuti crnim plaštom svojim. Koliko još dana? koliko sati?... Čut ću najednom, posve nenadano čut ću glas, koji mi naviješta dolazak zaručnika, a što će tada biti s mojom uljenicom?... Hoće li tada još svijetliti jasnim, žarkim plamenom?...ili?....

O Isuse, koji si me pozvao na život euharistijski, ne dopusti nikada, da mi san ravnodušja pane na oči i uspava srce moje. Daj da budno bdijem slatkim dahom milosti Tvoje; priveži me uz tabernakul Svoj, dok mi ne kucne čas vječnog pira.

Možda moram još samo nekoliko dana,.... možda tek nekoliko sati ovdje bdjeti... ah, da ih mogu sve sprovesti u slatkom očekivanju dolaska Tvojega; o da bi mi mogle povratiti ono vrijeme, što sam ga proživio daleko od Tebe.

Neka mi srce žari i bukti plamom toliko, koliko slabi tjelesna jakost moja. I dok tama noći postaje sve gušća i sve jače mi prikriva lažnu sliku

svijeta, neka mala euharistijska svjetiljka baca ljupko svijetlo ispred koraka mojih na putu do Tebe.

Još samo koji čas, o Isuse?... Zaokružit će me tama i tišina! Još samo koji mali čas? A tada? Svjetao oblak na nebu!... Ti ćeš se sam ukazati na oblacima! A iz visova rajskih ozvanjat će mi glas: »Gledaj, zaručnik tvoj dolazi!« A tada?.... bit će vječni pir ljubavi Tvoje!...

2. Noć Isusova.

Dan se naginje kraju — noć se spušta na zemlju.... U stanovima ljudi trne svijetlo za svijetlom.... Na nebu titraju i svjetlucaju milijuni zlaćanih zvjezdica.... Na zemlji titra samo još jedna jedina zvjezdica: mala svjetiljka moga Spasitelja!

Njezin blijedi sjaj prodire kroz prozor crkvice.... Pomiče se amo tamo... ide sve dalje i dalje, dok ne prodre do tebe.... Ne vidiš li ga? Isus ti ga šalje u susret, e da ti može reći: »On ne počiva nikad. Srce se Njegovo trudi dan i noć, da ljubi tebe, siromahe, nesretnike, dapače i svoje mučitelje.

Kako je sveta noć Isusova!

Noć je! Ti snivaš, euharistijska dušo! Utrnulo je kandilo tvoje; no Isus šalje k nebu tamjan poklona svojega.

Ti snivaš, euharistijska dušo! Možda su suze pokajnice orosile jastuk tvoj... Ali Isus podiže za tebe pomirni glas k prijestolju vječne pravednosti.

Ti spavaš. Tvoje srce ne kuca više čuvstvima zahvale. Isus naprotiv mjesto tebe razveseljuje Presveto Trojstvo, jer On žrtvuje sâm Sebe u zahvalu za sva dobročinstva, koja je primio svijet.

Ti spavaš kršćanska dušo! Tvoje se usne otvaraju samo spokojnom disanju. Isus pak posvećuje zemlju, razveseljuje nebo svetim blagozvučjem molitve Svoje.

Kako je sveta noć Isusova!

U posvećenim se zidovima neke siromašne crkvice sakupljaju Bogu odane neke duše. Svijetu su nepoznate; u nebu su zapisane zlatnim slovima! Tko ih zove na okup u tamnu noć? Potreba njihove duše, koja u ljubavi spram Krista ne pozna riječ »dosta«.... zove ih vruća želja, da molitvom prekinu tišinu i samoću Svetohraništa; molitvom, što su je naučile u štalici betlemskoj, u svečanom času zadnje večere, u noćnoj tišini i sjeni vrta getsemanskog, u blizini svetog groba.... Zove ih divna misija, po kojoj su združene sa žrtvom na Kalvariji, da cijeli život čine pokoru za grijehe, koji su im tek poimenu poznati, ili za vlastite koji su u gorućoj ljubavi već odavna očišćeni.... Nuka ih ljubav Presvete Djevice, koja ih to više privlači Isusu, što više je On zapušten i osamljen.... goruća želja Magdalene, koja ih sili, da obujme one svete noge i da ih suzama peru, koje su nekoć bile svjedoci beskrajnog kajanja, ljubavi i milosrđa.... Tjera ih i služba anđela, koji se natječu, da nikad ne ostave Isusa samog, te da Mu dokažu, kako nije uzalud ustanovio presvetu Euharistiju.

Na osvitku dana gleda zemlja svoje cvijeće orošeno biserjem rosnih kapljica... a nebo se divi dušama, kojima se u krunama sjaji novi, rijetki dragulji.

O kako je sveta noć Isusova!

Čuj! .... Što je to? Koja li je to đavolska buka! Kako srsi prolaze čovjeka! Kako se vrijeđa nebo! Velika je to vojska grješnika .... oboružala se oružjem .... polazi u boj protiv Krista! .... Tà noć je doba, gdje strasti i stanoviti grijesi igraju svoje kolo. Tijelo se podaje nagonu strasti .... Duh se predaje osveti bogohulstva, strasti, svetogrđa, napunja se bijesom srditosti i mržnje. O tmino, tmino! .... Izdana nevinost .... nogama pogažene krjeposti .... prekršen zavjet ... ah, probodena hostijo! .... To je potop, što nebotičnim svojim valovima nečistoće i smrada zapljuskava na Spasitelja. To je ocean, što se uspjenjen i uzburkan bijesno baca na najsvetijeg od svetih .... jadan čopor divljaka, koji odapinju svoje strijele na nedužno Jagnje Božje!

O Isuse, zašto ne ćeš da dokineš na zemlji sva svoja Svetohraništa, da ih opet podigneš na nebesima? O najsvetiji sviju svetih, zašto ne uništiš samo jednom od munja Svojih sve te bezbožnike? O Jaganjče Božji, zašto se barem jednoć ne potužiš glasno?

Slušaj sada posve pozorno!

U nekoj maloj kapeli, kamo možda studen vjetar kroz prozore dopire, šalje mala četa pobožnih duša u to noćno doba molitve svoje k nebu .... Hrana im je bičovanje, pokora, ljubav. Pogledaj ih!

Blijed tračak male svjetiljke osvjetljuje njihova blijeda, izmučena lica, a sakrivene suze u očima njihovim sjaju kao biseri .... A Spasitelj? ... Što on čini? .... On ih sluša i posve zaboravlja na strašnu kletvu bezbožnika! On ih gleda pa i ne misli više na sramotna djela nesretnih grješnika! On ih zove, On ih privija na srce Svoje i kraj toga posve zaboravlja na bezbožnost nezahvalnika! Spasitelj ih ljubi, i — zaboravlja na gnjev spram bogohulitelja!

Da nema na zemlji ovih anđela euharistijske straže, kako bi bila tada žalosna noć Isusova!

Pobožno dušo, slušaj malo! Ti se tužiš da trpiš na besanici. Znaš li, što hoće Isus tada od tebe? Treba da mu iskricom ljubavi svoje učiniš noćno klanjanje ovih anđeoskih duša još milijim. Gledaj da se napuni kalež milosrđa Njegova te se izlije zemljom ; možda za to treba samo još posljednja kapljica ! I tu kapljicu On hoće upravo od tebe. On je mislio na tebe ! Bi li mu ti mogao tu jednu kapljicu uskratiti ?

O, kako je sveta noć Isusova ! Zar ne ćeš i ti da imaš udjela na njoj ?

Na nebu je Isus okružen neugaslim sjajem svetaca Svojih ; na zemlji se ograničuje sjaj Njegove slave na mali plamečak, koji trne najslabije povjetarce. A ipak Mu je to svijetlo tako drago, jer je slika tvoga srca.

Na nebu živi Isus u vječnom Hosana sviju korova anđeoskih, — ovdje pak vlada grobna tišina ! A ipak Mu je ta tišina tako draga, jer je slika tvojih strasti, koje znadu mirovati.

Na nebu je Isus okružen četama anđelama i svetaca; ovdje j neaprotiv sama pustoš, te bi mislio da je to pustinja, u kojoj je Isus postio. A ipak Mu je ova samoća tako mila, jer je slika tvoje osamljenosti od svijeta. — A zar ne bi mogao nečim oživjeti ovu pustoš, da noć Isusova nešto zasja? Ne vidiš li kako se vratašca tabernakula otvaraju u nadi, da ćeš božanskome uzniku svome donijeti bilo kaki darak.

Isus te moli za iskricu ljubavi. Pokloniš li Mu je, On će je cijeniti kao sjaj Svog raja. On te poziva, da Ga prije no što pođeš na počinak pozdraviš kratkom molitvicom. Učiniš li to, On će je cijeniti kao pijev serafina.

On te potiče na to, da srce tvoje otpočine na Njegovu Presvetom Srcu. Pristaneš li na to, On će ti ga čuvati kao najdragocjenije blago Svoga prijatelja.

Zato, koliko god ti je moguće, ne ostavi svog Spasitelja nikad samog; jer je tako lijepa noć Isusova, ali je i tako samotna.

Dobri moj Spasitelju, dă, sveta je noć Tvoja! ali kako je gorka, gorka po tolikim — tolikim grijesima!

Stoga Te molim, pogledaj na prekrasnu četu plemenitih duša, koje pred Tobom ovdje straže i mole. Neka njihove molbe i uzdisaji prodru do Srca Tvoga, uslišaj ih! Deset pravednika, radi kojih si već u starom zavjetu htio tisućama oprostiti grijehe . . . gledaj, ovde kleče do nogu Tvojih! To su Tvoje euharistijske zaručnice, koje kod Tebe straže i mole . . . .

Božanski Spasitelju, ne spali ognjem srdžbe Svoje nesretne grješnike, ne, već im razpali srca njihova ognjem žarke ljubavi Svoje!

3. Dan Isusov.

Isus govori:

Da ja tebe ljubim, to ti znaš dobro, jer sam ti za to dao nebrojene dokaze, za koje si mi i zahvalan. Zašto ne uzvraćaš bolje tu ljubav? Htio bih, da sam ja jedino i sve tvoje i da te uvijek uza se imam. Nijesam li ja tvoj Otac, tvoj prijatelj, zaručnik tvoje duše? . . . . Ne ću da spočitavam, ali reći ću ti, da bih bio sretan, kad bi ti sproveo samo jedan dan uz mene, a to bih svakako htio; samoća Svetohraništa je katkada preteška. Ne bi li mi je htio olakšati time, da jedan dan sprovedeš uza me? Nije to tako teško, kako si umišljaš, a još manje je dugočasno.

Čuj, kako se to čini!

Ranim jutrom, čim se probudiš, dok ti još polusnen sakupljaš misli svoje, gledam ja već na tebe. Kad bi ti mogao vidjeti, kako te ja ljupko gledam, kako blago počiva na tebi pogled moj! A znaš li zašto? Nadam se, da ćeš taj dan sprovesti u mojoj ljubavi, jer to mi je najveći užitak, da me ti ljubiš. Ti možda dvojiš o tome, a ipak uistinu je tako!

Zato čini, što ti savjetujem!

U ranu zoru, čim se probudiš, pomisli na me i pokloni mi srce svoje. Baci u duhu svoj pogled na Svetohranište i tamo će se susretnuti naša srca i pogledi naši. Ah to »srce?«. Znadeš li ti, dijete moje,

što znači ova riječ?! . . . Vani u svijetu ljudi nemaju pojma o njegovoj vrijednosti. Ali ja znadem, kakvo blago kriješ u sebi, jer sam za se stvorio tvoje srce, pa ja, kao Stvoritelj njegov, hoću da ga imam i da ga obilno svojim blagoslovom obaspem. Zato mi ga pokloni prije, dok se još nije priljubilo stvorovima.

Kod ustajanja pazi, da se ne podaješ lijenosti. Što više, požuri se veselo, revno i čedno na ispunjavanje moje volje.

Dok se odijevaš, zabavljaj se sa mnom i teži, da što prije dođeš k meni. Pruži samo ruke svoje spram mene i reci mi djetinjim glasom: »Ljubim Te, Bože moj! . . . Danas ću raditi sve iz ljubavi spram Tebe!«

Prinesi mi dakle odmah prve svježom rosom orošene cvijetke tvoga dana; ja ću te zato opsipati predragocjenim plodovima svoje milosti.

Sa svetom misom i svetom pričešću započinje se tada velika svečanost srdaca naših. Ja se ponovo uspinjem na Kalvariju, da tamo za tebe prinesem žrtvu na križu, jer te hoću učiniti dobrim, pobožnim, dà, hoću te učiniti svetim. Ljubim te tako jako, da bih za te ne tek jednoć već tisuću puta umro, kad bi bilo nužno . . . Molim za te na križu! A što li sve nijesam izmolio od Oca za dušu tvoju!? Sa prijestolja mojih muka mogu sve. Ne silazim ja samo za to na oltar, da se žrtvujem za te, već i zato, da mogu ostati kod tebe i svratiti se u tvoje srce.

Sveta pričest! Lijepe li naknade za sva moja trpljenja! Zar ne, dijete moje, u tvojem ću srcu naći

sigurnu zaštitu i zaklon, tamo me ne će naći moji neprijatelji, mučitelji, moji krvnici, da me ubiju....

Kad se vratiš kući nakon svete mise i svete pričesti, pođi mirno na svoj posao. Preko dana nastoj slušati što više svetih misa, primiti mnogo duhovnih svetih pričesti. Ta to je tako lako! Pomisli samo na to: da se na dalekom i širokom svijetu u svaki sat danju i noću služi sveta misa.... Obnovi zato od časa do časa dobru nakanu, da želiš prisustvovati svetoj misi i to upravo onoj, koja se upravo u taj čas prinosi Bogu. Na taj način stojiš uvijek pod mojim križem, a krv moja cio dan kaplje na dušu tvoju.

Jednako tako ne zaboravi i preko dana češće se duhovno pričestiti. Zovi me samo, ta ja rado dođem k tebi i to svaki put, kad god ti samo zaželiš — u svaki sat. Donosim li ti sa sobom više ili manje milosti negoli u pravoj pričesti — to nije tvoja stvar. Svakako treba da znaš ovo: hoću li ja duše svoje opsipati svojom milošću i ljubavi, tada se ne služim samo svetim sakramentima, već imadem i tisuć drugih načina, koji mi stoje na raspolaganje; tvojim su očima sakriveni, ali mojoj su mudrosti otkriveni. Neka ti je to dosta!

Živi u nazočnosti Božjoj!

Dok obavljaš poslove svoje, budi združen sa mnom. Predstavi si na primjer, da si u kućici nazaretskoj i da tamo radiš u društvu mojem i mile mi majke. Imaš li se možda boriti s kakvom poteškoćom, a ti se odmah obrati na nas i moli za savjet i pomoć; ne ćemo ti je nikako uskratiti — to ti obećajem!

Možda ti je veća radost — meni svakako — da u vrijeme posla boraviš na podnožju oltara, u sjeni moje male svjetiljke! Baci od časa do časa pogled svoj na Svetohranište, podigni u vis svoj posao, i to upravo onaj, koji tada držiš u ruci.... pokaži mi ga i pitaj me: Radim li tako dobro, moj Isuse?

Tijekom dana imat ćeš već nešta da trpiš; jer ja dušama koje osobito ljubim, pričuvam uvijek po koji od mojeg trnja. Ali pazi dobro, da ne propustiš, ne zanemariš ovo trpljenje, da ga ne omalovažavaš, i da ga ne obeščastiš time, da izgubiš u tom strpljivost, ili čak da uzvjeruješ, da ga možeš bez mene snositi. Trpjeti moraš sa mnom! Tada ja primam uzdisaje tvoje i povraćam ti ih natrag okrunjene obilnim blagoslovom svojim. Sakupljam suze tvoje, a ti primaš blago ljubavi moje. Uzimam križ tvoj i poklanjam ti radost i utjehu svoju.

I onda još jedno! O svemu, što te uznemiruje, tišti, porazgovori se ponajprije sa mnom u četiri oka. Pazi, koliko ti je moguće, da o svom trpljenju ne govoriš ni s kim; povjeravaj meni brigu svoju! Ljudska utjeha donosi obično zamršenost i nejasnost mojoj utjehi; a ja bih tako želio, da moj glas prodre jasno i veselo u srce tvoje.

U sutonu večernjem svrati se opet k meni mislima svojim — ako je moguće, a ti dođi sâm lično. Mi ćemo zajedno zaključiti minuli dan. U vrijeme toga pohoda pronicavim ću okom ispitati srce tvoje, da u njem uvidim ljepotu zasluga, da ih blagoslovim, a pogrješke i nedostatke da odstranim. Da znadeš, kako ti rado u večer praštam — blagoslov dijelim! Vjeruj mi, za svaki čas, koji si mi posvetio, bio sam ti veoma zahvalan! Zato mi je milo, da te u večer mogu blagosloviti.

Pođi na počinak s blagoslovom mojim! Ja ću noću i dalje skrbjeti za te milo i brižno. Svaku ću nevolju odvratiti od tvog tijela, borit ću se sa svakom strašnom nemani, koja ti se grozi. Kao dobar pastir bdjeti ću nad ovcom svojom!

Vidiš li sada, što znači: jedan dan sprovesti s tvojim Isusom? Imade li što jednostavnije?.... Kako bi bilo, da se odlučiš sve dane života svoga tako sprovoditi?... Što kazuje tvoje srce na to?... Budi uvjeren, da bih bio sretan, da te danomice imam uza se!

4. Srce.

Da mi je dano, da sve što imam i što jesam, sakupim u nekoliko zrnaca tamnjana, kako bih rado sve to ispalio pred licem Veličanstva Tvoga kao žrtvu paljenicu moje iskrene pobožnosti. Bože moj! Ali jedva da mi je išta preostalo!... Sile duše i tijela postepence se gube. Pače i prijašnje je oduševljenje pod teškim udarcima vremena i razoružanja jenjalo poput cvijetka što uvene na žarkom suncu. A želja, da još nešto učinim za Tebe, jedva zamišljena nestaje pred strašnom pomisli na smrt.

Promatram li sebe, pričinja mi se, kao da stojim na groblju punom grobova, u kojima su pokopane tisuće nada i dobrih odluka... Pa ipak samo na jednom humku svjetluca od časa do časa malo svijetlo, koje je upalila moć vjere, ufanja i ljubavi. Jednako tako usred ruševina nemoćna života tinja

plamen srca moga. Još uvijek bije to bijedno srce moje, jedino, što mi je preostalo od svega mog bogatstva!.... Pa i ovo moje posljednje dobro žrtvujem Tebi, Bože moj, posve.

Hajde dakle, ovo srce, siromašna ta iskrica svijetla, hoću da gori kraj vječne svjetiljke oltara Tvog. Ova dva svijetla neka se ujedine i zajednički neka rasvjetljuju oltar i tabernakul Tvoj. Ostavljam ovdje srce moje s nalogom, da Ti se klanja, dok ja prevalim svoj posljednji i najteži put na mom zemaljskom hodočašću,... dok se trudim, da uberem posljednje cvijetke za moj vijenac... dok u burama života promatram blaženi mir nebeski i u tom promatranju čeznem za srećom da budem zauvijek Tvoj.

Mili Spasitelju! Da su krune svih kraljeva moje vlasništvo, sve bih u poniznosti položio do nogu neizmjernom Tvom Veličanstvu; ali imadem tek maleno srce.... Ti kralju ljubavi, ovo je srce moj diadem.... moje žezlo.... moje blago.... evo Ti ga, vidi, ja Ti ga poklanjam.

Dobri Bože, a što može ljudsko srce boljeg učiniti pred oltarom Tvojim, negoli da oplakuje grijehe svoje, da ispovijeda zablude svoje i trpljenje Ti svoje prinosi, kao naknadu za grijehe svoje?

Srce je moje odveć ljubilo zemlju.... odveć je ljubilo stvorove! I te su ga zablude posve rastrovale. Kako je strašno moralo trpjeti! Koliko li gorkosti kušati! Tražilo je raj zemaljski, da u njem hoda među ružama, ali je našlo Kalvariju, punu krvavih tragova. . Ova je Kalvarija bila pusta i

pražna, nijesi Ti bio gore, o Isuse! Tamo je bilo samo trpljenje i bol.... križ.... ali bez Tebe!

A sada, kad mi pamet opet osvježuje sva ta moja trpljenja, radost mi je i utjeha, da ih mogu sabrati u kalež pa da ih prospem pred Tobom za znak pokore za moje grijehe. Na taj ćeš način opet imati pred očima Svojim sve moje grijehe, ali ne zaboravi kod toga i na sva trpljenja moja.

Dà, izčezli su grijesi u potocima krvi Tvoje.... ali bol još uvijek traje, jer rane još nijesu zacijelile. Znam, da me kažnjava pravda Tvoja, zato ću rado činiti pokoru sve dok ne zadovoljim pravdi Tvojoj. Milost me Tvoja neka zato čuva od pogibli, da tražim utjehu u stvorova.... ne! Šuteći i strpljivo rado ću sve trpjeti za Tebe, šta Ti tražiš od mene.

Dà, vazda ću Te nada sve ljubiti!

Ta se ljubav sastoji, u trpljenju i žrtvama, ali upravo to me tješi! Velika i sveta djela nijesam kadar prikazati božanskoj savršenosti Tvojoj; ali sretnim se ćutim, što mogu povrijeđenome Veličanstvu Tvojem žrtvovati miomiris mirhe i gorskost pelina, koje pomno sakupljam na putu, koji vodi u nebo.

Ovdje Ti je srce moje, o Isuse, u nj stavi, molim Te, križ Svoj, ovij ga trnjem Svojim, daj mu da krvari ranama Tvojim i da se rastopi u ognju ljubavi Tvoje.

Hvala Bogu, da imadem srce! a Ti si mi ga sam dao, Bože moj! A što bi od mene bilo, da ne imam srca?.... Priznajem, da tada ne bih bio toliko trpio; a je li bi uživao toliko čiste i svete radosti? .... Ljudi bez srca!.... Žalosne li pojave!.... koja li nesreća!... Takovi su ljudi kao kipovi: časkom

ih promatramo .... i onda idemo dalje .... tà hledni su .... hladan pogled! .... hladan osmjeh .... oni ne trpe .... ne ljube .... Mramor u ljudskoj spodobi.

Kad se spomenem onih svetih časova, koje sam smio proboraviti uz Tebe, vazda mi dršće srce od radosti. Uzmimo na primjer dan svete prve pričesti .... Onda još nijesam ni znao, što znači trpjeti, a Ti si mi već dao i pripravio neizmjenu radost. S djetinjom nevinosti, pun poezije i slatke nade došao sam k Tebi i poklonio Ti maleno srdašce svoje. A Ti si došao da ga zaposjedneš. O, sretni dane nezaboravne i nepomućene sreće! Moj Spasitelju, reci mi, hoće li i u vječnosti Tvojega neba isto tako biti?

Kada me svijet prezire, kleveće, nogama gazi .... hrlim k Tebi, da ti sve to povjerim, a i tajne želje srca moga. Kako su to utješljivi časovi! Uživao sam odatle radost, koja je bila to dublja i srdačnija, što je bilo nemilosrdnije postupanje ljudi sa mnom.

Dobri Spasitelju, ah da imam sreću da Ti žrtve prinosim .... da bolna srca tješim .... njihovo trpljenje saslušam .... klonulima da riječ vjere u srce usadim .... gorke im suze otarem .... nesretnima u pomoć pritečem .... umirućima budem tješiteljem .... o kako nezaboravni časovi duboke i tihe sreće za mene. Gdje i kada ih dožive djeca ovog svijeta?

Kako li je sveta i nježna bila radost, koju si pripravio srcu mojem u dobroti Svojoj. Da, istina je, ovaj siromašni život nije tek progon, tamnica, ne, on ima u sebi i nešto od one nebeske nam domaje. Moje je srce okusilo već čestoputa i nebesku radost

odozgo, oćutjelo i nešto od one slobode, koja uistinu čini sretnim.

Dobri moj Spasitelju, ako si Ti već u kaležu vremena sakrio toliko sladosti, a što će tek vječno blaženstvo onda biti za mene!

Smiluj se ovom bijednom srcu, koje se je tako često ružno ponijelo spram Tebe. A da se od Tebe već nikada ne odijeli, prikuj ga zlatnim okovom ljubavi Svoje u Presveto Srce Svoje. Probudi u njem božansku čežnju, da živi jedino za Tebe i da posve zaroni u more Tvoje beskrajne ljubavi. O te varave radosti svijeta, koje vazda iznova nastoje, da ga uza se primame; da ga od Tebe odvrate! Daj da budu srcu mojemu odvratne i dosadne. Pa ako Ti po nesreći opet padne u teški grijeh, progoni ga tako dugo križem i trpljenjem, dok se ne povrati k Tebi, svladano beskrajnim milosrđem ljubavi Tvoje. Dobri Spasitelju, daj mi ljubav spram Tebe, ali mi i ne uskrati barem nešto vremena, da Te mogu ljubiti, prije negoli umrem; osjećam, da smrt već nije daleko ...

Ne tražim časti, o Isuse, ni lasti, a ni bogatstva ... ja ne molim ni za što drugo, negoli za ljubav Tvoju.

I u časovima ponizivanja ostat ću miran, zadovoljan i veseo, ako mi samo bude priušteno, da Te ljubim. Ako budem morao svoj svagdašnji krušac prositi, teško trpljenje podnositi, neka se tada vrši sveta volja Tvoja, o Gospode; bit ću Ti tada odan i zahvalan, da mogu ljubiti Tebe. U vatri kušnja pjevat će srce moje pjesmu blaženstva, samo ako

bude kadro da ljubi Tebe, o Bože moj, za Tebe da živi, i za Tebe da umire!

5. Oproštaj.

Dobri moj Spasitelju, kada ćeš me pozvati na sud svoj?... Možda naskoro?... Već stoji možda u pripravi i vaga pravednosti Tvoje, da moje djelo sakupi i odvagne... Možda ne ću više ćuti udarati slijedeći sat sa zvonika crkve... Čas mog rastanka, pred kojim sam toliko puta drhtao i koji mi je često zaokupljao misli, bio bi dakle blizu?... Dobri moj Spasitelju, kakav će biti moj smrtni čas?... Htio bih umrijeti gledajući Tebe, moleći se Tebi, ljubeći Tebe.

Hoću li ja još sjutra doći u ovu crkvu, da se mognem porazgovoriti s Tobom? Ne znam! Ovo bi mogao biti posve lako moj posljednji pohod k Tebi. Pa ako je uistinu posljednji?... Što sjutrašnji dan donosi, ostaje mi sakriveno; svjestan sam si samo toga, da moram skoro umrijeti. Dobri moj Spasitelju, zato vapim k Tebi, pogledaj me, čuj me i blagoslovi me, kao da me vidiš sada posljednji put ovdje gdje padam ničice pred neizmjernim Veličanstvom Tvojim.

Jednog dana... tko zna, možda ću još danas posljednji put vidjeti ovaj oltar, ovu svetu hostiju?... po posljednji put klanjati se Tebi pod poniznim euharistijskim prilikama, e da Te nakon toga zagledam gore u svemu sjaju i Veličanstvu kano svoga suca!...

Ali tada ujedno, pouzdano se nadam, gledat ću Te u svoj divoti i slavi vladara na božanskom prijestolju Tvojem.

Svjetiljka moje vjere osvjetljava posljednjima svojim tracima polako trnuće mog života... Naskoro će se spotaknuti o koji grobni kamen... razbiti se i utrnuti... za uvijek! Nakon toga više ne ću trebati vjerovati, gledat ću.

Još nekoliko kucaja, i moje će srce stati... A tada?... hoće li se izgubiti u ognju beskrajne ljubavi?... tome se nadam!

Mili moj Isuse, pogledaj milostivo na siromašno svoje stvorenje, koje možda posljednji put gledaš ovdje pred sobom na koljenima... Danas Ti se još ovdje klanja, a onda — utrnuo je žar njegova bistvovanja... Vatra se ugasila... Preostat će nešto malo pepela sakrivena pod grudom zemlje.

Samo jednu želju još imam: da izmučenu glavu svoju naklonim na grudi Tvoje i tako da umrem. Budućnost mi ne može više donijeti nikakvog trpljenja, nikakvog razočaranja, a nadam se i nikakvog grijeha. Ja se nemam više ničeg bojati, jer nesreća će naskoro slomiti mač osvete svoje na grobnom mojem kamenu.

Jednu još riječ ipak želiš čuti od mene prije negoli zanijemim zauvijek, — želiš čuti — »hvala«! — Da, hvalim Ti, Bože moj!... Pri pomisli na bezbroj dobročinstava, koja mi se redaju pred očima mojim — ćuti srce moje svu težinu, slatkog bremena zahvalnosti.

Još nekoliko časova... i Ti ćeš za moj zemski život upisati i posljednju riječ u knjizi ljubavi Svoje,

a ja hoću sada na knjigu života moga utisnuti pečat nadublje moje zahvalnosti.

Da, da, ovdje pred oltarom Tvojim, vrelu sreće moje, izvoru veličine moje neka odjekne posljednja kitica »Te Deuma« — »Tebe Boga hvalimo«, koju sam tako često i rado pjevao kod mog euharistijskog klanjanja. Hvala Ti, Isuse moj, hvala!

Ti si mene ljubio . . . i ja sam smio ljubiti Tebe! — Hvala Ti! — Kajao sam se za grijehe svoje i Ti si mi ih oprostio. — Hvala Ti! — Pružao sam ruke svoje za Tobom, a Ti si dolazio u srce moje. — Hvala Ti! — Morao sam nositi teški križ — a sada ga smijem odložiti podno oltara Tvoga. — Hvala Ti! — Težio sam za nebom, a sada mi se otvaraju vrata raja. — Hvala Ti! — Želio sam Te licem u lice gledati — i eto sad na past će koprena. — Hvala Ti!

Nizom godina morao sam pjevati jadikovku pjesmu prognanika, sada ću naskoro zapjevati jedinu pravu himnu nebesku. Slava Ti i zahvaljujem Ti, veliki Bože!

Dobri Spasitelju, sada ću se morati ovdje s Tobom rastati . . . Do viđenja gore u Tvojem nebu! . . .

Kako mi kuca srce! Kakva li je to borba u duši mojoj! Nešto me vuče k nebu, a ja bih još htio gledati hostiju na zemlji. Htio bih gore pjevati, a htio bih se i ovdje klanjati.

Moj Isuse, Ti me zoveš, da Te gledam . . .

Zato ostaj s Bogom, sveti hrame, . . . ti draga moja crkvice, u kojoj sam sproveo najljepše i najčišće časove moga žića!

Ostajte zdravo, vi svete zidine, gde su boli i nade moje kroz godine i godine utjehu nalazile, a

molitve moje vjere i ljubavi drljivo odjekivale, gdje je bijedni putnik pun trpljenja vazda našao mir svoj.

Zdravo da si, sveta krstionice, gdje sam u najnježnijoj dobi djetinstva mog zadobio krunu milosti . . . gdje je moje srce crplo snagu za vrhunaravni život . . . kamo sam se vraćao, da oplačem poderanu i nagrađenu haljinu . . . gdje je pamet iznosila zabrinutom duhu ono sjajno jutarnje nebo u svem njegovu divnom sjaju, koje, ah, tako brzo nestade.

Te Deum laudamus: Veliki Bože, veličam Te, veličam Te i zahvaljujem Ti!

Ostaj zdravo, ti propovjedaonice istine! Na podnožju tvojem slušao sam riječi pune ljubavi i mira; tu mi se govorilo o Isusu, um mi se prosvjetljivao, a srce mi se punilo žarom, tako, da sam u tami upoznao pravi put, dok mi se svijet pričinjao ledenim, a ovo svijetlo i ovaj žar bijahu mi spas moj u tami i hladnoći svijeta.

Zdravo da si sveti oltaru, ti nijemi a ipak živi svjedoče sakrivenih borba, kojima sam se borio, da Spasitelj zavlada potpuno sa mnom . . . ti svjedoče mladodušnosti, koju sam nadvladao nepokolebivim pouzdanjem . . . svjedoče dobrih odluka, koje sam znažnim opiranjem izvojštio . . . svjedoče tajnih žrtava, koje sam u suzama iz ljubavi k Bogu prinosio.

Da ste mi zdravo, ispovjedaonice, vi sveti sudovi pokore! . . Očišćen od teških grijeha našao sam u vama slatki izvor milosti, što proiztječe iz Srca Isusova. Tu je bila satrta oholost buntovnika do

poniznosti pokornika. Tu sam našao izgubljeni mir, utjehu, okrepu i novu odjeću krjeposti i milosti.

Ostaj mi zdravo, mila vječna luči, koja neumorno obasjavaš duše tajanstvenim zrakama tvojega svijetla. Ti si me učila svetoj krjeposti šutnje, koja zemaljske časti smatra teretom, koja u preziranju oholica nalazi svu slatkost svoju. Da, ti si me učila, da sam zavolio ljepotu života, koji se ovdje slabo cijeni; života, koji se sastoji od neprestanih žrtava, života, koji si smatra čašću da iz jubavi spram svog Spasitelja opet postane šakom praha i pepela.

Da ste zdravo, vi izabrane duše, vi bijele golubice Euharistije! Kako sam često stajao i promatrao, kako ste nošene bijelim ljiljanovim krilima simo i tamo lepršale oko drage vaše svete hostije! Kako sam rado prisluškivao poklicima ljubavi, koje ste vi slale u unutarnjost tabernakula. Vi ste mi pružale uzvišenu viziju one krjeposti, s koje se odsijeva na našu zemlju sreća nebeskog Zaručnika i božanski čar njegove ljepote.

Da ste zdravo, vi sve svete duše, koje ste se tako rado i ponizno molile, vi junačke žrtve ljubavi! Vi na svoja nježna tjelesa zazivljete srdžbu Jagnjeta, da izvojštite bezbožnicima, mučiteljima Isusovim, oproštenje i vječni spas.

Ostaj s Bogom, mili Spasitelju, ostaj s Bogom! Po posljednji put puštam da govore suze, koje mi naviru na oči; neka govori kucaj srca, koje sve brže udara... drhtanje, koje trese sav život moj... udovi, koji drhću od neustrpljivosti za uskrsnućem... O Isuse, još jednoć pružam ruku, ona Te pozdravlja... s Bogom!... Moje se koljeno prigiba, moja se glava poklanja, moja Ti usta šalju zadnji cjelov, posljednju riječ.... samo još jednu riječ.... jedan pogled.... o Isuse, ja Ti se klanjam, o Isuse, ja Te ljubim.... o moj Isuse.... s Bogom....

6. Čežnja za ljubavlju.

Od početka svete mise do evanđelja.

Na podnožju oltara utječem se Tebi, veliki Bože, u nadi, da ću napokon naći, što već tako dugo tražim, za čim tako žudim: ljubav k Tvome božanskome Sinu.

Za koji će čas saći na oltar i prinijeti će za žrtvu Samoga Sebe, a krv će svoju iz ljubavi spram mene žrtvovati do posljednje kapi. Meni će pak tada biti sreća, da vječnom Veličanstvu Tvojemu prinesem Njegovu gorku smrt i muku. Hoću li i ja što dobiti od Tebe za taj predragocjeni dar, veliki Bože?... Ti znaš za čim silno teži moje srce: za ljubavlju spram mog Spasitelja i Otkupitelja, kojeg nada sve ljubim!

Ah nažalost ja sam tu ljubav često puta nogama pogazio... Sad mojim mislima, koje su kojekuda kružile samo nijesu bile iz Isusa, jer su tražile samo užitak i taštinu... Sad opet mojim riječima, kad sam isprazno govorio ili kad sam svoje vrijeme tratio svjetovnim čavrljanjem, a zanemarivao sam molitvu... Sad opet mojim djelima, koja sam činio više prema ćudi strasti svojih, negoli

prema nauci i zakonima svetog evanđelja. A sve to mojom krivnjom, mojom prevelikom krivnjom, o Bože moj!

Ali ja se nadam, da ću zadobiti oproštenje grijeha Tvojom molitvom, o Presveta Djevice, vašim zagovorom, o vi sveti Božji — kojih moći počivaju u ovom oltaru. — Pouzdano se nadam u Tvoje neizmjerno Veličanstvo, dobri Bože, koje mi hoće da iskaže Svoje milosti i jednoć da mi za ljubav Isusa poda život vječni.

Milosrdni Bože, baci milostivo pogled Svoj na moju bijedu, na siromašno moje srce, koje je kao mrtvo, jer mu manjka žar ljubavi Isusove. Imaj samilosti sa mnom! Podaj mi ovu svetu ljubav i dopusti, da iskusim neograničenu dobrotu Tvoju.

Vječni Bože, Ti, koji si me stvorio, podaj mi ljubav Isusovu, da se time dovrši djelo Tvojeg stvaranja... Sine Božji, koji si me otkupio, učini, da Te ljubim, da se time dovrši djelo Tvojega otkupljenja... Duše sveti, daj mi ljubav za Isusa, da se time dovrši djelo Tvojega posvećenja.

Vječni Bože, Ti imaš pravo da budeš proslavljen, a Ti i tražiš od nas da Te veličamo. A može li se iznaći dostojniji način kako da Te veličamo, negoli kad vidiš, da je Isus od svih ljubljen?

Žudio sam za mirom i srećom, a gdje ću ih naći, ako ne u ljubavi Kristovoj? A gdje ću moći naći sreću ovdje na zemlji bez Isusa? Svemogući Bože, udijeli mi stoga, molim Te, ovu ljubav spram Isusa, da donese srcu mojemu novi život, sreću i mir. A anđeli u rajskim visinama neka Ti poju u moje ime hvalospjeve i kao nekoć betlehemskim poljanama

neka se razliježe: »Slava Bogu na visini, a mir ljudima na zemlji, koji su dobre volje!«

Od evanđelja do pretvorbe.

Htio bih, da mogu, da Ti sa žrtvom Jaganjca Božjeg istodopce prinesem i potpunu žrtvu samog sebe. Ali ja, siromašno stvorenje, nemam da Ti što drugo žrtvujem, do li nešto kruha i vina; skromne prilike mog tjelesnog uzdržavanja.

Primi milostivo ove darove, dobri Bože, i oprosti mi sve moje bezbrojne uvrede i grijehe, kao i sve nemarnosti u Tvojoj službi, oprosti mi poradi neizmjerne vrijednosti žrtve božanskog Jaganjca, u čije će se tijelo i krv doskora pretvoriti kruh i vino. Pa za znak Tvojeg oproštenja podaj mi milost, da Te ljubim, da Ti služim sa srcem i djelima Isusovima.

Da, Tebe ljubiti ljubavlju Srca Isusova, biti jedno s Njim, koliko li slavlja za Tebe i kolike li časti za mene, siromašno stvorenje. A tko može učiniti takvo čudo? Ti si svemoguć, veliki Bože, Tebi je i najveća stvar samo laka igra. Sjedini me tijesno i nerazdruživo sa božanskom naravi Sina Tvoga, kako se nekoć On sam nije žacao uzeti na Se našu čovječju narav, e da tako budem kadar pjevati Ti hvalospjeve jezikom Njegovim, živjeti iz Njega, s Njime se žrtvovati i konačno da Tebe i Sina Tvog ljubim ljubavlju, koja se ne da ni čime slomiti, koja ne će nikada skrenuti spravog puta.

O vi anđeli i arkanđeli, kerubini i serafini, zašto mi nije srce prožeto tako čistom ljubavlju kako je vaše, da mogu s vama i s cijelim dvorom nebeskim dostojno veličati slavu Božju... da mogu

zapjevati s melodijama rajskim: Svet, svet, svet si Bože četa, nebo i zemlja puni su slave Tvoje, Hosana na visini!

O vi svetci božji, koji ste tako žarko ljubili Boga, zašto ja ne mogu uz vas stajati, da bih mogao Boga dostojnije ljubiti?...

Ah, ja sam samo siromašan zemaljski putnik, a dom mi je još veoma daleko! Zato mi pomognite, da barem na to često pomišljam, kako ste vi Boga ljubili, da se i ja time potičem i da se, potaknut vašim prekrasnim primjerima, trgnem iz mog drijemeža — te da se rasplamsa u mome bijednom srcu žar božanske ljubavi. Što ne mogu postići bijednom molitvom svojom, postići ću to zagovorom vašim.. o tome ne dvojim.

Ispuni mi srce vrućom željom, da ljubim Isusa, ne odbaci me od Sebe, moj Bože! Dopusti mi, molim Te, da po Tvojem milosrđu i dobroti umaknem vječnom prokletstvu i da me pribrojiš nebeskoj četi izabranika Tvojih!

Od pretvorbe do svete pričesti.

Sada evo leži na oltaru veliko, uzvišeno vazmeno Jagnje!... Isus je tu!... a ja Ti ga žrtvujem, o Bože moj. Zašto? To Ti sam znaš: Tebe bih htio ljubiti... Tebe nadasve ljubiti. Ali dušom tako čistom, kao što je Isusova... životom tako neokaljanim, kao što je Isusov.. djelima svetim kao što su Isusova.

Podaj mi stoga nevinost Abela, nepokolebivu vjeru Abrahamovu, duboku pobožnost Melhisede-

kovu, da sve ono što Ti žrtvujem, Tebi omili i da zaslužim, da me neizmjerno Tvoje Veličanstvo milostivo pogleda...

Pogledaj moj žrtveni dar, gledaj Svog ljubljenog Sina Isusa... Pognut do u prah molim Te: pošalji jednog anđela iz Svog raja, da iz ove doline suza, sa oltara ovog, ponese ovu uzvišenu žrtvu na nebo, pa neka je položi na oltar, što se diže pred neizmjernim Veličanstvom Tvojim.. da nakon što sam bio dionikom Njegova presvetog Tijela i Krvi, zavrijedim zadobiti gore na nebu od milosrđa Tvojega sve potrebne mi milosti, blagoslov i sreću.

I ja pripadam među grješnike! Upoznajem i priznajem moju krivnju. Nijesam Te ljubio, Bože moj! To je bila moja velika pogrješka. A ubuduće? Hoću li Te ubuduće onako ljubiti kako bih to mogao? Toga neznam, ali se ipak nadam, da će jednom doći i za mene žuđeni dan, gdje ću Te ljubiti kao Tvoji anđeli i sveti na nebu!.. Čvrsto se nadam, da ću zadobiti i ja mjesto među ovim svetim četama... dakako ne radi mojih zasluga — jer ih nemam — već po Tvojem neizmjernom milosrđu i napose po zaslugama milog Sina, moga Otkupitelja, Isusa Krista.

Vječni Bože, ponizno se usuđujem moliti Te, sada, dok još boravim na ovoj zemlji, oslobodi me svakog zla, što sam si ga pribavio svojom hladnoćom i ravnodušnosti u službi Tvojoj... oslobodi me i od svih grijeha, koje sam učinio od prevelike ljubavi k stvorovima... oslobodi me i od kazni grijeha, koje sam zavrijedio za sve prekršaje i zločine moje... A ubuduće, molim Te, oslobodi me od

svih pa i najmanjih grijeha tako, da još preostale dane života svoga sprovedem jedino u ljubavi i službi Tvojoj.

Od svete pričesti do konca svete mise.

O neoskrnjeno Jagnje, koje uzimaš grijehe svijeta, smiluj mi se! Gledaj, kako sam siromašan, kako bijedan.... Ljubav mi Tvoja manjka! A što mi koristi sve, što znače sva blaga ovoga svijeta, ako ja Tebe ne ljubim, ako ne živim za Tebe?... Izlij i na moju dušu nekoliko kapi presvete Krvi Svoje, koju si tako obilato prolio za spas duša, te si njome očistio cio svijet i u premnogim srcima probudio heroičnu ljubav Operi njom sve mrlje savjesti moje, i podaj srcu mojem jakost i život, da kuca jedino za Tebe.

O Jaganjče Božji, odvrati od mene najveći grijeh — grijeh, da prezrem Tvoju ljubav. Po Tebi da živim, a kraj toga da Tebe mrzim — koje li strahote! Ti sam stražu straži nad srcem mojim, koje mora neprestano da se bori sa strastima svojim, koje ga žele podjarmiti i učiniti neprijateljim Tvojim. Ti vidiš strašne valove! Uzdigni glas svoj, umiri uzbješnjelo more, umiri ga, i daj mu tihu i veselu ljubav Svoju. Dođi, o Isuse, dođi sâm u srce moje; donesi mu onaj sveti žar, za kojim tako čezne; nijesam doduše dostojan primiti Te pod krov tijela svoga, ali Ti, Svemogući Bože, možeš jednom jedinom riječi ozdraviti dušu moju od svih bolesti njenih. Dođi stoga i svrati se k meni, milosrdni Spasitelju! A ovo Tijelo i ova Krv, koja se u ovaj čas prinijela na žrtveniku, neka se što tješnje združi s dušom mojom, da je čuva, štiti, brani, neka je poplavi ljubavlju Tvojom, da mogne ovdje na zemlji i gore na nebesima od nje u vijekove živjeti. Da, združi se tako savršeno sa mnom, da i najmanji trag mojih prijašnjih nedjela nestane iz duše moje, da na tezulji pravednosti Tvoje ne ostane ni najmanji spomen na njih.

Još jednu milost molim: blagoslovi me, Bože moj! Bože Oče, Ti si me iz ljubavi stvorio, Bože Sine, Ti si me iz ljubavi otkupio, Bože Duše Sveti, Ti si me iz ljubavi posvetio! Stoga slijedi, o Presveto Trojstvo, da sam ja djelo Tvoje ljubavi. Blagoslovi dakle sada navlastito Tvoje stvorenje, koje si tako ljubio! A blagoslov Tvoj neka raspiri u meni žar serafinske ljubavi!

7. Čežnja za ljubavlju.

(Pričesna molitva.)

Prije sv. pričesti.

Otkuda to, da sam upravo sada tako hladan i bešćutan, kad želim više no inače da Te ljubim iz sve duše? Htio bih biti plamen i vatra za Tebe, a ja sam naprotiv studen i hladan. Stvorovima tako lako uspijeva naći mjestance u srcu mojemu, samo Tebe, božanski Spasitelju, Tebe, puštam vani pred vratima da stojiš, Ti kucaš uzalud na srce moje!... Kako sam se promijenio! — Nekoć si gospodovao

mislima mojim i nijesam imao ni zašto drugo smisla nego samo za Tebe... Sada nasuprot i neznatna malenkost dostatna je, da mi obuzme cijelo srce. A ipak bih Te opet volio ljubiti... volio bih opet biti stvorenje, koje poznaješ iz vedrih dana prošlosti, gdje je moja duša odisala nedužnošću i djetinjom ljubavlju

Kojim putem treba da udarim, da prispijem opet do ljubavi Tvoje? Sama me molitva ne dovodi tome, jer ju rastresenost dulja raznosi na sve četiri strane svijeta. Razmatranje i duhovno štivo na daju boljeg uspjeha, jer mi je glava nakon toga ubrzo često pusta i prazna kao i prije. A pohodi Presvetom Sakramentu? Za čas me rasplamte, ali žar ubrzo nestaje. Preostaje mi još samo sveta pričest! Ona i jest sva nada moja, zato i dolazim k Tebi s čvrstim uvjerenjem, da ćeš Ti sam u meni upaliti oganj svete ljubavi, čim uniđeš u srce moje.

Dođi zato, moj Spasitelju! Ali kako je pusto i prazno u duši mojoj — svuda tama beskrajna! Ti jedini možeš tu pomoći! Jednom si samo riječju stvorio svijetlo, zvijezde, u gibanje stavio cijeli svemir; dođi, pa rekni samo jednu od ovih riječi... i nastat će u mojoj duši novi svijet ljepote i kreposti i učiniti je Tebe dostojnom.

Jednim si trakom sunca iznova oživio i rasplamsao svetu vatru jeruzalemsku u vlažnome nekom studencu.. Dođi i jednim trakom milosti svoje oživi iznova ljubav, koja kano da je već utrnula u srcu mojemu...

Postao sam hladan i bešćutan, a tko je tome kriv? Konačno samo ja. Premalo sam cijenio milost Tvoju... dijelak sa dijelkom odbacivao sam je u pohlepno ždrijelo nezasitnih mojih strasti... Žrtvovah je za volju svijeta... u kukavnosti svojoj bez opiranja dopuštah paklenome neprijatelju da mi je otme. Sada klečim ovdje lišen nakita kojim si nekoć tako lijepo uresio dušu moju, i ponizno Te molim za oproštenje!

Pa ako molbe moje nijesu dosta jake, da Te na samilost ganu, o — onda neka Te bar gane bezutješno siromaštvo i postiđena praznina duše moje! Ta Ti me vidiš ovdje u svoj bijedi mojoj! Ah koja li čuvstva pritom mora da obuzimaju dušu Tvoju!... Ne pričinja li Ti se, da vidiš pred Sobom opet jednu Magdalenu... drugog dobrog razbojnika?... Kako si bio dobar, neizmjerno dobar prema ovim grijesima opterećenim, nesretnim stvorovima, tako dobar, da im to svi naraštaji mogu zavidjeti! Zar ne ćeš i meni dati barem nešta od ove dobrote? Ja sam možda još više opterećen grijesima nego oni, pa mi je zato nužna i veća samilost.

Ili, zar Ti ne dolaze i nehotice na pamet Tvoje prekrasne priče o izgubljenom sinu... o izgubljenoj ovčici, kada gledaš mene pred Sobom?... Kako si ganutljivo i utješno o njima govorio! Nijesu li upravo te božanske prispodobe postale nadom svih bijednih grješnika za sva vremena?...

Evo ovdje dolazi izgubljeni sin, koji se vraća Ocu svome!... Prigrli ga čvrsto u naručaj Svoj i ne dopusti, da se ikada više odijeli od Tebe!... Tu imaš siromašnu izgubljenu ovčicu, koja je zalutala u trnje — sad izranjena i gladna hrli Tebi

ususret... Uzmi je na ramena Svoja i dovedi je u ovčarnicu stada Svojega!

U mom se srcu krije sva sila molbi i želja... one su upravo velike i nebrojene kao i premnoge moje potrebe!... Jedna mi je želja nadasve: Tebe primati, dobri moj Isuse!

Nije li jedna sveta pričest vrednija nego ikoja druga milost?... — Ne nadilazi li ona sve milosti?... A ostale milosti?... One su osmjeh Tvojih očiju... milovanje Tvojih ruku... sućut srca Tvojega!... Ali sveta pričest! Ona nije samo Tvoj osmjeh, tvoje milovanje, Tvoja sućut, već tu si Ti sam, Ti koji lično dolaziš k meni, koji mi se sav darivaš.

Ostale su milosti plamen... ali sveta je pričest požar... i rado bih bio živi oganj, da sav izgorim u moru plamena ljubavi Tvoje.

Dođi dakle! Ti si već često puta pohodio siromašne nesretnike obiljem milosti, tako da su od najvećih grješnika postali veliki sveci.

Zar se ne smijem sličnome pohodu i ja nadati, ili zar bi bilo možda preuzetno od mene? Svecem, sveticom postati! Čeznem neizmjerno za tim! Često sam već puta odlučio da ću ozbiljno nastojati oko toga, da postanem svet, ali o Tebi ovisi sve, ovisi o Tvojoj milosti i dobroti Tvojoj!... Podaj mi dijelak one vanredne milosti, koja čovjeka posve preobražava.

Što mi je nužno, da postanem svet, to Ti sam najbolje znadeš, dobri Spasitelju, zato mi to i udijeli; jer je volja Tvoja, da svi postanemo sveti... prema tome i ja... Dođi dakle i dovrši svoje djelo!

Poslije svete pričesti.

Napokon opet jednom vidiš, kako sam Te lijepo dočekao! Umjesto da ti pružim nešto od svoje ljubavi, očekujem od Tebe, da ćeš mi Ti pokloniti Svoju! Ne očekujem to samo, ne, već se tome pouzdano i nadam, da ću je u svoj punini primiti.

Ti si sad našao stan u srcu mome, slatki Spasitelju! Pogledaj ponajprije dobro, kako to ovdje siromašno izgleda!... Stan je srca moga pust i prazan, bez nakita, dapače od neprijatelja opustošen. Ali upravo zato sam Te pozvao... hotio sam Ti pružiti priliku da iz najbliže blizine upoznaš bijedu moju, da imaš to više saćuti sa mnom!... Možeš li uopće prepoznati dušu moju?... prepoznati u njoj prekrasnu sliku, koja je proizašla iz stvaralačke ruke Tvoje?... Može li se u njoj otkriti jošte što od onoga čuda Tvoje milosti, što ga je duša primila na svetom krštenju — okupana svetom Krvi Tvoga otkupljenja... Što Ti se čini?... Je li je to ona ista, koju si našao tako lijepu na dan prve svete pričesti, na koju si sa zadovoljstvom gledao?... Ah! koliko je već godina prošlo od sretnoga onog dana!... Da, koliko ih je prošlo! i svaka od njih ponijela je sobom nešto od nevinosti, čistoće i ljubavi Tvoje. A sada?... Ne preostaje Ti ništa drugo, moj Isuse, negoli da već često započeto djelo iznova započneš... k meni da se vratiš i da u mom srcu iznova usplamtiš ugasli oganj ljubavi Tvoje.

Ćutim potrebu da Te ljubim, o Isuse, jer samo ljubav spram Tebe je krjepost, požrtvovnost i samozataja. Neophodno mi je nužno, da Te ljubim, jer

se moram često nadvladati, odučiti se mnogim pogrješkama, mnoge malene strasti, koje su mi postale druga narav nadvladivati. Ćutim nuždu, da Te ljubim, jer bih Ti morao barem donekle sličnim postati u poniznosti, krotkosti, a osobito u ljubavi spram križa. Ah! onaj križ, Ti znaš!... Kako mi je još uvijek težak! Kad bih ga ipak već jednom mogao uzljubiti, kada bih mogao i umrijeti na njemu! Tada, da tada bih Te doista ljubio!

Sam po sebi ne mogu ništa. Ti mi jedini možeš dati milost i jakost. Podaj mi zato onu ljubav, koja živi od trpljenja i odricanja... koju si imao u pustinji, kad si postio... u vrtu getsemanskome kada si zapao u smrtnu stisku... na Kalvariji, gdje si trpio i umro... u grobu, gdje si se sakrio pred svima... Što bi mi koristilo biti zajedno s Tobom na posljednjoj večeri, gdje si uživao blaženstvo ljubavi, ako se ustručavam da stojim s Tobom pod križem, gdje si trpio strašne muke?

Nekoć sam mislio, da Te ljubim zato, jer su me obuzimala neka nježna čuvstva, kad sam se približavao Tvome oltaru... da, jer sam mogao prolijevati suze od ganuća, mislio sam, da sam već gotov svetac!... A što se dogodilo?... Kod prve prilike mogao sam smjesta jasno upoznati, kako sam još uvijek ohol, srdit, tašt i pun samog sebe... i morao sam upoznati kako su svi drugi ljudi bolji od mene! To je dakle bila moja svetost! O, kako su me često prevarila moja čustva?

Ali sada, kada sam se štetama opametio, ne tražim više od Tebe nježnih čustava, ne! Molim Te žar ljubavi Tvoje, koji će mi srce ogrijati, a razum moj

prosvijetliti.... molim Te svijetlo, koje će razsvijetliti ponor ništavila moga, da se već jednom za vazda skrši oholost moja, pa da se ne cijenim drugim i drugačijim nego što jesam... molim Te vatru, koja će očistiti sva moja nagnuća te mi uspiriti želju, da se smatram najnevrednijim stvorom i da i drugi tako sa mnom postupaju.

Molim Te onu ljubav, koja sluša, a da ne pita prije savjeta u svom sebeljublju.... koja je veledušna te ne računa na hvalu ljudsku.... ljubav, koja se šuteći žrtvuje.... koja imade uvijek blagi smiješak i blagu riječ opraštanja neprijateljima i uvrediteljima svojima.... koja ostaje čestita i poštena uslijed zloba i zasjeda svijeta.... onu ljubav, koja goji najvećma sakrivene krjeposti, unatoč pogibli da se time prikazuje naivnom... onu ljubav, koja jednu riječ Tvoju, što je kazuješ duši u tišini, više cijeni, negoli odobravanje svega svijeta.

O Isuse, što je doista Tvoja ljubav, to ja ne znam.... no Ti, koji znadeš što je, usliši stoga molbe moje. Daj mi u mudrosti svojoj ono, što Te molim, a da i ne znam što je... daj da nađem, što već tako dugo tražim... daj da kušam tajnu, koju ne razumijem.

Božanski Otkupitelju, razplamti me žarom ljubavi presvetog Srca Tvoga.

Već sam Te tako često molio, da mi udijeliš ljubav spram Tebe. Hoćeš li mi je danas dati?.... Ja sam je tražio... hoću li je naći?... Kucao sam na vratima Tvojim... hoćeš li mi ih otvoriti?... Ti si sam želio doći u sirotno srce moje: eto sad si u njemu.... Htio bih i ja ući u Tvoje: O Isuse, hoćeš li me odbiti?....

8. Mjesečna duševna obnova.

Dobri moj Spasitelju, neophodno je nužno, da se opet jednoć ozbiljno zamislim u dušu svoju. A gdje mogu bolje sabrati misli svoje, negoli pred tabernakulom ljubavi Tvoje?

Ovdje, gdje sam toliko blaženih časova sproveo, gdje si mi Ti neumornom blagošću govorio k srcu, opsipavao me bezbrojnim milostima, — u Tvojem ćeš mi milosrđu — nadam se — razsvijetliti pamet i ojačati volju.

Zato se hoću malo da počinem ovdje na mome putu u vječnost . . . . priuštit ću duhu svome malo odmora razmatranjem . . . Tada ću moći nastaviti obnovljenim silama put svoj u nebo.

O Isuse, Ti vidiš, da želim učiniti sve moguće, da postanem bolji, da Te vjernije i revnije služim. Ti jedini poznaješ iskrenosti moje volje. Zato mi pomozi . . . učini me svetim!

I. I opet je jedan mjesec prošao! Za toliko se je broj mojih dana umanjio . . . grobu sam se za toliko približio . . . možda već stojim na rubu njegovu, da me može prihvatiti i u svoju dubinu povući.

Kako vrijeme brzo leti! . . . Kako se neugodno približuje smrt sve više i više . . . Više no jedna duša, koje sam poznao, u prošlom su mjesecu nastupile svoj veliki put u vječnost! Zašto one? . . zašto ne ja? . . . Je li to moja zasluga? Kakva bi to bila smjelost, da takvog što samo pomislim! . . Bogu hvala, ja još živim . . . mogu još djelovati . . dobro činiti! . . . Zašto je bio Bog spram mene vazda bolji no spram ovih drugih? Otkuda mi ova prednost? Otkud? . . . Tajna je to Božja . . . Ne znam razlog; samo znam, da se to dogodilo iz ljubavi! Da me Isus ne ljubi, zacijelo me već ne bilo tu. Tko zna, gdje bi bio! . . .

Međutim vrijeme odmiče . . . I u knjizi života moga bit će jedan mjesec, jedan dan, jedan čas, koji će biti za mene posljednji: tada dolazi neposredno sud . . . vječnost . . . nebo ili pakao! . . . Tko me može uvjeriti, da nije već započeo ovaj za mene strašni odlučni mjesec? Nesretnik sam! Prije ili kasnije stajat će moje ime na smrtnoj listini . . . I mene će odnijeti ka grobu . . . I mene će pokriti nekoliko lopata zemlje, rastavit ću se od ljudi. Pače, i sama uspomena na me bit će naskoro potom među ljudima pokopana! A ja . . . gdje ću ja tada biti? . . . Ja da umrem? . . . Čujem li dobro? . . . Što se veli, tko će to umrijeti? Ja? . . . Da, ja, koji se zovem N. N.! Ja, koji sada ovdje pred oltarom klečim i molim se . . . I što sam ja tako često o drugima znao reći, to će tada drugi govoriti o meni: »N. N. je umro . . . N. N. je umrla« . . . Nije li to strašan san? Ne, to nije san! . . . Činjenica je to! . . . Činjenica, koja me plaši . . . Umrijeti . . . sa pozornice ovog svijeta da isčeznem . . . Od svih da budem zaboravljen . . . veliki put da započnem . . . kamo? . . . kuda? . . . zar u nebo? . . . Možda u pakao? . . . Dobri Spasitelju, Ti sam znadeš, kamo idem! . . . Reci mi, moram li drhtati? . . . Smijem li se nadati? . . . Da, Ti me ljubiš, moj Isuse, i zato se nadam. Nepokolebivim, beskrajnim, čvrstim se pouzdanjem uzdam u Te, o Isuse moj!

II. Način mog život odlučan je za moju daliu sudbinu!

Što me dakle čeka?... Da moram ovaj tren umrijeti, zar bi mi život prošastog mjeseca dostajao za umirenje?... Kako sam ga sproveo?...

Kod posljednje obnove duševne mnogo sam si toga preduzeo?... A što je od sv(ega toga bilo?..

B o g u h v a l a, svaki sam dan primao svetu pričest, ako ne baš sakramentalnu, a ono duhovnu svakako. Išao sam redovito i k svetoj misi... često sam pohodio odio dragog Isusa... držim, da nije ni jedan dan prošao, u kojem ne bih bio sačuvao dragocjen ures — milost posvećujuću.. prema tome ipak sam stekao nešto zasluge za nebo. Međutim, nijesam li ja mogao sve bolje učiniti, da još više napraviti?... Moje molitve?... Žali Bože, nijesu valjale... koliko mi je štete donijela moja samovoljna rastresenost!... Pa onda, nijesam li ja kadšto i posve napustio molitvu i bez svakog razloga?...

R a z m a t r a n j e?... Ja sam ga doduše činio, ali kasnije, tijekom dana, jedva da sam se na to i malo sjetio. Svakako, da onda nijesam mogao ni uspjeha postići. A ipak je bilo među njima nekoliko misli, upravo kao za me stvorenih, tako su odgovarale mome položaju.

N a p r e d a k u k r j e p o s t i?... U tome stojim gotovo još uvijek na istom mjestu kao i minuli mjesec; možda bih mogao zabilježiti neki mali napredak... međutim, nijesam li ja mogao znatno bolje napredovati?...

Dá, zapravo kad se uzme, ja još uvijek naginjem više onoj pogrješci, nego li ovoj jednoj krjeposti...

Podvržen sam još mnogo ovome i onome... ovoj sakrivenoj oholosti... potajnoj odvratnosti... prestrogom osuđivanju... jednom riječi: ja nijesam ni najmanje sa sobom zadovoljan.

S v e t a p r i č e s t? Nije li moja priprava mogla biti bolja, pa zahvala, nije li mogla par časova dulje trajati? Preko dana gotovo da zaboravih i misliti na to, da sam u jutro primio Božanskog Spasitelja... Držim, da sam to prije mnogo bolje činio!

S v e t a m i s a?... I tu me savjest prekorava. Katkada trajala mi je predugo... tuitamo puno bih radije bio ostao kod kuće... a moj molitvenik služio mi je često više za ukras no za molitvu i pobožnost.

P o k l o n I s u s u u S v e t o o t a j s t v u?... Ne baš uvijek, ali ipak tuitamo činio sam ga nerado, radije bih bio kuda drugamo išao... Jedva da sam došao u crkvu... nijesam ništa uradio, da svladam onu umornost, suhoću, koja obično dušu zaokupljuje, već sam se naprosto dao pobijediti. I tako su prolazili blagoslovljeni časovi bez velike koristi.

Sa svom ovom bijedom nijesam baš zaslužio pakao... ali kako je sa čistilištem?... Strašivica sam vanredna, plašim se trpljenja, a toliko sam glup i neoprezan, da si ga pomalo pribavljam! A još k tome upravo tamo, gdje si drugi zaslužuju nebo — o lakoumnosti, — zar si ne pripravljam sam čistilište! Dá, spremam si jedan dio čistilišta mojom svojevoljnom rastresenošću u molitvi i razmatranju... u vježbama krjeposti... dapače i pred istim oltarom, gdje tako pouzdano s Isusom govorim.

U ovom mjesecu zaslužio sam doduše nešto malo prava na nebo... Međutim bio sam kod toga toliko nespretan, da sam si na samome putu onamo, gotovo već na pragu rajskih vratiju, sve posuo živom žeravicom!... A kad pomislim na to, da ću jednog dana morati bosonog prijeći p r e k o nje i mojim je suzama gasiti!...

Kako sam bio ipak nesmotren!...

III. Nikada ne možeš biti dosta nepovjerljiv spram smrti!... Ona vazda stoji u zasjedi. Ako sam joj prošli mjesec sretno umaknuo, tim me lakše može ovaj mjesec pokositi. Da se za svoju dušu pravodobno pobrinem, da me ne zateče nepripravna, odlučio sam ovo:

P r v o. Dnevno ću misliti na smrt!

Stavit ću se u prisutnost Božju i predstavit ću si, kao da imam samo još ovaj mjesec živjeti... Prebrojit ću dane — svete pričesti — svete mise... pohode u Presvetom Sakramentu, vrijeme, koje mi Gospod još može dati... Ozbiljno ću urediti savjest svoju, tako, da potpunim duševnim mirom pođem smrti, sudu i vječnosti u susret.

D r u g o. Svakog ću se dana vežbati u kojoj zasebnoj krjeposti! Svakog ću si jutra dozvati u pamet glavnu svoju pogrješku s čvrstom odlukom, da ću se preko dana vježbati u njoj protivnoj krjeposti. Preko dana sjetit ću se češće svoje odluke, a na večer ispitat ću savjest svoju, da li sam održao svoje obećanje.

T r e ć e. Činit ću pokoru!

Svakog ću dana nastojati, da se bar tuitamo umrtvim, a da duh pokore bude u meni sve budniji.

Trpjet ću bez mrmljanja, trpjet ću s nakanom, da zadovoljim za mnogobrojne grijehe. Makar se tome moje tijelo i duh moj ne znam kako opirali, ne ću propustiti nijedne prilike, a da se ne nadvladam.

Č e t v r t o. Ostat ću združen s Isusom!

Ići ću češće na svetu pričest, po mogućnosti svaki dan... Preko dana češće ću se duhovno pričestiti. Na taj će način postajati moje djelovanje milošću Božjom sve svetije i zaslužnije, a duh će moj i srce na taj način biti vazda tijesno združeni s Isusom... jer živjeti i umrijeti želim u Srcu Isusa moga.

Razmatranje o smrti pobudilo me na to, da učinim one odluke, koje mi mogu najbolje poslužiti, da smrti svojoj pođem čiste i mirne savjesti ususret. Sve moguće ću činiti, da svoje odluke vjerno izvršim... Sve ostalo prepuštam milosti Tvojoj, moj dobri Isuse!

O veliki Bože, Ti vidiš moju vruću želju, da postanem svet, da budem sveta, prije no što umrem... Pohrani u srce Svoje ovu moju iskrenu težnju. U ovo nekoliko dana, što ih imam još proživjeti, Ti sam budi jedini moj Gospodar. Tvojoj se volji, Tvojoj se milosti slijepo podvrgavam. Pomisao, da ću morati naskoro umrijeti, tako snažno učvrsti u meni, da je nikad ne ću izgubiti ispred očiju svojih. Objači moju odluku, da se popravim; pomaži mi i vodi me, da je i izvedem. Daj mojem srcu onaj žar, koji čisti sve mrlje, a ljepotom krasi, zaslugama obogaćuje i srećom obasiplje. Jedan mjesec prođe tako brzo... a tada?... Što će biti tada sa mnom?...

O predobri Spasitelju, molim Te, daj mi milost! daj mi milost! da budem ovaj mjesec ili svet ovdje na zemlji ili blažen gore na nebesima!

9. Milost.

Isus govori:

Ti dolaziš često k meni mislima i osjećajima, koji ti duh i srce samo smućuju. Ti se mučiš, kako da nađeš riječi i čuvstva, da se što bolje pripraviš na svetu pričest. Kako te samo uzrujavaju tvoje svakidašnje male pogrješke!... Kako si malodušan zbog tvojih nedostataka... Razmišljaš i razmišljaš, koja bi sve dobročinstva mogao od mene isprositi?... ljubiš mir duše, jer si rastresen, jer nijesi pobožan... Znaš li, kakav će biti konac pjesme?... Ti se konačno pitaš pun straha i brige, ne bi li ipak bolje bilo, da me ne pohađaš, da me ne primaš...

Tu moram posredovati! Ja te moram konačno osvjedočiti o tome, da ti razveseljuješ srce moje svaki put, kadgod dođeš k meni bez teškog grijeha. Zašto? Jer dolaziš pred mene u dragocjenom odijelu — milosti posvećujuće.

Da znaš, kako rado moj pogled tada na tebi počiva!... da znadeš, kako si mi mio!... koju li slast donosi srcu mojemu tvoj pogled!...

Zaodjenut milošću, ukazuješ se očima mojim u tako dražesnoj krasoti, da me njom upravo začaravaš! Da, lijepi su moji anđeli na nebu... divna je ljepota svetaca u mojem raju... no ni tvoja ljepota u milosti posvećujućoj ne zaostaje mnogo za njihovom.

Moja milost resi te mojom vlastitom čistoćom... Poklanja ti nešto moje vlastite svetosti i postaješ tako — premda si već od naravi krasna slika mene samoga — po milosti postaješ još znatno ljepša, sjajnija slika, koju ja mogu samo s ljubavlju promatrati. I ti još hoćeš, da se ja ne veselim, kada dođeš?...

Nikad ti ne pristaju ljepše slatka imena: prijatelj, dijete, zaručnik, negoli kad si kod mene!...

Tada sam ja tvoj prijatelj, koji s tobom pouzdano govorim... zaručnik, koji ti jedini prinosi nježnu ljubav... otac, koji pruža ruke svoje za tobom, da te privuče k svojemu srcu... A ti se možda podaješ ludom strahu, koji umjesto da te privodi k meni — odalečuje te od mene.

Razumije se, da sam ja tvoj Bog; međutim, koliko god mi je milo tvoje klanjanje, kudikamo mi je milije i vrednije tvoje djetinje pouzdanje. Bez dvojbe zahtijevam od tebe da klečiš pred licem mojim u svoj poniznosti, a to jedino iz tog razloga, jer vježbom u poniznosti rasteš u milosti... i tako rastući u milosti postaješ mi miliji, draži, dopadniji.

Ti možda i ne slutiš, da ja imam i na zemlji jedno nebo... To nebo si ti!... Što je milost... ti to nikako ne možeš dokučiti; ja naprotiv poznajem svu njenu ljepotu... ja cijenim njenu potpunu vrijednost... A ja, Bog tvoj, ne mogu drugo, no da je s udivljenjem i blaženstvom promatram! Ti stojiš ovdje narešen milošću: a ja opažam u duši tvojoj rajsku harmoniju... ja otkrivam u njoj takova čudesa, da kod toga i sama divota mojega svemira potamnjuje ili bolje reći gubi se... ja promatram ondje

Presveto Trojstvo, gdje boravi kao u svom vlastitom hramu... kano da stoluje na svom vlastitom prijestolju... Dá, još više! Da se dogodi, — što je međutim posve nemoguće, — da bi ja jednoga dana morao ostati lišen cijelog dvora nebeskoga... to bi mi ti sam dostajao: tako plemenit, tako mio, tako vrijedan si ti!

Moli, moli se, da dobiješ bolji pojam, jasniju spoznaju o tome, što je milost! Tek onda ćeš shvatiti, zašto te ja tako jako ljubim, ma da si sam po sebi siromašno, slabašno stvorenje!

Ova nadnaravna ljepota, ovaj nebeski sjaj, dä ova božanska dražest, mogu u tebi u toliko porasti, da nadilaze svaku pomisao ljudsku. Pa srazmjerno s porastom milosti raste ujedno i ona privlačiva moć, koja me privlači k tebi. Pa da budem imao s tobom sve veću radost, trudim se u svakoj danoj mi prigodi, da te obogatim još većim obiljem milosti. A to može da bude samo onda, ako mi ne uskratiš svoje saradnje i ako me ne odbijaš...

Misli često na to, dušo moja! Koli neiscrpivo vrelo utjehe mora biti za tebe ova misao!

Novu i veću ljepotu milosti primaš ponajvećma onda, kada primaš svetu pričest... svetoj misi kad prisustvuješ ili kad me pohađaš... ali i svaki put, kad samo na me pomisliš... kad probudiš čin ljubavi... kad časovitu molitvu izmoliš... kad me iz daljine ili iz bliza pozdraviš... kad se prekrižiš ili mi se pokloniš... dá, svaki put, kad svoju ćud obuzdaš... kad zle sklonosti nadvladaš, šuteći podnosiš poniženje, s odanošću podneseš koju malu bol ili ako samo na nešto pobožna i dobra pomisliš i

želiš; jednom riječi vazda, kadgod ti za me nešto dobra učiniš, pa bilo to baš i najneznatnije. Da se tada na večer mogneš vidjeti u kakovom ogledalu duše: snebivao bi se od začuđenja, koliko si mi postao miliji, ljepši, ljupkiji u očima mojim, i kako te upravo radi toga veoma ljubim...

Ali jedno je istinito — a to ti moraš čuti za vlastito svoje spasenje: često puta ti sam više ili manje kvariš djelo, što sam ga tebi započeo. Ti se ne žacaš svagdanjim svojim pogrješkama i nedostacima potamnjeti ovu milost, koja je tako dragocjena, uzvišena, sjajna. Ali ja se nikad ne umaram... dolazim uvijek ponovo sa svojim milosrđem, da sve iznova popravim i uredim. Katkada dođeš u takovom stanju na svetu pričest, da te moram samo duboko sažalijevati... Milost doduše nijesi izgubio... ali po kakovu si blatu vucario ovu krasnu haljinu! A ja?... što radim ja? Da se mognem i dalje radovati promatrajući ljepotu tvoje duše, ispirem sam svojom krvlju sve njene mrlje... i vraćam je opet u prijašnju njenu ljepotu... Moram ti svakako još jedno spočitnuti. Reci mi, ne vodimo li nas dvojica na žalost i prečesto pravi boj jedan protiv drugoga?... i ne traje li ta bitka često puta i po više tjedana?... Ti zato, da blatiš odjeću milosti, — a ja, da je nanovo čistim... Ti, da je na komade razdireš... a ja, da je opet krpam... ti... ah ti... ali dosta!

Priznaj, da li nije doista tako?

U dušama, koje žive u mojoj milosti, nalazim ja svu radost svoju, dá — ponavljam ti to — nebo svoje na zemlji. No jedno moraš uvažiti: ti sam nijesi mi u tome neophodno nuždan! Tebe lično ne trebam...

Ja sam Bog... dostaje mi samo jedna riječ, da stvorim cijele čete duša, koje bi bile pripravne da zauzmu tvoje mjesto u srcu mojem, u slučaju da si ti toga nevrijedan. Uči se zato visoko cijeniti milost, jer čim je izgubiš, postao si za me predmetom odvratnosti i prijezira.

Hoćeš li dakle vazda da sačuvaš milost i na taj me način razveseljuješ i napunjaš me ljubavlju k tvojoj ljepoti, tada čini, što ti kažem:

Moli se, bdij, radi, trpi i ljubi!

M o l i s e ! — ali ne zato, da zadovoljiš svoje izvjesne želje, koje se u tvom srcu rađaju prije iz lijenosti no iz krjeposti, već se većma moli, da se milost u tvojoj duši od dana u dan sve više usavršuje i umnožava. To je glavno! Uostalom, imaš li ti u svome životu više ili manje trpjeti, to ne znači mnogo! Najvažnije jest i ostaje najvažnije, da si vazda u mojim očima po milosti lijep, uvijek čist, uvijek pun milja!...

B d i j ! — promisli dobro: kad je milost nešto tako dragocjeno, to će đavao voditi protiv tebe to ogorčeniji rat, da ti je oduzme. Mora da se boriš s lukavim, podmuklim neprijateljem. Jedna jedina najmanja neopreznost može dostajati, da te liši tvojega blaga... Znaš li, što je već mnoge upropastilo? Bio je to samo jedan pogled... jedna riječ... jedno čuvstvo... Neprijatelj ne će nikad od tebe unaprijed zahtijevati, da mu vrata širom otvoriš i da ga dočekaš raskriljenih ruku... Ne, njemu dostaje mala pukotina!... Ostalo dođe kasnije samo od sebe. Budi stoga na oprezu! Boj se đavla, svijeta i samoga

sebe, jer blago, koje posjeduješ, nadilazi znatno više svaku i samo zamišljenu žrtvu.

R a d i ! — Milost je dakako moj dar, ali ona je ujedno i moja nagrada za vjernu tvoju saradnju. Ne propusti ni jednog dana, da ne uzradiš više ili manje oko njena umnoženja i poljepšavanja. Radi na tom, da obuzdavaš strasti svoje, osobito onu, koja je u tebi najjača. Nastoj oko toga, da nasljeduješ moje krjeposti. Trsi se, da iskazuješ bližnjemu dobročinstva. Radi, koliko možeš, da braniš i podupireš pred svijetom moju stvar. Radi svim duhom, svim srcem, svom misli i voljom svojom. Nagradu za svoj trud naći ćeš u umnožavanju tvoje duhovne ljepote.

T r p i ! — Gorka moja smrt i muka čvrsta su podloga obilju mojih milosti. Ja sam onaj, koji sam učinio, da je po mojoj krvnoj žrtvi opet procvala neka izgubljena ljepota rajska... i bez žrtava se ona ne može u dušama ni podržavati, a ni umnožavati. Neka ti bude zato dragocjeno ono vrijeme, koje moraš u križu sprovesti! Ti ga ne možeš nikada dosta procijeniti, jer je to vrijeme — vrijeme milosti! Žalosti te pomisao, da bi suze tvoje mogle pasti na neplodno tlo... Ah, združi ih s mojom krvlju, tako će one teći u tvoju dušu i ona će pred mojim očima postajati uvijek sve ljepša i dragocjenija.

L j u b i ! — Samo jedno srce imaš. Budi hrabar! Iz ovog srca mora izvirati nastojanje, koje te mora nagoniti, da si privrijediš novih milosti. Znaš li ti, što moraš ponajvećma ljubiti?... Gledaj mene u hostiji! Tu imadeš predmet svoje ljubavi i najčišće i najživlje vrelo svake milosti. Obilje tvojih milosti bit će vazda u razmjeru tvoje ljubavi prema sakra-

mentu ljubavi! Čim više je tvoj život prožet duhom euharistijskim, s tim će sjajnije milost moja sjati u tebi. Što više pripadaš Isusu, to većma će i Isus biti tvoj! . . .

M i l o s t ! — Milost je svijetlo! — ali ja sam sunce. — M i l o s t je toplota — ali ja sam oganj. — Milost je ljepota, ali ja sam vječna ljepota. — Milost je ljupkost i dražest, ali ja sam bivstvena ljubav Oca vječnog!

Zato dođi, daj mi srce svoje! . . Dođi, daj mi ljubav svoju . . . dođi, uroni u dubinu srca moga i zaboravi sve drugo do moje ljubavi. Tada ćeš tek pravo shvatiti, što znači . . . : u milosti Božjoj živjeti! . . .

10. Posrednik.

Spasitelj nije dovršio veliko djelo spasa, kad je s Maslinske gore put neba uzašao, da se vrati k Ocu, već On to neprestano i stalno nastavlja u presvetoj Euharistiji . . . pomoću Svojega sakramenta učinio je Sebe ovdje prijateljem pojedine duše On svaku vodi, ravna i upravlja na njenome putu u nebo. On se združuje s njome, kad je hrani presvetim Tijelom Svojim, napaja Svojom Krvlju i time je čini dostojnom neba. Zato bez Isusa nema života milosti . . . nema vječnoga života. Hoće li kršćanin provoditi život milosti, to se mora hraniti Tijelom i Krvljom Isusovom . . mora se poslužiti Isusom kano posrednikom.

Kako je utješna za nas ova istina! Koje li sreće, kada smijem misliti, da sam stalan da ću doći

u nebo, ako udarim putem koji me vodi preko tabernakula . . . siguran sam da ću omiljeti Gospodinu, kad sam združen s Isusom. Kada sam s Isusom združen, tada njegove zasluge postanu mojima, i po tim zaslugama postizavam pravo na vječno blaženstvo . . . Mene tako siromašnog, nedostojnog i grješnog preobražava Spasitelj tako, da postajem u očima božjim i Srcu Presvetome nešto dragocjeno . . . nešto, što zaslužuje nebo.

Isus je posrednik izmedju Boga i ljudi — između neba i zemlje. Kako se je On, Svemogući Bog, snizio do čovjeka, tako On i čovjeka uzvisuje do Boga . . . Kako je Bog zemlju učinio stanom svojim, tako je i nebo učinio stanom ljudima.

Spasitelj je posrednik, koji me tijesno združuje s Bogom samim i svemu mom djelovanju daje vrhunaravnu vrijednost. Nema misli, nema riječi, nema djela, pa bila to još tako neznatna, koja ne bi bila dostojna da se Isusovim posredovanjem prikažu Bogu i da ih On primi s ugodnim mirisom.

Da nam to vjera nije objavila i da nas to vjera ne uči, tko bi se mogao i zamisliti u takovu ljepotu? . . . Tko bi od vas, o vi zastupnici i učitelji naše kršćanske filozofije i znanosti, koji bi od vas ikada i slutiti mogao, da se ovakove promjene mogu zgađati pomoću one male hostije? . . . A što ću sada reći o sebi samome? . . . Ah, mada su mi poznata sva čudesna djela posredovanja Isusova, ja ih ipak zaboravljam, ja ih zanemarujem . . nažalost, malo se njima koristim za spas siromašne duše svoje.

Kod svega, što činim, polažem odviše važnosti na onu vrijednost, koju ja sam pridajem djelima svojim. Ali ne pazim na onu vrijednost, koju one postizavaju time, što prolaze rukama Isusovim. Otuda onda neprestane moje tužbe i strah: da naime ništa dobra ne činim, da ću praznih ruku doći gore i da ću konačno biti na sudu božjem zauvijek osuđen. O koliku li štetu nanosi duši zaboravljanje izvjesnih istina euharistijskih!

Isus ne boravi samo poradi toga u svetoj hostiji, da mu se klanjamo, već više radi toga, da nam daje dobročinstva. Prezirati Njegovu dobrotu, ne bi značilo ništa drugo, negoli vrijeđati Njegovo Srce bezobzirnošću. Ne nastavlja li Spasitelj na zemlji Svoju misiju u presvetoj Euharistiji? Kakova bi to bila uvreda i ludost od ljudi onog doba, kad je Spasitelj među njima na zemlji boravio, da nijesu ništa od dobrote Spasiteljeve molili i očekivali! Posve to isto bi i danas bilo! Spasitelj boravi i danas uistinu bivstveno nazočan među nama, jer je On prisutan u Presvetom Oltarskom Sakramentu.

Ljubav Isusova nije isprazno čuvstvo. Da nije za mene ništa učinio, ne bi me ljubio. Ne dadem li Mu priliku, da mi iskazuje dobročinstva, tada Ga sam sprečavam, da mi iskaže Svoju ljubav. Grijeh je, ako ne ljubimo Boga, a sveti ga Pavao nazivlje prokletstvom! Ali ljubav Božju odbacivati, od Spasitelja se ne dati ljubiti, kako da to nazovemo? — Imade li u ljudskom govoru riječi, kojom bi se mogla označiti ludost onoga, koji sputava Svemožnost Boga, koji ga tako strastveno ljubi? . . .

Predobri Isuse, ne ostavljaj nikad svoje bijedno stvorenje bez Svoje ljubavi! Jesam li ikad počinio ludost, da sam slabom vjerom svojom ovu darežljivost Srca Tvojega uistinu priječio, a Ti mi oprosti te vladaj i upravljaj ljubavlju Svojom u mom srcu. Ta ja Te tako nužno trebam!

Sveta hostijo, ne ću te nikada više zanemariti. Ubuduće ću Te marljivo pohađati, vazda ću Ti svoje dnevne poslove posvetiti: misli duha mojega . . . djela ruku mojih . . . svaki i najmanji trud i napor. Milostivo Te molim, o Isuse, primi sitni rad moj i položi ga svetim rukama Svojim pred prijesto neizmjernog Veličanstva moleći Ga, da mi znojem orošeno čelo svaki dan osvježi rosom milosti i krjeposti.

Jednako ću Te ubuduće rado i često primati u presvetoj pričesti, moj Spasitelju. Pa kad budeš u mojem srcu, zavladaj čuvstvima, koja gajim u svom srcu za sve moje misli . . . za rođake . . . za sve, koji mi dobro žele i čine . . . ali i za sve one, koji mi možda nijesu po ćudi . . . Primi milostivo svu moju privrženost, preljubežljivi Isuse, i žrtvuj je Bogu s ljubavlju Srca Svojega; moli Ga, da upali u srcu mome onaj oganj, koji će spaliti svaku sklonost Tebe nedostojnu i pretvori je u pepeo.

Nadalje — marljivo ću polaziti k svetoj misi. To je svečani čas predragocjene Krvi i božanske ljubavi. Pa kako da Ti u tom času rado ne prinesem sve boli i suze svoje. O Isuse, pomisli, ako je moj život ostao nažalost bez dobrih djela, ali je zato bio bogatiji križevima i trpljenjem. Združi sa Tvojom žrtvom sve, što sam u prošlosti trpio, što

imam trpjeti i ono, što će mi još budućnost donijeti da trpim. Upotrijebi sve to za žrtvu paljenicu pred licem vječnog Oca i izmoli mi kod toga, da se milosrdni Bog ne spomene više nedjela mojih, te da me učini dionikom onih milosti i oproštenja, koje je tako bogato prosuo zemljom, kad je na križu izdahnuo dušu Svoju.

11. Požrtvovnost.

Ime Isusovo! premalo pazimo na veliko značenje tih riječi, kad ih izgovaramo. A ipak kod tih slatkih riječi ne smijemo misliti samo na Isusa, već se moram sjetiti i Njegovih savršenosti... Vjerujem li u nazočnost Isusovu u Presvetom Sakramentu, tada ne smijem zaboraviti, da je ondje s njime istodobno združena Njegova mudrost, Njegova svemoć, Njegova ljepota, a nadasve Njegova požrtvovnost. Ako su u presvetoj Euharistiji sadržane sve Njegove savršenosti, to se tamo na osobiti način ističe i požrtvovnost Njegova; i tu se duh požrtvovnosti izlijeva u srce moje svaki put, kada se pričestim.

Što iz toga slijedi? Ništa drugo, nego da božanski duh požrtvovnosti t. j. Isus, koji se za me žrtvuje, živi u meni. Prema tome dakle: budući da uvijek ostaje istina, da se po svetoj pričesti najtješnje združujem s Isusom, da smo jedno, prema tome morao bi biti i duh požrtvovnosti sa mnom jedno. Da, ono raskidano, izmučeno i raspeto Tijelo ... ona sveta Krv, što je potocima tekla pod udarcima strašnoga bičevanja i probodom čavala, ona

smrtnom borbom mučena duša ... žar da ne proizvedu u mojoj duši duh, vrhunaravni osjećaj, pravi život požrtvovnosti?

Ali kako je uistinu? Živim li ja životom požrtvovnosti? Volim li ja žrtve? Sviđa li mi se križ? Koji užitak nalazim u trpljenju?

Kako to, da sveta pričest ne proizvodi u meni duhovnih učinaka? Moram priznati, da imadem poslije pričesti kao i prije nje jednaku odbojnost spram križa i trpljenja, isto nagnuće k udobnosti, jednako zadovoljujem strasti svoje, sjetila svoja. Kako da se to protumači? Bez sumnje je, da će Isus ostaviti nešto od Sebe u onoj duši, koja Ga prima! Zašto dakle ostajem uvijek isti poslije mojih pričesti kao i prije njih? ... Zašto sam i zašto ostajem neprijateljem svake žrtve? ...

Kolika je to sramota za mene! Već tolike godine primam svete sakramente ... a unatoč toga čine mi se putevi na Maslinsku goru i na Kalvariju još uvijek nepoznati. Za mene je Isus Bog, dakako, ali Bog, koji nije nikad trpio! On je ljepota, ali ljepota, koja nije bila nikad nagrđena, kojoj nijesu pljuvali u lice, niti je udarali po obrazu. On je mudrost, ali mudrost, koja nije nikada osvanula odjevena u odijelo luđaka. On je moć, ali ipak onaka moć, koja nije bila nikad sputana u lance poput zločinca. On je dobrota, ali onaka dobrota, koja nije bila nikada zasićena nezahvalnošću. On je život, ali onaki život, koji nije morao nikada iskapiti kalež smrti. On je Isus ... ali nije požrtvovni Isus.

Ne znači li to Isusa tek napola poznati? napola razumjeti? . . . Pa kako će tu srce moje biti dostojno da Ga primi, a ipak bi to moralo? . . . Pozivljem Ga da dođe k meni . . širom Mu otvaram vrata srca svojega . . . da, kako želim, koliko Ga molim, da me napuni svim Svojim savršenostima . . . ali da zamolim i za Njegov duh požrtvovnosti, na to ne mislim, to mi ni na pamet ne dolazi . . . Na taj način — možda i ne misleći na to . . . postavljam uske granice darežljivosti Njegovoj. A Isus, koji ne poznaje granica, kad nam želi pokloniti Svoju ljubav, prođe mojim srcem sasvim žalostan, ostavljajući za Sobom samo lake tragove Svog posjeta.

Sad sam konačno našao ključ dugotrajnome mome duhovnom siromaštvu . . . sada tek razumijem i znadem, zašto sam još uvijek na najnižem stepenu savršenosti i svetosti.

Istina je, ja već mnogo godina primam svetu pričest . . . ali gdje su moje žrtve?

Moje je srce još toplo od žara božanske Krvi Isusove, koju sam primio u svetoj pričesti, a eno gle, već se javlja u njemu sebeljublje, prijezir, srditost i oholost . . . A zašto? Upravo radi ničega, radi kakova prigovora, poradi neznatnog protivničkog mišljenja ili poniženja. Usne su moje u neku ruku još orošene Krvlju Isusovom . . a onamo se već počinjem tužiti . . . Zašto? jer me je snašao kakav križić. Moje oči su još zablijeStene ljepotom i čistoćom snježno-bijele hostije, a već s prijezirom oholo gledam ovog i onog, jer me je malo uvrijedio ili pak prosto zato, što ga ne mogu trpjeti.

Prije nekoliko časova primio sam pod krov tijela svoga Boga moga! . . . a začas već tražim svakovrsne zabave, oblizavosti, osjetilne užitke ili pomišljam na to, da se uklonim svakom trapljenju, svakom poniženju . . . Isus je ušao u srce moje s duhom Svoje požrtvovnosti . . . a ja? . . . Bivam neustrpljiv u najneznatnijoj neugodnosti, u najneznatnijoj neprilici . . . Nesretan sam pri pomisli, da bi me mogla stići bolest . . . već dršćem kod same pomisli na smrt.

Kako bi sve drugačije bilo za me, kad bih razmislio, da je Isus u Svom Oltarskom Sakramentu — Isus požrtvovnosti! Kolikim je dušama žrtva postala nekom potrebnom čašću i veseljem. Ja ih promatram, ja im se divim, ali dalje više ništa. Zašto ne ispitujem temelj njihova nadnaravnog nagnuća? Zašto ne istražujem uzrok ovoj njihovoj ćudorednoj ljepoti? Zašto se ne trudim da saznam, u kojoj su školi tako dobro odgojeni? Da mi je zaista stalo do duha požrtvovnosti, kojemu se divim kod drugih duša, odmah bi promijenio svoj način primanja svete pričesti . . . Polazio bih k Isusu veledušnim srcem, . . . sasvim drugačije bih se pripravljao na to, da se krijepim Tijelom, koje je za mene mučeno i ubijeno bilo; svoju žeđu tažio bih Krvlju, koja je bila prolivena rukom krvničkom; tada bih bio zadovoljan da smijem primati Isusa, pa makar mi dopustio da osjetim oštro Njegovo trnje i čavle, da i samu sulicu . . . tada bih Ga učinio jedinim i neograničenim gospodarom cijeloga mojeg žića i bića; dao bih Mu pravo da posve raspolaže s mojim sposobnostima, a napose s onom sposobnošću, koja

mi omogućuje, da trpim i žrtve doprinosim... Moram priznati, da sam bio uvijek hladan i tvrd spram Isusa. Iz toga slijedi, da je bio i požrtvovni Isus spram mene tako malo vele dušan ... Trpljenja sam se plašio ... A ipak nije Spasiteljev običaj da duše plaši- ...

Dobri Isuse, Ti žrtveno jagnje ljubavi, Ti živa žrtvo, prekasno sam Te upoznao! Unatoč mojih pričesti i pohoda u Presvetom Sakramentu dosada još nijesam imao pravi pojam o Tvojem oltarskom Sakramentu. Ne, nijesam ni slutio, kako Ti vruće želiš, da s presvetom Euharistijom ulij eš u dušu i duh požrtvovnosti. Premalo sam mislio na to, da je hostija živi spomen Tvoje gorke muke i smrti. Ja sam Te rado primao, trudio sam se da Te ljubim, ali ipak duboko u srcu čuvao sam neku tajnu odbojnost spram svakoga trpljenja. Ja sam Te tražio u dvorani posljednje večere, a Ti si me iščekivao na brijegu Kalvarije! ... Da, ondje si Ti bio, tamo si me strpljivo iščekivao, da naš vez učiniš savršenim ... Međutim, ja nikada do sada nijesam bio toliko srčan, da pođem onim krvavim putem...

Pobijedio si me, moj Spasitetlju! Neka me se doimlje moja slabost ne znam kako, otvaram Ti posve srce moje moleći Te: dopusti mi, da se smijem za Te žrtvovati. Dođi, uvijek živo, uvijek žrtvovano Jagnje! .. dođi, preobrazi moj život uzvišenošću Tvojih boli. Uvjeri me o nuždi naknade za tolike grijehe, kojima sam okaljao svoj život. Uči me da trpim kao kršćanin, da trpim bez mrmljanja. Uči me, kako da sve svoje sile i sposobnosti podvrgnem bremenu križa. Zasladi mi žrtvu, akoli se

duh izgubi u tami ove tajne ... ako mi srce otvrdne u žalosti ... ako samoljublje stenje pod udarcima ponizivanja ... kada tijelo oslabi u bolesti ... Dođi! Ah, da se već jednom mogu od Tebe naučiti da si očuvam mir srca usprkos svih suprotivština, da ostanem vjeran u Tvojoj službi i kraj svih nepravednosti svijeta ... kraj oskudice i siromaštva ... kraj zapuštenosti od nemilosrdnih i nezahvalnih ... među trnjem zajedničkog života ... u protivnosti prema poslušnosti ... u žalcu klevete ... napokon pod udarcima sviju kušnja, koje Ti meni uopće možeš poslati za čišćenje duše moje.

Dođi, dobri Isuse, sjedini me sa Sobom što tješnje. Združi moj život sa Tvojim tako, da odsada budu oba samo jedna jedina žrtva. Razori i uništi u meni svaku grješnu zemaljsku ljubav, svaku preveliku ovisnost o meni samome, kao i sve što se Tebi ne sviđa. Ti si umro radi mojih grijeha, radi mojih si grijeha doprinesao žrtvu na križu, — o da mogu pomoću Tvoje ljubavi zauvijek živjeti od duha euharistijske žrtve! —

12. Što će se sa mnom dogoditi?

Moji su dani odbrojeni! ... Još koji čas i počet ću se boriti sa smrću ... Gdje? ... Ah, možda u mome krevetu, koji mi je svako veče pružao nešto počinka ... Tamo ću drhtavom rukom poseći za križićem, što ga uvijek nosim uza se ... Po posljednji put ću ga poljubiti! ... A tada će dobri moj Spasitelj — ja se nadam — lično doći k meni, da me tješi, da me jači .., Još ću Te jednoć

vidjeti, o mila, sveta hostijo! ali ne više u mojoj crkvici već u mojoj skromnoj sobici.. Ne ću je vidjeti okruženu zlaćanim tracima pokaznice već u rukama svećenika, koji će mi ususret doći s riječima: »Primi brate, popudbinu . . . da te čuva!« . . . A tada? . . . a što onda? . . .

Pomisao na smrt sama je posebi nešto strašno; to je najteža žrtva, koju Božja pravda od ljudske naravi zahtijeva . . . Poslije toga dolazi sud! — Isus će sam biti moj sudac! . . . Cijeli će moj život metnuti na svoju tezulju, koja će pokazati posve pravo i točno će sve ispitati i odvagnuti . . . a tada će pasti neopoziva osuda: »Ili nebo ili pakao« . . . trećega nema. A što će se tada sa mnom dogoditi? . .

Istina je . . . tisuću imam uzroka, da se bojim, da dršćem? — Ali zar nemam još više uzroka da se nadam? . . . Razumije se, da mi mudrost Isusova ne otkriva ništa od moje vječne sudbine . . . ali Njegova dobrota? . . . je li ona nijema ostala? Zar mi nije dala nebrojeno znakova i dokaza, da me napuni najvećom nadom? . . . Nadom, koja nadilazi svu sigurnost ljudsku? . . . Bojim li se dakle, drhćem li, dobro je to i korisno. Ali ako se nadam, pouzdavam, to je kudikamo bolje! . . . Nije li ufanje ljepše i plemenitije od straha? . . Spasitelj je ustanovio presvetu Euharistiju, da srca Svoje djece tješi i jači. A gdje i kada je i što ustanovio, da Svoju djecu ražalosti ili da je strahom napuni? . . . Što će se dakle sa mnom dogoditi? . . .

U presvetoj pričesti učinio se Isus mojim suputnikom, mojom potporom, predmetom moje ljubavi . . Za svega mog života pomnom se brigom za me brinuo, pa zar bi se moglo srce Njegovo da promijeni baš na mom smrtnom krevetu? . . . zar da bude ravnodušan spram mene, kad se sa smrću borim? . . . Zar da se Bog ljubavi u tako odlučnom času promijeni za me u Boga straha?

Ne, ja sam čvrsto uvjeren o protivnom. Vjerujem, da kolikogod raste moja nužda za pomoć, toliko raste i ljubav Isusova prema meni. Ako je Isus bio odan duši mojoj dosada — a o tome ne sumnjam — tada će se ova ljubav i ova odanost u času moje smrti podvostručiti i beskrajno povećati.

Je li mi je zato nužno jošte da se kajem? . . . On će mi dati pokajanje. Nemam li možda potrebnu odanost, da pridonesem tu posljednju i najtežu žrtvu, siguran sam, da se Isus već pobrinuo, da mi je ne ponestane. Terbam li pomoći da se borim protiv đavla, doći će Spasitelj sam, da se za me bori. Ove mi je milosti do sada Spasitelj sam obilno darivao, pa zar da mi ih u času smrti uskrati? Zašto ja ne bih smio u smrtnome svom času posve računati na Isusa? . . . Možda zato, što je u tom času nužda najveća? . . . Pa u nuždi da me ostavi? . . . Zar bi to bilo dostojno moga dragog Isusa?

Što će dakle biti sa mnom? . . O ja znam, što će moj dobri Spasitelj učiniti u času smrti! On će tada svu ljubav, svu dobrotu, sve milosrđe kojim me je za vremenitog života opsipavao, združiti u mojem srcu, u mojoj duši: ova ljubav, koja je morala mnogi put ljuti boj biti, da u meni uščuva milost, da mi osigura nebo! Ta će ljubav, ako je ne odbacim, tada pogotovu htjeti da odnese posljednju, odlučnu po-

bjedu, a tada ću blaženo umrijeti . . . u naručju Isusovu . . . umrijet ću u vatri Njegove ljubavi.

. . . Božanski Spasitelju, pomisao, da bi me Ti mogao u času moje smrti ostaviti, nepodnošljiva mi je. Zar da ima Tvoje euharistijsko veledušje samo tu svrhu, da duše posvećuje dok su na ovom svijetu, a da ga uskrati u času, kad ih treba privesti u nebo? . . Pripisivati takova što Božanskom Srcu Tvojem, zar to ne bi značilo vrijeđati ga bolno? . . . No dobri moj Spasitelju, ne ću nikada to misliti, da si mi s velikim darom presvete Euharistije htio dati samo mač za boj . . . nikada ne ću vjerovati, da mi nijesi u krušniku Svojemu ostavio zalog slave vječne.

Sud Božji! . . . A što će se tu sa mnom dogoditi?! . . . Bog, koji će me suditi, nije nitko drugi negoli Isus . . . Isus iz Svetohraništa . . . Isus vječne, neizmjerne ljubavi!

Poslije smrti morat ću dakle osvanuti pred ovim sucem! — Pa bila njegova strogost još tako velika — kao Bog i mora biti neizmjerno pravedan, ipak će to biti isti Isus, koji je nazočan ovdje preda mnom u Svetohraništu. Bit će mi dakle sucem onaj Bog, koji me je odvijeka ljubio . . . koji je poradi mene na zemlju sašao, čovjekom postao, trpio i umro na križu. Bit će mi sucem Bog, koji se za svega mog života trudio, da me posveti svojim milostima, savršenijim da me učini i vlastitim zaslugama da me obogati . . . a sve to konačno zato, da me u nebo dovede. Moj sudac bit će Bog, koji je uvijek težio za časom, kad će me moći na svoje srce privinuti, i da se nikad više ne rastane sa mnom. Moj sudac bit će pravedan Bog, pa upravo jer je pravedan ne

će mi nikada i nikada isticati moje teške grijehe, koje je već Svojom Krvlju smirio, a još manje nedostatke i lake grijehe, koje sam iskreno okajao; On ne će nikada izreći odsudu vječne kazne ondje, gdje je već prije podijelio oproštenje; moj sudac bit će Bog, koji mi je udjelio Svoje vlastite zasluge i blago prije, nego me je pozvao na sud Svoj. Ako mi dakle ne može dati nagrade za krjeposti, kojih nemam, a On će mi je dati poradi zasluga Svoga gorkog trpljenja i gorke smrti, kojima me je nadario i na taj me način učinio neizmjerno bogatim.

Pa zar da se izjedam od slijepog straha pri pomisli na takvog suca? zar da sav skršen tražim svoj put ladnom i tamnom noći? . . . Ne! podići ću svoj pogled prama nebu, razveselit ću se jasnom zvijezdom nade, koja mi se tamo smješka . . .

Poslije suda izreći će se osuda: Ili pakao! ili nebo! O, taj strašni ili — ili! . . . Što će biti sa mnom? . . .

Nije pakao za mene stvoren, već za đavole i anđele njegove! Isus će zato u svem nastojati, da ne dođem u pakao.

No nebo je za me stvoreno od početka svijeta. Zato će Isus sve učiniti, da dođem u nebo.

Da dođem u pakao, morao bih umrijeti u smrtnom grijehu, a da dođem u nebo, moram umrijeti u milosti Božjoj . . . No, pa kako ću umrijeti? . . . U smrtnome grijehu? . . . U smrtnome grijehu da umrem ja, koji sam tako često primao svetu pričest? ja, koji sam svaki dan Spasitelja uvjeravao, da Ga želim sve većma ljubiti? U smrtnom grijehu da umrem, gdjeno sam po mogućnosti živio od presvete

Euharistije? Da li se to i pomisliti može? Jedna duša da se izgubi, koja je mrzila na smrtni grijeh... koja voli da umre, no da smrtnim grijehom Boga uvrijedi? . . . koja nastoji krjeposno živjeti i na svaki način postići svoj vječni spas? ... A bi li to moguće bilo, da bi, dobri moj Isuse, u dobroti Svojoj jednoj duši, koja se iskreno ispovijedila, onda još htio spočitavati grijehe koje je zaboravila ili ih nije spoznala? Bi li Ti mogao to učiniti? . . .

Ja dakle da dođem u pakao? ... Ja? ... ne, ne, ja naprosto ne ću u pakao — i nadam se, da ne ću u nj doći. Što će dakle biti sa mnom? . . .

Moju budućnost prepuštam Bogu... Sve polažem u ruke Njegove. Međutim ću se truditi, da preostali svoj život sprovedem u ljubavi Isusovoj. Sveto Tijelo njegovo neka mi bude hranom, a sveta Krv Njegova neka gasi žeđu moju; zato mi je obećavao život vječni . . . i ja to čvrsto vjerujem. Sve više ću se zadržavati kod Svetohraništa, tamo ću si sagraditi svoju sjenicu; jer Isus je obećao, da ne će nikog odbaciti od Sebe, tko dođe k Njemu... i to vjerujem čvrsto. Svakog ću dana prisustvovati žrtvi na križu — svetoj misi — jer Isus je umro, da mi otvori nebo, da ga imam zauvijek; ... to sve vjerujem stalno i nepokolebivo. Živjet ću dakle zato, da Isusa ljubim . . .

Dobro! . . . A onda? . . . Onda ću i umrijeti u ljubavi Isusovoj... ljubav će me Njegova suditi... i doći ću tamo, gdje Isusa vječno ljube i u Njem se vazda raduju anđeli i sveti — u nebo! ... da doći ću u lijepo nebo! . . .

13. Nebo.

Dobri moj Spasitelju, što ćemo raditi gore u nebu, kad budemo tamo zajedno. Razmišljam o tome češće. — Što ćemo raditi? . . . O, koliko toga nema ovdje na zemlji, što bi moglo srce da razveseli! Prije svega — a to je moja najveća utjeha — mi ćemo se ondje gore savršenije ljubiti negoli ovdje na zemlji.

Koje li sreće za me, kad ne ćeš više trebati da skrivaš veliku tajnu Svoga srca radi moje ograničenosti! Koje li radosti, kad će Ti napokon biti moguće, da se onakav kakav si uistinu sav i potpun, predaš duši koju si Svojom Krvlju otkupio — Svojim Tijelom hranio — onoj duši, kojoj do sada nijesi mogao otkriti Svoje božansko lice.

A ja? ... Koje li sreće za me, da ću Te napokon smjeti imati, Tebe, za kojim sam toliko godina čeznuo! Istina je, ja i ovdje dolazim k Tebi, pohađam Te, primam Te, ljubim Te! ... Ali potpuno nijesi jošte moj, jer Te mogu još uvijek izgubiti . . . a mogu se tako spram Tebe ponijeti, da bi me morao zamrziti. Osim toga u svetoj pričesti razpolažem samo par časaka sa bitnom nazočnošću presvetoga lica Tvoga — samo tako dugo, dok su prisutne svete prilike u meni — naprotiv na nebu . . . O Isuse, kad će ipak kucnuti taj blaženi čas? . . .

Od nas dvojice uvijek ja govorim, dok Ti šutiš postojano. Zar ne, dobri Spasitelju, tamo gore u nebu Ti ćeš rado govoriti sa mnom? Što li mi sve ne ćeš imati da rekneš! Jer ja već mnogo godina dolazim ovamo pred oltar Tvoj, a još me uvijek okružuje ista duboka tajna. Što dublje promatram svetu

hostiju — to manje je shvaćam. Dolazeći tako već dugo vremena u dodir sa uzvišenom, prekrasnom, ali za moj um nedokučivom tajnom, ćutim konačno ipak u sebi i neodoljiv zahtjev, da je prozrem. Htio bih je proniknuti, upoznati, — koprenu s nje bih htio skinuti, koja mi sakriva toli čudesne, otajstvene stvari. Zašto dopuštaš, da me još uvijek obavija tama ovih otajstava. Možda zato, da se kasnije mome začuđenom oku iznenada otkrije istina, te mi tako duša plane neopisivim zanosom.

Tad ću htjeti više toga znati. Svakako ćeš mi morati rastumačiti ovu Tvoju tajnu spram mene, koja je dosegla čak do smrti na križu . . . ah, zašto si me ljubio već tisuću godina prije negoli sam bistvovao . . . zašto si između sviju načina, kojima si mi mogao iskazati Svoju veliku ljubav, odabrao upravo euharistijski? . . . Kako to, da radi mene nijesi nikad oćutio umor . . premda . . . ah, Ti znaš najbolje . . .

Tada ću rado htjeti saznati, što si radio u Svom tabernakulu, kad si bio ondje sam . . . samcat . . . što si mislio, kad sam pred Tobom klečao; da li si mi i onda udijelio Svoj blagoslov, kad sam bio rastresen i kad sam jedva koju misao smogao za Tebe? Da li si se i onda veselio, kad sam došao k Tebi dušom punom pogrješaka i duhovnom bijedom svake vrste, — kao da sam gubom posut? . . . Jesi li bio i onda zadovoljan, kad sam Ti mnogo toga obećao, a da ni kojeg obećanja nijesam održao? . . . Da li Te je boljelo, kada su moji običajni pohodi Presv. Sakramentu bili skroz površni ili sam ih uopće propustio učiniti? Mene radi možeš sada još šutjeti,

dobri Isuse, ali zato budi spreman da mi gore u nebu sve otkriješ.

Ah, mnogu još zagonetku, mnogu tajnu htio bih da otkrijem — no Ti ih jedini znaš. Mnogim je dušama u dio pala sreća, da su Te ljubile serafinskom ljubavi — meni je to bilo uskraćeno. Zašto si dopustio, da mi budu bure i oluje stalni pratioci na mom putu života, kojim umaći ne mogu? K tomu si mi još usadio u srce želju i čežnju, da u zatišju živim za Tebe! . . . Zašto, zašto si pripustio mome bijednom srcu onaj teški udarac — Ti znaš koji, onaj teški udarac, koji je moj život tako naglo promijenio? . . . Zašto si htio, da Te drugi više i srdačnije ljube, bolje poznavaju od mene, dok sam ja vruće želio i težio, da Te srdačnije ljubim i bolje poznajem negoli to drugi čine? . . .

Dobri Spasitelju, zar mi ne ćeš otkriti i protumačiti tajnu Tvog euharistijskog života? Upravo o toj tajni htio bih sve znati, htio bih o svemu razjašnjenje. Ta Ti si ipak za me ustanovio presvetu Euharistiju. Zacijelo ćeš mi tada protumačiti, zašto se nikada nijesi branio, kada su Te bezbožnici klevetama i svetogrđem vrijeđali, zašto nijesi na krilima anđeoskim pohitio umirućima koji su neopisivo čeznuli za Tobom . . . Reci, zašto si dopustio — da umru bez utjehe svetih sakramenata? . . . Zašto su mnoge anđeoske duše tjedne i tjedne, godine i godine morale ležati i trpjeti na bolesničkom krevetu bez svete pričesti? . . . A što je postalo od onih svetih čestica koje je razbojnička ruka drzovito otela iz Svetohraništa? . . i što se je dogodilo sa hostijom, koju je pakao u svojoj sotonskoj zloći

ugrabio i služio se njome u svoje paklenske svrhe?.. Dobri Isuse, Ti ćeš zaista misliti, da sam odveč znatiželjan... međutim pitam Te sve to zato, da saznam, kako je daleko doprlo veledušje strpljive Tvoje ljubavi!

Moj će jedini posao biti gore u nebu, da Ti se vječno klanjam na podnožju prijestolja Tvoga. Ova uzvišena zadaća ne će mi nikad smanjiti djetinje pouzdanje prema Tebi, već će mi naprotiv dati snage, da se uzdignem presvetom Srcu Tvojemu, u kojem su ključevi gdjekojih tajni, o kojima ja sada razmišljavam.

Zar ne, dobri Isuse, tada ću vidjeti, što se dogodilo s tolikim molitvicama, koje sam obavljao velikom gorljivošću, ali mi ih do danas nijesi uslišao... što se desilo s tolikim gorkim suzama, koje sam uz Tebe prolijevao... sa bolima duše moje... glasnim vapajima moga srca... čvrstim pouzdanjem koje mi obećavalo brzu pomoć... O reci mi, što si sa svim time učinio? Kojemu si od Svojih anđela sve to predao? Izgubiti se nijesu mogle kod Tebe, ali odgovor na to nijesi mi dosada dao. Zar možda zato, da mi kasnije, poslije moje smrti pokažeš, kako si sve u svojoj mudrosti dobro sačuvao i kako si sve upotrijebio na spas i oproštenje onih duša, koje sam možda prezirao, zanemarivao ili ih nijesam uopće ni poznavao.

Tada ću tek vidjeti, zašto je ovaj ili onaj — ova ili ona zadobila na času smrti milost obraćenja pokajanja — radi mojih molitava! Tada ću vidjeti, da je dobro sjeme, što sam ga posijao u neka srca,

uzraslo i donijelo plodove — ma da i nijesam toga zamijetio — jer sam se molio.

Upoznat ću, O Isuse, da su one tihe, svijetu nepoznate ure, što sam ih pred Tvojim sakramentom sproveo — bile ure vanrednog apostolata! Držali su me beskorisnim, dapače duševno slabim ali Ti si me odabrao za tihi apostolat — za ovu veliku misiju!

Nato ćeš mi pokazati i duše, koje je Tvoja dobrota stavila pod zaštitu molitava mojih, da od njih odvratiš osvetu pravednosti svoje... Ja ih doduše ne poznam, tko su, ali tamo gore sačinjavat će one krunu moje sreće, moje radosti i blaženstva. Kako ćemo tada ondje naizmjence pjevati pjesmu vječne zahvalnosti. A cijelom će dvoru nebeskome dati stalni dokaz o vrijednosti i moći srdačne i ustrajne, nikad malodušne molitve Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu.

Dobri moj Spasitelju, gore na nebu Ti ćeš za uvijek perkinuti Svoju euharistijsku tajnu. Potpuno svijetlo Tvoje istine prosvijetlit će moju dušu i napunjat će je jasnom radošću i neizmjernim blaženstvom. Pa kad Ti već ovdje na zemlji tako rado i veledušno utišavaš težnju razuma ljudskoga za znanošću, gdje je on još zaokupljen zemaljskim mislima, a što li će mi tada istom biti Tvoja objava, kad će preobražena duša moja moći baciti pogled u uzvišene dubine Tvoje mudrosti, Tvoje svemogućnosti i Tvoje neizmjerne ljubavi.

Dobri Isuse, duh se moj zbunjuje... Bacam se danas pred Tobom na koljena... prigibam svoje čelo do zemlje i klanjam Ti se do bezdna poniz-

nosti Tvoje... a sjutra, da, možda već sjutra nosit ću na mom čelu rajsku krunu, gledat ću neizmjerno Veličanstvo Tvoje!

14. Raj.

Kako mi je mila draga crkvica mojeg Spasitelja!... To je jedino mjestance na zemlji, gdje se mogu s Njime susresti i s Njime načas zajedno biti... gdje moje srce nađe toplote i ljubavi... No, kako god mi je draga, nikako se ne mogu otresti žalosne misli, da će doći dan, kad će to sve prestati. Proći će možda još koja godina i stoljeća, ali jednog će se dana i posljednji hram razrušiti! A tada: ostajte zdravo vi oltari, Svetohraništa, sveti ciboriji, pokaznice, ostajte zdravo!... ovdje je sve svršeno... pače i sama je hostija nestala... Isus je iščeznuo...

Daleko bilo od mene, da bih se poradi toga žalostio, ne, te me misli dapače napunjuju radošću! Jer nema li više Isusa na zemlji, dokaz je to, da ni ljudi nema više na zemlji, za koje bi se morao brinuti, žrtvovati, da ih spasi!... Dokaz je, da se je s dušama, koje su ga ljubile, vratio na nebo, da ih tamo gore u vlastitoj svojoj blaženosti usreći i učini blaženima.

Da, doći će taj sat.. doći će posve stalno čas vječnoga blaženstva!... No je li on možda već posve blizu ili je možda još daleko!.. Toga ja neznam; ali jedno ipak znam: kucnut će on jednoć i meni... da, meni bijednom putniku, koji se ovdje ne osjeća voljko... kojemu progonstvo donosi samo trnje i korov.

Veoma čeznem za komadićem raja! Kako bih bio srećan i s najmanjim mjestancem na nebu!... Kada za tu čežnju ne bismo znali, ne bi trebali poznavati ni presvete Euharistije. Isusa ljubiti u presvetoj hostiji, nešto je veliko! A ipak nije to ni izdaleka sve, jer će tek na nebu ljubav k Isusu biti savršena. Što mi je nekoć srce činilo srećnim i zadovoljnim, danas ga više ne zadovoljava. Dosada su me zadovoljavale bijele prilike kruha, ali sada težim za življim, ljepšim svijetlom... htio bih hostiju u odijelu nebeske slave...

Da, iznenada nalazim ovu hostiju malenu, šutljivu, bez života... Moja duša naviknuta promatrati ovu euharistijsku poniznost, čezne za višim... Htio bih napokon vidjeti jednoć i Njega, mojega Spasitelja... svakako većeg nego je ova mala čestica... Moram Ga vidjeti, kakav On u istinu jest, moram Ga promatrati u svem sjaju i svoj veličini Njegovoj! Htio bih Ga vidjeti, kako mi sam dolazi ususret — da mi Ga više ne nosi ruka svećenika Njegova — već da dolazi putevima rajskim urešenim krasotom cvijeća vječnoga pramaljeća.. tražeći dušu moju... kako me tu prepoznaje u četi svojih blaženika... kako mi ususret pruža ruke Svoje i pozivlje me, da svadbujemo vječni pir.. Htio bih čuti slatki glas Njegov, jer me gdjekada žalosti, što nikada nijesam dobio odgovora na moje prošnje. Zato jedva da mogu dočekati čas, kad će mi reći prvu riječ... pa onda još jednu.. i opet jednu.. da se tako sve dalje do u vječnost sa mnom zabavlja...

Ova čežnja za rajem ne da mi mira. Isus je po svetoj Euharistiji usadio u moje srce i dušu ljubav, koja ne će ništa da čuje o zlom i grješnom svijetu, ljubav, koja jedino u Bogu i nebu nalazi svoj užitak... No pritom mi dopušta, da samo djelomično kušam tu ljubav!... Probudio je u meni nadprirodni glad.., ali mi je dao samo djelomično kruh moj!...

Sveta pričest! Jest, ona je uistinu nešto veliko, ona je prekrasan dar!... Međutim Isusa vidjeti, Njega slušati, k Njemu se privinuti, to mi u tom času nije dovoljno! Da se moja čuvstva zadovolje i usreće, za to treba nešto drugo negoli su ove bijedne prilike kruha!... Hoću da vidim Isusa u Njegovoj pravoj biti, u otkrivenom Njegovu božanstvu, u vidljivom čovječanstvu — a ne u čednom, bijelom euharistijskom odijelu — ne — nego hoću da Ga gledam u kraljevskom plaštu rajskog sjaja i nebeske slave.

Kao siromašan zemaljski putnik zadovoljavam se s Isusom u presvetoj Euharistiji, u koliko je On kruh moga života, popudbina moja. No na tom mojem putu nikada ne gubim ispred očiju misao, da sam je u prvome redu stanovnik neba. Pa ako je zato u meni od dana u dan sve veća, sve življa ova težnja za slatkom srećom domovine vječne, za slavnim vladaocem Isusom, koji će mi doći ususret vidljiv oku mojemu, da zadovolji srcu mojemu, da ispuni sve želje moje — nije to čudo, jer su uzrokom tome nevolje i nesreće što me susreću ovdje na zemaljskome mojemu putu...

Isusa ljubiti! U tome se sastoji ljepota i život duše. Međutim može li se Isus na zemlji savršeno ljubiti?...

Ah, kako bi mogla biti savršena ona neznatna ljubav, što vlada između duše i Euharistije? Ljubiti ne znači samo »dati« nego i »primiti!« No dobro! A dajem li ja Spasitelju sve što samo mogu? dajem li mu sve, koliko samo mogu dati... Dobijem li i ja od Isusa sve, što bi mi On mogao pokloniti?... O da, On bi mogao srcu mojemu dati neizrečenu sreću, On bi mi mogao dušu zanijeti i vanrednim zanosom — ali On to ne čini!... On bi mi se mogao pokazati u svemu božanskom Veličanstvu Svojem, kakav je u biti Svojoj — ili — mogao bi me usrećiti tuitamo kojim blagim pogledom, kakovim usrećuje svete na nebu;... mogao bi na me upraviti ljubazne riječi, kojima nagovara anđele u nebu ili milu svoju majku Mariju, ili Oca svog Nebeskog i Duha Svetoga... ali On to ne čini. Tako dugo, dok mi Isus sve to ne udijeli, još uvijek imam pravo da očekujem od Njega nešto drugo, nešto bolje. Sve dotle ne ću moći reći, da je ljubav Isusova u meni savršena. Sveta Euharistija može zadovoljiti moju vjeru i ufanje, ali ljubavi moje ne može nikad potpuno da zadovolji.

Isusa ljubiti... dakako, dakako; ali Njega ljubiti, a ne imati Ga posve, nije dostatno! A kako bih Ga mogao posve imati, kad Ga ne vidim, kad Mu se ne mogu diviti? Dakako, doći će dan, kad će vjera prestati, — skinut će koprenu, koja je mojim očima tako dugo sakrivala mojeg Spasitelja. — Da, doći će dan, kad će i nada prestati — ona

nada, koja mi je toliko govorila o budućem blaženstvu, a da mi ga međutim nije nikad pribavila!... Preostat će dakle još samo ljubav!... I ona će tada — dovršujući djelo obiju sestara — dati mi ono, u što sam uvijek vjerovao i čemu sam se uvijek nadao — dat će mi da imam i uživam Isusa!...

O kakova će to biti pričest, kakovo li združenje! Što ću sve tada Isusu reći! kroz cijelu Mu vječnost govoriti! Možda to, da sam u Nj vjerovao?... ufao se u Njegovu milost?... Ili ću se možda kao sada pred Njim ponizivati, moliti Ga oproštenje?... obećavati Mu možda što? iznositi Mu svoje želje?...

Ne, ne, od svega toga ništa! Jednom za uvijek sve je to svršeno... Činit ću nešto utješnijega, nešto uzvišenijeg; ljubit ću Isusa! Drugo čuvstvo ne ću tada poznavati, a On će me ljubiti i dat će mi o tom tisuć dokaza.

Isusa ljubiti, ali ne više ovdje na zemlji već u nebu!... Njega ljubiti srcem, koje je u svojoj ljubavi slobodno... srcem, koje nije razdijeljeno stvorovima, potišteno žalošću, koje nije izvarano zemaljskom taštinom... Njega ljubiti, ali tako, da Ga ja tada više ljubim, nego li su to mogli svi sveti na zemlji... Kroz stoljeća Ga ljubiti neprekidno, a da baš nijedan časak ne prestanem ljubiti Ga, da, od stoljeća do stoljeća... cijelu Ga vječnost ljubiti i neprestano Mu se veseliti!... Ta to je pričest, koja vječno traje... to je ljubav,... blaženstvo bez kraja! —

Može li uistinu što takova biti? Zacijelo da je to istina! ali istinito kao kaplja vode u poredbi sa oceanom... kao atom u poredbi sa svim stvorenim... jer što mi vjera otkriva, ne može se usporediti s onim, što će mi ljubav dati. Da, sve što si ja mogu uopće predstaviti ili i pomisliti, sve, čemu se nadam, što žudim i što hoću, sve je to u ispoređbi s onim, što ću imati, slično poniznima euharistijskim prilikama prema Isusu u nebeskoj slavi!

Euharistija! — Raj! — Euharistija je raj! to je sigurno, ali takav raj, koji mi dopušta da još nosim križ, da plačem, da trpim i da strepim pred paklom... A ja težim za čistom, nepomućenom radošću, u kojoj se ne ću trebati mnogo plašiti i pred ničim drhtati!... Raj je Euharistija. Zacijelo, ali Euharistija bez tame, bez tajne, bez granica; tamo je sve jasno, svjetlo, sve je ljubav, sve blaženstvo!...

O Isuse, ja ljubim žarko Euharistiju u tabernakulu, ali još mi je milija Euharistija u nebeskoj slavi! —

15. Zahvalnost.

Kada je Spasitelj na zadnjoj večeri htio ustanoviti Presveti Oltarski Sakramenat, Srce mu se napunilo tolikom radošću, da je morao podići oči Svoje k nebu i zahvaliti se Ocu Nebeskome, što Mu je konačno dana prilika da se zauvijek sjedini sa srcima ljudskim. U tom je času Isus unaprijed jasno vidio sva poniženja, sve uvrede što Ga čekaju u sakramentu ljubavi.. pa ipak Spasitelj je više pazio na ljubav, negoli na bol, On je više mislio na sve ono, što može ljudima dati, negoli na ono, što će od ljudi primiti... I obuzelo Ga je u tom času čuv-

stvo neizrecive zahvalnosti! Zašto? . . Sad mu je konačno postalo moguće, da duše ljudi opsipava milostima i dobročinstvima bez kraja. Ljudi se zahvaljuju — ako se uopće i zahvaljuju — samo onda, kad su primili dobročinstva . . . a Isus se zahvaljuje u času, kad Mu Otac dopušta da dijeli dobročinstva ljudima. Najveća Mu je radost, da stvorove učini sretnima, da, sretnima, premda se izvrgava pogibli, da od njih žanje samo nezahvalnost.

Pa kada Spasitelj za Svoju ljubav ne prima drugo do li nezahvalnosti, zar ne bi to bila za tebe sramota, da i tebe vidi u broju onih nezahvalnika? Pa dok Isus zahvaljuje Ocu Nebeskome, što može biti u svetoj pričesti tvojoj, reci, kako Mu se ti zahvaljuješ, zato što On dolazi u srce tvoje, što u Svetohraništu boravi za tebe, što se danomice žrtvuje za tebe u svetoj misi? . . . Pamti dobro, hoćeš li se svojih grijeha pravo ostaviti, tada ti nikako ne dostaje ona kratka, često puta i rastresena zahvala nakon svete pričesti. . treba za to mnogo više. Cio tvoj život mora biti bezuvjetno jedan neprestani čin zahvale za sva nebrojena dobročinstva, koja si u sakramentu ljubavi primao od Njega. Tu se ne radi tek o tome, da se kloniš kojega grijeha, ne, duši, koja si je svijesna euharistijske svoje časti, to ne dostaje; ona treba da se ponese spram Isusa onom plemenštinom duše, onom nježnošću srca, koja dolikuje djetetu Božjem, učeniku Kristovu; ovdje se radi o tome, da duša susreće Isusa sa svim onim veledušjem, koliko je to moguće čovječjem srcu.

Isus ti se sam daruje, ali on ti ne poklanja samo Sebe, ne, istodobno daje ti i milost Svoju, ljubav Svoju, Svoj cijeli život. Ima li u srcu tvojem ma samo i trunak zahvalnosti, tada si isto tako dužan da mu dadeš sve što jesi, što imaš i što radiš. Jednom riječju: ti moraš za Njega raditi, za Njega živjeti i umrijeti i to s tim većom spremnošću, jer on darove tvoje zahvalnosti ne uzima za se, već dopušta da ih ti sam uživaš u svoj punini.

Znaš li dakle sada, što je tvoja dužnost: uživaj veselo zemaljska dobra, koja ti je Bog dao; a kod toga misli, ljubi, govori i radi iz zahvalnosti spram Njega. Veseli se darovima Njegove milosti; a kraj toga moli se, razmatraj, primaj svete sakramente iz zahvale prema Njemu. Nosi strpljivo križ, što ti ga je nametnuo, ali trpi iz ljubavi prama Njemu. Idi spokojno prema grobu, budi star, zgrbljen, spremi se na smrt u zahvalnosti spram Njega. Sve što jesi, što imaš i što radiš, puno je premalo, znaš to i sam, ali i ovo malo prima neizmjernu vrijednost, ako mu pružaš nježnom zahvalnošću srca svoga. Valjalo bi te uistinu požaliti, da se ne usudiš poslušati pobožni nagon zahvalnoga srca svojega poradi siromaštva dara tvoga . . .

Zacijelo si bio već više puta zabrinut, što nakon svete pričesti nijesi znao, kako da se dostojno zahvališ . . . nijesi znao, što bi rekao Spasitelju u času pohoda k Svetootajstvu . . Molim te, da se već jednoć ne žalostiš i čini ovako:

Reci Spasitelju posve povjerljivo, da Ga ljubiš . . . da znaš visoko cijeniti veličinu i množinu Njegovih dobročinstava, a za uzvrat da bi rado dao

cijeli svemir i sva nebesa . . . ali da si samo bijedno, jadno stvorenje, tako siromašno, da se moraš zadovoljiti time, da mu podaš bijedu svoju. Pokupi tada iz srca svoga i iz dnevnoga života tvojega ono nešto dobra, što misliš da imaš i uvjeravaj Spasitelja, da mu prinosiš sve za znak zahvalnosti svoje. Ti Mu poklanjaš sve što ljubiš, što želiš ili čega se bojiš . . . sve što kod kuće radiš, posao tvoj i muku . . . gorkosti tvoje i razočaranja . . . malene tvoje žrtve . . . poniženja tvoja . . . sve poteškoće života . . onu silu, kojom se moraš posiliti . . . teškoće bolesti . . . oskudicu siromaštva . . . ukratko: sve što ti zaokuplja srce i duh, sve što ti prouzrokuje veselje i žalost. Žrtvuj sve ovo Spasitelju u zahvalu za ono, što je On tebi dao.

Čini ti se možda ovaj čin zahvalnosti neznatnim. Dakako, da bi bio neznatan ljudima, koji ne znadu ništa drugo cijeniti i častiti do li zlata i tamjana iz zemaljskog praha . . .

Ali upraviš li svoj siromašni čin zahvale na Isusa, tada će taj tvoj čin biti suho zlato, vrijedno da se Isusu od njega sačini kruna . . . a tvoja poniženja postat će zrncima tamjana, dostojnima da izgaraju u kadionicama anđeoskim pred prijestoljem Veličanstva Božjega . . . a tvoja će se strpljenja pretvoriti u mirhu balzamovu, koja će tvoju vjeru, tvoje ufanje, tvoju ljubav uzdržavati nerazpadljive u duši.

O dobri Spasitelju moj, molim Te i zaklinjem Te poradi one neizmjerne ljubavi, koju gojiš za moju siromašnu dušu, daj mi, molim Te, onu Tvoju zahvalnost, koju si imao prema Ocu nebeskome i koja Te je prožimala u času, kada si ustanovio Presveti Oltarski Sakramenat. Razplamti mi srce moje ovom zahvalnošću svakiput, kad god na Te mislim, kad o Tebi govorim i kada Te primam. I počivaš li na mom jeziku, o, pouči ga da Ti zahvaljuje onako, kako je to pravo i Tebi milo! —

16. Božanska providnost.

Isus govori:

Devetnaest vijekova euharistijskog života ne mogoše ni najmanje promijeniti narav Moga Srca. Vazda Sam isti Krist, kako ti ga evanđeliste opisuju. Prema tome je Euharistija tvoje živo i glasno evanđelje. Ja danas upravo onako mislim, kako sam onda mislio; govorim i učim posve jednako, kako sam onda govorio i učio, i što sam onda htio, to hoću i danas.

Tvoje je srce često puno nemira i tjeskobne brige, da bi ti jednoga dana moglo ponestati najnužnije za život. Tada dolaziš k meni više u strahu no od pobožnosti moleći i vapeći, da ti ne dam propasti . . . Moji su me apostoli za one strašne bure u noći na jezeru Genezaretskom slično molili.. S njima sam mogao imati sućuti, jer me još nijesu poznavali onakim kakav jesam . . . ali ti . . . zar nijesi još nikad čitao mojega evanđelja? . . . Ne sjećaš li se više onih riječi: »Ne starajte se za sjutrašnji dan« . . . Zar si već sve zaboravio, što sam rekao o brižnoj providnosti mojega nebeskoga Oca? . . . I još k tome ja sam! . . . Nijesam li ja s mojim Ocem jedan te isti Bog? . . . Ako se ti i ne sjećaš

više onih riječi, ja ih nijesam zaboravio! I ovdje, iz mojeg Svetohraništa ponavljam ih jednakom svečanošću kao onda.

Malovjerniče! Strepiš li pred budućnošću? Ti dvojiš o meni?... Vidim te ipak ovdje preda mnom tako često na koljenima da mi se zahvaljuješ, da slaviš nježnu dobrotu srca moga, da veličaš njegove savršenosti... No dođe li čas kušnje, brzo na nj zaboravljaš i vladaš se spram njega, kao da je ono najednoć postalo kamenom.

Reci mi otvoreno, da li doista vjeruješ, da te ja ne ljubim više, da ne umijem kako da ti pomognem; ili da mi nedostaje moći i volje, da ti pružim dokaz ljubavi svoje!... A to jedino zato, jer je siromaštvo zavladalo kućom tvojom?... Govoriš li tako iz nutarnjeg uvjerenja?

Iz tvog bih ponašanja morao dakako zaključiti, da o meni sudiš tako, kako o onim bijednim ljudima — o onim prostima, — koji svojim prijateljima okrenu leđa, jer su pali u bijedu i nevolju! Reci, zar moj sakramenat nema za te nikakvo značenje?... ovaj postojani život žrtve, koji ja u njem provodim... darežljivost, kojom ti se uvijek i opet darujem?... Zar još nijesi uvidio, da je Euharistija neprestano čudo, čudo, koje ja nijesam ustanovio za anđele već za tebe... da, za tebe!... zar ne vjeruješ, da mogu mnogo lakše, mnogo neznatnije čudo učiniti da ti priskrbim kruh zemaljski, kad bi se već radilo o tome, da ti uzdržim tjelesni život?

Tvoj nemir i tvoja tjeskobna briga, koje te od vremena do vremena muče, dodijavaju mi!... Tvoja zabrinuta molitva kojom moliš zemaljska dobra, ne odgovara mojem duhu! Od tebe ne tražm ništa drugo već budno, revno nastojanje oko posvećenja duše tvoje! Na sve sam drugo ja obećao misliti, da, svečano sam obećao, da ću ti sve ostalo dati, a da me za to ne moliš... Ali ti činiš sada obratno! Ti dolaziš s većom revnošću kada se moliš za kruh zemaljski negoli za kršćansku krjepost!... Tada te kaznim time, što činim protivno onomu što želiš... ostavljam te naprosto tvojoj bijedi.

Duša koja doista želi da provodi svet i pravedan život, bezuvjetno mora propise i savjete evanđeoske bolje i točnije provađati negoli velika većina običnih katolika... zato ona mora mnogo više da cijeni duhovna svoja dobra od tjelesnih, nebo nad zemljom!... Ako ni ti, — koji smiješ općiti sa mnom tako često u Presvetom Sakramentu — ne ćeš da razumiješ moje lijepe nauke o božanskoj providnosti i njima se okoristiš, pa tko će ih tada razumjeti, tko će ih upotrebljavati?... Čuj! Ja se rado svraćam u tvoje srce u svetoj pričesti — ta to je i bio uzrok, zašto sam ustanovio Euharistiju —, međutim u duši, u kojoj nalazim uzrujanost, strah, nepouzdanje, ćutim se neugodno i kao da nijesam u svom domu... tamo se odmah ograničuje darežljivost moja... Ja ljubim iskrene, nepristrane duše, koje se kao dijete svojoj brižnoj majci prepuštaju meni... koje mi se slijepo pokoravaju... koje se sa svim zadovoljstvom i svom odanošću podlažu mojoj božanskoj providnosti... koje u kušnji nijesu neustrpljive... koje se ne protive križu i trpljenju... a u siromaštvu ne očajavaju!...

Ako ti je više stalo do kruha euharistijskog no do kruha zemaljskog, tada ne kvari sladosti i djelovanje njegovo plašljivim nepouzdanjem već naprotiv nastoj, da izvede u duši tvojoj potpuni učinak svoj time, da se veledušno predaš providnosti mojoj...

I najmilosrdniji i najdobrostiviji ljudi, koji su ikada živjeli na zemlji, ne znadu svagda, što to znači: biti siromašan,... u nuždi i potrebi živjeti... jer obično to nijesu sami iskusili... Ja pak, ja sam bio siromašan, sproveo sam život medju siromasima.. živio sam od milostinje... i zato znadem iz vlastitog svog iskustva, što je bijeda i nevolja... znam, što znači živjeti u neizvjesnosti, biti u brizi odakle ti sjutrašnji krušac!... Da, ja razumijem, kako ti je pri duši... što trpiš... što želiš... znam, čega se bojiš, kad je pogibao, da ti ponestane i ono najpotrebitije... zašto se protivi srce tvoje svakoj radosti... zašto noću ne spavaš, a dušom ti se crne misli provlače... zašto ti je tvoj siromašan, tvrdi krušac tako gorak i zašto ti svaki zalogaj zastaje u grlu... sve ja to točno važem i umijem bolje nego ti procijeniti svaku stvar prema njenoj pravoj vrijednosti. Reci mi dakle iskreno i pošteno, zar ti doista misliš, da bi moje srce — ono srce, koje bi već jednoć morao poznati — ostalo bešćutno, da te vidi gdje tako oskudijevaš?... Držiš li, da ti ne bi priteklo u pomoć, čim bi doista bilo nužno?

Malovjerniče! Pogledaj gore na nebo! Pitam te, tko daje svijetlost zvjezdama?... Tko odijeva nebo onim plavetilom?... Tko daje čar jutarnjoj zori?... tko žari žar večernjeg rumenila? Tko uzdržava svijet?... Ja sam to. Ja, koji ostajem u ovom tabernakulu zatvoren kao sužanj...

Malovjerniče! Pogledaj na zemlju! Tko ju je opasao širokim oceanima?... tko joj daje gorje, što se uzdiže nebu pod oblake?... Tko zapovijeda vjetru i burama?... Tko zaodijeva ljiljane u polju tako krasnom, nježnom bijelom odjećom?... Tko se brine za hranu pticama nebeskim?... Tko daje poljima da obilno rode?... Ja sam to, Ja, koji živim ovdje u ovoj maloj hostiji, kojoj se ti klanjaš...

Malovjerniče! Odgovori mi sad! Ako se ja — kako vidiš — tolikom velodušnošću i darežljivošću brinem za stvorove, koji me nijesu više stajali do li jednog jedinog čina moje volje, kako možeš onda još vjerovati, da ću tebe slijepo prepustiti gladu, tebe, koji si me krvi i života stojao?... Stvorenje, koje me ne može ni spoznati, ni ljubiti, stavljam pod zaštitu moje stvaralačke Svemoći. A tebe... kojemu sam jedino zato dao bistvovanje, da me spoznaš, da me ljubiš, da me posjeduješ, tebe da isključim od ljubavi moje?... Vidiš li sada, kamo te dovodi pretjerana briga za sjutrašnji dan?...

Zaista, akoli povučem otuda zaključak za sebe, ti mi vladanjem svojim govoriš drsko u lice, da sam nerazuman, okrutan Bog.

Ti znaš dobro, kakav ja život provodim u tabernakulu.. ti znaš, zašto ja ovdje boravim dan noć zatvoren. Ljudska me zloba nekoć na križ razapela... a božanska me sada ljubav zatvorila u ovu hostiju.. Jesam li ja mogao ljepše i čudesnije odgovoriti na grijehe cijelog svijeta, osobito na one tvoje, negoli ovom hostijom, koju ti tako često puta

primaš? U pričesti poklanjam ti tijelo svoje i krv svoju, dajem ti samoga sebe cijela, a ti znaš, kojih me je žrtava stajao taj dar! Ali kad se radi o tom, da sebe darujem tebi, tada ne pazim ni na kakovu žrtvu; samo jedno želim u tom času, da tebe učinim svetim i blaženim. Pa zato kad bi bilo nužno za sreću i blaženstvo tvoje, da činim nova čudesa, da ti na taj način priskrbim svakidašnji kruh, pripravan sam svaki tren da učinim za tebe ova čudesa.

O tebi sada ovisi, da razumiješ moje namjere, da im se djetinjim pouzdanjem podaješ, te mi živom svojom vjerom pomogneš, da ih i ostvarim na tebi. Još jednom ponavljam, da mi je jedina želja, učiniti te svojim ili drugim riječima, da te dovedem u nebo. Prije svega hoću, da ti hranim dušu zdravom hranom krjeposti... da je naresim pravim uresom krjeposti... da je obogatim neprolaznim blagom krjeposti. I pod uvjetom, da ti vjerno i marno sarađuješ oko ispunjavanja volje moje, primit ćeš sve, što ti je nužno za tvoj vremeniti život. Jamčim ti za to!

Zato odbaci strah! Ne brini se za sjutrašnji dan! Misli samo na to, kako ćeš postati svet. Nastoj prije svega, da se oslobodiš svojih pogrješaka! Ti si još uvijek ohol, tašt, odviše si rob svojeg samoljublja... tvoje je srce tjesnogrudno i odviše prilijepljeno za zemaljske stvari, nemaran si u službi mojoj, imadeš veliku odbojnost spram križa i trapljenja, premalo ustraješ u dobru, te nijesi veledušan spram mene!... Ustani, zagledaj se gore na divna nebesa! Ne vidiš li bezbrojan niz duša, koje su davno prije tebe pošle u nebo?... Zar želiš ostati vazda među posljednjima, među onima, koji ne mogu doći u nebo? Ne

stidiš li se, što nijesi još ni najmanje napredovao nakon svih primljenih milosti, kojima sam te obsipavao?.... Budi hrabar! Nadoknadi izgubljeno vrijeme, dok nije prekasno... Požuri se, požuri svom brzinom!... Ti ne slutiš, ali ja znam posve točno čas smrti tvoje... ja ti ne kazujem, kad će taj čas odbiti... ja te samo opominjem!... Ti nemaš više vremena da ga potratiš!

Kasnije, kad budeš jednoć stajao pred mojim sudištem, tada ne ću od tebe tražiti računa o tome, da li si živio u raskoši i bogatstvu ili u siromaštvu... Ali morat ćeš mi položiti račun, kako i što si uradio na slavu moju i spas duše svoje... Jesi li me sada dobro razumio?...

Daj si zato truda! Radi, radi neumorno oko toga, da budeš svet.. za kruh, odijelo i krov tvoj pobrinuti ću se tada već ja sam. Ti...misli na me.. Ja ću misliti na te i na sve ostalo!

17. Venite adoremus!

Imadem časkom nešto prosta vremena, koje hoću Tebi da žrtvujem, mili moj Spasitelju. Doista je istinita riječ psalmiste, koji kaže: »Jedan dan sproveden u stanu Gospodnjem više vrijedi no tisuće godina sprovedenih u šatorima grješnika«. Tamo se nailazi na poniženja, koja čovjeka potište — dok ga ovdje poniženja — uzvisuju... Otkuda ova razlika?... tamo susrećem ljude ohole i tašte — a ovdje Tebe, moj dobri i ponizni Isuse!

Kod Tebe... u Tvojoj se presvetoj prisutnosti ponizujem pred Tobom, a kako to voljko godi duši

mojoj . . .! Kada se bacim na koljena pred Tobom, pričinja mi se, kao da ću te sad na obujmiti . . . kao da ću ondje pred Tobom odložiti svu svoju bijedu s ohološću i taštinom njenom . . . da, ćutim, kako sve to satire noga Tvoja . . . ah, kako je duši voljko, kad se oslobodi oholosti!

O, Isuse, Ti si Bog . . . a ja? tko sam ja? Čovječja usta nijesu još pronašla pravog izraza, kojim bi izrekla, što sam ja. Jer Ti sam znaš, da sam bez Tebe ništa, da, još mnogo manje nego ništa . . . jer ono što je uistinu ništa, ne može Te vrijeđati . . . Ali s Tobom sam veći od samih anđela, jer nijesi ustanovio presvete Euharistije za anđele, oni ne mogu uživati Tijela ni Krvi Gospodnje. Dakle, ovaj bijedni ništa ponizuje se pred Tobom i klanja Ti se. Ovo stvorenje — koje si više odlikovao no same anđele, ćuti i znade, da sva njegova veličina dolazi od Tebe, — pada sada nice na koljena pred Veličanstvom Tvojim i klanja Ti se.

Moj Isuse, ja sam samo šaka praha! . . . a ipak bih htio da budem onaj sveti brijeg Tabor, da služim kao podnožje nogama Tvojim, da mognem veličati neizrecivo Tvoje Veličanstvo pred očima svega roda ljudskoga, te da mognem milijunima i milijunima duša pokazati presvetu hostiju. I snažnim glasom, koji bi nadjačao i šum morskih valova, htio bih dozivati na sve četiri strane svijeta: Venite adoremus! Dođite i poklonite mu se!

Neznatan sam tek atom; ali čuj, moj Spasitelju, čuj glas ovoga atoma . . . Ja Ti se klanjam! — Klanjam Ti se, jer Ti si sama svetost: izvan Tebe i bez Tebe u svijetu je samo grijeh i opačina. — Klanjam

Ti se, jer si Gospodar: Sva stvorenja neba i zemlje ovisna su o jednom migu volje Tvoje. — Ja Ti se klanjam, jer Ti sam stanuješ u nedoglednim visinama gdje stoluje Božanstvo: sav svemir sa svima svojim velebnim djelima nije dostojan da bude podnožje Tvoje. Klanjam Ti se, jer . . . upravo zato jer si Isus! . . .

Ti si Bog, veliki, vječni, svemogući Bog! pa ipak ponizio si se do slaboće krhkosti, do šutnje male hostije, dapače do jedva zamjetljive čestice . . . Gdje da tražim, gdje bih i mogao naći utočište u stvorova, da se dublje ponizim, no Ti što si se ponizio? Ima li u stupnjevima poniženja koje mjestance, koje Ti nijesi zapremio svojom poniznosti? Ipak Ti se klanjam! Pa premda mi je nemoguće, da se još dublje ponizim nego si se Ti, imam bar iskrenu želju, da se tako duboko ponizim kao Ti . . . Imam želju, da moj sirotni »ja« bude posve prema malenoj hostiji. Neka bude moj »ja« tako malen i neznatan, da će mu dostajati sjenka malenoga lista da ga pokrije . . . Neka je tako lagan, da ne će moći ni malenu slamku prekinuti . . . Ja bih se najvolio sakriti u tihu sjenu Tvojega svetoga ciborija . . . Oh ja bih . . . o, ja bih najvolio biti tek prividan stvor i posve se promijeniti, da bih se mogao Tebi klanjati Tvojim, vlastitim mislima i osjećajima.

Klanjam Ti se, o Bože moj, pa kao čin mog poklonstva prinosim Ti sva poniženja mog života: sve bolesti, slaboće, koje me sve više dijele od svijeta i stavljaju u red onih, kojima se iskazuju neke prijatnosti bilo iz samilosti, milosrđa ili uglađenosti, udvornosti . . . Prikazujem Ti sva poniženja, koja da-

nomice ćutim u mojim slaboćama, nestalnosti i u mojim grijesima.. Prikazujem Ti jednako sve zlo i sve nepravde, koje se o meni više ili manje misle i govore, zle nakane, koje se mojem djelovanju podmeću, ukratko sve, što moje srce raztužuje. Pa želiš li, da nijesam ništa drugo negoli slabo tinjav plamečak, koji će jednoga dana prijezir i zavist oholice nogom pregaziti, ja ću i to veselo primiti, kao posljednji čin mog poklonstva na zemlji.

Zahvala. — Spasitelju moj, ja Ti se ne mogu klanjati, a da Ti istodobno ne zahvaljujem. Ja sam doduše malen i neznatan, a Ti si ipak izlio svu puninu milosti Svoje na ovaj zemaljski prašak. Srce moje kuca zato dvostrukom zahvalnosti spram Tebe.

Kako si bio vazda dobar spram mene, a kako si još i danas dobar!... Pred očima mi lebde dani nevinosti i dani grijeha mojih... pa ipak vazda gledam, kako srce Tvoje izlijeva na me svu puninu milosrđa Svoga.

I kad se spomenem djetinjstva svojega, tada mi se oko nehotice orosi suzom... Krug mojih milih, koji me je tada okružavao, postajao je sve rjeđi... cvijeće je uvenulo... list je za listom otpadao... pa i onaj posljednji... Mi smo ostali na zemlji sami, moj Spasitelju, Ti i ja... nas dvojica... Od onoga dana pa do dana današnjeg koliko li trpljenja... koliko li suza na mojem putovanju! Ti me nijesi nikad zapustio; jedini, koji mi je ostao vjeran u svim burama života moga, bio si Ti, moj dobri Isuse! Ah, da barem znam nešto boljega reći, kako rado

bih to učinio, ali ovako znam reći samo jedan srdačni: Hvala Ti, Isuse moj!

Na sve svoje grijehe moram misliti!... Kako je to strašno bilo!... Lutao sam iz tame u tamu... padao iz ponora u ponor... A Ti, moj Spasitelju? Ti si mi se blago osvećivao — progoneći me neprestano ljubavlju Svojom!... Kako sam često kod toga čuo glas Tvoj, koji me je vapeći zvao!... Kako sam ga jasno čuo u prijekorima savjesti, koliko god je puta pao pogled moj na svetu hostiju ili kad sam vidio pobožne duše gdje polaze u crkvu na svetu pričest. Taj me je pogled u duši pekao kao ražareno željezo — i ja nijesam mogao više misliti na to, a ipak... kako je to bilo korisno, kako je to dobro djelovalo na me! Pa Ti sam znadeš mnogo bolje nego ja, kako Ti dugujem veliku zahvalnost, jer Ti i bolje poznaješ dobročinstva, koja si mi iskazivao. Ti jedini znadeš, kako sam često izbjegao velikoj pogibli, kako si često odvratio od mene nesreću, s kolikom si me ljubavi na životu uzdržavao, dok su drugi našli svoju smrt... Ti jedini znadeš čudnovate puteve božanske providnosti Svoje, kojima sam morao proći, da stignem na onaj put, gdje sam sada... Ti znadeš, koja su mi sredstva nužna bila, da mi se učvrsti i umnoži vjera, da me potakneš na što bolje izvršenje dužnosti moga zvanja... I onda još... osvrnem li se unaokolo, vidim oko sebe tisuće i tisuće, kojima nije tako dobro kao meni... Koliko sam sretniji usporedivši se s njima... Kako si me obasuo obiljem dokaza ljubavi svoje!... Hoće li dostajati preostali moj život, da Ti mognem zahvaliti za svako dobročinstvo, moj Spasitelju?...

Na osobit pak način zahvaljujem Ti za još jednu veliku milost: zahvaljujem Ti za križeve, kojima si me tako često i teško pohodio. Istina, plakao sam kraj toga mnogo... trpio sam mnogo — Ti znaš! Neke rane srca moga nijesu još izliječene, a možda ne će biti nikada... Pa ipak... Ja Ti i zato srdačno zahvaljujem! Bez ove strogosti možda bi mi bilo odviše cvijeća cvalo na zemlji, a svijet bi me bio privlačio k slastima svojima; ovdje na zemlji bio bih imao svoj raj, a pri tom lako bih bio zaboravio na nebo!... Ah, što bi bilo sa mnom, da me nije nesreća prisilila, te se čvrsto privinuh križu Tvojemu... da me nije burni val razočaranja — poput brodolomca zatjerao u sigurnu luku — na podnožje Tvog oltara?...

O Isuse moj, prošlost moja govori mi samo o ljubavi Tvojoj!... Koje li sreće, da Ti budućnost mogne govoriti samo o zahvalnosti mojoj!

N a k n a d a. — Hvala Ti na svoj Tvojoj ljubavi!... Oprosti mojoj nezahvalnosti, dobri Isuse!

Kad promislim, da sam ovdje u istinitoj nazočnosti Božjoj, da stojim sučelice svemogućem Bogu svome, moram se preplašiti svoje smionosti. Nakon svega što je u životu bilo, zar ne bi prije bilo moje mjesto u paklu?... Najmanje bih morao živjeti u samoći, trapeći tijelo svoje... a umjesto toga boravim kraj Tebe u povjerljivosti ljubavi Tvoje!... Još smijem uživati milu utjehu i slatki mir molitve Tvoje, smijem živjeti među dobrim ljudima! Pustinjacima davao si vodu iz pećine, zelenje i korijenje

zemlje — a meni, koji sam toliko griješio, meni pružaš svoje nedužno tijelo i božansku krv za hranu.

Priznajem o Isuse, smionost je, što se usuđujem boraviti ovdje — u punini milosti Tvoje; pa budući da me ne odbacuješ od svete nazočnosti Tvoje, znam da milosrđe Tvoje ne će odbiti ni pokajanja moga.

Moj dobri Spasitelju, kako mi je žao, što sam Tebe, mog najboljeg Oca, ostavio i uvrijedio! Sada se eto vraćam k Tebi natrag... duboko postiđen... Dolazim, da Te zamolim za oproštenje. Ti me zacijelo opet dobro poznaješ... znaš, tko sam ja!... Jest, ja sam onaj, koji sam Ti jednog dana pljuvao u lice, udarao Te po obrazu, izranio Te, razapeo i ubio Te... Pače ni sam pogled na Tvoju predragocjenu krv, što je tekla pod bezbožnim rukama mojim, nije me mogla suspregnuti od zločina mojeg. Sada me vidiš opet; ali nijesam ja više onaj bijednik kao onda!... Tvoja me je ljubav pobijedila! Onda je moj grijeh probo srce Tvoje, morao si umrijeti za me... Sada pak probodi Ti srce moje ljubavlju Svojom i daj mi umrijeti za Te. Ta onda grijesi — sada pokajanje, dobri Spasitelju! — Imaj samilosti, imaj sućuti sa mnom!

A da Te uvjerim o iskrenosti mojeg pokajanja, obećajem Ti ozbiljno, da ću sve svoje grijehe i nepravde — koliko mognem — popraviti. Tvoju dušu, koju sam u vrtu getsemanskom napunio strahom i žalošću, sada ću razveseljavati i obradovati pričešću pohodima u Svetootajstvu Tvojem. Tvoje Tijelo, koje sam privezao o stup i onako ga strahovito bičovao, da je bilo grozno izranjeno, a Krv je tvoja mlazovima tekla na zemlju, sada ću pobožno

i često primati i nakon svete pričesti stalno ću Ti obećati, da Te ne ću nikad više vrijeđati strastima svojim. Barabu sam pretpostavio Tebi ... vikao sam onaj strašni: »Raspni, raspni Ga!« A zato ću Te u buduće u molitvama zazivati svojim, Bogom, Kraljem i Gospodarom. Da, i na smrt sam Te odsudio! O dobri Isuse, odsada ću marljivo ići u crkvu, da ondje život svoj za Te žrtvujem i da tamo tražim milosti i zalog života vječnoga. Ja sam Te i na križ razapeo, ja sam Te ubio!

Pogledaj me, evo klečem opet do nogu Tvojih. Ubuduće rado ću uzeti na se križ svoj i strpljivo ga nositi; nadam se, da ćeš mi tada dati milosti, da budem umio samoga sebe trapiti.

Stavljam odsada sve moći svoje u službu Tvoju, da možeš u dobrima i dalje živjeti, u grješnicima uskrsnuti na nov život i vladati u svim dušama. Ah, kako bih bio sretan, da me pokora nerazdruživo prati cio moj život ... kako bih bio sretan, da mi je dopušteno ovdje čuti riječi Tvojega oprooštenja ... i kako bih bio blažen s Tobom — sa svetom pričešću u srcu — ravno poći u nebo!

P r o š n j a. — U poniznosti bacam se na koljena pred Tebe, božanski Spasitelju ... molio sam Te za oproštenje ... poklonio sam Ti svoju zahvalnost i ljubav ... reci mi, zar ne bi i Ti imao nešto, što bi mi mogao dati?

Gledaj, u velikoj sam nevolji ... srce hoće da mi pukne! ... k tome je i duša moja jedna rana; ne može ona ništa drugo već jedino da Te sklone na samilost No nekoć na križu govorio si sa Svojim Ocem po nebrojenim ranama Svojim; bio je to dirljiv govor

najuspješnije molitve, koja se je ikada sa zemlje uzdigla do neba! ... Zato Te i ja sada molim i zaklinjem, dobri Spasitelju, isto tako žalosnim glasom premnogih rana duše moje.

Razum mi je potamnio, te već ne prepoznaje vječna dobra. Samilosti imaj sa mnom ... daj, da mi se pričinja tamom sve, što nije prosvijetljeno svijetlom vjere.

Duhovno sam gluh ... ne razumijem tajne riječi Tvojih zapovijedi i obećanja. Pomozi mi, molim Te, da opet čujem glas Tvoj, kad me poziva, da samoljublje svoje nogama zgazim, žrtve da prinosim i Tvoje krjeposti da nasljedujem.

Nijem sam ... ne znam govoriti s Tobom ... Predobri Isuse, kad na mojem jeziku počivaš, tad mu podaj tu milost, da s velikim oduševljenjem govorim o Tebi, kada mi se god prilika pruži. Naprotiv dopusti, da zanijemi jezik moj na lakoumne govore i neka se prije ukoči, nego da šuti u času, kada treba da te brani.

Kljast sam ... Ne ide drugačije, već mi se moraš prijetiti, želiš li dušu moju privesti k dobru; ljubav Tvoja ne dostaje da je potrese.

Smiluj mi se! izlij na me snažnu struju milosti Svojih, da nanovo oživi moja slabost; elektriziraj moći duše moje vjerom i ljubavi, čim začuje glas zvona ili pak srdačni zvuk Tvojeg slatkog imena.

Gubav sam ... nema ni jedna moć duše moje, koja ne bi bila okaljana grijehom! Sve u meni osjeća trulost grješne ove zemlje. Površno ispitivanje savjesti dovoljno je, da me napuni odvratnošću. Moj dobri Spasitelju, pomozi svojemu siromašnomu dje-

tetu, pa budi tako dobar i milostiv i otvori mi još jednoć rane srca Svoga i izlijeći gubu moju u kupelji vode i krvi, što iz njih teče.

A tada, pomozi, ponizno Te molim, naresi dušu moju i krjepošću Svojom.

Sada vidiš, moj Isuse, kako izgledam — gotovo prava lješina. Ne nalikujem li kćeri Jairovoj?... ili još više i samom mladiću iz Naima, kojega su već ka grobu nosili?... a možda i Tvojem prijatelju Lazaru, koji se već počeo gotovo rastvarati?... Ako me zaista vidi oko mudrosti Tvoje u ovakovome položaju, onda i milosrdje Tvoje istodobno ima pred očima tu žalosnu sliku, pa tko zna, nijesi li možda već — kako nekoć nad Lazarom — i nada mnom proplakao...

O dobri Spasitelju, Ti znaš, kako se mrtvi podižu: jedna samo riječ... jedan mig... čin volje dostatan je!... Zapovijedi, o Isuse, zapovijedi, pa ću i ja, Tvoje siromašno dijete, uskrsnuti na nov život.

Ako su morali anđeli Tvoji do sada žalosno gledati, kako duša moja polagano propada u grijehu... kako je već kano mrtva za svaku krjepost... pače i pokopana već u bešćutnosti opačina... sada neka se vesele gledajući je pomlađenu Tvojom milošću i ljubavlju, gdje najljepše časove svoga života provodi kraj Tebe u klanjanju i zahvali!

IV. DIO.

1. Lijek.

Kadšto mi je teško oko srca, kao da me pritište neka bol. Tada prestaje svaka sabranost, svršena je moja pobožnost. No usprkosim li časak svome raspoloženju i pođem li mirno za uzrocima moje boli, to skoro dolazim do spoznanja: sve se dade svesti na povrijeđeno sebeljublje ili na nepripadanu odanost stvorovima. No za ovakovo zlo ima i divotno sredstvo... ono je vazda pripravno, uvijek je na raspoloženju, samo ga treba savjesno upotrijebiti. Ovaj moćan lijek nalazi se svagdje u Svetohraništu. To je ... Spasitelj.

*

Posve sam nezapažen... To me katkad boli i tad me i nehotice podilazi neko bolno čuvstvo. Radim ... Međutim, da li ja vršim svoju zadaću dobro ili zlo, za to se nitko ne zanima.

Bolestan sam ... to se zna. No tko se obazire na me? Da se raspita za me? Zar to ne bi bio gubitak vremena, gdje čekaju toliki poslovi i zabave?

Činim dobro djelo ... Ipak je to kao tašta ispraznost. Nikakve hvale, nikakva hrabrenja! Nikakva slova, koje bi mi dalo slutiti, da se moji čini umiju cijeniti. Dašto, da onaj drugi ... ona druga ...

učini isto dobro djelo, dizali bi ih do nebesa, gorljivo bi im pleli lovorike i neumorno im kadili tamjanom. Samo spram mene... hladan nehaj. Moj dragi »ja« ne bi pri tom tako trpio, da sam mislio na Spasitelja, da sam Ga istinski ljubio. Nije li bolje za mene, da sam nezapažen i zapušten? Nije li pri tome Isusova blizina osjetljivija, nije li dragocjenija?

Ne će ništa da znadu o meni... potiskuju me na stranu... okreću mi leđa... Pa neka: j e d a n me ipak nikada ne ostavlja, dapače me traži i rado bi me vazda imao uza se. A taj j e d a n vrijedi više nego svi stvorovi zajedno. On, koji znade moje muke, moje boli, moja djela po njihovu pravu sadržaju, koji dobro znade, koliko me stoji truda da živim kršćanski, On mi dopušta, da dolazim k njemu. O kako je ipak dobar moj Spasitelj! I kad zapušten ležim do nogu Njegovih poput brodolomca, koga je divlje more bacilo na osamljenu obalu, tada on šapuće duši mojoj tajanstvene riječi i život mi se opet povraća. Tada Mu bez straha povjeravam sve što me muči, punom i poštenom iskrenošću otkrivam Mu dušu svoju kao dobro dijete svome ocu. Napokon sam posve zadovoljan s mojom zapuštenošću, jer utjehu i jačanje — što su mi ih uskratili stvorovi — primam od N j e g a. Pa da se baš osjećam još ranjenim: četvrtsatni boravak s Isusom nasamu opet me osvježi i razveseli. Jer za sve bolesti duše uvijek je najbolji lijek.... e u h a r i s t i j s k i S p a s i t e l j.

Tu je još i drugo zlo, što me muči: bijedno stanje moje duše. Želio bih da budem svet, a najradije da to već jesam. Mjesto toga otkrivam na sebi svaki dan pogrješke i uvijek opet pogrješke.

Moje mi strasti daju razumjeti, da još dugo nijesu mrtve, već su još sve budne i žive... Kod prve dobre prilike bit ću naime opet žrtvom nestrpljivosti, gizdosti ili druge koje slaboće. Naposljetku bit ću neodvažan, vjerujem dapače, da za me nema poboljšanja, smrt će me stići u žalosnom stanju, ako me Bog ne spasi iznenadnom zrakom svoje milosti.

Rastužen pod dojmom ovih crnih misli utječem se k Spasitelju. Tu nestaje tamnih oblaka i vedro raspoloženje opet ulazi u moju dušu. K tome čujem, da Bog ima spram mene više samilosti nego je imadu svi ljudi skupa, da, više milosrđa nego bih ga ja sam spram sebe mogao imati. Kako bi On inače probudio u meni želju i volju, da se utječem Njemu unatoč mojih grijeha? U Njegovoj se nazočnosti spominjem, da sv. pričest nesamo čisti dušu od oprostivih grijeha, već da je ona i najbolje sredstvo, da ih se očuvamo. Odmah mi je lakše pri duši. S čeznućem izgledam čas pričesti... kajem se za svoje grijehe i odlučujem, da ću vazda ostati vjeran i zahvalan učenik Isusov.

O siromašna dušo moja! Gdje bi ti našla lijeka u svjema bolestima, koje te slabe i prijete ti smrću, da nemaš tako čudotvorna lijeka, da nemaš Spasitelja u sv. **Sakramentu?!**

*

Da mognem sretno i zadovoljno živjeti, moram biti uvjeren o dvjema stvarima. Prvo: stvorovi će mi svaki dan priređivati bol srca, a moje zle sklonosti grižnju savjesti... Drugo: jedino sredstvo protiv ovih boli jest i ostaje Spasitelj u Presv. Oltar-

skom Sakramentu. Kad bih dakle htio da živim bez Njega ili daleko od Njega, ne bi mi preostalo ništa drugo, nego da i dalje u svom životu vučem svoje zlo sa sobom, k tomu jošte sâm i bez zasluga. Što slijedi iz toga? U svakoj napasti, tuzi i nevolji odmah tražimo pomoći u Isusa. Njemu prikažimo svu bol i samo od Njega iščekujmo lijek.

Ah, zašto nijesam prije o tome razmišljao? Koliko suza, koliko grijeha bilo bi manje u mom životu! Tada zacijelo ne bih bio počinio tu ludost, da se u nesreći pouzdavam u stvorove, koji nimalo nemahu srca za mene. Još bih manje bio žrtvom plahosti nakon učinjenih grijeha.

Ubuduće treba da je drugčije. Tu neka bude božanski Spasitelj milosrdnim Samarićaninom, koji će vidati moje rane; neka bude samilosnim liječnikom, koji liječi moje bolesti. Sa Isusom, od Isusa, za Isusa hoću da živim. Odbijaju li me stvorovi: dobro, ja sam kod Isusa... Uskrate li mi što u životu: neka, ja živim od Isusa... Ne znadu li, što bi sa mnom: u ime Božje, ja živim za Isusa.

Pa bude li grijeh opet jednoć zaprljao odjeću moje duše, ne ću se izgubiti u beskorisnoj turobnosti. Pojurit ću k Spasitelju, ponizit ću se pred Njim, molit ću Ga srdačno za oproštenje, a potom ću mirne duše čekati, dok me Krv Njegova očisti, izliječi i učini me krjeposnim.

2. Vigilare non cesses! — Budi vazda budan!

Ne sustani nikada, da mu stražu stražiš! Časna služba! Počasna straža kod euharistijskog prijestolja!... Koje li odlikovanje za pravovjernika kršćanina! Radosno uzbuđeno kuca tu srce... Lakše diše duša...

Ipak čudnovato!... Danas, gdje sam izišao pred kralja neba i zemlje, jedva da se usuđujem Njega — hostiju — dulje pogledati. Posve sam zbunjen. Čini mi se, kao da Isus sa svog prijestolja baca na moju dušu tako istražan pogled, kao da ovaj put istražuje njene najtajnije pretince. Sad mi tuitamo poklanja znak Svog zadovoljstva... međutim opažam opet i iskaze Njegova negodovanja. Spočitavanja i prijazni pogledi se izmjenjuju. Sad diže ruku Svoju, da me milostivo blagoslovi... sad mi u očinskoj ozbiljnosti prijeti prstom Svojim...

O, Spasitelj umije izvrsno da ispita savjest! Njemu ne izmakne ništa, ali upravo ništa, ni dobro ni zlo... Kako jasan pogled tu duša dobije o svemu, što je učinila!

Isus je tako dobar i milosrdan, da me podsjeća i na najmanje dobro, što ga nađe u meni; no On je i tako strog i pravedan, te mi i moje pogrješke bez izuzetka prikazuje. On me upozoruje na krjeposti i nedostatke, što sam ih davno već zaboravio.

Pogledam li sad na hostiju, oćutim se istodopce usrećenim i postiđenim. Usrećenim, jer bih htio uvijek da boravim ovdje... Posramljenim, jer bih htio otići odavle — Otići?... Zašto?... Da se napokon daleko, daleko od Isusa izgubim na mračnoj stazi grijeha?... Ili hoću odavle, da ne moram slušati nikakvih spočitavanja? Što onda?... Nije li za me tisuć puta bolje da dobijem ukor od Isusa, nego da spokojno dalje spavam u žalosnom stanju svoje duše?...

Što ipak hoće Spasitelj, kad me kara? Zar možda da me rastuži? O ne, nije On takav. Pun ljubavi i zabrinut hoće da me prodrma iz moje mlitavosti i nemarnosti i da raspiri u mom srcu svetu ljubav. I tako treba mirno da posmatram hostiju, dok mi Isus ne reče sve što mu je na srcu za mene. Neka me kudi, neka me kori, neka mi prijeti, sve to rado primam, jer znam: poslije oluje jasnije je nebo nego prije.

*

Ne mogu da tajim. Učinio sam Spasitelju često gorku nepravdu... Zaslužio sam za to Bog zna koliku kazan... Pa ipak, koje li sreće, smjeti trpjeti kazan baš pred tabernakulom, pred očima Spasiteljevim!...

Ja sam naime spreman na to, da me Isus odsudi na odulju suhotu duše, da ne dobijem ni kapljice utjehe. Ali ipak idem tada k Njemu i pohađam Ga s dvostrukom gorljivošću. Pogledam Ga i molim mu se, kako najbolje umijem. Molim Ga svesrdačno za oproštenje, sveto mu obećajem svako dobro i još Ga molim za mnogo, mnogo milosti. Pa otpravi li me unatoč toga praznih ruku kući, onda se tješim i mislim, da sam ja barem Njegove ruke napunio darovima ljubavi, kajanja, nade, napunio ih najsrdačnijim molbama, da me još ipak učini svetim... I znam, da On od svih ovih malih darova ne će nijedan zaboraviti. Zato strpljivo čekam. Ne treba baš danas da me usliša. On će to učiniti drugi put posve stalno.

*

Božanski je Spasitelj ovdje preda mnom u hostiji, a ja ipak ostajem nijem. A imam tako mnogo toga da Mu kažem te uopće ne znam, gdje da počnem...

Čini mi se, da bi doista bila prva dužnost, da Mu se poklonim, kad istupam pred Njegovo sakriveno Božanstvo! Međutim, kako ću to učiniti kraj mojih nesretnih rastresenja? Silim li se na klanjanje, bojim se, da ću zaboraviti ono, što bih mu rado stavio na srce, ta ja imam tako mnogo, tako mnogo da isprosim od Njega!

Zaprosim li za milost, to me tako zaokupi želja da budem sebičan, da ću još možda jedva pomišljati na to, da Mu zahvalim za primljena dobročinstva, da Ga skrušeno zamolim za oproštenje za učinjene grijehe... ipak... kako bi to bilo potrebno! Ukratko, ne umijem da učinim red u metežu mojih misli i riječi. Zato bih se volio odstraniti...

Ipak ne! U svoj poniznosti ostat ću na svome mjestu i molit ću ljubazno Dijete Isusa, neka bi časak poslušao moje molbe. Tada ću mu hitro prikazati svoju dušu i svoje srce sa svim metežom mojih misli i sklonosti... Isus vidi sve... pozna sve i svojom Božanskom mudrošću i moćju doista će moći da učini red. Uopće, da li je On ikada tražio od jedne duše, da Mu se klanja u finoj, izabranoj formi?... Da Mu molbe svoje iznosi logičkim redom misli?... Na takve stvari Spasitelj ne gleda! On ispituje srce! Ima li u srcu nešto malo ljubavi za Njega, to mu je dosta, više On ne traži.

Ja ću se dakle mojom skromnom nazočnosti, malim svijetom mojih jadnih misli i čuvstava Nje-

mu klanjati, umirit ću Ga, milostivo Ga raspoložiti i hvaliti Mu. S naučenim riječima ne dolazim. Za to prinosim Mu radosno sve i sva, što jesam i što imam: oči — koje Ga gledaju, srce — što teži za Njim, ruke — koje se pred Njim sklapaju, moju osobu — što kleči pred Njim u poniznosti, vrijeme — što sprovodim u crkvi, žrtvu — da ne mogu uvijek za Njega učiniti što bih rado, poniženje — što znam, da me druge duše nadilaze, vidim, kako su bolje i također sretnije od mene.

Pa ako sam mu tako darovao sve što jesam, što imam i što mogu, zar će onda još više tražiti od mene? Ljudi dä, ti zahtijevaju često i nemoguće od čovjeka! Ali moj Spasitelj ne.

* *
*

Ne pojmim, zašto Isus hoće da ima u svojoj blizini mene, bijedno stvorenje. A ipak je tako: jer iako imam tužnu prednost da sam ništa pred Njegovim očima, to ipak uživam veliku naklonost što sam naročito odabran da budem s njime; a to je odlikovanje i čast, koja mi je dopitana ispred mnogih drugih, dana mi ispred bezbrojnih duša, koje bi spram Isusa zacijelo ljepše postupale nego ja.

Da, koliko li kršćana mora da rade teške poslove od rana jutra do kasne večeri, k tomu još obavljaju najniže službe. A koju utjehu, koju pobudu dobivaju kod toga? Ah, njihova pobožnost prečesto biva predmetom poruge, ukora . . . ismjehavaju ih . . . drže ih zaostalima, nazadnjacima . . . Za polazak

crkve redovno ne dostaje im vremena, najviše nekoliko kratkih minuta, koje si moraju ukrasti. Osobita je milost, ako mogu ići nedjeljom ujutro k sv. misi i pričesti prikraćujući si krvavo zasluženi san. Ostali dugi dio dana nije im moguće ni minutu da se povrate k Spasitelju. A ipak, kako rado bi oni išli k svome Spasitelju! koliko bi mu imali da kažu!

Nije li takav život za dobre duše jednak progonstvu? Nijesu li oni upravo odbačeni iz susjedstva svoga pravog i najboljeg gospodara i učitelja? A ja, hrpa bijede? . . . Ja sam doista u najzavidnijem stanju položaja, šta mogu pohitati k Spasitelju kadgod mi se prohtije.

Ali sad znam, što ću činiti! Od sada ću kod mojih pohoda Presv. Sakramentu zastupati sve one dobre duše, koje bi rado došle k Isusu, ali ne mogu. Tako ću ja, koji u svome siromaštvu, u bijedi svojoj sam po sebi nemam ništa da ponudim Bogu, donijeti Njemu ipak prekrasno blago, naime: srca svih ovih siromašnih i neznatnih, koji ne mogu da bliže pristupe Spasitelju. Srca su to, koja su prebujala vjerom, ljubavlju i odanošću, dä često upravo junačka srca, sposobna da podnesu za Isusa najtežu žrtvu u divotnoj strpljivosti i ljubavi.

Ove po svijetu vani svuda razasute, možda već malone zapuhnute plamenove sad ću sjediniti i ponuditi ih Spasitelju, da se Njegova osamljenost rasvijetli i obraduje svjema ovim svjetlašcima. Kako jasno i veselo gori plamen pod zaštitom staklena tuljka, dok bi se vani na vjetru ugasio: eto, dragi Spasitelju, sad vidiš, što sam ja ovdje pred Tvojim očima . . . nevrijedno, krhko staklo svjetiljke, koje okru-

žuje plamen ljubavi svih drugih duša i dopušta da gori pred Tobom.

O kako krasno gori sada taj plamen!... Kako svečano rasvjetljuje Tvoj oltar!... Koje li utjehe za me, da sam ja taj, koji je smio pridonijeti ovome Tvom veličanju...

3. Trpi i šuti!

Često mi se glavom vrzla misao, da bi bilo nešto posve nezaboravno, kad bih i ja mogao čuti nekoliko riječi iz ustiju Isusovih, kako je prije po gdjekoji svetac čuo... S kolikom radosti i pobožnosti bih slušao! Dapače riječ prijekora rado bih primio. Tada bih barem čuo zvek Njegova milog glasa!...

Pusta želja!... Spasitelj me zaista ne će nikada nagovoriti glasnom riječi; moram se odreći slatkog zveka Njegova glasa... ta ja nijesam svetac!...

Meni je Spasitelj ostavio nešto drugo: — svoje mučanje! O to božansko mučanje, koje li mi krasne pouke ono daje!... Nijeme, žive pouke u nebeskom jeziku!...

Isus šuti!... On uvijek šuti... šuti i onda, kad mislimo, da bi svakako morao podići glas Svoj. Ljudi Ga vrijedjaju, psuju, rugaju Mu se, a On... šuti! Pa i od mene što li sve ne mora da trpi! I u samoj Njegovoj nazočnosti kako često je pospano moje srce, kako zlovoljna mi je duša, kako mi je nepobožna molitva, kako je prazno i bez misli moje križanje, dapače u neposrednoj Njegovoj blizini bez zaziranja razgledam se i razgovaram. Pa i sv. pričesti polazim bez radosti i topline; a to sve svojom krivnjom. Sveto ime Njegovo često izgovaram

nesmotreno, bez strahopočitanja, kao da bi me stajalo odviše napora, da pritom mislim na Njega... Trebalo bi jednoć, da se sa mnom tako postupa!... Tu bi se nešto drugo doživjelo! Doskora bi se znalo, što znači jadati se i mrmljati... Ali Isus trpi sve... podnosi sve... i — šuti.

Trpjeti i šutjeti, koja li divna nauka! Spasitelj mi je daje svaki dan i to već dugo godina. Ali kod te božanske pouke nijesam pazio i tako sam u sve to vrijeme naučio malo ili ništa. Kako moram da se stidim!... Neznatna povreda mog sebeljublja, mala bezobzirnost dosta su, da mi izmame gorku kakvu riječ. — Tako danas! — A sutra?... Sutra ću rano s tim istim jezikom, koji se radi neznatnih stvari žestoko jadao prije Isusa... Isusa, koji se nikad ne žali!... Ah, kad li ću napokon ja sa svom ozbiljnosti poći u školu mučanja Isusova?

* *
*

Isus je siromašan. Ali taj siromah ljubi svoje ubošto, ne govori o njem nikad bojeći se da bi Mu ga mogao tko oteti.

Stanovi Njegovi, crkve, često su zapuštene, Njegov je tabernakul taman i uzahan, žrtvenici su Njegovi bes uresa, da je za požaliti. Crkvena odijela — Njegova odijela — u nekim se crkvama gotovo raspadaju. Tu vidiš misne odjeće, albe, oltarnike... takove, te bi se zacijelo i prosjak za tako trošne stvari zahvalio! Ali Isus, ovaj Bog, koji i ljiljane u polju zaodijeva u veliku krasotu, koji nebeskim zvijezdama daje njihov sjaj... On ne veli ništa. A ja?...

Ne mogu li da se odjenem elegantno po najnovijoj modi, onda sam zlovoljan . . . jedva za što upotrebljiv . . . jadikujem i tužim se, kao da mi se čini nepravda . . . A Isus? S neiscrpljivom ustrpljivošću i dugotrpnošću nosi ovaj Siromah uvijek iste stare, trošne haljine . . . Uvijek Ga vidim u javnosti u njima, ali dalje se više za to ne brinem . . .

O kršćanine! Bog vasionog svijeta izabrao si je takvo beskrajno siromaštvo, ujarmio se u nj, da ti uzmogneš učiniti nešto za Njega, da udijeliš euharistijskome siromaštvu milosrdnom rukom a . . . možda i potrebi gdjekojeg svećenika, koji dandanas mora da trpi euharistijsko uboštvo Spasiteljevo.

Prinesi tome svoj prilog, dobra dušo kršćanska! Ne će biti uzalud! Kad tužno zvono s tornja tvoje crkvice javi jednog dana, da si na putu u vječnu domovinu, tada će Isus, koji se pojavio pred tobom ovdje u tabernakulu tako ubog, požuriti se doći ti ususret u Svojoj božanskoj slavi i Veličanstvu i primit će te razdragan od sreće. »Dođi!« reći će ti, »Dođi! divna te čeka nagrada. Vidi, nemah dostojnog rublja, nemah paramenata, ali ti si me odjenuo. I nijesi se pobrinuo samo za me, nego — što mi je srcu osobito milo — i za njega, koji mi stajaše najbliže, za mog namjesnika — svećenika. Nijesi ga mogao gledati gdje oskudijeva, njega koji ti je dijelio blago mojih milosti, koji te je vodio putem neba . . . i koji ti je moćju što sam mu ja dao, netom otvorio vrata nebeska. Što si učinio mome svećeniku, M e-n i si učinio! Uniđi u carstvo vječne radosti! . . . Vi anđeli, hitite ovamo i svečano primite mog dobrotvora!« . . .

O dušo kršćanska, zar ti mučanje Isusovo zbilja ništa ne kazuje? . . . Zar još uvijek ne shvataš Njegovo šutnjom zastrto siromaštvo? . . .

* * *

Nebrojenim poniženjima mora se Isus podavati. Jedini Mu uskraćuju pozdrav i pohod; drugi ne će da Ga poznadu na ulici; dođe li im iznenada u susret, žustro smuknu za ugao. Drugi opet prisustvuju sv. misi, ali se razgovaraju, hoće prije svega da probude dojam, da oni ne pripadaju u red pobožnih. Neki opet nalaze svakojake isprike, da ne smiju češće pristupati svetome Stolu Njegovu, pače se stide da obdržavaju svoj Uskrs; moraju li to ipak učiniti, dobro paze, da sê to ne pročuje. Ukratko: radi se na sve načine, što se dadu zamisliti, da mu primetnu poniženje na poniženje . . . A što čini poniženi Spasitelj? Šuti . . . Nijedna riječ, nijedna jadikovka ne čuje se od Njega.

Naprotiv ja? . . . Imam odvažnosti, da Ga svaki dan molim za krjepost poniznosti. No desi li mi se kakvo poniženje, jao! tad je to strašan događaj! Ne bi bilo moguće, da tu uvredu zadržim tiho za se, već je odmah moram rastrubiti na sve četiri strane, moram sa svakim čovjekom govoriti o tome, da mi bude lakše i da me svi žale.

Sveta misa je nekrvna žrtva Isusa na križu. Na oltaru žrtvuje Isus uvijek nanovo vječnome Ocu sve svoje boli, svoju smrt na Golgoti. Boli i smrt, koje doista bijahu, a ne samo mistične. Tu je prava Njegova smrtna tjeskoba u vrtu maslinskom, tu je isti-

nito bičovanje i krunjenje trnjem, pravo razapeće, pravi probod njegova srca sulicom... dä nadasve okrutna, grozna zbilja Njegove žrtve na križu, koju Isus pod sv. misom na našim oltarima prikazuje Svome nebeskome ocu. A zar se je Isus na brdu Kalvariji ikomu potužio? Zar je htjeo viseći na križu da Ga tko sažaljuje? O, nikad ne bijaše na zemlji tako velika bol zastra tako dubokom, ganutljivom šutnjom!

A ja? Ja moram bez ikakva razborita razloga uvijek da govorim o sebi... moram pripoviedati svoje nejneznatnije teškoće, i ugodno mi je slušati, da se o tome govori. Jest, da se prikažem zanimljivim, pričinjam se mučenikom!... Svaki dan idem k Spasitelju, dolazim Mu tako blizu, tako blizu — pa ipak, koji li razmak između Njega i mene!

* * *

Zar nije dakle čas, da udarim drugim putem i da konačno upoznam, da — ako šutnja vrijedi zlata u običnu životu — u krjeposnu životu zacijelo vrijedi draguljâ.

Da sačuvamo Bogu ugodan miomiris boli, ne smijemo ni u kojem slučaju da se jadamo. Bol naša mora ostati čvrsto zatvorena u srcu kao u dragocjenu kovčežiću.

Što bi inače Spasitelj našao u mom srcu, ako dođe sjutra k meni iz Svog ciborija?... Mnogo radosna zacijelo ne, jer moje krjeposti ponajviše su samo pobožne želje. Da mu dakle ne sačuvam ni malenu bol sakrivenu u srcu, što bih onda mogao da pružim svome božanskome gostu?... I onako je

samo malo, što mi Bog daje da trpim. Pa ako i to malo rastepem, izgubim li taj nježan miris dopuštajući svemu svijetu da zavirkuje u mali kalež mojih boli, zar bih se onda još smio usuditi, da takav nevrijedan dar ponudim svome Bogu i Spasitelju?... Zar ne bi dakle bilo pametnije, da o svojim bolima ne govorim ni s kime, osim s mojim Isusom u tajnosti sv. pričesti?... Zar ne bi bilo bolje, da dragome Spasitelju donesem dragocjeno mirisno cvijeće, što cvate po strmom putu moje Kalvarije, dok ga još nije zagledalo oko čovječje, dok ga se još nije taknula ruka ljudska? Zar Isus ne zaslužuje tu malu pažljivost?

Moja odluka je gotova. Od danas počevši ne ću više ni s kime da bez potrebe govorim o svojim bolima. Pomišljajući na mučanje Isusovo trudit ću se, da i ja tako činim... Budem li ponižen, šutit ću;... pritisnu li me neprilike života, šutit ću;... pohodi li me bol, kojoj nema lijeka, šutit ću. O da mi uspije, da budem trpljivo, šutljivo žrtveno jagnje!

Ako je moje inače tako tvrdo srce dirnuto najdubljim sažaljenjem ugledavši na slici rane razapetog Spasitelja, kako će se tek dojmiti srca Isusova — koje je prepuno samilosti — moje svježe, još krvave rane, pa kad me još k tome vidi lišena svake utjehe čovječje?

Dobri Spasitelju! Šuteći prinosit ću Ti odsele na oltar svoje boli. Samo Ti znaj, što trpim. A Ti me tada nadari jednim od Svojih ljubežljivih pogleda, koji su kadri i najvećeg mučenika da napune srećom i blaženstvom.

4. Gledajte Jaganjca Božjeg!

Ima li ljepše pohvale dragome Spasitelju nego su priproste riječi onoga, što dozivaše u pustinji: Gledajte Jaganjca Božjeg! Nema li Isus milinu i dobrotu jaganjca?.... Kako blag, kako trpljiv, kako bezazlen je jaganjac! A nije li to Isus u najvećoj mjeri?

Posmatraj časak samo jaganjca! Milo i povjerljivo doskakuće ovamo, da se poigra sa djetetom, da ga podragaju mekane ručice Njegove, ili da pogriska hranu iz ruke čovječje. Uzimlje je od svakoga s jednakom udvornošću: uzimlje je od onoga, koji ga voli, kao i od onoga, koji hoće da ga vodi u klaonicu.

Tako i Isus. On vidi dobre duše, vidi grješnike. Daju li mu mali znak svog štovanja, pošalju li mu samo koji uzdah, On od svih sve rado prima. Ako je izložen u pokaznici ili silazi pod sv. misom na oltar, uvijek je među dobrim dušama, nedužnom dječicom, dapače i medju grješnicima. I svaki se moli na svoj način: jedni u svoj rastresenosti, drugi punim žarom i pobožnosti;.... jednima je dosta da su nazočni, dok se drugi trude, da mu iskažu čast što najveću mogu;.... ovaj se samo prekriži, kako najbolje zna, onaj kleči pred Njim poput serafina ljubavi;.... jedni dolaze opterećeni grijesima, drugi pristupaju u krsnoj nevinosti.... A što čini Isus? On radosno prima poštovanje od svih, ako i ne u jednakoj mjeri, On ne odbija nikoga! Da, tko zna, da li On prema prikvikloj dobroti Svojoj upravo u srcima grješnika ne raspiruje onu malu iskru vjere, koju još u njima otkrije i osobitom je ljubavi čuva, ne bi li iz nje učinio početak njihova poboljšanja?..

Koje li bludnje, kad se čovjek ne bi htio usuditi da ostane s Isusom u sjednjenju u Presvetom Sakramentu samo zato, jer nije u stanju milosti. Nesretnik, koji tako čini, ne zna, da je Isus jaganjac Božji, koji samo božanski postupa, koji nikad ne prezire, što je dobro. Već je molitva, pače prosti poklek uvijek nešto dobro te pokazuju — možda tek izdaleka i vrlo slabo i nejasno, ali ipak izvjesno nagnuće k dobru — poboljšanje žvota. Dakle ove stvari, koje grješnik drži nevrijednima, za Isusa su dragulji... Dašto, ti dragulji leže još duboko zakopani u blatu, ali su ipak dragulji i Spasitelj si ih želi uvijek što više, da ih mogne očistiti, izbrusiti i uložiti u prekrasnu krunu, koju tad drži spremnu, da njome ovjenča ove duše na dan njihova pokajanja i obraćenja.

O da bi bar svi malo više razmišljali o tome: »Evo jaganjca Božjeg!« (Ecce Agnus Dei!)

*

Hrana Jaganjca Božjeg je posve neobične vrste... Isus voli ljiljane! Zato vrt crkve nikad ne smije biti bez ljiljana, zato ih treba naročito za Njega gajiti i štititi ih. Kako se On rado šeće među ovim nježnim cvijećem, kako se opija njihovim mirisom! Koliki užitak osjeća s njihove neokaljane bjeline. Dá, među ljiljanima Mu je najmiliji boravak, tamo ćemo Ga za stalno naći.

O ti ljiljani! S kolikom li ih brižljivošću uzgaja On, dobri Spasitelj! Njegova ljubav daje da niču,

Njegova milost daje im rijetki ures, Njegova ih moć zaštićuje i krvlju srca Svoga diže ih do potpune ljepote... Koje li sve uspjehe ne postizava Njegova ruka! Pače duhovi, o kojima bi se moglo misliti, da nemaju smisla ni za što drugo nego za prljavštine i prostotu, zastaju pred ovim vrtom, ako slučajno bace oko u nj... I pritom ne mogu da se otmu osjećaju čuđenja i plaha počitanja...

Jaganjac je uznesen ljepotom ljiljana i uživa među njima Svoje najčišće i najslađe euharistijske radosti. Nije li također nebeski pogled, kako je ljiljan obučen u prečistu, blistavu bjelinu hostije,... i kako hostija nosi sjajnu, čistu bjelinu ljiljana! Božanska čistoća stapa se sa zemaljskom neokaljanošću!

Tabernakul je mjestance Jaganjčevo; tamo, u svom hladu, tamo cvatu najljepši ljiljani: dječje duše, tek nekoliko godina probuđene u život nevinosti, razvijaju se pred Njim u čistoću, koju još nikaki dah nije zamutio. One mu šalju miomiris svoje nedužne molitve, što izvire iz čista srca. I duše, koje su uzrasle među trnjem dobrovoljne pokore, svijetle tamo u rijetkom sjaju zaručničke, djevičanske ljepote! Ni danju ni noću ne ostavljaju one Jaganjca Božjeg... Izmjenjuju se pred stepenicama Njegova prijestolja... istodopce prolaze u neprekinutoj procesiji ispred njegova tabernakula... Iz njihova grla ori se dirljiv pijev katoličkog obreda, dok su im srca puna povlašćenih melodija nebeskih korova anđeoskih...

A Jaganjac im se pridružuje... On uživa Svoju radost i slast u njihovoj čistoći. I milost Njegova prosiplje na njih tako obilno svijetlo, te svijetle poput

zvijezda: — mali je to svod nebeski ovdje dolje na zemlji! — Jaganjac je sunce, a ljiljani su zvijezde, koje oko Njega kruže. A nebo posmatra to i divi se!...

Kad će ipak svijet da razumije duboku tajnu ljiljana? Ah, nikad nije shvatao, a vjerojatno i ubuduće ne će pojmiti, zašto ima u katoličkoj crkvi zatvorenih vrtova... Vrtova ograđenih zidinama i rešetkama, snabdjevenih ključanicama i zasunima... A bez ovih vrtova gdje bi ovdje dolje Božanski Jaganjac mogao da uživa Svoje najčišće i najdragocjenije radosti?... I tko zna... nesretan, što ne može da zasiti Svoj glad čistoće i ljepote, možda bi požalio, da je toliko ljubio djecu ljudsku... Bog zna, što bi već bilo od siromašnog čovječanstva!... Ali ljiljani su Jaganjcu olakšali križ Njegov i ublažili Mu boli.

•

Križ!... O bijedno Jagnje!... Njemu pripadaše prijestolje,... ali ga ljudi vode u klaonicu!... I uzimlje drvo križa na Se, da ljudima zasluži prijestolje!... A pri tome ni glaska tužbe, ni najlakši otpor onima, koji Ga ubijaju... I On još pred smrt skuplja sve Svoje sile, sve sposobnosti Svoje, da ih slije u jedno jedino — u ljubav. Pa čemu On upotrebljava Svoju svemoć? Da beskrajnom snagom posvjedoči Svoju ljubav. A njegova mudrost? Ona hoće da izmisli nove, neslućene vrste ljubavi. Njegova dobrota? Ona traži put, kojim bi svi, pa i najnevredniji mogli doći k Njegovoj ljubavi... A sad gledajte čuda! Pošto je Jaganjac usmrćen, na čudesan način povećava Svoje sveto Tijelo, kadgod dolaze duše, koje gledaju za

Njim ... A svetoj Krvi svojoj daje da nabuja poput rijeke, koja natapa svu zemlju, da daje svim pokoljenjima kršćanskim kupelj čišćenja, napitak okrjepljenja i jačanja, balzam ozdravljenja i spasenja.

Gledajte Jaganjca Božjeg! Da, promatrajte Ga, vi djeco zemaljska! Nesretni ste svi vi, koji ne ćete ništa da znate o privlačivoj sili Njegove krotkosti i blagosti ... svi vi, koji se oglušujete slatkome pozivu Njegove ljubavi! Ne znate li, da se tako izlažete opasnosti, da kasnije slušate riku lava judejskog? ...

Ti pak, nevina, ispaćena dušo, smatraj se sretnom! Ti si umjela da Jaganjca učiniš središtem svojih misli, svoje ljubavi i svog ufanja ... Vidi, doskora će ti pohitati ususret, da te pozove na radost vječnog pira ... gdje vijekom u prepunoj radosti ozvanja: Svet, svet, svet! ... gdje se Jaganjac šeće među ljiljanima ... a ti Ga zauvijek slijediš.

5. Danas je došlo spasenje kući ovoj.

(Luka 19, 1—10.)

Što bi sad još moglo nedostajati mojoj sreći, gdjeno me je sam Spasitelj pohodio? ... Što je bijedna zemlja u poredbi spram ove neizrecive radosti i časti? ... Ništa i opet ništa! Vas svijet jest ništa spram svog Stvoritelja ... A Stvoritelja svijeta ja sam primio u svoj dom! Zato, ako bih danas morao na čemu oskudijevati, promislit ću, što sam danas primio: da imam Isusa, Isusa, koji čini nebo .. Imam dakle nebo ovdje na zemlji i bit ću zadovoljan.

Pa ipak sam često vrlo nerazuman. Uzrujavam se, jer mi se koja želja ne ispunjuje ... i zavidim svome susjedu, što je u tome sretniji ... Vidim gdje se drugi smiju, a to mi se daje nažao, baš kao da ima koji razlog, da i ja ne budem veseo ... Netko si priušti neko malo veselje, a ja sam već zlovoljan, što moram ostati kod kuće ... Drugi opet žive u blagostanju, dá, plivaju u bogatstvu, a ja sam ubog; to me grize ... U nekoga je krjepko zdravlje, a ja sam boležljiv, pa radi toga očajavam ...

Ipak, zašto da se žalostim? Jesam li se danas pričestio? Da? ... No, pa što cijenim više: svetu pričest ili nešto više zdravlja? ... Ja sam dakle siromašan ... tužan ... bolestan ... S tim bolje! Svakako imam tada manje odvraćanja, manje rastresenja te zato mogu s tim mirnije da uživam svog Spasitelja. A napokon zemaljske radosti i užici obično donose više štete nego koristi onomu, koji hoće da živi za Boga.

Spasitelj se lično svratio k meni! ... Nije li gotovo kao san, da je ova Hostija, koja svijetli preda mnom u sjaju svijeća ... koju obavijaju oblaci tamjana ... koja je središte svega kršćanstva ... pred kojom vjernici ponizno padaju na koljena ... da je ta Hostija ostavila sve, došla k meni u srce i hoće da ostane kod mene? Da, dobri Spasitelj radije se svraća u siromašno srce čovječje, nego da svečano prolazi urešenim ulicama ... Ja sam Mu eto za prijem širom otvorio vratašca svog srca, a s tim sam Ga obradovao ... Moći obradovati Boga svoga? ... Sama ova pomisao zar mi ne bi bila dosta, da i sam budem uvijek radostan i zadovoljan? ... Zato na-

stran danas svaka turobnost! Nađe li unatoč toga put do mog srca, sad već znam, s kakvom ću je utješljivom misli poplašiti.

Židovi su na križ pribili Boga moga ... tako Mu mnogi grješnici ponavljaju Njegove golgotske boli još danas ... tako Mu se mnogi bezbošci podruguju i pogrđuju Ga ... toliki nezahvalnici okreću Mu leđa ... međutim sam ja — jedna ništica u svijetu — obradovao Boga svoga! Na to ću misliti.

Danas je došlo spasenje kući ovoj! Kao nekoc Zahej, i ja ću da budem velikodušan. Dajem Spasitelju sve, što jesam i što imam. Bogat, dakako, nijesam, naprotiv imam vrlo malo. Međutim jednoć moram temeljito potražiti, ne bih li ipak nešto našao, što bi se Spasitelju svidjelo ... O, imam već! Učinit ću kao Marija Magdaljena: bacit ću se do nogu Njegovih i oprati ih svojim suzama pokajnicama ... Suza prolijem dosta ... Obdan slat ću Mu mile pozdrave: uzdahe i vježbe u strpljivosti i odanosti ... Donijet ću Mu još, što su Mu nekoć donosili siromasi i bolesni: bijedu ... opet bijedu ... i jošte bijedu. U tome sam području kao Krezo ... Tada ću Mu prepustiti svoje pogrješke moleći Ga, da ih brzo odstrani i da ih zamijeni krjepostima ... Konačno ću učiniti kao sv. Ivan: položit ću glavu svoju na Njegovo rame i tako počivati na srcu Njegovu. No prije nego zaklopim umorne oči na počinak, sjetit ću se još jednoć s najvećom zahvalnosti svoje današnje svete pričesti. I tako ću usnuti pod okom Spasiteljevim. Tad će moj prvi pogled, kad se u jutro probudim, pasti na Isusa ... O kako lijep i veseo bit će mi osvitak dana!

Jest, danas je Spas došao ovoj kući! Ali sutra? Sutra se nadam istoj sreći, da ću imati istu milost, jer svaka pričest neka mi je priprava za drugu novu. Kad sam pozvan da zauvijek živim u nebu s Isusom u društvu, nije li tad dužnost učtivosti, da sam već ovdje na zemlji s Njime zajedno? Od čega ipak najviše zavisi, da li ću doista doći k Njemu u nebo? ... O položaju, u kome ću primiti svetu popudbinu. Zato treba da se sav svoj život marljivo vježbam u tome, da što dostojnije i pobožnije primam sv. pričest, da s tim većom sigurnosti mognem što dostojnije, dà, sveto, primiti sv. pričest na smrtnome krevetu. Ali koji je prvi uvjet za to, da dostojno pristupamo stolu Gospodnjemu? Da uopće idemo na pričest! ... Pohitat ću dakle, kadgod budem mogao, k stolu Gospodnjemu, da naučim svetu umjetnost nada sve dostojno primiti Spasitelja ... blaženo umrijeti u Njegovu naručaja, da s Njime združen živim vječno.

6. Isus i vrijeme.

Bijesnom brzinom juri vrijeme preko svijeta i ljudi ... kidajući sve sa sobom bez milosrđa ... uništujući sve bez pomilovanja! Zemaljske veličine nestaju netragom pod njegovim nogama ... Padaju prijestoli ... Žezla i krune lome se kao staklo ... Zemlja se zasijala grobovima ... Ali pred Isusom u Presvetom Oltarskom Sakramentu stane nemoćno... pred Njim mora da se sagne.

Isus je jedini vladar na zemlji, koji ne polaže svoje krune . . . koji nikad ne gubi žezla ni carstva . . . koji se nikad nema bojati, da će biti zbačen s prijestolja.

Svi uređaji čovječji podvrgnuti su promjenama, oni su nepotpuni. No sv. se Euharistija ne mijenja nikada — ona je najsavršenije djelo božanstvene ljubavi. Samo Isus je tu! On, vječni, htjede da dalje živi u vremenu, ali da se ne da u njegov jaram, da se ne podvrgne njegovim zahtjevima. Jest, vrijeme, On te je nadvladao; prisilio te je, da ropski služiš Njegovim osnovama i nakanama. I na svaki tvoj čas On udara pečat svoje svemoći i ljubavi. O vijekovi, ponosni vijekovi! On je vaš kralj. A viste samo zato tu, da uzvisite pobjedničku slavu Njegova srca. Vidite, svaka od vaših doba mora donijeti veselu vijest blaženstva spasa bar jednome novom puku, koji još živi u mraku. Svaka od vaših godina mora doživjeti podignuće stotina novih oltara . . . Ni jedan od vaših dana, ni jedna ura, ni jedna minuta ne prođe, a da nijesu poljepšane i posvećene novim darovima Njegove milosti.

Što li sve nije Isus učinio u ovih devetnaest vijekova svoga euharistijskog života! Kad bismo htjeli izbrojiti sve dokaze ljubavi, sve milosti, sva saopćenja, naš bi se duh pomiješao. Uzmimo samo kratko doba jedna godine. Kako često je On u to vrijeme sišao na naše žrtvenike, da ponovi veliku žrtvu golgotsku! Kolike su duše tražile u Njemu utočišta, kad ih je izjedao glad i žeđ za Njegovim svetim tijelom i krvlju! Koliki su se poput serafina bacali na koljena klanjajući se najčasnijemu Dobru! Kolike su

oči u to vrijeme s najvećom nadom gledale k svetoj Hostiji!

O nebeski svode! ti ne možeš pokazati tolike oblake, koliko ih je katoličko svećenstvo odaslalo iz kadionice monstranciji. O vi mora svijeta! šum vaš ne prodire onom silom, kojom šum pjevanja, što se ori pod svodovljem crkvi i stolnica.

I vi, zvijezde, u širokom svemiru! može li se vaše blistanje da poredi s blistanjem svijeća, koje vrše svetu službu, da svečano rasvijetle stan Isusov? Dá, neprekinuta je to svečanost: svetkovanje katoličke zahvalnosti Otkupitelju.

*

Sveta Euharistija jest i ostaje najveće i najljepše djelo ljubavi Isusove za čovjeka. Vazda boravi u tabernakulu, da nam iz ljubavi daruje ljubav. Od posljednje večere, kad je ustanovljen Presveti Oltarski Sakramenat, pak sve do ovog časa nema minute, da nije srce Njegovo tamo kucalo vrućom ljubavi za nas . . . Vremena i pokoljenja ljudska prohujiše mimo Njega kao bijesni valovi silne, uzbujale rijeke . . . A On gleda s čvrste obale svog tabernakula i goni ih toplim zrakama Svoje ljubavi . . . Vidi vjernike, gdje prolaze mimo — i ljubi ih . . . Vidi nevjernike — i ljubi ih . . . Dolaze buntovnici i odmetnici — i On ih ljubi . . . Dolaze oholi, ponizni, silni, podjarmljeni, sveti, bezbožni — i On ih ljubi . . . Sad se pojavljuju djeca Njegova i pozdravljaju Ga molitvama svojim . . . Onda jure mimo neprijatelji Njegovi s kletvom i psovkom na usnama — i On ih ljubi . . . On ljubi sve, sve . . . i ljubi ih uvijek.

Ali jao! Kako je mala, kako čedna hrpa onih, koji umiju da Mu uzvrate Njegovu ljubav ili koji bi barem dobrom voljom bili oduševljeni da Ga ljube! Unatoč toga Isusu nikad nije teško da ljubi i sve ove nezahvalnike. Sa nebeskom ustrpljivosti Svojom čeka, ne će li Njegova ljubav ipak jednog dana čuti svoju jeku. On čeka!... čeka!... i čeka! O kako je divna ona ljubav, koja ne pozna umornosti ni neustrpljivosti... koja nikad ne klone!

Podle duše žive s Njime u postojanoj borbi. Ali Isus čeka neumorno godinu za godinom!... On se uvijek još nada, da će posljednji pogled ovih nesretnika pripasti Njemu... da će Njegov biti posljednji kucaj njihovih srdaca!... Jedan pogled... jedan kucaj srca... zar ima šta čednije? Pa ipak, kralju milosrđa i to je dosta, da mogne zaboraviti, kako je ove grješnike desetke godina uzalud ljubio, uzalud kucao na vratašca njihovih srdaca. Jer ovaj posljednji kucaj srca zaključava vrata života, ali otvara vrata nebeska.

A tko zna hrpu onih duša, koje su si još u posljednjem trenutku osvojile sretnu vječnost baš time, što su taj trenutak sa svom dušom poklonile svome Spasitelju i Otkupitelju... Kakva grižljiva i neprijatna dvojba često potamnjuje konac mnogoga umrlog!... Svojtu svoju i prijatelje ostaviše u najvećoj zabuni i nemiru... Sve je došlo tako naglo, tako iznenada... Ni svećenika ne pozvaše... ili ah, bijaše već prekasno!... I to nakon tako malo kršćanskog života! Međutim, beskrajna milosrdnost Božja ima svoje osobite puteve... Zato ne treba očajati nikada! Dok još možda svojta pokojnikova stoji drhćući od straha oko njegova odra, možda već duša pokojnikova — tko zna — slavi prekrasan triumf u nebu: naime slavu pobjede milisrđa Božjeg!

Duga stoljeća obasiplje Isus čovječanstvo dokazima Svoje ljubavi. U kratkom trenutku ljubavi duša može da se spasi. Ovaj trenutak je strah, dozrio na toplome suncu Božanske ljubavi, koje nas obasjava već duga stoljeća.

*
* *

Iz tabernakula izlijeva se more ljubavi Spasiteljeve na zemlju... I veliki valovi katoličke, zahvalne ljubavi dižu se za uzvrat prema tabernakulu...

Isus i Njemu odani ljudi stoje u divnom skladu... Ali kako je kod toga sa mnom?... Koju notu sam ja dosele pridonesao ovoj od sviju najljepšoj harmoniji?... Nijesam li je možda pokvario kojom reskom disonancom?...

Koje li misli! Isus mi ni časka nije uskratio Svog srca u sv. Euharistiji. A moje srce? Koliko je puta proboravilo kod euharistijskog Isusa?...

Izlučim li dane, u koje sam posve zaboravio na Njegovu ljubav... vrijeme, kad sam Ga vrijeđao svojim grijesima... ure, što sam ih poklanjao radu, odmoru, počinku, zabavi, dosadi:... što mi onda još preostaje za utjehu?... Da li bih mogao tijekom cijele godine nabrojiti toliko sati, koji bi činili ne tjedan nego barem jedan jedini dan pravog euharistijskog života?... Spasitelj mi je darovao sve svoje vrijeme, — a ja sam naprotiv smogao za Nj najviše nekoliko sati!

Isus je kralj svih vremena. On će biti nazočan u sv. Euharistiji, dok bude ovdje na zemlji mrve kruha, dok bude žrtvenika i svećenika. Dok zemljom idu duše, koje žeđaju Njegove ljubavi, koje trebaju Njegove milosti, On će ih milovati ljubavlju i obasipati blagodatima... Ali kako još dugo bit će meni priušteno, da se približavam Spasitelju?... Kako dugo jošte da Mu se klanjam, da Ga primam? Ta Spasitelj raspolaže vječnim stoljećima,... a moji su dani naprotiv izbrojeni... Zar da udilj dalje traje borba između Njegove ljubavi i moga ravnodušja?...

Isus ne će ostaviti Svog tabernukula ni do konca svih vremena, pa došlo, što mu drago. I ostat će Mu najveća radost, da ljude privlači k Sebi i da ih napuni nebeskom srećom.

Uvijek Ga mogu naći. Kod Svoga svetog stola uvijek ima prazno mjesto za me... U ciboriju vazda ima za me u pripravi česticu hrane anđeoske... K tomu još On stanuje samo par koračaja od mog doma. Čuvaj se zato dušo moja, čuvaj se! Odbiješ li sad kruh anđeoski, mučit će te jednoć nezasitljiva glad. Voliš li zemaljske užitke, izjedat će ti srce grizodušje i mač vječne smrti lebdit će prijeteći nad tvojom glavom.

* * *

Srsi me podilaze, kad pomislim, kako sam nedostojnim načinom dosele zlo upotrebljavao i tratio vrijeme!... Ne moram li se bojati, da ću i preostale još dane života svog zlo upotrebiti?... O dobri moj Spasitelju! Ja ne znam, no možda si mi

dosudio još samo kratko vrijeme ovdje u zemlji... Posvećujem ga Tebi. Pun kajanja i ufanja molim Te, ne daj, da ikad više prođe sat u mom životu, u kojem srce moje ne bi bar jedamput kucnulo za Tebe. Da, neka svi ostali dani mog života budu neprekinuta žrtva paljenica moje ljubavi spram Tebe, da mi u knjigu, što ćeš je otvoriti jednoć kod mog preminuća, upišeš samo priproste riječi: »Ovaj bijedni stvor — proveo je svoje vrijeme u ljubavi za Boga«...

7. Misa na nebeskom dvoru.

Nesamo mi siromašni, nesavršeni putnici zemaljski, nego i svi blaženi stanovnici neba, neprestano prikazujemo svemožnomu Ocu neoskvrnutog Jaganjca, koji se svoje volje žrtvovao na Kalvariji na čast Bogu i za spas svijeta. Upravo zato ne mogu stvorovi da iskažu vječnome Bogu nikakvu veću čast i slavu nego po Isusu.

Ova čast, koja se ovdje na zemlji može još na izvjestan način da potamni našim nedostacima, pokazuje se zato u nebu u potpunome svom sjaju. O da nam je dano samo na časak vidjeti, što se događa u nebu! Kako bismo onda posve drugojačije cijenili ono, što se zbiva na našim žrtvenicima!... Gore bezbrojne skupine anđela i svetaca nikad ne skreću pogleda svojih s neokaljana Jaganjca... Bez prekida pjevaju pred Božanskim prijestoljem hvalospjev časti, zahvale i ljubavi... hvalospjev časti, što izvire iz veličine Isusove... hvalospjev zahvale, što niče iz blagodati Isusovih... hvalospjev ljubavi,

što plamsa iz srca Isusova. Da proslave Boga, blaženi ne znadu upravo ništa bolje nego da mu ponude Njegova jedinorođena Sina.

Ovu službu posrednika vrši Isus postojano i na nebu. Samo je razlika: Na zemlji prima On od milijuna i milijuna duša, koje se još bore i nose svoj križ, suze i boli, te ih prinosi Ocu kao žrtvu pomirnicu. A od beskrajnih gomila blaženih, koji nose na svom čelu pobjedničku krunu, prima zanose ljubavi, te ih polaže do nogu nebeskome Ocu za znak njihove odanosti. Na zemlji očituje on dušama, koje još moraju da smire ispit kušnja, volju Oca svoga nebeskog, a onima, što su ugrezli u grijeh, pokazuje bogatstva Božanskog milosrđa i oproštenja. Na nebu pak izlijeva na očišćene, svete duše potoke sreće i radosti, što izviru iz srca Gospodnjeg.

Sav zbor blaženih u nebu postavlja za središte svega svog mišljenja i ljubavi preobraženo čovječanstvo Isusovo, koje rasvjetljuje sve prostorije nebeske, i žrtvuje sve to upravo po Isusu Bogu Ocu. I tako blaženi neprestance prikazuju Bogu Tjelo Isusovo, Krv Isusovu, žrtvu Isusovu na križu, doduše ne kao nekoć u sjeni i u mukama Kalvarije, ali je isti Isus, koga ovdje prikazuju nebeski stanovnici kao utjelovljenje svog štovanja i vječne ljubavi Božje.

Kako je Otac iz ljubavi poslao na svijet svoga jedinorođenog Sina, u gorkosti i boli, da izbavi siromašne, izgubljene ljude, tako On sada prima za uzvrat od tih izbavljenika, od blaženih u nebu, dostojan dar njihove zahvalnosti i ljubavi: oni prinose Bogu Isusa, Njegova jedinorođenog Sina, obavita

kraljevskim plaštem Njegove besmrtne božanske slave.

Po žrtvi svog čovječanstva Isus je otkupio svijet, otvorio je ljudima vrata neba... i po istome čovječanstvu Isusovu daju sveti u nebu dužnu hvalu i čast, koja Ga pripada... Eto, oni ponavljaju ono, što svećenik na zemlji dnevno moli kod oltara: Per Ipsum et cum Ipso et in Ipso est tibi Deo Patri Omnipotenti, in unitate Spiritus Sancti, omnis honor et gloria — Po Njemu, s Nime i u Njemu je Tebi, Bogu Ocu svemožnomu u jedinstvu s Duhom Svetim, svaka čast i slava.

Ne čine li dakle sveti na nebu to isto, što vjernici na zemlji? Ne pjevaju li oni jednaki hvalospjev kao i mi po svome svećeniku?... Zar nije zato sveta misa u isti čas na nebu i na zemlji najljepše, najuzvišenije, najsvetije, što ima?

*

Još samo nekoliko godina, a možda još samo nekoliko dana, pa ću tad i ja biti nazočan kod mise na nebeskom dvoru. Što ću tu vidjeti? Na svetom žrtveniku Božjem, licem prema vječnom, beskonačnom Veličanstvu, vidjet ću neokaljanog Jaganjca; i tu ću biti ja — jest ja, bijedan stvor — kao urešen svećeničkim dostojanstvom, da smijem vječnome Ocu žrtvovati Jaganjca: prikazat ću mu ono tijelo, koje je nekoć bilo okrutno izmrcvareno bičevima, čavlima probodeno, razapeto i umrlo na križu... priniet ću mu onu krv, koja je prolivena po tvrdim stijenama Kalvarije,... onu dušu, koja je do smrti bila rastužena od pogleda na grijehe svega svijeta... ono srce, koje je probola sulica vojnika... dá, po-

nudit ću mu svu strašnu dramu gorke muke i smrti Isusove, ali istodopce i vječnu i besmrtnu slavu, koju si je stekao neizrecivim poniženjima i bolima... I tad ću Mu reći... ali jao, što bi bijedan čovjek mogao reći Njemu?... Ne bih znao. Samo toliko znam, da će Vječni Otac s velikom dopadnošću primiti moj žrtveni dar i po Isusu da će mi dušu prožeti Svojom slavom i srećom,... znadem, da ću vječno moći otpočivati se kod ovog oltara i ovog žrtvenog Jaganjca, ljubiti Ga i slaviti,... da ću sve bolje upoznavati beskrajnu veličinu i dobrotu Isusovu i tako stupajući od jasnoće k jasnoći sve više ću se gubiti u Isusu, da napokon s Njime tvorim samo još žrtveni dar, koji će se vječno žrtvovati najuzvišenijem Trojstvu.

O moj Spasitelju, dobri Spasitelju moj! Zar je zbilja istina, da će naskoro pasti zavjesa, koja Te krije mojim očima?... da pođem tada gore, u nebo, da tamo dalje živim kod Tvog oltara, da Te žrtvujem svemožnome Ocu kao vječno poštivanje moga poklonstva i ljubavi?... Je li dakle istina, da ću vječno biti nazočan kod ove mise u nebeskom dvoru? Je li istina, da će sveta misa zauvijek sačinjavati moju najljepšu molitvu, moje najsvečanije pjevanje, moju najveću sreću i najvišu čast?...

Dobri Isuse, još samo jednu milost prije nego mi kucne ura nebeska! Kad me vidiš gdje klečim ovdje pred Tvojim žrtvenikom, daj mi tada, da mi srce i misli u duhu budu sjedinjene sa srcima i mislima Tvojih svetaca na nebu.

Pokloni mi barem jedan glasak njihova pijeva, barem jedan plamen njihovih poklonstva i ljubavi,

da Te dostojnije ljubim i klanjam Ti se. Daj da pritom upoznam, kolika je čast smjeti prisustvovati svetoj misi. Dopusti mi da upoznam, da je ura, što je provedem kod Tvog oltara, za me predosjećaj onoga, što mi vječna stoljeća nuđaju gore na nebu.

8. Na grobu naših milih.

Isus govori:

Spomen-dan tvojih milih je danas... Zvona pozivlju k zadušnicama i opet obnavljaju svu dramu od onda. Duša ti je puna turobnosti... Bit će za te dan suza... ali i dan molitve i dobrih djela na korist milim pokojnicima. Ti si vjerno, dobro srce! Gledaj, i ja ne zaboravih svojih milih poslije smrti. Pravo je, da ostaješ privržen dragim pokojnima, da ih se spominješ molitvama i dobrim djelima; to mi se vrlo sviđa. Ali pritom želim, da bi sve bilo zadahnuto kršćanskim ufanjem. Jest, moli za nje... ali se ufaj! Čini dobra djela... ali se nadaj! Plači na grobu njihovu... ali se i ufaj! Jer dužnost ti je, da se pouzdaješ u milosrđe moje i da imaš čvrstu nadu, da su tvoji mili pokojnici u carstvu nebeskom, ili bar na putu onamo, jer je moje milosrđe upravo tako neizmjerno, kao i ja sam; ono je isto tako čudnovato kao sve druge koje savršenosti. Ti moraš dakle u nj isto tako vjerovati, kao što vjeruješ na primjer u Moju vječnost, u Moju premudrost, u Moje svemogućstvo i dobrotu ili u Moju pravednost.

Sjećaš se posve dobro one nezaboravne ure, kad se tvoji mili borahu sa smrću... I ja sam stajao

uz njihovu smrtnu postelju! ... Bijah tu, da ih spasim milošću Svojom, da im pružim Svoju ruku pomoćnicu, ali ne — kako ti možda misliš — da ih zastrašim Svojom strogošću. Što se u tim časovima zbivalo između Mene i njihovih duša, to ti ne možeš znati... Sve je to zapisano u velikoj knjizi Mojih tajna... Kasnije moći ćeš čitati tu knjigu i tad ćeš se snebivati nad veličinom Mog milosrđa.

Sad, kad me malo bolje poznaš, možeš li doista vjerovati, da Ja u ovako odlučnom času bez svega daljega naprosto prepuštam kršćansku dušu njenu udesu? da ju predajem navalama i lukavosti Mog neprijatelja?... Kako bi se što takva slagalo s Mojom dobrotom?... Ne, ne, nijesam takav! Tu ja sam dolazim! Jest, hitam k Mojim umirućima, da ih branim, da ih zaštitim... Tu sam spreman više no ikada, da im udijelim svaku milost, koja im je potrebna za spasenje.

Vidi, to je M o j a ura! Svijet nema više nikakve draži, nikakve privlačive sile za duše, koje se bore sa smrću. U životu, koji gasne, ne nalaze strasti više nikakve hrane. Veze, koje ih vežu sa zemljom, popuštaju sve više i više... Tad dolazim Ja, pristupam duši i sa svom blagosti srca Svog zapitam je: »Reci mi, zar ti o meni, o Spasitelju svome, baš ništa ne ćeš da znadeš? Ne ćeš li me?« Kako bih mogao drukčije da činim? Misliš li, da bih mogao zapustiti onu dušu, koja Me je stajala svu krv Moju, a da prije ne pokušam sve, da je spasim?... Pa i onda, ako Me u životu nije uvijek ljubila, ako Me nije svagda poznala, pače možda Me teško uvrijedila... ipak je i ona duša, koju sam otkupio krvi Svojom!

Ona je Moje dobro, Moje vlasništvo!... Pojmiš li me?

Zato mognem li u tom srcu pročitati samo jednu jedinu dobru, pobožnu misao, pače samo iskrenu želju za srdačnom ljubavi... vjeruj Mi, ništa od toga nije izgubljeno... i to ću nagraditi.

A sada te pitam: Tko će se usuditi da tvrdi, da duša — koja je već posve blizu rastanku... koja gleda ovaj svijet sve tužnijim i varavijim... koja se osjeća na rubu groba i već stoji na pragu vječnosti te se pojavlja pred Mojim sudištem — da ta duša, ako nije posve nakažena, nema barem iskrenu želju da stekne Moje prijateljstvo?... Zato ne misli tako lako o duši, da je izgubljena, naprotiv, ufaj se, jest, zapovijedam ti, ufaj se, da je barem na dobrom putu, ako već ne kod Mene.

Sveta crkva, koja uči samo nadahnuta Duhom svetim, dala ti je već često čvrsto uvjerenje, da su stanovite duše u nebu; ona ih je proglasila »svetima«. Ali kada i gdje je ona ikad izjavila, da je ova ili ona duša prokleta, osuđena u pakao?... Toga ona nije nikad učinila, ona to ne može i ne će nikada učiniti... Dakle: pouzdaj se!

•

Da ima čistilište, to je stalno, kakogod je stalno i to, da u to mjesto muka dolaze mnoge duše, da okaju svoje grijehe, jer to još ne učiniše na zemlji. Ne manje je istina i to, da im ti možeš olakšati njihove muke molitvama i dobrim djelima i pospiješiti njihovo otkupljenje. Dakle moli, moli za bijedne duše! Tvoja želja, da ih vidiš što prije otkupljene, ne

može se porediti s Mojim čežnućem, da ih imam kod sebe u nebu. Zato moli, moli neumorno za mile pokojne! Kako rado ću ti pomoći pri tome lijepom djelu ljubavi spram bližnjega. Gledaj, tu u Svetohraništu već čekam na te. Možeš sa Mnom raspolagati. Nikad te ne ću odbiti, da uzmeš krv Moju i da je ponudiš pravdi Oca Mojega za one duše. Budi uvjeren, da Moja krv silnije vapi u nebo, nego nekoć krv pravednoga Abela. Upravo svetom pričesti najbolje zastupaš njihovu stvar, jer tu ne moliš ti sam, tu i Ja molim s tobom po Svojim ranama, po Svojoj smrtnoj stisci, po Svojoj smrti. A kakvu moć ima euharistijska molitva jedinorođenog Sina na srce vječnog Oca, to ti i ne slutiš.

Kadgod primaš svetu pričest, kadgod si kod svete mise, svaki put baci pogled na mjesto muka... Ne vidiš li duše svojih rođaka, prijatelja?... Ne zapažaš li, kako suznim očima te pogledavaju?... Kako punom nadom čekaju tvoju pomoć, tvoju molitvu i tvoja dobra djela? O pogledaj de, kako moleći te gleda tvoja dobra majka, tvoj dobri otac, ona duša, koja ti je ovdje bila tako draga, kojoj si kod smrti tako gorko plakao — kako moleći te svi gledaju, kako svi pružaju ruke svoje spram tebe... O da uistinu možeš zagledati ovaj prizor, srce bi ti puklo od samilosti. Tada ne bi bio više tako škrt i tako spor, kadno se radi o milodaru molitve i svete mise za mile pokonike... Kako čvrsto si im obećao na njihovom samrtnom času, da ih nikada ne ćeš zaboraviti! da ćeš uvijek, dok živiš, moliti za njih... A sad mi reci po duši: ne kori li te radi toga tvoja savjest?

Moli dakle, moli za ove nadasve bijedne, da i Moje srce utješiš i obraduješ Me, da ću ih skoro vidjeti u Mome nebu. Lijepo djelo ljubavi bližnjega, što ga time činiš, donijet će ti obilno roda nesamo dok živiš na zemlji i kad se budeš borio sa smrću, nego pogotovu onda, ako bi jednoć i sam morao okajavati u tom plamenu. Ali najveću nagradu dat ću ti, kad dođeš u nebo...

Jedva će tvoja noga prekoračiti prag ovih vrata, pojurit ću ti ususret. Ali ne Ja sam, ne, okruživat će me velika gomila duša... Prepoznat ćeš ih na prvi pogled: tvoji rođaci su to, koje si toliko ljubio, toliko ih oplakivao. Njima se pridružuje daljnja jedna skupina sretnih duša. Zahvalno te okružuju, jer ti si bio njihova pomoć. Ti si svojim molitvama pogasio plamen, u kome bi — Bog zna još kako dugo — morali ginuti ovi jadnici, kojih se nitko na svijetu ne spominje.

Kako preobražena pojavit će se pred tobom ta mila lica, koja si ono posljednji put — ah, ti znaš još posve dobro — morao pogledati iscrpljena bolešću, a smrću iznakažena. Ta ti je slika vazda lebdila pred očima, nijesi je mogao zaboraviti... I onu dušu, koja ti bijaše najmilija na zemlji, vidjet ćeš tada opet, i ona ne će više nositi biljega boli i smrti kao na onaj nezaboravljeni dan; sa svih crta njihovih odražavat će se vedro pouzdanje i nebeska sreća.

Ja sâm povraćam ti nanovo duše, kojih se sad spominješ s tolikim čeznućem, kako sam nekoć pred vratima Naima povratio siromašnoj udovici jedinca sina, koga joj je smrt otela.

Tvoja porodica, umanjena mnogim smrtnim slučajevima, opet će se sjediniti i nikad se više ne će rastati. Slatka imena: otac, majka, dijete, zaručnica, suprug ne će više zamuknuti u tamnim grobnim rakama... ona će živjeti! živjet će u dušama, koje su preobražene od besmrtno lijepa sjaja.

A kad ćeš ih opet vidjeti?... Kad će svanuti taj radostan dan?... Ah, taj dan je bliže nego misliš!... Duše tvojih milih tamo gore možda se već spremaju za tvoj doček. Već znaju pjesmu, kojom će ti zapjevati: Blagosloven ti od Gospoda! Vidi... polagano se već miču, da idu po tebe — tä dani, sedmice tako naglo nestaju u nebeskome blaženstvu! — Još samo malo strpljenja, još koji časak izdržati pod križem i tada... tad će se otvoriti nebo — i meni!

Prepusti dakle bezutješno tugovanje onima, koji nemaju nikakva ufanja... Tvoj pogled neka se uzdiže daleko iznad grobova... srce tvoje neka se diže iznad zvijezda... gore... u vis sve do raja Božjega!... Slušaj!... Ne razabireš li već onaj dragi, toliko poznati ti glas, koji je već tolike godine zanijemio?... Čuj, kako te zove!... kako te moli i zaklinje, da budeš dobar i pobožan, da po tome dođeš u nebo. Danas je još samo glas... a sutra? O sutra bit će tu milo lice, bit će drago srce, bit će dvije pružene ruke!.. Da, sutra, i tad ću zauvijek gledati svu Tvoju ljubav u nebu!

9. Kalež.

Zlatni kalež! Sad stoji na oltaru... sad ga ruka svećenikova diže u vis spram neba, a anđeli nebeski spuštaju se do njega i klanjajući se padaju ničice pred njim, jer u njemu je predragocjena Krv Isusova, u njem je Spasitelj u Svom božanstvu i čovječanstvu. Vječni Otac promatra Ga s osobitom dopadnošću, tä to je najmilije i najuzvišenije što ima i može imati. I ja kukavan stvor gledam kalež i padam na koljena... I osjećam pritom, kako mi se moja gotovo propala nada opet budi na nov život. Moj je taj kalež! Svećenik, koji ga žrtvuje Bogu, je moj zamjenik... U moje ime on moli... u moje ime prikazuje Bogu žrtvu.

U kaležu je predragocjena Krv Isusova, to je stalno, međutim sadržava on velik dio, pače najbolji dio mene sama: u nj sam naime spustio srce svoje, to bijedno, izmučeno srce, tu živu kadionicu punu vatre i pepela... I tako se već jutrom kod svete pričesti sastaju u kaležu Isus i moje srce.

Kako uzan i malen je kalež za čovječji pogled! Ali u očima vjere kako je velik i nedokučiv! Kako spokojno i sakriveno osjeća se srce moje među ovim tijesnim, zlatnim stijenama kaleža! To srce, koje je u širokom svijetu bilo tako stisnuto i potišteno. Kad ne bi bilo raja tamo gore, bi li bilo tad milijeg mjestanca negoli je kod Spasitelja u zlatnom kaležu?

Slatki, klanjanja dostojni kaležu mog Otkupitelja, lijepo mi je kod tebe!

Jutrom rano, kad se probudim, duša mi je puna najboljih odluka. Činio bih samo dobro i ljubio Boga!.. Boga ljubiti! Kako krasno, ali i kako teško je to često za dušu. Naravski, obećam čvrsto i sveto, da ću Ga ljubiti, ali uveče nažalost spoznajem, da

nijesam došao dalje od obećanja. Ispitivanje savjesti iznosi mi pred oči veliko polje. Na njem opažam nekoliko zakržljalih plodova sred šume korova i trnja... Ono mi pokazuje beskrajno more nedostataka, u kojem plovi nekoliko dobrih djela, koja se samo s trudom drže nad vodom.

Odakle ova vječna razočaranja?... No, pa kako bi moglo biti inače, kad uvijek zaboravljam kalež Isusov! Ujutro pribivam misnoj žrtvi, ali ne mislim na to, da joj primetnem svoje odluke, čine, boli svoje i žrtvujem ih Bogu, a to bih mogao i morao. Da učinim to, sve bi bilo prožeto Krvlju Isusovom, Njime posvećeno i ojačano. Na taj bih način žeo obilje Božjeg blagoslova.

Samo po mojoj nemarnosti već je opodne svenulo cvijeće mojih dnevnih djela; zato se ne smijem čuditi, ako uveče uzalud tražim plodove.

•

Ubuduće moram da činim drugojačije! Ponajprije mora da prestane jednoć zauvijek moja praznina misli. Nikad više ne smijem da izgubim s vida predragocjenu Krv Isusovu. Tada neka mi se molitva malo otpočine u kaležu prije nego se sjedinim s Bogom. Tamo neka se malo odahne, da se — puna ognja i snage — mogne jednim mahom vinuti u nebo. Koju li snagu dobije molitva na taj način! Ah, što bi kukavno, grješno stvorenje umjelo samo po sebi da kaže svome Stvoritelju? Kakav bi dojam mogle imati njegove slabašne riječi na beskrajno Veličanstvo Božje? Da, što može slab čovjek?...

Zato moram da posegnem za snažnom pomoći, za Krvlju Isusovom, što očišćuje i u njoj ću utonuti srce svoje... Iz te kupelji izići će ono grimizom odjeveno! Koliko je vrednija potom duša, da se pojavi pred vječnim Bogom, kako posve drugačije smije onda da govori s Njime! A koliko brže i radije će je Bog tada uslišati!

Krv Isusova može da dade mojoj duši pravu ljepotu... mojim riječima takovo blagozvučje, da ih Bog s veseljem sluša... poklanja im onu tajanstvenu moć, koja predobiva volju Božju i učini Ga sklonim volji bijednog stvorenja. Zato padaj na koljena, kršćanska dušo, koja si otkupljena Krvlju Boga Svog, klekni i moli! Moli s potpunim, neograničenim pouzdanjem! Sada je tvoja molitva nakvašena ovom Božanskom Krvlju kao okrjepnom, plodonosnom rosom, koja si sama nalazi put u visine... Nebo raskida velo njenih oblaka... biva slobodnije, svjetlije, vedrije... gledaj:... otvara se, da načini slobodan put tvome glasu — tvom glasu, koji čas kliče od ufanja i ljubavi... čas jadikuje s tuge i boli.

Moli! Moli se s potpunim pouzdanjem! Kad Bog ugleda tvoju dušu urešenu grimiznim sjajem Božanskog Sina, pušta iz ruke bič, kojim je već zamahnula pravednost Njegova da ošine grješno čovječanstvo. On se tad rado obraća k tebi i izjavi se spremnim — o čudnovata moći Krvi Otkupiteljeve! — da ti širom otvori blago Svoga milosrđa i stavlja ti ga na raspolaganje.

Moli, dušo kršćanska! Jošte živiš u zemaljskom progonstvu, međutim molitva tvoja slijat će se

s hvalospjevima blaženih u nebu i ozvanjat će u skladu radosti.

Boga ljubiti... srcem punim Krvi Isusove! Moliti... usnama rumenima od Krvi Božje! Mogu li anđeli nebeski tako ljubiti?... tako moliti?...

•

Ja sam dijete Adamovo i po tome osuđen da radim. Da mi muke i napori budu imali pravo posvećenje, moram ih po Isusu žrtvovati Bogu. A Isus — kako je uvijek dobar — već čeka da dođem, da mu prinesem dnevno svoje djelo i da ga položi u svoj kalež te ga po dragocjenoj Krvi Svojoj učini vrijednim u očima Božjim.

Ako sam dakle obdan zabavljen svojim poslom, pa bilo baš kojim od najobičnijih i najnižih, na koji se svijet ne će ni da obazre, ipak on u isti čas može da bude tako dragocjen, te će se anđeli nebeski natjecati, da mi ga preuzmu iz ruku i da ga slavodobitno pokažu i ponude Veličanstvu Božjemu.

Ti, dobri narode, koji živiš u neimaštini, siromaštvu i brigama,... koji se patiš niskim, često prezrenim radom... vi, plemenite duše, koje ste posvetile život svoj mukotrpnoj službi bolesnika, za koju se često hoće velike samozataje — a da od tih istih bolesnika ne primate nikakve zahvale za svoje herojičko požrtvovanje,... vi, brižljivi i savjesni očevi i požrtvovne majke,... vi, marljivi radnici i radnice u radionicama, u kućama i u poljima, koji ostajete strpljivi i zadovoljni pod svojim teretom... i vi, koji ste možda poruženi i ismijani poradi one vjere, koja vam je jedino bogatstvo u vašoj potrebi,

koja vam je ostala jedinom utjehom u zadušljivu uzduhu radionice... i jao! vi bijednici, koji oskudijevate koru hljeba...: o uzdignite pogled svoj spram kaleža vašeg Otkupitelja i ne zaboravljajte nikada, da je On poglavito za vas gore na oltaru.

O dođite i prihvatite ovaj divotni kalež! Dajte da se izlije po vašim glavama te vam ohladi znoj vašeg vrućeg čela... da vam zarumeni brazde, što su vam ih vrijeme i brige izrovale po vašem licu... Pustite, da dragocjene kaplje svete Krvi kaplju na vaša ramena i ruke, da ih time vazda čeliče novom snagom... da kaplju na vaš rad i muke vaše, te potom nestane s njih sve tvrdo, oporo, nelijepo... neka kaplju na sva vaša dnevna djela, da se — obrubljena dragocjenim ovim rubinom — u svijetlu Otkupiteljevu i ona sama preobraze i sjaju.

Mogućnici i oholice ovog svijeta, koji za Boga nemaju vremena, koji se za Nj tako malo brinu, kao da Ga i nema, možda bi mogli učiniti čudnovatih stvari. Ali time se ne dajte zavesti. Što su i najveličajnija djela bez Boga?... Što je umjetnost?... Što znanost?... Nešto malo dima i ništa više! Malo dima, koji se kratak čas povlači iznad naših glava, potom se raziđe i nestane ga... Što vi ponizni činite za svog Gospodina i Spasitelja, to vjerojatno ne će pobuditi pozornosti svijeta niti će potresti hladnoću silnika. Zato ipak budite zadovoljni... vaše djelo dospijeva do prijestolja svemožnog Oca, ukoliko ste ga okupali u Krvi Isusovoj i žrtvovali Bogu.

•

U kaležu je Krv... Krv Boga, koja je bila prolivena za spas roda čovječjeg u času velike žrtve na Golgoti. Žrtva — kalež — krv —: uzvišeno trojstvo kršćanskog života!

Svi ljudi na svijetu moraju da prinesu žrtvu — svi moraju da proliju krv, ako i ne krv iz žila kao sveti mučenici, to ipak krv duše — suze, kako ih vrlo lijepo naziva sv. Augustin. Jao! tko se tada ne sjeti, da krv i žrtva ostaju nekorisne, ako se ne pomiješaju s Krvlju Isusovom.

Zato treba žrtvu prinositi natiho... Ne možeš li spriječiti, da ti suze kriomice poteku... imaš li da nosiš težak križ, tako težak, te misliš da ćeš pod njim klonuti... ne očajavaj! Ne vidiš li Isusa, gdje ti se pribiližuje sa svojim kaležem? Kako ga pruža spram tebe, da u nj uhvati suze tvoje i da ih ponudi Ocu Svomu nebeskome?... Dakle je samo do tebe, da li će one dobiti vrijednost pred Bogom i da ti potom steknu pravo na nebo.

Kako si jadan i nesretan, kršćanine, ako ispijaš kalež, na koji ne pada ni sjenka kaleža vrta maslinskoga! Kako jadan si ti, kršćanine, ako se uspinješ brdom kalvarijskim, a ne susretaš Isusa... A kako si tek nesretan, ako umireš na križu, koji ne podsjeća na križ Isusov!

O časni, klanjanja dostojni križu Otkupiteljev! primi suze, što sam ih prolio na dugome svom zemaljskom putovanju! Primi kapljice znoja, što mi se protiskuju sa čela, a uzmi i uzdisaje mog srca i boli duše moje, koje, očišćene Krvlju Isusovom, prinosim za žrtvu svome Bogu.

Vi, anđeli sveti, sađite dolje, nosite ovaj kalež na oltar nebeski pred lice Svemogućeg Boga! A Ti, veliki i vječni Bože, u neizmjernoj dobroti Svojoj baci pogled na žrtvu svoga kukavnog stvorenja: vidi tu moje molitve, moje trudove, moje boli, primi ih milostivo, kad su sjedinjene sa žrtvom Tvoga jedinorođenog Sina!

10. Isus ga pogleda i zavolje ga.

(Mark. 10, 21.)

U tvome svagdanjem dolaženju i hođenju vode te tvoji koraci često u blizinu Spasiteljevu. Rado Ga pohađaš u Njegovoj crkvi i kako se raduješ, ako se onda opet On svrati u srce tvoje. Međutim, smatraš li Ga ti doista onim, što On jest? Znaš li, što li sve On čini u sv. Euharistiji? Imaš li pravi pojam o svojim dužnostima prema Njemu?... o snošajima, koji te vežu s Njime?... O da znaš, tko je On, komu se tu klanjaš, koga primaš — Si scires donum Dei! — Da spoznaš dar Boga!

On te, dašto, vidi kod Sebe u crkvi, no kakva te vidi?... Koje krjeposti imaš u sebi?... Koja dobra djela možeš da pokažeš?... Ah, najviše nekoliko cvijetaka, nekoliko plodova, koji slučajno ostadoše pošteđeni od tuče tvojih pogrješaka i nedostataka! Pa ako promislim, da te je učinio Svojim vrtom miljenikom, za koji se toliko istrudio, za koji se toliko naradio i koji Ga je stajao tako mnogo krvava znoja!... I sad te vidi... No s tom slikom može srce Njegovo da ima samo sažaljenje i samilost.

Dok ti moliš, oko Njegovo pregleda svu bijeđu tvoje duše. On broji tvoje svagdanje nevjere... tvoje prevrtljive nakane... tvoje neodvažne odluke... On vidi, da si ti već mogao biti svetim... svetom... no namjesto toga?...

Ali, u kakvu stanju često dolaziš preda Nj? Kad bi se jednoć morao pred svijetom pojaviti u takvu odijelu, u kakvu duša tvoja dolazi pred Boga, u tako zaprljanu, tako poderanu... kako li bi se morao stidjeti, da, od stida bi propao u zemlju! Nikada više i ni pod koju cijenu ne bi se dao vidjeti. Ti bi sve upotrijebio, sve bi podnio, da pristojnije dođeš ovamo. A pred Veličanstvom Božjim?... tu se zar ne stidiš?... Doista, nužna je dobrota jednog Boga, da te trpi takva, kakav jesi, da te trpi pri Sebi unatoč jadnoga tvog izgleda.

A zar misliš, da te Spasitelj promatra samo ono nekoliko minuta, što ih provodiš u Njegovu društvu? O ne, pogled Njegov prati te neprestance od jutra do noći... i od noći opet do jutra. Ni časka te ne pušta s oka Svog... Pa što ima da vidi?... Da izgledaš jadno te je upravo za žaliti. Zar ne bi po tom bilo doba, da budeš nešta gorljiviji u službi Božjoj, te Mu više ne pružiš tako tužne slike.

Ti si bijedan stvor i ništa drugo! Jer šta imaš, čim si bogat, ti, koji tako ponosito istupaš izmedju ostalih ljudi? Reći ću ti već, u čemu je to tvoje umišljeno bogatstvo, ako to još dosele nijesi znao; čuj: u grijesima! I unatoč tomu, da, usprkos tomu Isus ti ipak ne uskraćuje svoju ljubav! Toliko si nepotpun, toliko pun pogrješaka, a Isus tvoj ipak te ljubi...

Pojmiš li, što ima to da znači?... Ah, da ti znaš, da ljudi znadu, što znači, od Boga biti ljubljen?!

O ljubavi dobrih ljudi — podsjećam te samo tvog oca, majke tvoje — imaš zacijelo visok, uzvišen pojam. Koliko li se cijeni takva ljubav na zemlji! Ali što je sve to zemaljska ljubav spram Isusove ljubavi za nas?... Bilo bi nemoguće stvoriti si o tome makar i malu predodžbu.

Da ti je dano, da samo trenutak vidiš, kako te Isus pun ljubavi, pun dobrote posmatra kroz svoje euharistijsko velo, ti bi mislio, da si u nekom drugom svijetu, mislio bi, da je to već nebo.

Ljubav Isusova! Znaš li, da je ona dosta da opije nebeskom slasti sva jata anđela i svetaca?... dapače da i dušu preblažene Djevice Marije uznese zanosom?... da je ona sama kadra da iskaže Presvetome Trojstvu više časti i poštovanja nego svi stvorovi zajedno?... Ova eto ljubav živi, diše i djeluje u svetoj hostiji... ona je tu u svoj svojoj punoći! I — o čudo ljubavi Božje — ova se ljubav usredotočuje — ah, te riječi trebao bi da čitaš klečeći — ova ljubav potpuno se usredotočuje na tebi.

Koji čudnovati svijet misli otvara nam ova istina! Eto vidim otvoreno nebo! Anđeli i sveti s dragom Majkom Božjom okružuju Kralja slave. Zašto ta radost u nebu? Jer Spasitelj misli na bijednu tvoju dušu i obavija je Svojom ljubavi. On krili ruke Svoje nad tobom štiteći te i blagosilja te. Pun dobrote pogled Njegov počiva na tebi i ljubaznim riječima poziva te k Sebi. Kako mu se sjaji oko, ako ti tad pođeš k Njemu, kako je slavodobitno srce Njegovo, kad je On kod tebe. O sveta pričesti!... Ti

si predivan prizor, što čitavo nebo napunja radošću. Reci mi ipak, kršćanska dušo, koji dojam čini ona na tebe — to jest, ako te uopće dira — da te jedan Bog ljubi i dolazi k tebi!

Da ljubav Isusova nije ljubav jednog Boga, morala bi po čovječjem prosuđivanju lakoumna zaborav nezahvalna svijeta povući na se najteže kazni. Zacijelo bi Isus ostavio svoj tabernakul i svete hostije prepustio klanjanju kerubina i serafina, koji ne preziru Njegove ljubavi kao ljudi.

Ali Isus je Isus!... Koliko god misliš na Nj, makar imaš toliko pogrješaka, Tvoj Spasitelj te ljubi i zato te ne će nikad ostaviti. Pomišljaj na to u bolnim časovima! Što može da znači za te prijezir i poniženje ljudi, kad smiješ pred nebom klicati: Bog me ljubi! Jest, Spasitelj me moj ljubi!

Isus te ljubi, ali posve drugačije, no ti što ljubiš Njega. Ti Ga ljubiš uglavnom riječima, pa možda i osjećajima... Ali djelima?... Reci de, koliko dobrih djela imaš za njega?... Ah, brzo ćeš ih izbrojiti!... Isus naprotiv ide za tim, da ti djelima dokaže Svoju ljubav, dobročinstvima i milostima bez broja.

Čuj!... Među crncima afričkim i divljacima australijskim ima mnogo, mnogo duša, koje se odlikuju prirodnom dobrotom srca. Da su ovi ikad imali priliku, da upoznadu svetu Euharistiju, kako vruću ljubav bi oni iskazivali Spasitelju! Ovi jadni nesretnici ljubili bi Ga poput serafina nebeskih! Međutim Bog dopušta, da ova srca još uvijek žive udaljena od tabernakula, a možda će morati i umrijeti, a da nikad ne vidješe hostije niti kada čuše što o njoj... Ti naprotiv, ti sa svojom mlakom, mlitavom dušom,

koja nije kadra da prinese makar kakvu žrtvu, koja nema ni toliko jakosti da se uzdigne iznad običnoga svagdanjeg života, koja ne pozna velikodušja, od koje se jedva smije očekivati poboljšanje... ah ti, koji bi se sam sebi morao sažaljeti: — ti si izabran, tebi je dana prednost, da možeš u najsrdačnijem prijateljstvu i društvu živjeti s Isusom... možeš Ga primati, kad god ti se prohtjedne, kako samo hoćeš... Da imadu one bijedne duše sve te milosti, sva ta sredstva, sva ta dobra, što sam ih tebi dao u ruke, što li sve ne bi one učinile za moju čast i slavu! No a ti, kaži mi, što si doslije učinio veličajna za Mene? Zašto, reci mi, zašto takva golema razlika između tebe i onih duša?

Zar ti doista ne shvataš, da te Tvoj Isus ljubi?.. Od vremena do vremena morat ćeš potražiti, nema li u tebi ipak nešto dobro? Pa nađeš li ga, morat ćeš priznati, da je to samo milost. I tu ti milost daje Bog jedino zato, jer te ljubi... Otkuda ona misao, što ti iznenada rasvijetli duh i gane srce? Pogledaj na tabernakul! Odanle ona dolazi! Ono trapljenje, ona žrtva, ona samozataja, onaj plemeniti čin, ono vrijeme, što si ga posvetio molitvi i razmatranju, ukratko: svome posvećenju — sve je to milost. Da te Isus ne ljubi doista božanskim načinom, ti bi već odavna pripadao u gomilu opakih grješnika. A što bi bila posljedica toga?... Ah, da bi se već valjao u svjema opačinama i zaslužio pakao...

Isus te ljubi; a znaš li, otkada? Od vijeka! Ne ljubi te samo onda, kad Ga primaš, kad Mu se klanjaš, kad na Nj misliš; ne, On te ljubi i onda, kad već ne nalazi mjesta u tvojim mislima.. Ljubi te,

kad se vas gubiš u zemaljskim interesima... kad vrijeme svoje provodiš u mrmljanju i tužbama... kad te nadvlada srdžba i neustrpljivost... kad ti se srce uprlja lakim grijesima. On te ljubi unatoč toga, što Mu ti iz čovječjeg straha uskraćuješ poštovanje... što voliš beskorisno brbljanje negoli molitvu, što radije čitaš duge romane nego kratko razmatranje... pače i onda, kad se pospano i lijeno valjuškaš po krevetu, mjesto da ideš k sv. misi... ljubi te i onda, kad ti se bolje sviđa makar čije poznanstvo nego dobri Bog tvoj... Spasitelj te ljubi uvijek! Dakako, često sa suzama u očima i s krvavim srcem, no On te ipak ljubi!

Jesi li si ipak pravo svjestan svega toga?... Ako jesi, kako se onda objašnjuje tvoje vladanje spram Boga, koji te vidi i promatra, koji svojim svevidnim okom ispituje nutarnjost tvoju, koji s neizrecivom dobrotom postupa s tobom, pomaže te božanskom Svojom snagom, dariva te vanrednim blagom i nigda ne prestaje da te obasiplje svojim milostima? Kako lako se daješ nadvladati turobnošću, misleći, da nigdje ne nalaziš ljubavi i pomoći. A tabernakul?... Reci mi, ne znači li on više ništa za te?... ili: zar Spasitelj više ništa ne vrijedi u tvojim očima?

Promisli malo!... Sve, što je stvoreno, dolazi, ide... živi i umire. Danas je ovaj ili onaj stvor još ovdje... sutra ga već nestalo s pozornice svijeta... Samo jedno se ne mijenja nikada, samo jedno postoji zauvijek: euharistijski Spasitelj! Zato živi nešto manje o samome sebi, nešto više o Spasitelju i vidjet ćeš, da će ti biti bolje, dapače već u ovoj dolini

suza. Jer napokon biće, koje te jedino može da usreći ovdje na zemlji i u vječnosti, nije nitko drugi nego On — tvoj Spasitelj!

11. Isus i ostali.

Kako rijetko susrećem u životu ljude, koji su barem malo slični Isusu! koji me ljube, kako me On ljubi, koji Ga kod mene mogu manje ili više da nadoknade... Ah, ti stvorovi! Zar oni nijesu povezani sa mnom vezom krvi ili ljubavi — pa ipak, ipak! Kako strani su oni spram mene! Kako lako mi zavide, pače su neprijateljski spram mene!... No uza sve to, koliko li su već puta pokušali da zauzmu mjesto Spasiteljevo u mom srcu!... i jao! Kako lako im je uspio taj pokušaj... Nikad u životu ne bih bio morao toliko proživjeti... toliko razočaranja iskusiti, da sam upoznao razliku, što postoji između Isusa i ostalih.

Ostali posmatraju sve površno, zadovoljavaju se vanjštinom. Za one stvari, što su sakrivene u dubljini ljudskog srca, nemaju razumijevanja; ne poznadu ih.

No koja množina tajna, osjećaja i potreba vrze se čovječjim srcem! To se zbiva često tako glasno i tako burno, kao na bojištu, gdje se odlučuje o sreći i nesreći. Ima li ljudski jezik, koji bi mogao da zaodjene u riječi sve te događaje, sva ta oduševljenja, bodrenja, gnjev? Nema ga. Dubljina stanovitih potresaja i ćućenja ne može se prikazati, ne nalazi pravih izražaja u siromašnom, suhom govoru unatoč svih njegovih ljepota. Zato je teško da se učiniš razumljiv ljudima, pogotovu ako ti treba sažaljenja i

utjehe. Govoriš li im o boli i siromaštvu, većina ih se pričinja, da ne čuju dobro pače da su gluhi. Što ne zvoni srećom i radošćću, toga svijet ne će da čuje. Da si isprosimo jednu pomoć u nuždi, što li sve ne moramo progutati, kakve gorkosti i poniženja podnijeti! Uvijek im dolazimo u nezgodan čas i uklanjaju nam se, kao da smo kugom zaraženi.

Isus nije takav. On ne čini tako kao drugi što čine. On mi se ne uklanja, ne bježi preda mnom, ako mi je što treba... Znam, da sam Mu vazda dobro došao. Često se i lično pojavi, pogleda si želje mog srca, pretraži moje rane, prebroji moje grijehe i gleda na moju dobru volju. O koje li razlike između ovog postupanja i onog od ostalih ljudi!

Ovi ostali uvijek bijahu sa mnom strogi... a da zato ipak nijesu ništa bolji od mene... A treba li da mi sude, tad već ne poznaju ni sami sebe... Ne vide drugo nego moje pogrješke i odsuđuju me, dragi Bože, te bi mislio, da sam oličena zloća. Prava je sreća, da sve ove moje odsude kod Boga nemaju vrijednosti.

Isus međutim ima za mene smilovanja. Njemu su poznate moje mane i slabosti. On zna, da pod ruševinom grijeha može još da drhšće iskrica života, kao kod nesretnika, koga je zasula velika gomila i kojeg svom brzinom spasavamo, pogotovu ako dozivanjem u pomoć ili slabim jaukanjem odaje znakove života... Tako i Isus spasava dušu. Leži li ona duboko pokopana pod ruševinom grijeha, to se nerijetko opet probudi u njoj želja za životom, čezne za pomoći, za oslobođenjem. O koliko uzdisaja, koliko vapaja, kakovih u srce dirljivih prošnja u toj njihovoj

užasnoj noći!... Ovim vapajima za pomoć Isus se zacijelo ne će oglušiti, ne će u nesreći zapustiti bijednu žrtvu grijeha. Ta On je otac izgubljena sina!.. Koliki razmak između Njega i ostalih!

Trpljenja i boli bilo je za me već dosta, a bit će ih valjda i dalje... Pa tko mi je zadao bol? Dođe li možda od Isusa ova oholost, koja te prezire?... koja te grubo vrijeđa, bahato postupa s tobom? Je li od Isusa ta skupost zemaljske djece, koja se kod udaljenih znanaca kaže vele dušnom, a kod susjeda i najbližih rođaka pričinja se siromašnom, da ne mora dijeliti koru kruha ili koji dinar s ovim nesretnikom, koji je netom pao u nesvijest pred njihovim vratima?... Zar od Isusa dolazi ta strast za užitcima, koja otupljuje razum, otvrđuje srca i kod svake boli riga kletve na usta stanovitih ljudi, kojima je već sama riječ »bolest« ili »smrt« gotova sablast?... Je li to način Isusov?... Je li to Njegov duh?... Ne, ne, ovako čine ostali.

Pa ako mi je život ikad bio ogorčen... ako se duša moja kada pridružila neprijateljima Božjim... ako je bila mučena grižnjom savjesti... to je sve vazda dolazilo od drugih. Jest, drugi su me teško varali svojim lažima, ulagivanjem, obećanjima. Oni, upravo oni su mi zastrli nebo nad glavom, da mi otvore pakao pod nogama.

Drugi bijahu krivi, da sam se kadšto gorko naplakao. A tada?... Tada me ostaviše sama s mojim suzama... O ti ljudi bez srca! oni ne pojme, da svako čovječje srce ima tužne svoje časove, gdje vapi za utjehom i radosti. Ali kako da znade zemaljsko dijete, da se duša — ta slika Božja — ne zasićuje

prljavštinom i zemaljskim tricama nego samo istinom i ljubavlju.

Isus umije da utješi one što plaču. Devetnaest stoljeća pozivlje ih, devetnaest stoljeća grnu oni ovamo iz sviju strana, da si kod Njega nađu sreću i utjehu. Kako li dirljivo govori On iz tišine svog tabernakula djeci svojoj!... Bezbrojne pute tužio sam Mu tamo svoje boli... donosio sam Mu križeve i trnje svog života... I svaki put imao je On za me koju milu riječ!... Dao mi je tada da uvidim svoje nepravo, a da mi ipak nikad nije zadao boli, nikad me nije uplašio. Upućivaše na nepravdu drugih, a da nije budio moje oholosti. Slabu moju vjeru nanovo je uživljavao, mlaku mi ljubav opet je upaljivao. Po tajanstvenom čišćenju pokajanja popravio me i ponovo me doveo na put pobožnosti i krjeposti.

Sveta hostija! U odviše brižnom traženju zemaljske sreće posve zaboravih na nju. Ali neodoljiva moć razočaranja prisili me, da pogled svoj svrnem k njoj... U širokom moru gorčina i boli ona mi se najednoć pojavila kao daska spasa... grčevito se privinuh uz nju... i tada, jest tada sam tek pravo uvidio, što je svijet!...

O svijete! Sa svojim otrovnim naukama prosiplješ sjeme nesreće u čovječja srca i stvaraš nesretnike... grješnike. A Spasitelj donosi čovječanstvu sreću i mir i čini djecu sretnicima i svetima.

Doći će jednoć dan, da će se moja životna snaga iscrpiti i smrt će kucnuti na vrata. I tada, tada ću jasno i sigurno spoznati, tko je najbolji prijatelj: da li Isus ili ostali...

Padnem li žrtvom smrtonosnoj bolesti... a to znači »umrijeti«... tko će se brinuti za me?... Bilo bi ludo, uzdati se tada u pomoć stranih ljudi, ljudi koji me i ne znadu... a ne pozna me većina ljudi. Jednog dakle dana borit ću se sa smrću... Smrtni znoj orosit će mi čelo... srce će mi se stisnuti, oči će mi ugasnuti.

A drugi?... Što će oni činiti? Ići će za svojim poslovima i zabavama. Oni će u taj čas biti veseli... plesat će i šalit će se... Za bijednoga, koji umire, nema svijet vremena, nema kada da pomišlja na nj.

Umrijet ću... posljednji dah zahripat će iz mojih grudi... Tada, o dobri Bože, pošalji anđela milosrđa k smrtnom krevetu svoga zapuštenog djeteta, koji će mi vjerno i spremno stajati u pomoć kod velikog koraka u vječnost... i koji će pobožno moliti kod mog odra »De profundis«... Jer oni drugi?... Ah, oni ostali bit će spram moje smrti najviše možda ravnodušni; radi toga ne će ni časka mirovati njihovi poslovi, zabave, grijesi. Kako prije, tako će se i dalje zabavljati, novac stjecati i ne će se brinuti za me.

Kojigod od njih zavit će mi mrtvo tijelo ponjavom... položit će ga među četiri uske daske — prostor bit će na najuže izmjeren. — Nato će lijes odnijeti na groblje... spustiti ga u vlažnu, krupno iskopanu zemlju... u grob, koji jedva tri metra zaprema... Bacit će onda na me nekoliko gruda i s tim ću se zauvijek rastati od čovječanstva... Možda će mi jošte ime spomenuti u novinama. Ali ostali će ravnodušno pročitati tu smrtnu objavu, a da i ne zapitaju: Tko je ipak bio ovaj ili ova?

A Isus? Što će učiniti On, kad ja budem ležao na smrtnoj postelji? ... Sveta popudbina, posljednja pomast, papinski blagoslov, potpun oprost, molitve za umiruće: to su uzvišene kitice one pjesme, koju mi pjeva mili moj Spasitelj ovdje na zemlji, kada plačem posljednju suzu, kad trpim posljednju bol, kad prinosim posljednju žrtvu.

Da, ostali me nijesu poznavali, dok me je Isus upisao u srce Svoje... Ostali ne htjedoše da išta znadu za me, dok će me Isus prikazati svemu dvoru nebeskome... Ostali će što moguće prije predati moje tijelo zemlji da istrune, a dotle će Isus moju dušu uvesti u nebo, da tamo zauvijek živi i gospoduje.

I u onaj dan, kad već budu i svi ostali poumrli i zemlja će biti samo golemo groblje, poslat će Isus moju dušu dolje i sjediniti je s njenim tijelom. Saučestvovat će općenitom uskrsnuću, pribivat će posljednjem sudu i vidjet ću, kako se prokleti rastaju od odabranih. Tad će mi se tek širom otvoriti oči i spoznat ću, kako je velika bila glupost ostalih, koji su u krivoj opsjeni i zavedeni živjeli bez Boga i bez Boga umrli. Ali ja ću se radovati sretnome svom udesu, ako sam umio da živim daleko od drugih, da budem uvijek kod Isusa.

12. Predragocjena Krv.
(Misna pobožnost.)

I. Od početka mise do evanđelja.

Svemogući Bože, baci dobrostivi pogled Svoj na ovaj oltar! Tu mogu da Ti ponudim žrtvu, dostojnu Tvoga Božanskog Veličanstva.

Često sam Ti već žrtvovao neznatna djela svojih ruku, suze svojih očiju, tuge srca svog. Međutim, što znače ovi kukavni darovi moje žrtve? Da, što bi bili svi žrtveni darovi svijeta prema zahtjevima, što bi ih mogla tražiti pravednost Tvoja? Kakovu težinu bi oni imali na tezulji Tvoje beskrajne ljubavi?

No sad imam žrtvu, koja Te je posve dostojna.. Nešto božansko... nešto neizmjerno skupocjeno Ti donosim — predragocjenu Krv Tvoga mnogo ljubljenog Sina! Radi uzvišenosti žrtvenog dara pristupam doduše drhtavom dušom, no ipak i sa slatkom sigurnosti, da ćeš je primiti s ugodnošću.

Sjeti se, kako milostivo si gledao na žrtvu nedužnoga Abela... s kolikom si ugodnosti motrio žrtvu Abrahamovu?... spomeni se tisuća zaklanih žrtava, koje Ti bijahu prikazane na čast i poklon u hramu jerusalemskom, koje ako i ne mogahu posve da odvrate srdžbu Tvoju, ipak je ublažiše... I sad pomisli, da je jedna jedina kaplja ove predragocjene Krvi neizrecivo vrednija negoli sve žrtve starog zavjeta.

S prijestolja Veličanstva Svog promatraj ovaj oltar, ovo novo brdo Kalvariju! U grimiznom crvenilu Krvi jednog Boga sjaje se on pred Tvojim očima. Može li Svemogućnost Tvoja da zamisli nešto ljepše, nego je ovaj komadić zemlje obavit ogrtačem neopisive slave? U poredbi s time što bi bila pred Tvojim očima jedna zemlja što je za pomirbu natopljena krvlju sviju ljudi?

I ta predragocjena božanska Krv evo je ovdje meni na raspoloženju... ja, siromašni grješnik smijem danas da je ponudim Tebi... Dušom i srcem

združujem se sa svećenikom i žrtvujem Ti kalež, što će ga ruke njegove domala podići k Tebi k nebu. O Bože, koje li sretno stvorenje ja postadoh... sretno i bogato unatoč moje strašne bijede! Jer ja nesretnik pođoh tako daleko, da sam Ti svojim grijesima ubio ovoga Tvog mnogo ljubljenog Sina. A sad smijem uzeti ovu Njegovu Krv, što je po meni prolivena, i žrtvovati je Tebi, da postignem oproštenje za svoje počinjene grijehe i opačine. O sveta tajno božanske ljubavi!

II. Od evanđelja do prikazanja.

Svemogući Bože! Ja, grješan čovjek, zaslužih da budem žrtvom pomirnicom za svoje grijehe... No što bi koristilo, da predam tijelo svoje mučenju, da prolijem svu krv svoju po stubama žrtvenika, da u najstrašnijim mukama izdahnem svoju dušu... Samo po sebi ne bih mogao time izbrisati ni najmanji laki grijeh!

Zato uzmi Krv Svog Sina kao pomirbu za moje grijehe. Donosim je pravdi Tvojoj kao naplatu za veliku krivnju svoju, jer sam je često i svakojako povrijedio. Dobri Bože! Daj da se ova predragocjena Krv, što se uzdiže k Tebi kao žrtva paljenica, opet saspe na mene kao ljekovita voda, da opere moju raskajanu dušu. Moje suze, pa da baš potokom poteku, ne mogu mi povratiti nevinosti.

Vječni Bože! Gledaj tu predragocjenu Krv Svog Sina. U Srcu Isusovu je ona radila i žuborila, tamo bijaše njeno svetište. Žilama je tjeraše ljubav, kakve jošte ne bješe na zemlji. Zamalo da se nije stinula od odurnosti i straha od grijeha. Bol i smrtna stiska

istisnula ju je iz svetog lica Isusova, rominjaše na zemlju i nakvasi je. Čas je tekla blago u miru nedužnosti, čas brzaše burno u vrućoj gorljivosti za Tvoju stvar, vječni Oče! Napokon je na križu istrijebila opačine sviju ljudskih pokoljenja i dirnula Srce Tvoje za sva vremena na smilovanje i sažaljenje!...

Pa da ova Krv više nema snage, da i moje grijehe opere?... da joj ne dostaje dara, da Te gane, te mi budeš milosrdan i pomirljiv?

III. Od prikazanja do sv. pričesti.

Sveta Krv Isusova počiva sada na ovom oltaru i ovdje je za mene... Ja, sretan stvor, uhvatit ću svaku od ovih predragocjenih kapljica s pobožnošću i ljubavlju i prikazati ih beskrajnom Veličanstvu za hvalu za neizmjerno mnoga dobra, što si mi ih vazda iskazivao. Kako dostojnije bih Ti mogao zahvaliti? Put moga života vazda si posijavao obiljem milosti i dobročinstava, na svakom koraku nalažah dokaza Tvoje ljubavi. Dao si mi život i uzdržao mi ga do sada. Očuvao si me od bezbrojnih pogibli, dao si, da mi je na tvrdoj i hrapavoj stazi života procvala nesamo jedna ruža. Evo gledaj tu moju hvalu... gledaj Krv Isusovu!

Ti si me pozvao k pravoj vjeri, sačuvao si mi je među tolikim jadnim dušama, koje su bez smilovanja voljele interesima žalosnih strasti, voljele su tvrdome zlatnom mamonu nego li ovome največem blagu, te Mu svojim nečasnim postupanjem pribavljahu poniženje na poniženje. Vjeri si kasnije

pridođao osobitu milost zvanja, pače si joj postavio krunu, dok si me zauvijek privezao za se. Evo Ti, dobri Bože, moje zahvale: gledaj tu Krv Sina Svojega.

Nema trenutka u mome životu, koji ne bi bio označen Tvojim dobročinstvima, svaki dah, svaki kucaj srca nosi biljeg Tvoje dobrote. Kako bih ja, siromašan čovjek, našao riječi, da ih zaodjenom u Tebe dostojni »hvala!«?... Primi Krv Isusovu, vječni Bože! Nitko ovdje na zemlji ne bi Ti mogao zahvaliti toplije i srdačnije.

Hoću li još dulje živjeti? ... Hoću li se skoro morati odavle seliti? ... Ne znam. No toliko znam, da ćeš mi i posljednji komad mog puta bogato obrubiti dobročinstvima i uresiti ga bogato kao biserjem i alemom. Tvoje veledušje i ljubav bit će mi i nadalje vjerne pratilice na svima mojim putovima. Pa kad sunce mog života sve dublje pada ... polagano zalazi ... ovaj će oltar — brdo Kalvarija — planuti u rumenilu krvi na večernjem nebu ... Veliki, svemogući Bože, čvrsto Ti sad obećajem: Do posljednjeg daha neka mi srce u ljubavi i zahvalnosti kuca za svog Stvoritelja! ... U zahvalnoj ljubavi prinosim Ti zato kalež Krvi Isusove; bijedno dijete zemaljsko ne bi našlo na vasionom širokom svijetu dragocjenijeg uzdarja.

IV. Od sv. pričesti do konca mise.

Dobri bože, za moje mile i za me treba mi toliko milosti, da bih mogao stalno prosjačiti na Tvojim vratima ... Ali kako bih izmolio Tvoje milosrđe na nas? Kako bi se to dalo postići? Ja sam siromašno, slabašno dijete zemaljsko, pa kako bih Te ja mogao umekšati? ... O sveta Krvi, moli, moli Ti milost za me! Govori Ti za me; Ti si tako često tekla mojim žilama u sv. pričesti, pa mi budi u ovaj čas zagovornicom kod Boga. Reci mu, da težim za krjepošću, napose za onom krjeposti ... Ti znaš, koja mi je toliko potrebna ... pribavi mi milost, da je primim. Kazuj mu o mojim strastima, one se razbuđuju sve više i već ne mogu da ih obuzdavam; pribavi mi snage, da ih ukrotim ... Ali Mu pričaj i o onoj iskrici ljubavi, koju sam Mu unatoč toga vazda vjerno sačuvao ... Posve mala vatra tinjaše ipak uvijek. Daj, da se po Njegovoj milosti razbukta u veliki požar. Povjeri mu želje moje, da mi pomogne te ih pročistim, da mi pomogne, te budem sa svime zadovoljan. Očituj mu vruću želju moju, da bi mnoge duše, koje se bore protiv Njega, došle do uviđavnosti ... Neka svima, koji zastrti tamom neznaboštva još ne poznadu imena Njegova, sine svijetlo istine! ... Neka se svi, koji sada još spavaju san lijenosti, prometnu u kerubine ljubavi! ... Kaži mu, da klečah ovdje pred Njim s čeznućem iščekujući milost, da Ga mognem vazda sve bolje upoznati, sa sve većom Ga gorljivosti ljubiti i služiti Mu nepokolebivom postojanošću, da uzmognem u nebu navijeke biti uz Njega i u Njemu utažiti svoju žeđu za blaženstvom.

Veliki Bože, poradi ljubavi Tvoje i prolivene Krvi Isusove daj mi postojanu žeđu za ovom svetom Krvi. A tad mi je svaki dan gasi, da dobijem nov život i novu snagu, da ovdje na zemlji za Isusa radim, za Nj se prepirem i borim se.

13. Predragocjena Krv.

(Pričesna pobožnost.)

Prije sv. pričesti.

Božanski Spasitelju! Kad klečim pred Veličanstvom Tvojim zaogrnutim velom hostije, čas Te vidim tamo kano nježno djetešce, čas kano učitelja čovječanstva, čas kano kralja slave; ali danas daje mi vjera, da mi se ukazuješ očima, gdje viseći na križu u neizrecivim mukama i bolima dovršavaš veliku žrtvu.

Kakav kraljevski grimiz resi Te na ovome prijestolju ljubavi! Obavija te Krv, grimizna Krv! Od glave do pete vas si u ranama. Jakim mlazovima teče predragocjena Krv iz Tvog tijela. Mandaljena Pokajnica kleči Ti do nogu... naslanja si glavu na sveto drvo križa... i preko glave joj se lije jedan još topli talas. Anđeli nebeski slijeću ovamo, da uhvate Krv Tvoju u svoje zlatne kaleže... Ah, zar da od te tolike Krvi ne preostane bar malo još i za mene, dobri Spasitelju? Žeđam! pusti barem par kapljica da kapnu u kalež srca moga! Ah, s jednom jedinom kapljičicom usrećio bi me!

Na pogled ovih mlazova Tvoje Krvi morao bih zapravo daleko uteći, kao pred svjedokom zločina.. Nijesam li ja okrutnik, koji Te je u času svoje ludosti silovito vukao na stratište? Pa ipak, makar se kako glasno i prijekorno dizao glas moje savjesti, glas Tvoje ljubavi još je silniji i nadvikat će ga... Odsudih Te na smrt, a Ti me još uvijek ljubiš. Pribih Te na križ, no Ti znaš, kako gorko okajavam svoju

okrutnost, kako bih pače istim životom svojim želio izbrisati i posljednji spomen na svoj zločin. Ubih Te, no Ti si mi odavna velikodušno oprostio, pače si odmah nakanio i da me pohodiš i da postupaš prema meni s takvom ljubavlju, kakve ne zaslužih nikada, sve da Te nikad nijesam uvrijedio već Te samo radovao... Ti hoćeš ove uspomene i svjedoke mojih opačina da za mene pretvoriš u dokaze ljubavi i sreće. U blaznivosti svojoj prolih svu Tvoju Krv, a Ti hoćeš tu Krv da sliješ u moje srce i da mu saopćiš svu toplinu Svoje ljubavi.

Sa svetom Te željom očekujem, da Te konačno imam. Teško mi je, da zavidim pobožnim ženama, koje su bile uza Te na Kalvariji, poradi ove njihove sreće. Poput njih i ja sam bih jednoć želio iskusiti, koje blagoslovno djelovanje ima sveta Krv, što izvire iz Tvojih rana i romoni svijetom duša, da ih učini svetima... Da, ja bih dapače želio, da imam kod toga prednost. One smjedoše svojim očima vidjeti Krv Tvoju... a ja želim, e bih je mogao taknuti jezikom svojim... Zacijelo su one pobožne žene uhvatile od toga nekoliko kapi s najvećim strahopočitanjem i ponesle ih sa sobom kući, da ih tamo čuvaju kao svoje najdragocjenije blago. Sretnice! — A ipak ja tražim jošte više: ne samo nekoliko kapi, ne, želio bih imati sve do posljednje kaplje... i po svetoj pričesti sve zadržati u svojim žilama svega života svog. Pobožne one žene vidješe Krv kako teče iz sviju rana Tvojih, ah, gledahu je očima punih suza, a srce im je kidala bol. A ja gledam na svetu Krv radosne duše i zahvalna srca.

One bijahu zacijelo nazočne, kad su Tvoje sveto Tijelo položiti u krilo Tvoje drage Majke i pomagahu Majci žalosti oprati tragove Krvi — o kako li je negdje drhtala ruka njihova! ... Sad ću ja sveto Tvoje Tijelo podići u svoje srce... ali ni jedna jedina kapljica Krvi ne smije manjkati ... trebam je svu, jer dolazim k Tebi, da si donesem hrane i okrjepe za život.

Ali reci mi, moj Spasitelju, daješ li ti ipak rado Svoju svetu Krv tako bijednu i nedostojnu djetetu kako sam ja? ... Ah, pa komu bi je mogao dati prije negoli duši, koja je tako silno treba? ... Komu prije negoli djetetu, koje tako neizrecivo čezne za njom? ... Zato me podigni k Sebi! Nijesi li mi obećao, da ćeš me učiniti dionikom carstva Svog? Ajde, počni sad, baci već sada na moja ramena komadić Svoga dragocjenog grimiznog ogrtača ... sad dolazim k Tebi s većim povjerenjem.

Dobri Spasitelju! Uniđi u moje srce, koje se toliko raduje Tvome dolasku. Ni kamenitih stijena Kalvarije ni bešćutnoga tvrdog křižnog drva ne ćeš naći tamo, gdje je jednoć tekla sveta Tvoja Krv; ne, naći ćeš tlo, koje žeđa za Tobom, koje požudno upija Tvoju dragu Krv ... naći ćeš samo ljubav i nježno osjećanje ... Moje se srce već kiti cvijećem i vijencima za Tvoj doček. Sipljem preda Te vjeru, ufanje i ljubav, pokajanje i poniznost, čeznuće i pouzdanje. Tvoj ulazak neka bude svečan, kakav se dolikuje Kralju.

Predragocjena Krvi mog Otkupitelja! Dođi sada, izlij se u moje žile ... učini me svetim! ... Evo, tu sam Ti!

Poslije svete pričesti.

Sad si eto kod mene, dobri Spasitelju! Zahvaljujem Ti svom snagom duše svoje. Ali molim Te, ne odilazi opet, ostani kod mene sa svetim ranama Svojim! Daj, da predragocjena Krv iz njih stalno teče na moju bijednu dušu!

Preslatki Isuse! Daj, da Krv — što istječe iz dubokih uboda trnja na Tvojoj glavi — kaplje na moj duh, da barem mognem pogoditi ovu ili onu misao, što si je imao za me, kad si za mene na križu žrtvovao Svoj život ... pusti da kaplje u moju pamet, da nikad ne zaboravi neizrecivih boli, što si ih trpio radi stanovitih misli i snatrenja, radi gdjekojeg upornog nazora moga oholog, svojevoljnog duha.

O Isuse, daruj mi također predragocjenu Krv, što je curjela iz Tvojih čavlima probodenih ruku, da mi dade snage te mognem uvijek sve svoje radnje izvršavati u dobru mišljenju i s čistom nakanom, da u svima svojim činima idem samo za plemenitim ciljem i tako mi budu sva djela čista i posvećena.

Daruj mi Krv iz rana nogu Tvojih, a zajedno i milost, da na svome zemaljskom putovanju, svome svagdanjem křižnom putu, vazda vidim pred sobom tragove ove Krvi, da idem za njima i tako stupajući Tvojim stopama slijedim Te kao vjeran Tvoj učenik.

Daruj mi Krv svega obožavanog čovještva Svoga, da spoznam, kako ovdje na zemlji nema ničega, što se ne bi moglo i moralo žrtvovati Bogu, i da se naučim, kako se po Tvom primjeru i s Tvojom milosti nosi križ, kako se prima kazan, kako se podnose uvrede i kako se prikazuje žrtva.

Daruj mi dakle i predragocjenu Krv Svoga Presvetog Srca! Koje li blago, koja li dragocjenost mora to da je! O, ta njoj bijahu najviše povjerene tajne Tvog božanskog Srca... ona bi mogla najbolje da kaže, kako čudnovatim načinom si Ti ljubio ljude... koju si ljubav napose i za mene nosio, jer si je i zame prolio na križu... Jest, to mora da Ti je bila najdraža Krv... tek po smrti Svojoj dopustio si, da Ti silom oduzmu posljednje kapljice njene.

Pomišljajući na to još i više osjećam potrebu, da žeđu svoju ugasim Krvlju Srca Tvog, o Isuse! Ah, iz kakvih li sam sve mutnih zemaljskih izvora pio, misleći u njima naći okrjepe. Međutim se požar, što me je izgarao, još samo povećao. Samo Ti, Spasitelju moj, samo Ti jedini možeš da utažiš žeđu moju i da me usrećiš.

Zato dođi mi u pomoć! Mojim žilama teče krv otrovana strašću i grijehom. O dopusti, da božanska Tvoja Krv kap po kap pada na moju bijednu dušu, da na taj način pročisti moju krv i pomalo je izmijeni novom. Daj da se u meni razviju krjeposti, da cvatu i donose ploda, osobito one dvije, koje su Ti toliko mile, jer su baš Tvoje: blagost i poniznost srca...

Još mi nešto teško pritište dušu. A komu bih to mogao bolje povjeriti nego Tebi, o Isuse, sada, u ovaj trenutak poslije svete pričesti, kadno sam sâm s Tobom? Od neko doba živim životom, koji Tebe nije dostojan. Otuđio sam se Tvojoj vjernoj službi... Što će da bude sa mnom, ako mi ne pomogneš, te me ne obratiš u drugog čovjeka?

Dobri Spasitelju! daj učini čudo! Daj, da mi srce, koje se toliko priklonilo svijetu i njegovim radostima, odsele kuca samo za Tebe, za krjepost i za nebo! A kako bi to moglo bolje nego s Krvlju Tvojom?

Samo predugo sam služio svijetu i njegovim... Već sam ih presit... Na časove mi se pričinja — da, što da kažem — pričinja mi se vodom stajaćicom, koja okužuje uzduh čim je uzgibaš... kao baruština, u koju kobno, polagano propadaš! I jao! Osjećam već, da sam ugrezao u glib ove močvare... O, hitaj mi u pomoć! Spasi, brzo spasi bijedno dijete Svoje i operi me Krvlju Svojom! Očisti i zrak, što ga udišem i okrjepi me, da dobijem snage te hrabro započnem drugi život!

A sad junački dalje na put širokom pustinjom zemaljskom!... Žarki vjetar osušit će mi tu usne i opet mi probuditi vruću žeđu za njegovim mutnim vrelima... Dobri Isuse! Pošalji mi u pomoć anđela s Tvojim kaležem i ne dopusti, da se ikad opet udalji od mene... da ga nikad više ne izgubim, da ne uzmognem nigdje drugdje ugasiti svoju žeđu već samo iz ovoga Tvoga svetog kaleža!

Tvoja Krv neka bude božanski napitak, od koga će mojim žilama zastrujati nov život, koji će me zadahnuti hrabrošću i oduševljenjem da vjerno i gorljivo radim u službi Božjoj.

14. Tužbe Isusove.

Isus govori:

Kolikogod želim, da te vidim kod Sebe, još više čeznem da se mognem k tebi svratiti. No radi tvog

vladanja često moram da požalim to čeznuće. K službi Božjoj i k sv. pričesti dolaziš nerijetko u takvu stanju, da se malone kajem, što sam te pozvao. Ni izdaleka ne mislim, da si možda učinio koji težak grijeh ili pače svetogrđe; pa i ti ne smiješ tu stvar tako da shvataš. Mislim samo, da ne postupaš lijepo spram svog Spasitelja! ... Ne bi li ti mogao i morao biti mnogo gorljiviji u Mojoj službi? ... dati si više truda nego si ga daješ? ... Ne zahtijevam od tebe vanrednih krjeposti, nijesi ti za to ... A zar ne bi mogao, pače lako mogao, da malo prisiliš svoj hiroviti značaj? ... da se u svojim molitvama potrudiš biti nešto više sabraniji? ... da ozbiljno uznastojiš riješiti se svojih pogrješaka? ... Zar bi ti to doista bilo preteško? ...

Zloban nijesi, ali ti ne dostaje odvažnosti. Ti misliš, čini se, da ja moram sve sam učiniti svojom milosti, da moram preuzeti tvoj rad, tebe bez i čega daljeg učiniti svetim, a da od tebe ne zatražim ni najmanjeg napora akamoli žrtve. Da počivaš na Mom srcu, da se potom nakon pol sata slatkoga sna probudiš i osjećaš kao preobražen, pobožan i dobar, bez ikakva traga strasti, prost od svih napasti zla ... nadaren prirodom, kojoj je ogavna opačina i grijeh ... je l'de, to bi ti se već svidjelo? To ti rado vjerujem.

Ako si toliko sretan, da se uklanjaš smrtnome grijehu, već si umišljaš čudo toga ... dolaziš k sv. pričesti površno pripravljen, a ipak s čvrstim uvjerenjem, da si dosta učinio. Ti naprosto računaš, da ću ti gotovu svetost kao zrelu jabuku baciti u krilo ... Siromašna, prevarena dušo, kako li si kratkovidna! Je li to sve, što si naučila u mojoj školi? ...

Da sv. Euharistija mogne izvesti veće uspjehe u tebi, moraš se svakako gorljivije pripraviti nego doslije. To ne znači, da zahtijevam od tebe vanredne trudove, priprave jednog sveca ... Ali treba da učiniš barem ono, što možeš, i to potpuno, a ne tek polovično.

Zato desi li ti se tokom dana prilika, da se vježbaš u mučanju, poniznosti, mrtvljenju i u ljubavi bližnjega, da praštaš uvredu, da prijazno susretaš lice, koje ti baš nije milo, — a ti je iskoristi. Doneseš li Mi kod svoje iduće pričesti sa sobom barem neke od ovih malih krjeposti, obradovat ćeš Me kudikamo više, no da si izmolio niz najljepših molitava a rastreseno. Zašto? Jer Mi se molitva sviđa, a krjepost i žrtva probuđuju u Meni osobitu ljubav. Hoćeš li dakle da stečeš Moju osobitu ljubav, to budi nešto krjeposniji i dobit ćeš je.

* *
*

Prije si bio posve inače pobožan i dobar ... dao si Mi i posve druge dokaze svoje ljubavi. Kako gorljiva, kako brižna bijaše tvoja priprava! Hodao si u mojoj nazočnosti ... rado si pomišljao na pohod, što sam ti ga učinio ujutru ... obdan si uvijek štošta metnuo na stranu, znaš, bijahu to razne sitnice, skromne vježbe u krjeposti, koje su Mi se toliko sviđale i čemu sam se toliko radovao ... i tada si jedva mogao dočekati, da opet dođem. Tako si pristupao stolu Gospodnjemu goreći od ljubavi. Bile su to pričesti, koje su značile za Me pravi triumf,

a za tebe neizreciv blagoslov... Kako kratko, da kako prekratko ti se uvijek činilo vrijeme klanjanja... morao si mi toliko toga reći, imao si mi toliko povjeriti! A sada?... Sad je sve drugojačije. Tvoju dušu nalazim sad ovdje sad ondje po svim cestama svijeta! Ti bi je htio vidjeti sabranu, ali toga ne učiniš. Glava ti je puna tisuć raznih stvari, mjesto da misliš na Mene!... Ne razmišljavaš li gorljivije o stanovitim milim ti pogrješkama, da ih zadovoljiš i izvršiš... A trebao bi prije da ih zatvoriš i zaulariš!

Međutim sam Ja u tabernakulu i s čeznućem očekujem čas, kad ću se moći svratiti u tvoje srce. Ali zato si ti ne tareš glave!... Jedva da me i pogledaš. Tebi je glavna briga, da dobro načiniš ovo ili ono djelo, te tim stekneš pohvalu ljudi... treba li, da u službi postigneš više promaknuće ili višu čast... da se pod svaku cijenu ukloniš kojem naporu ili neprilici... da mogneš dati dovoljno oduška svome opravdanju nakon svakoga nezasluženog prikora... da si razvežeš jezik i bez odmora mlatiš po svome bližnemu... da probudiš dojam, kao da si utonuo u pobožnost, dok uistinu snuješ o gizdi i zlobi i izmudrivaš osude, koje ako nijesu baš drzovite, ipak su barem pretjerano oštre i stroge.

Nakon svega toga ti još možeš misliti, da je dosta slaba priprava od nekoliko minuta i neke površno izmoljene molitve, da ti dušu spreme u dolično stanje za sv. pričest?... Ako pritom nijesi u pobožnu raspoloženju, a to je posve prirodno, odmah se žališ: da sam te ostavio, da sam te prepustio duševnoj suhoti i koješta drugo. A tko bi imao doista najviše razloga da se tuži?...

Zar jošte nikada nijesi čuo: pinguis est panis Christi — Kruh je Isusov mastan to jest hraniv. Pa kako je dakle to, da ti duša usred tolika bogatstva ostaje mršava te je upravo za požaljeti? To nije krivnja na kruhu, što ga uživaš, već na stanju u kome ga uživaš... Sv. pričest imala bi dati tvojoj duši srž svetosti; mjesto toga može tek s mukom i silom da uzdrži u tebi život milosti.

* * *

Ti se tužiš ni za što. Prepusti tužbu Meni, jer ja imam za to mnogo više razloga nego ti.

Pače Me i prekoravaš, da ti kod pohodjanja Presv. Sakramenta nijesam više onako dobar kao prije... Tada sam te kadšto krjepko i osjetljivo ponukao na dobro, da te brže pomaknem naprjed na putu svetosti... Priznajem, da sam prije s tobom bolje postupao negoli sada; no a na kome je krivnja? Tko je prvi počeo bivati nehajan?... Tražiš li možda, da te uzmem u svoj naručaj poput malog djeteta... pa da ti tad iskazujem svakojake pažnje?... da te naprosto nosim kroz život te da nemaš nikakve druge brige već da mi dopuštaš da te uslišavam... Dakako, to bi za te bilo vrlo udobno! Ali sada treba da ti više nijesi malo dijete. Bio bi već posljednji čas, da bolje uzvraćaš dokaze Moje božanske ljubavi. Mjesto toga vidim te od neko doba u tom pogledu promijenjena, ito ne za tvoje dobro.

Pohađaš me doduše i sada, ali stojiš tu kao na živoj žeravici... U jednu ruku želio bi ostati kod

Mene, reći Mi koješta, moliti Me za štošta... u drugu pak ruku ne nalaziš vrijednim da ispitaš, kako to zapravo izgleda u tvom srcu. A upravo to bi Mi bilo najmilije. Jest, srce... ovu svetinju zanemaruješ posve, a ipak je to mjesto, koje ti dane i dane daje gradiva za klanjanje. A jer ne poznaš svoje nutarnje, ne poznaš ni sama sebe. To je zlo, koje te izjeda, kao i mnoge druge duše, koje ti veoma nalikuju. A znaš li, koja će biti neminovna posljedica ovog nepoznavanja samog sebe?... U sebi ne nalaziš ništa dobra, da Mi ga ponudiš; ali također niti zla, da isprosiš od Mene milost, da se ga kloniš i popraviš se. Prouči bar malo svoje srce! Naskoro ćeš se sudariti s gomilom bijede. I ne će potrajati dugo i molitva će ti se sama od sebe pomoliti na usnama: molba za smilovanje, oproštenje, oslobođenje. Ne znaš li, da si ohol i gizdav i lijen i sklon srdžbi?... Prevraćajmo malo po tvojoj savjesti! Zacijelo ćemo domala otkriti čuvstvo odvratnosti spram kojegagod bližnjega tvoga, jest odvratnosti, koja se možda već godine ondje gnijezdi... Zato će se vjerovatno opet pojaviti stare sklonosti, kojih se nerado podsjećaš kod ispitivanja savjesti, a sve od straha, da ćeš ih se morati okaniti.

Bijedna dušo, siromašna bolesnice! O čem ćeš govoriti s liječnikom svojim, ako ne znaš svojih boli ili ih ne ćeš priznati, kad im se domišljaš.

Pojmiš li sad, zašto Mi ne znaš nikad ništa reći? Ti i ne slutiš, kako je s tvojom dušom, što joj zapravo ne dostaje. Vjeruj, ne svjetujem te uzalud, da si marljivo ispituješ svoju savjest... Ona neka ti daje gradivo za tvoje klanjanje i za sve molitve tvoje, i

onda kad Mi dolaziš u pohode, kao i tada, kad se ja svraćam u tvoje srce. Zato se nauči živjeti tako, da u tom pogledu više nikada ne budem imao uzroka da se požalim na te.

Dijete moje! što ti učinih, te Me tako prekoravaš?...

* * *

Nedavno si se pritužio, da sam prema tebi postao mučaljiv, da nemam za te ni riječi utjehe te sam tako dopustio, da ti duša klone plašljivošću.

Znaš li zašto sam zašutio?... Samo zato, jer me nijesi čuo! Dnevice sam se zabavljao s tobom na sve moguće načine.... ne samo unutarnjim nukanjem i rasvjetljenjem nego i svim drugim, što se zbivalo oko tebe. Međutim ti to nijesi uvažavao. Da si ti doista iskreno težio za mojom riječi, da po njoj udesiš svoj rad, onda bi ti moralo biti svejedno, e da li moj glas dopire do tebe izravno ili ga zapažaš svojim okom ili uhom.

Iznesem li preda te primjer, što pobuđuje, ti se pričinjaš prosto, da ga ne opažaš... Pribavim li ti dobro štivo, dadem li ti prilike da prisustvuješ poučnoj propovijedi, ti zaboravljaš sve, čim zaklopiš knjigu, čim se svrši propovijed... Naložim li svome svećeniku ili dobrim ljudima, da ti priskoče dobrim savjetom, poukom ili opomenom, sve je rečeno u vjetar... samo ti još ostaje hrabrost, da mi smjelo kažeš, e sam za te nijem... A da što su drugo sve Moje izjave već razgovjetne riječi Mojih ustiju?... jasni znaci Mojih ruku? Kako možeš željeti od Mene neobičnu riječ, kad ne cijeniš i ne razumiješ Moj obični i lako razumljiv način govora?

Čezneš li doista za tim, da čuješ Moj glas, a ti onda pozorno pazi! Čuješ ga češće nego misliš. No pazi se, da se i dalje ne gradiš gluhim, kad ljudi u Moje ime razgovaraju s tobom. Inače ostat ću nijem ondje, gdje bi me rado želio čuti.

I dobri probadaju Mi srce oštrim trujem, a da o tom zaista i ne slute. Kako oni spremaju djecu za prvu svetu pričest? ... O, prečesto na tako hladan način, da ove nježne duše prozebu kao cvijeće od mraza.

Ovi dragi mališi! S kolikom ih neustrpljivosti iščekujem! ... S kolikom ljubavlju pružam prema njima ruke Svoje, da ih što skorije privinem Srcu Svome! Koliko čeznem za tim, da vidim ove nevine, djetinje duše, gdje mi dolaze ususret vedra čela, sjajnih očiju, vesela i zadovoljna posmjeha i s potpunim oduševljenjem njihovih čistih, malih srdaca! ...

Ali što moram prečesto da vidim? ... Ah, nažalost, dosta ih dolazi k svome Isusu posve inako nego sam ja zamislio ... Pognuše glavicu ... lišce im je tužno ... a srdašce lupa od straha ..

Što se dogodilo? ... Ah, nadasve strogi pripravljali su ove mališe na ovaj svečani trenutak njihove prve sv. pričesti ... Pa koja su sredstva i koje putove upotrebili kod toga? ... Preduboko su zakopali strah i trepet u ova meka djetinja srca. Jučer su dragim mališima duboko, duboko utuvili užas svetogrđa ... danas čine to ponovno ... govore o strašnim posljedicama ovoga teškog grijeha. A sutra će im napose još osobito naložiti, da u svojoj općenitoj ispovijedi ništa ne propuste, da ništa ne

zašute zbog stidljivosti, već da iskreno kažu sve, jer bi inače počinili svetogrđe, stigla bi ih stroga pravda Božja, a s time često nesreća za sav život; jer: »Kakva je prva, takova je obično i posljednja pričest«.

Tako jest i tako im se zauvijek zabode trn u srce.

Doista je stroga i sveta dužnost, da se upozori na strašan grijeh nedostojne pričesti, nevaljane ispovijedi, da se mališi toga nadasve čuvaju. Ali zašto počinjati na ta nježna srca uvijek tako teški pritisak? ... čemu ih dan na dan tako plašiti? ... da, čemu im tako reći ucjepljivati strah: da će sutra doći pod noge silnome Jehovi, koji nesmiljeno kazni, a ne u naručaj milosrdnog Boga, dobrostivog Oca, koji ih očekuje pun ljubavi i čeznuća i raduje se njihovu dolasku.

A šta im se reklo o ovoj ljubavi Mojoj? ... Malo ili ništa. O grijesima i samo o grijesima bio je u glavnom govor ... A o ljubavi mojoj tako malo, da se jedva mogla pojaviti misao: bit će od Mene dočekani očinskom ljubavi; ili ako se je i pojavila, osjećaj straha ju je potisnuo i ugušio.

O, koliko je već duša taj strah otrovao i unesrećio za sav život! Kako često se dešavalo, da je upravo pobožnu, posve nevinu dušu godine i godine, pače vas život mučila strašna misao, da je njezina prva sv. pričest bila nedostojna. Zašto? Jer je u svojoj ispovijedi nešto zaboravila, neku malu laž ili drugi grijeh izostavila ili zamučala, a to su joj stanovite pretjeranosti predstavile kao nešto teško.

Tko Me uistinu ljubi, tko ljubi dušu djetinju, neka — molim — ne postupa s nama obojima na taki način! Koja je glavna misao, koju treba takvom prilikom u prvom redu utisnuti u dječje srce?... Moja ljubav i ponovo: moja ljubav! Jer što je drugo sv. pričest nego ljubav?... negoli čudnovata tajna ljubavi!

Čemu im dakle kod toga uvijek toliko pričati o strahu? Zar nikada nijeste čitali riječi mog učenika ljubimca, koji je bolje poznao moje Srce no svi vi: »Timor non est in caritate, sed perfecta caritas foras mittit timorem« (Iv. 4., 18.). — »Nema straha u ljubavi već savršena ljubav goni napolje strah«; jer strah je vezan s kazni. Zato, tko se boji (tko radi samo od straha, od straha radi kazni), taj nije savršen u ljubavi. — Tako uči Moj Ivan. Upamtite ove riječi onoga, koji je smio da otpočiva na Mom Srcu, kad sam ustanovio sakramenat ljubavi. I nastojte, da u duše Mojih malenih ulijete ljubav i opet ljubav.

Razumij dakle, ti strogi, koji bi to uostalom morao znati: Više škodi malim, nježnim dušama tvoj neosnovani strah radi svetogrđa, što bi ga mogli učiniti, nego da su u ispovijedi zaboravili kazati, dapače zamučali sto lakih grijeha. Vodite Mi drage mališe k sv. pričesti, dok se još nijesu upoznali sa smrtnim grijehom, pa vam tada neće biti nužno, da im već prije toliko govorite o svetogrđu... da im ne dovikujete uvijek ponovo: »Djeco, čuvajte se, da vam ne bude nedostojna prva sv. pričest, jer kakva je prva, obično je takva i posljednja«.

Tu vidite najbolje put, da dragim mališima učinite ovaj dan uistinu najljepšim danom njihova života, a Mome srcu jednim od najslađih dana.

•

Pustite k Meni malene! O, zašto svi ne slušaju ovu Moju zapovijed?...

Jadna djeco! Da vas pridrže dalje od Mog srca, izgovaraju se, da vam razum nije još dosta razvijen, nije dosta zrio, da upozna Mene i Moj sakramenat... Zar su možda znali oni mališi, što sam ih tada skupio oko Sebe, koje sam cjelivao i morao ih braniti od neopravdane strogosti Mojih apostola, — zar su oni točno znali, tko sam Ja?... A vi svi rigoriste, koji do dvanaeste godine i dulje ne puštate djecu k Meni, imate li vi sami možda točnije znanje o tome, što sam Ja?... Puštajte k Meni malene! Čistoći djeteta često je dano, da dublje zaviri u Moje Srce, negoli duhu naučenjaka: Abscondisti haec a prudentibus et revelasti ea parvulis. — »Ti si, Oče, sakrio to naučenjacima a otkrio malenima«.

Mnogi misle, da treba s prvom pričesti pričekati, dok se djeca bolje i temeljitije priprave, da Me onda prime s tim većom pobožnošću i strahopočitanjem. U teoriji je to sve lijepo i dobro. Ali dok dođe dan prve sv. pričesti za ovu djecu, dotle su se, žalibože prečesto, dočepale njihova srca strasti i uzvitlale u njem po koju oluju... Doduše, ovi će prvopričesnici znati po koju stranicu katekizma više i temeljitije napamet, a i bolje razumjeti... ali zato će već biti upoznali i po koju stranicu više ljudske pokvarenosti, a također je i bolje razumjeti...

Puštajte k Meni malene! I neka se ne usudi ni koji svjetovnjak, bio muž ili žena, da stavlja zapreke svećeniku, kad taj izjavi, da se ovo ili ono dijete može pustiti k prvoj sv. pričesti. Čim se radi o Mojim sakramentima, pripada odluka svećeniku! On odgovara za to. Tko dakle unatoč toga zadržava dijete od pričesti, taj Me bolno rani u srce. Također stavlja u opasnost nevinost one duše, koju sili, da oskudijeva krjepku hranu Moga Sakramenta.

*

Još Me druga jedna bol muči... moram ti je reći. Zašto ne moliš za obraćenje grješnika?... Zar ti ne leži na srcu jato onih nesretnika, što kano lude jure u pakao. Ne pomišljaš li, da bi vječno njihovo spasenje moglo ovisiti i o tvojim molitvama?... Prestani dakle sa svojom duševnom sebičnosti, koja misli samo o sebi ili najviše još o jednom ili drugom najbližem rođaku ili znancu, kojeg treba opet dovesti na pravi put. Prava kršćanska ljubav bližnjega ne pozna nikakvih ograda rodbinstva i prijateljstva. Svi ste si braća, jer Ja sam otac svih vas. Prema tome mora biti na srcu svakomu pojedinom spasenje sviju.

U crkvi, ili gdjegod moliš, vazda se spominjaj množine grješnika, koji oko tebe širom svijeta na kocku stavljaju vječni svoj spas, nebo, gotovi da zauvijek izgube Boga i blaženstvo za zalog jednoga jedinog odurnog grijeha... Zagovaraš li njihovo obraćenje, radiš i za sebe a da to i ne slutiš! K tomu još žanješ milost i milosrđe utoliko, ukoliko ti srce bije ljubavlju spram bližnjega. Čim više dakle moliš,

čim više isprosiš, tim više ćeš primiti. Dosljedno, ako si u molitvi tjesnogrudan, samo malo će ti se dopitati.

Sad ti je možda jasno, zašto dopuštam, da tu ili tamo tako dugo uzdišeš za milost, a gdjekad i posve uzalud. Ti misliš baš samo na sebe, ne na druge! Započni dakle jednoć te često moli za bijedne grješnike; ali moli iz dubljine srca kao da se radi o tebi samome, o tvom obraćenju... Pa da vidiš, kako slatka, kako utješna će ti biti takva molitva! I vidjet ćeš, da će kiša, koju si izmolio za polje svog susjeda, isto tako obilno orositi i tvoje polje. Pokušaj de jednoć!

*

Što li sam sve učinio u sv. Euharistiji za duše! Pa koja Mi plaća za to?... Većina ljudi jedva nekako prošapće: Hvala!... Nemaju srca za to.

Dobro im je znano, da dan i noć boravim u tabernakulu... Znadu također, da tamo bez prestanka za njih molim, da se rado svraćam u njihova srca i da ih obasipljem dobročinstvima. Pa ipak za osjećaj zahvalnosti nemaju ni mjesta ni časa. Što učinih te zaslužih takvo nepoštivanje?... Ah, ljudima ove vrste uvijek više vrijedi makar koji rođak, prijatelj, pače posve tuđ čovjek, koga dotad ni vidjeli nijesu, negoli Ja. Njima uskratiti zahvalu, značilo bi, ogriješiti se o pristojnost i dobro vladanje. Kod Mene misle, da osjećaj i udvornost mogu posve izostati. Sa Mnom se baš radi, što se hoće.

Znaš li, što sam Ja u očima takvih duša?... Nijesam Ja njihov Bog, nijesam njihov Otkupitelj, nijesam njihov Otac, niti njihov prijatelj; ne, nije-

sam im drugo nego potpora, obrana, tješitelj i prije svega staratelj u potrebama i molbama. Doklegod što trebaju i nadaju se zadobiti od Mene, dotle opsjedaju Moje oltare, jurišaju na Me svojim molbama, idu dapače k sv. Sakramentima... No netom sam ih uslišao, nestaje njihove pobožne gorljivosti! I ne misli više opet na Me, dok ih nova potreba, nova molba ne pritjera nanovo k Meni.

Reci, ne pripadaš li možda i ti u tu vrstu ljudi? Ispitaj o tome svoju savjest, a onda Mi priznaj iskreno: S kojeg uzroka obično dolaziš, kad Me pohodiš?... Dolaziš li k Meni iz ljubavi?... ili iz interesa?

•

Moje je srce već po svojoj prirodi sklono samilosti i milosrđu. Kako znaš, došao sam na svijet, da na Sebe preuzmem bijedu ljudsku, da je posvetim Svojom snagom, a Svojom ljubavi da je ublažim.

Zašto dakle ne hitaš k Meni, čim te pritište križ, čim te zabode trn? Druge ljepo svjetuješ, neka se u križu i boli uteknu k Meni; a ti sam ne dolaziš. U časovima tuge i nužde radije se obraćaš stvorovima. Utjehu i zaborav tražiš u pobudnoj zabavi, zanimljivu štivu, veselu društvu, u putovanjima i veselju svake vrste. Umišljaš si sreću, koja nikad ne će doći, gradiš kule u zraku, koje doskora nestaju. Ukratko: misliš o svem mogućem, samo ne o Meni, koji sam sve učinio i činim, da te usrećim... Da tvoj Spasitelj stalno boravi u tabernakulu, i očekuje te, da ti dade utjehe i jakosti, to ti ne dolazi na pamet.

Kako si zaboravljiv i površan!... U tuzi svojoj ideš k sv. misi, a da Mi ni riječi ne kažeš o svojoj prošnji... ideš k sv. pričesti, i opet ni riječi, dolaziš Mi u pohode, pa i opet ne spominješ ništa o onome, što te tišti. I tako odilaziš odanle žalosniji nego prije.

Možda misliš, da se smije samo u neobično teškim slučajevima i u velikim, važnim stvarima zamoliti Moja pomoć. Baš tako, kao da male boli ne zaslužuju Moje sažaljenje! Koje li zablude! Utrti jednu jedinu suzu je djelo dostojno Moje dobrote.

Zato dođi s potpunim pouzdanjem! Govori sa Mnom ma i o neznatnim stvarima: govori o brigama svog kućanstva, o svojim ispitima, o svojim bolestima, o neprilikama u svojoj porodici, o teškoćama kod rada, ukratko: pokaži Mi svaki oblak svog života. Ali, kako ti već češće rekoh, svoju pečal ne širi među ljude. Kod Mene dobivaš više. Stvorovi te malo ljube, ako te uopće ljube, dok te Ja okružujem ljubavlju. Uostalom, ni uz najbolju volju ne mogu ti ljudi dati one utjehe, kakvu ti uistinu trebaš. A Ja sam svemogući Bog, ito nesamo kad stvaram svijet, nego i onda, kad se k tebi sagibljem, da ti izvadim trn iz srca.

Imaj više povjerenja! O reci mi, dijete moje, što bih bio još trebao učiniti, da si zadobijem tvoju ljubav, tvoje pouzdanje?

•

Jošte jedna tužba na duše, koje uživaju neki izvjesni glas pobožnosti i koje — čini se — imadu nježnu savjest; velim: »čini se«, jer uistinu nijesu drugo nego žrtva svojih skrupula.

Ove duše pobuđuju u Meni sad sažaljenje, sad negodovanje. Kad ih čuješ, mislio bi, da sam sv. pričest ustanovio samo za srce... »Danas nipošto ne smijem ići k sv. pričesti, nijesam dostojan«, tako se čuje. Ili: »Danas nijesam u pravom stanju«, ili: »Moram se prije ispovjediti, sagriješih ovo ili ono« — dakako lako —... i stotinu drugih razloga znadu nanizati. A k tomu, što je još gore, muče siromašna ispovjednika, da često ne zna, gdje mu je glava... ne zna, što bi s tim ljudima.

Mislio bi: to je nježnost savjesti! Dakako, lijepa nježnost!... Tvrdoglavost je to i ništa drugo! A možda se iza toga sakriva još i pomama, da se savjesnost zamijeni sa sklonošću, koja svagdje vidi smrtni grijeh... koja svaku malu laž, svaku neustrpljivost, svaku napast itd. pretvara u neman smrtnog grijeha.

Ovi tobožnji sveci tako su nepopustljivi i tvrdoglavi u svojim nazorima, da nema sile, nema autoriteta, koji bi ih odvratili od toga. Ispovjednik kuša da ih privede razumu, opominje ih, razjašnjuje, zapovijeda, prijeti se... no sve utaman! Oni naprosto ne će da se podadu... Danas — nakon dugotrajnog truda — čini se, da su maknute neke tegobe..., međutim već se sutra povraćaju sa svojim vječnim »ali«, dä, s ovim pa još i s kojim drugim »ali«. Obećaše, da će biti poslušni i u svoj poniznosti ići k sv. pričesti... no to traje samo dvadeset četiri sata, a potom se pripovijest počinje iznova.

U tim glavama ne vlada ni nježnost savjesti ni poniznost ni prava pobožnost, nego svoj sud, svoj način naziranja, ova kriva mišljenja, koja su se razvila od prevelike strogosti i pretjerivanja... fiksa ideja, da nijesu pravo razumjeli ispovjednika... da zapravo još nikad nijesu iskreno ispovjedili svoje grijehe, da sami sebe još nikada dosad nijesu poznali, prema tome da moraju ponoviti ranije ispovijedi... i tako ima još stotina drugih stvari, za koje se zakvače s tolikom žilavosti i tvrdokornosti, da ih ništa na svijetu ne bi moglo od toga odvratiti.

Oni vide gomile duša s istim pogrješkama kao oni, duše, koje se bore s istim tegobama kao i oni, pa ipak potpuno spokojno idu putem krjeposti i savršenstva i usprkos neuklonivim svagdanjim slabostima marljivo pristupaju k sv. pričesti. Ali to ništa ne znači za one tvrdoglavce... Oni su u »drugom, osobitom položaju«, pa moraju dakle bezuslovno nakon svakog i najmanjeg lakog grijeha juriti u ispovjedaonicu. Ako ispovjednik slučajno nema vremena ili uopće ne će da ih posluša... vidi ih onda!... naprosto izostanu od sv. pričesti, radije si sami zatvore put k stolu Gospodnjemu.

»Nemam mira«, glasi vječna njihova tužaljka. Nije ih moguće dovesti do uviđavnosti, da je za njih samo jedno sredstvo, kojim će naći svoj mir, naime: da si dadu dokazati, e su oni duševni slijepci i kao takovi da bi se morali dati voditi vodičem.

Ali upravo kod toga oni posrću!... baš ondje doživljava njihova tobožnja poniznost brodolom. Oni hoće svakako da prodru sa svojim mišljenjem i da ga narinu ispovjedniku... ne će da prihvate drugo mišljenje ni od koga, pa ni od onoga, kojemu je naloženo, da govori u Moje ime. Pored svega toga žive u bludnji, da imadu nježnu savjest!... No

vjeruj, takova nježnost je krupna obmama. Što ću uopće s takvim licima?...

Duša, koja je opterećena nedostacima dapače i lakim grijesima, ali se s potpunim povjerenjem prepušta rukama Mog milosrđa, svakako mi je milija od one druge, koja iz tobožne poniznosti, t .j. prikrivene oholosti ne dolazi k meni, jer joj savjest spočituje ovaj ili onaj laki grijeh.

* * *

Dao sam ljudima sakramenat ljubavi, a pružaju Mi kletve i proklinjanja kao svagdanji hljeb. Još uvijek Mi daju da kušam kalež getsemanski i uvijek Mi nanovo ranjavaju Srce. Zašto Me ljudi tako malo ljube, zašto Mi za tako velike uvrede daju samo tako neznatne zadovoljštine?

Recite, zar bi vam bilo tako teško, da Me od vremena do vremena obradujete kakvom malom pažnom, da Me utješite malim znakom svoje ljubavi?... Kolike bih uvrede tako zaboravio! Pa ipak ne misle na to ni duše, koje svaki dan pozivam k Svome stolu, da Mi pošlju kratku, srdačnu molitvicu, kad im u uho dopre koja kletva... One ne umiju da protiv sve veće poplave grijeha podignu nasip osobitim činima krjeposti... Vide nesretnike gdje otpadaju od vjere, a pritom ne osjećaju potrebe, da se s tim čvršće privinu k Meni.

Ne tražim djela junačkih! Već sam i s malim zadovoljan, na pr. ako pribivaš sv. misi, ili za sve one, koji sv. misu slušaju bez strahopočitanja i bez pobožnosti. Zadovoljan sam, da Mi se žrtvuje pričest kao pomirba za mnoga svetogrđa, koja Me najteže vređaju, ili kao zadovoljština za dobrovoljan euharistijski post svih onih, koji misle da su već dosta učinili, ako su jedamput u godini, ob Uskrsu, primili ovu hranu duše... Nadalje već sam sretan, ako Me ovda onda ma i nakratko pohodiš, te Me odštetiš za osamljenost, na koju Me odsudiše toli mnogi kršćani, — kršćani, koji bi po riječima svojim pošli za Me u vatru i vodu, a uistinu ne smognu ni časka da Mi pošalju po koji pozdrav.

Što li sve ne učinih, da odvratim od ljudi opet sve kazni, što su si ih zaslužili! Prolio sam tolike suze, podnio tolike boli, pretrpio sam tolike udarce bičeva i umrijeh na tvrdom drvu križa... Jesam li mogao još više učiniti za njih?... Unatoč tomu samo s trudom i mukom nalazim nešto malo duša, koje kušaju da odvrate od Mene ove silne lavine ljudske nezahvalnosti, što se ruše na Moje srce.

* * *

Koja li bol! Trpio sam grozno, a radim neumorno dalje, da spasim duše... No drugi čine sve, da ponište Moje djelo. Sa svjema silama rade na tome, da pokvare duše.

Zacijelo si već proplakao nad ćudorednom bijedom, što se vidi u svijetu, a to je pravo. No pitam te, jesi li ti ikad proplakao nad samim sobom?... Zašto gledaš samo na nesretnike, koji se razilaze u grijehu i opačini, a nikad ne skreneš pogled svoj na one, koji svojom krivnjom ne umiju, da se uzdignu u više sfere?... Razumiješ li me?

Što li sve ne pokušah, da te dovedem na put savršenstva?... da te ponesem na vrhunac sveto-

sti?... Ne pokazuje li tvoja prošlost čudnovati lanac milosti, koji bi bio dosta, da od tebe učini serafa euharistijske ljubavi, uzor svetosti?... Pa što si sad?...

Imao si da budeš biser u kruni Mojoj! a sad treba doista mnogo da ti prostim, hoću li da te trpim kao podnožac nogama Svojim.

Da si Me slušao, dok sam ti srcu govorio... dok sam ti dušu ovda ili onda poticao na dobro... dok sam te dapače iz ljubavi pohađao s križem i boli da te popravim: sad ne bi bilo s tobom tako žalosno. Da si s mojom milosti sudjelovao, koliko bih tad po tebi bio mogao učiniti dobra i lijepa! A upravo tobom bio bih se za to tako rado poslužio!

Mjesto toga prisiljen sam da te odložim kao neupotrebljivo oruđe. A na mjestu krjeposti kerubina naložio sam ti vježbu svagdanjih krjeposti, koje te samo za nevolju spasavaju od prokletstva. Kako krasno bijaše mjesto, što ga je Moje srce zasnovalo za te!... Zašto si Mi osujetio osnovu?... Ne mora li Mi Srce biti rastuženo nakon svega toga?...

Da ti hoće barem još toliko poslužiti te ti dade da okaješ hladnoću svoju .. da te vazda drži u poniznosti tako prema ljudima kao i spram tebe sama!...

O dijete moje! što ti učinih, da ne slušaš glas Moj?...

* * *

Pa i ti, Meni ipak vjerno odana dušo, ne ljubiš Me dosta! A to Me boli... A znaš li, zašto ti ne dostaje ljubavi? Premalo si prožeta veličinom i neizmjernošću o tom, da te doista ljubim. U tome je vršak

tvoje hladnoće, tvoje nepostojanosti, tvoje plašljivosti i tvog grijeha.

Ti znaš, da sam Ja Bog ljubavi... ali dalje ne razmišljaš! Znaš također vrlo dobro, što sve učinih za te iz ljubavi... ali ne mariš! Znaš, da sam u Sakramentu za tebe nazočan... ali kao da to pravo ne vjeruješ, jer o protivnome ne daješ mi nikakva dokaza! Ali u Moju ljubav — uvaži to dobro — moraš vjerovati prije svega srcem i djelom, a ne samo razumom. Istina Moje ljubavi ne smije biti za te samo puka nauka, nipošto; ona je nešto, što duboko zahvata u naš svakidanji život i u njemu mora opet uvijek naći svoju upotrebu.

Zar bi ti bilo dosta da vjeruješ u postojanje sunca, a da nikada ne uživaš njegovih zraka i topline? Ah, što bi ti koristilo da znaš, da ovo sunce u svemiru svijetli i da daje zemlji toplinu i život, a ti da se dragovoljno ukopaš u mrak i studen podzemne tamnice?

Ljubim te neizrecivo, ali ti misliš, da uglavnom zahtijevam od tebe poklonstvo i poslušnost, kao i sve znakove poštivanja, što ih duguje stvorenje svome Stvoritelju; ali ne uvažavaš, da je ljubav Mome srcu najmilija i ostat će. Što Mi je stalo do svega toga tamjana, do svih tvojih žrtvenih darova, ako pri tom ne vidim bar plamečak tvoje ljubavi?...

Ako dakle nijesi tvrdo uvjeren o Mojoj ljubavi spram tebe, sumnjaš li vazda o tome, onda se nikad ne ćeš naučiti da Me ljubiš istinito. Nekoga ljubiti svom dušom, a ne nalaziti odziva toj ljubavi, kako to boli!... Kolika bol za dobro srce što ljubi! A upravo tu bol Mi ti zadaješ. Možda si toga nikad

nijesi bio pravo svjestan, ali činjenica jest: Ne ljubiš Me pravo.

Da te kaznim za tu okrutnost, uskraćujem ti mnogo milosti, koji bi ti i te kako trebalo... Puštam te, da gineš u svojoj duševnoj bijedi.

Probudi se iz svoje ukočenosti! Vjeruj u Moju ljubav prema tebi, ali vjeruj tvrdo, vjeruj nepokolebivo! Onda će ti biti svaka krjepost laka i svaka žrtva slatka.

I svetost je veća kad se ljubi, a nikad se ne ljubi tako srdačno nego kad znaš i uvjeren si o tom, da si ljubljen. Ne zaboravi to nikad!

* * *

Ti imaš često znamenita mišljenja a k tomu vrlo sebična. Misliš na pr. da sam zadovoljan, dođeš li, da si od Mene isprosiš milosti i utjehe. Ne, dijete Moje, to Mi nije dosta. Utjehu želiš?... Zar ti ne bi nikad pomislio, da rađe ti doneseš svome Spasitelju nešto utjehe?...

Euharistija neka te podsjeća na onu bol, što Mi je svaki dan zadavaju grješnici, jer ona je spomen na Moju gorku muku i smrt. Židovi brda Kalvarije ne žive više, ali razapinjači tabernakula jošte nijesu izumrli. Ne čuješ li ih, ove kletve, proklinjanja i bogohulstva Mojih neprijatelja? Zar ništa ne znaš o okrutnim osnovama, koje đavolskom zlobom potajno snuju protiv Mene, protiv Moje crkve, protiv Mog namjesnika i protiv duša, za koje sam dao Krv Svoju?... Misliš li, da je ovaj drugi križni put manje opak, manje bolan?

Vidiš, da trebam nekoga, tko me doista hoće, tko će rado biti spreman da nosi za Mnom križ... Pojmiš li sad, što bi ti bila dužnost?...

Kapljica iz kaleža Mojih muka... jedan trn iz Moje krune... jedna od Mojih rana... zar to nije blago?... Zašto moliš dakle tako rijetko za milost, da primiš radosno i zahvalno koju od tih dragocjenosti, kad ti se nude?...

Da možeš čitati u dušama, koje možda pokraj tebe kleče, kako Me usrdno mole, da im se dam piti iz kaleža Mojih boli, ti bi se čudom čudio. Ne misle ovi dobri na svoju bol, njihove misli i nastojanja idu samo za tim, da Mi uzmu Moje boli. O da ti znaš, kako li je slatka utjeha za Mene ovaka molitva! Ali, nažalost, ona pripada među rijetkosti.

Ti činiš kao i većina njih što čini, ti moliš svemogućeg Boga samo za utjehu i milost, a ne spominješ se kod toga, da se ja zovem i »čovjek boli«. No sad to opet znaš.

Ne bi li ti meni za volju radosnije mogao uzeti na sebe križeve i trnje života?...

Ne bih li Ja na Svom križnom putu sreo u tebi jednog Šimuna Cirenejca, koji mi rado pomaže nositi križ?...

Ne bi li ti htio biti jedna Veronika, koja mi otire krvavi znoj s lica?...

O dijete moje, odgovori mi!

NAPUTAK:

Sva se ova razmatranja čitaču sama po sebi preporučuju, ipak su ovdje za laglju upotrebu razvrstana prema različnim prigodama. Na taj se način možemo njima služiti u svagdašnjoj pobožnosti.

Razmatranja za jutarnju pobožnost:

13. Božanski Sužanj. 14. Isus me ljubi. 17. Skroviti život.	I. Dio.
6. Fiat: neka bude! 7. Novi život. 8. Jučer.	II. Dio.
1. Budućnost. 3. Dan Isusov. 9. Milost. 16. Božanska providnost.	III. Dio.
1. Lijek. 6. Isus i vrijeme. 9. Kalež.	IV. Dio

Razmatranja za večernju pobožnost:

11. Spomeni se, čovječe, da si prah! 12. Bogu hvala!	I. Dio.
11. Žalosno spominjanje. 16. Malovjerniče, što si tako plašljiv? 17. Suze žalosnice. 18. Smiješak smrti.	II. Dio.
2. Noć Isusova. 11. Požrtvovnost. 12. Što će se sa mnom dogoditi?	III. Dio.
6. Isus i vrijeme. 8. Na grobu naših milih. 11. Isus i ostali.	IV. Dio

Razmatranja pod svetom misom:

6. Zdravo, sveta Hostio! 7. Zaklon Isusov. 9. Siromašni Isus. 10. Dobro mi je ovdje.	I. Dio.
12. Srdačan poziv. 13. Sveta misa. 14. Sveta pričest. 15. Bogu Ocu.	II. Dio.
6. Čežnja za ljubavlju. 9. Milost. 10. Posrednik. 11. Požrtvovnost. 13. Nebo.	III. Dio.
7. Misa u nebeskom dvoru. 9. Kalež. 12. Predragocjena Krv.	IV. Dio

Priprava za sv. ispovijed:

15. Nakon grijeha. 23. Milosrđe.	I. Dio.
8. Jučer. 11. Žalosno spominjanje.	II. Dio.
4. Srce. 5. Oproštaj. 8. Mjesečna obnova duševna.	III. Dio.
1. Lijek. 3. Šuti i trpi.	IV. Dio

Poslije sv. ispovijedi:

16. Nakon oproštenja.	I. Dio.
16. Malovjerniče, što si tako plašljiv?	II. Dio.

9. Milost.
12. Što će se sa mnom dogoditi? } III. Dio.

14. Tužbe Isusove. } IV. Dio

Priprava za svetu pričest :

4. Dođi o Isuse !
6. Zdravo, sveta Hostijo !
7. Zaklon Isusov.
13. Božanski Sužanj.
21. Gospodine, nijesam dostojan. } I. Dio.

1. Čežnja za Spasiteljem.
5. Nagrada.
6. Fiat: neka bude!
8. Jučer.
9. Spasitelju ususret.
14. Sveta pričest. } II. Dio.

7. Čežnja za ljubavlju.
11. Požrtvovnost.
17. Venite adoremus. } III. Dio.

2. Vigilare non cesses.
4. Gledajte Jaganjca Božjega!
13. Predragocjena Krv. } IV. Dio

Zahvala poslije sv. pričesti :

1. Isus je moj.
5. Hvala Ti, o Isuse !
14. Isus me ljubi.
17. Skroviti život.
22. Što da vratim Gospodu? } I. Dio

2. Neka čuva dušu tvoju.
3. Za onu dušu.
4. Ostani ovdje.
7. Novi život.
10. Na gozbi kod Isusa. } II. Dio.

3. Dan Isusov.
7. Čežnja za ljubavlju.
10. Posrednik.
15. Zahvalnost. } III. Dio.

5. Danas je došlo spasenje kući ovoj.
10. Isus ga pogleda i zavolje.
13. Predragocjena Krv. } IV. Dio

Za duhovnu pričest :

1. Isus je moj.
20. Izdaleka. } I. Dio.

1. Čežnja za Spasiteljem.
9. Spasitelju ususret.
} II. Dio

4. Gledajte Jaganjca Božjeg!
5. Danas je došlo spasenje kući ovoj.
} IV. Dio

Za pohađanja Presv. Sakramenta:

9. Siromašni Isus.
10. Dobro mi je ovdje.
11. Spomeni se, čovječe, da si prah!
12. Bogu hvala!
17. Skroviti život.
18. Moja knjižica.
19. Izbliza.
} I. Dio.

3. Za onu dušu.
4. Ostani ovdje.
6. Fiat: neka bude!
7. Novi život.
8. Jučer.
12. Srdačan poziv.
14. Sveta pričest.
16. Malovjerniče, što si tako plašljiv?
} II. Dio.

4. Srce.
5. Oproštaj.
9. Milost.
13. Nebo.
14. Raj.
16. Božanska providnost.
17. Venite adoremus.
} III. Dio.

2. Budi vazda budan!
4. Gledajte Jaganjca Božjeg!
6. Isus i vrijeme.
14. Tužbe Isusove.
} IV. Dio

U bolesti:

24. Posljednja ljubav.
8. Na bolesničkom krevetu.
} I. Dio.

17. Suze žalosnice.
18. Smiješak smrti.
} II. Dio.

1. Budućnost.
2. Noć Isusova.
5. Oproštaj.
12. Što će se sa mnom dogoditi?
} III. Dio.

1. Lijek.
3. Šuti i trpi.
10. Isus ga pogleda i zavolje.
11. Isus i ostali.
} IV. Dio

Za mjesečnu obnovu duševnu:

3. Dan Isusov. 8. Mjesečna obnova duševna. 12. Što će se sa mnom dogoditi? 1. Budućnost. 16. Božanska providnost.	III. Dio.
14. Tužbe Isusove.	IV. Dio.

SADRŽAJ.

Tisak „Tipografije“ d. d., Zagreb.